

**UCHWAŁA NR XXXIV/274/13
RADY MIEJSKIEJ W BYCZYNIE**

z dnia 25 kwietnia 2013 r.

**w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego
gminy Byczyna**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt.5 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2001r. 142, poz. 1591 ; z 2002r. Nr 23, poz.220, Nr 62, poz.558, Nr 113, poz.984, Nr 153, poz.1271, Nr 214, poz.1806; z 2003r. Nr 80, poz.717, Nr 162, poz.1568; z 2004r. Nr 102, poz. 1055, Nr 116, poz.1203; z 2005r. Nr 172, poz.1441, Nr 175, poz.1457; z 2006r. Nr 17, poz.128, Nr 181, poz.1337; z 2007r. Nr 48, poz.327, Nr 138, poz.974, Nr 173, poz.1218; z 2008r. Nr 180, poz.1111, Nr 223, poz.1458; z 2009r. Nr 52, poz.420), art. 12 ust. 1w związku z art. 27 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn. Dz. U. z dnia 12 czerwca 2012r. poz. 647 ze zm.),oraz w związku z Uchwałą Nr XIV/83/07 Rady Miejskiej w Byczynie z dnia 31 sierpnia 2007 roku w sprawie przystąpienia do sporządzeń zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Byczyna,Rada Miejska w Byczynie uchwala co następuje:

§ 1.1.Uchwala się zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Byczyna przyjętego uchwałą Nr XXX/297/98 Rady Miejskiej w Byczynie z dnia 23 lutego 1998 roku , zwanego dalej studium.

2. Integralną częścią uchwały są:

- 1) część tekstowa Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Byczyna zawierająca uwarunkowania rozwoju gminy i ustalenia określające kierunki zagospodarowania przestrzennego- politykę przestrzenną gminy stanowiącą **załącznik nr 1.**
- 2) rysunek Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Byczyna sporządzony na mapie w skali 1: 10 000 stanowiący **załącznik nr 2.**
- 3) rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag wniesionych do projektu zmiany studium, stanowiący **załącznik nr3.**

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Byczyny

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Miejskiej w Byczynie

Grzegorz Kapica

I. PRZEDMIOT I ZAKRES OPRACOWANIA

1. Przedmiot opracowania

Wprowadzenie do zmiany Studium.

Pierwsza edycja Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Byczyna opracowana została na przełomie lat 1997/1998 i przyjęte przez Radę Miejską w Byczynie uchwałą Nr XXX/297/98 z dnia 23 lutego 1998 roku .

W okresie obowiązywania studium nie dokonano w nim żadnych zmian.

Ze względu na zmiany uwarunkowań, jakie nastąpiły w okresie obowiązywania pierwszej edycji studium, część jego ustaleń straciło na aktualności.

Stosownie do wymogów ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U nr 80 .poz.717 z późn. zm.) dokonana została ocena aktualności Studium, która wykazała potrzebę aktualizacji tego dokumentu.

Obowiązujące studium nie uwzględniało sporządzonych w międzyczasie nowych dokumentów planistycznych, strategicznych i specjalistycznych, które obowiązkowo uwzględnia się w studium.

Studium przestało też odpowiadać nowym wymogom prawnym. Przede wszystkim nie spełniało w pełni wymogów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, która zastąpiła ustawę o zagospodarowaniu przestrzennym z 7 lipca 1994r, oraz nowych przepisów ustawy o ochronie środowiska.

Studium nie spełniało również wymogów Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy (Dz. U. z 2004 r. Nr 118 póź. 1233).

Obecna wersja studium jest zmianą pierwszego dokumentu i obejmuje:

- = dostosowanie jego zakresu i formy do wymogów ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym;
- = aktualizację uwarunkowań rozwoju gminy;
- = korektę ustaleń określających kierunki zagospodarowania przestrzennego wynikająca z nowych uwarunkowań, a także z pozytywnie rozpatrzonych wniosków złożonych w procedurze zmiany studium.

Ponieważ zmiana studium w ww zakresie wymagała wprowadzenia licznych uzupełnień i korekt do dotychczas obowiązującego dokumentu, a także zmiany formy tego dokumentu, sporządzony został nowy tekst zawierający dwie części : uwarunkowania rozwoju gminy i kierunki zagospodarowania przestrzennego – politykę przestrzenną gminy oraz nowy rysunek studium określający odpowiednio uwarunkowania rozwoju gminy oraz kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

W trakcie procedury zmiany studium przeprowadzona została strategiczna ocena oddziaływania na środowisko, w ramach której sporządzono prognozę oddziaływania na środowisko. Ponieważ była to pierwsza prognoza sporządzana do studium, objęto nią pełną problematykę ustaleń studium.

2. Cel i zakres opracowania

Zgodnie z art.9 ust.1 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmina sporządza w celu określenia polityki przestrzennej gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego.

Ustawa określa wymagany zakres studium wart.10 ust.1 i ust.2 który składa się z dwóch części:

- ust.1 o charakterze informacyjnym – określającej uwarunkowania, rozwoju gminy, stan zagospodarowania przestrzeni, jej zagrożenia i charakter prawny ,
- ust.2 o charakterze regulacyjnym – określającym kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy, dyspozycje w podejmowaniu realizacji polityki przestrzennej gminy.

Zakres uwarunkowań wymagany przy sporządzaniu Studium (art.10 ust.1 ustawy):

W analizie uwarunkowań uwzględnia się w szczególności uwarunkowania wynikające z:

- = dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu,
- = stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony,
- = stanu środowiska przyrodniczego,
- = stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- = warunki i jakość życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia,
- = zagrożenia bezpieczeństwa ludności i jej mienia,
- = potrzeby i możliwości rozwoju gminy,
- = stanu prawny gruntów,
- = występowania obiektów i terenów chronionych,
- = występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych,
- = występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych,
- = występowania terenów górniczych,
- = stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym stopnia uporządkowania gospodarki wodno- ściekowej, energetycznej oraz gospodarki odpadami,
- = realizacji zadań służących ponadlokalnym celom publicznym.

Przedmiot ustaleń regulacyjnych wymagany ustawą (art. 10 ust.2 ustawy) obejmuje:

- = kierunki zmian w strukturze przestrzennej oraz w przeznaczeniu terenów,
- = kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy,
- = obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów oraz ochrony przyrody,
- = obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego, zabytków i dóbr kultury,
- = kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- = obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym, oraz obszary na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów zadań rządowych,
- = obszary dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400m² oraz obszary przestrzeni publicznej,
- = obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- = kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,

- = obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych;
- = obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji,
- = granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych,
- = inne obszary problemowe , w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

Do takich obszarów problemowych w gminie jest wyznaczenie obszarów dla możliwości lokalizacji odnawialnych źródeł energii jakim są farmy wiatrowe. Do rozwoju odnawialnych źródeł energii Polska jest zobligowana przez przepisy unijne. Komisja Europejska przedstawiła pakiet działań w obszarze energii i zmian klimatu stanowiący podstawę nowej polityki energetycznej dla Europy, której głównym strategicznym założeniem jest 20% redukcja gazów cieplarnianych, 20% udział energii odnawialnej w konsumpcji całej UE i 20% zmniejszenia zużycia energii do roku 2020.

3. Status prawny studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nie jest aktem prawa miejscowego.

Studium to dokument określany jako akt kierownictwa wewnętrznego lub akt gminnej polityki planowania przestrzennego. Oznacza to, że postanowienia studium nie mają charakteru normatywnego, są bowiem kierowane do organów gminy i bezpośrednio nie kształtują sytuacji prawnej podmiotów spoza systemu administracji publicznej.

Ustalenia studium są jednak wiążące dla organów gminy przy sporządzaniu planów miejscowych, co jednoznacznie wynika z ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z orzecznictwem ustalenia studium należy uwzględnić także przy wydawaniu decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

(orzeczenie NSA w rozprawie kasacyjnej w dniu 6.08.2009r. –IIOSK 1250/08)

Studium jest bardzo ważnym dokumentem w systemie planowania rozwoju gminy, ponieważ jest jedynym opracowaniem planistycznym obejmującym cały obszar gminy, a tym samym jedynym dokumentem planistycznym odnoszącym się do poszczególnych problemów i zagadnień przestrzennych z perspektywy całej gminy. Z tego też wynika jego rola koordynacyjna wszystkich działań mających odzwierciedlenie w przestrzeni.

Reasumując - sporządzone i uchwalone przez Radę Miejską w Byczynie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy stanowić będzie podstawę do:

- = podejmowania uchwał o przystąpieniu do sporządzania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- = wewnętrznej kontroli uchwał o miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego pod kątem ich zgodności z kierunkami zagospodarowania przestrzennego przyjętymi we wcześniej uchwalonym studium,
- = ofertowej działalności gminy,
- = posługiwania się przepisami ustaw szczególnych, które mając swój aspekt przestrzenny i wiążą organy gminy w postępowaniu administracyjnym.

4. Zakres przestrzenny i czasowy studium

Zgodnie z art.9 ust.3 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego sporządza się dla obszaru w granicach administracyjnych gminy.

W świetle art.27 ustawy możliwa jest zmiana studium całkowita lub częściowa w takim trybie, w jakim zostało uchwalone.

Przepisy nie ograniczają okresu ważności studium, jest więc ono bezterminowe.

Merytorycznie oznacza to, że przy określaniu kierunków zagospodarowania przestrzennego należy uwzględnić zarówno bliskie jak i dalekie horyzonty czasowe. Formalnie natomiast oznacza to, że studium może zostać uchylone tylko poprzez uchwalenie nowego studium.

Ponieważ, ze względu na zmieniające się uwarunkowania planowanie przestrzenne jest procesem ciągłym, Burmistrz jest zobowiązany co najmniej raz w czasie trwania kadencji rady gminy sporządzić i przekazać Radzie Miejskiej ocenę aktualności studium. Na podstawie dokonanej oceny Rada podejmuje uchwałę w sprawie aktualności studium. W przypadku uznania studium za nieaktualne, w całości lub w części, Burmistrz podejmuje działania uruchamiające procedurę zmiany studium.

5. Podstawy opracowania studium

a/ podstawy prawne opracowania:

- * ustawa z dnia 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (t.j. Dz. U. z dnia 12 czerwca 2012r, poz. 647);
- * uchwała Nr XIV/83/07 Rady Miejskiej w Byczynie z dnia 31 sierpnia 2007 roku w sprawie przystąpienia do zmiany Studium;

b/ podstawy merytoryczne opracowania:

- * Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Byczyna przyjęte ...
- * Opracowanie ekofizjograficzne dla gminy Byczyna Finanse & Środowisko biuro doradztwa i analiz Kosowce 7, 46 – 024 Dąbrówka Łubniańska autorzy mgr Agnieszka Trela, dr Krzysztof Spalek, mgr inż. Maciej Michałowski ,
- * Projekty miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wyodrębnionych obszarów i terenów położonych w obrębie gminy Byczyna,
- * Plan zagospodarowania przestrzennego kraju, 2001., Obwieszczenie Prezesa Rady ministrów z dnia 26 lipca 2001r. o ogłoszeniu Koncepcji polityki przestrzennego zagospodarowania kraju (MP Nr 26, poz.432),
- * Plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego przyjęty uchwałą a Nr XLVIII/505/2010 Sejmiku Województwa Opolskiego z dnia 28 września 2010;
- * Strategia rozwoju województwa opolskiego na lata 2000 – 2015, Opole, 2011 ;
- * Strategia rozwoju gminy Byczyna do 2015r.
- * Program ochrony środowiska gminy Byczyna do 2015r.,
- * Program gospodarki odpadami gminy Byczyna do 2014r.
- * Wykaz obiektów zabytkowych z rejestru wojewódzkiego konserwatora ochrony zabytków,

- * Gminny Program opieki nad zabytkami przyjęty uchwałą Nr XXXVI/237/08 Rady Miejskiej w Byczynie z dnia 30.12.2008r. (Dz. Urz. W. Op. nr 23 z 2009r.),
- * Rejestr obiektów chronionych Wojewódzkiego Konserwatora Ochrony Przyrody;
- * Plan Rozwoju Lokalnego Powiatu Kluczborskiego przyjęty Uchwałą a Nr XXVI/189/05 Rady Powiatu w Kluczborku z dnia 28 lutego 2005r.
- * Podstawy metodyczne sporządzania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko dla potrzeb planowania przestrzennego, Instytut Rozwoju Miast, Kraków, 2002;
- * Monitoring środowiska za lata 2006, 2007, 2010 stan środowiska w powiecie kluczborskim. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu, publikacje WIOŚ;
- * Kondracki J. Geografia fizyczna Polski. PWN, Warszawa 1978;
- * Kondracki J. Geografia regionalna Polski PWN, Warszawa 2002;
- * Richling A. Ostaszewska K. Geografia fizyczna Polski PWN, Warszawa 2005;
- * Gumiński R., 1948: Próba wydzielenia dzielnic rolniczo-klimatycznych w Polsce. Przegląd Meteorologiczny i Hydrograficzny;
- * Szponar A. Fizjografia urbanistyczna, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003;
- * Kistowski „Metody sporządzania strategicznych ocen oddziaływania na środowisko przyrodnicze” – Problemy ocen środowiskowych Nr 2/2003 ;
- * „Akty prawa międzynarodowego regulujące problematykę dostępu do informacji i ocen oddziaływania na środowisko” Ministerstwo Środowiska, mgr inż. Grażyna Hadjiraftis;
- * Baza statystyczna GUS;
- * Informacje dostępne na stronach internetowych, materiały literaturowe

6. Skład dokumentu studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Byczyna składa się:

- * uwarunkowań obejmujących część tekstową jako **DZIAŁ II** oraz część graficzną sporządzona na mapie sytuacyjno – wysokościowej w skali 1: 10 000 „ Uwarunkowania rozwoju Gminy”

- * kierunków zagospodarowania przestrzennego – polityki przestrzennej gminy obejmujących część tekstową jako **DZIAŁ III** oraz rysunek studium sporządzony na mapie sytuacyjno – wysokościowej w skali 1: 10 000 „ Kierunki zagospodarowania przestrzennego”.

Część tekstowa zawiera uzasadnienie przyjętych rozwiązań oraz syntezę ustaleń studium.

Część tekstowa uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz uzasadnienie przyjętych rozwiązań i synteza ustaleń studium stanowią tekst studium.

Uwarunkowania mają charakter informacyjny, natomiast kierunki zagospodarowania przestrzennego mają charakter regulacyjny.

Rada Miejska, poprzez uchwalenie studium, wyraża akceptację dla określonych w tym dokumencie celów i kierunków rozwoju przestrzennego gminy Byczyna.

II. UWARUNKOWANIA ROZWOJU GMINY

1. Uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania terenu

1.1 Podstawowe informacje o gminie

- położenie gminy, podział administracyjny i powiązanie z innymi ośrodkami

Gmina Byczyna położona jest w północno-wschodniej części województwa opolskiego graniczy:

- = od północy z gminą Trzcinica, Łęką Opatowską (woj. wielkopolskie), gminą Bolesławiec i Łubnice (woj. łódzkie),
- = od zachodu z gminą Wołczyn,
- = od południa z gminą Kluczbork,
- = od wschodu z gminą Gorzów Śląski.

Pod względem administracyjnym gmina Byczyna należy do powiatu kluczborskiego. Od miasta wojewódzkiego Opola dzieli ją odległość ok. 62 km.

Obszar gminy zajmuje 183 km², co stanowi 21,5% powierzchni powiatu kluczborskiego i 2,14 % obszaru województwa opolskiego.

W skład gminy wchodzi miasto Byczyna i 23 wiejskie jednostki osadnicze:

Kostów, Janówka, Miechowa, Ciecierzyn, Gołkowice, Proślice, Jakubowice, Polanowice, Kochłowice, Biskupice, Sarnów, Paruszowice, Dobierce, Gosław, Roszkowice, Jaśkowice, Borek, Sierosławice, Nasale, Pszczonki, Pogorzałka, Wojsławice, Chudoba.

Siedzibą władz samorządowych jest miasto Byczyna

Gmina Byczyna leży na ważnym szlaku komunikacyjnym, kolejowym i drogowym.

Przez gminę przebiega :

- = **dwutorowa zelektryfikowana magistrala kolejowa nr 272 z Katowic do Poznania**
- = **droga krajowa** nr 11 relacji Kołobrzeg - Bytom, o znaczeniu ponadregionalnym, łącząca Śląsk z Wielkopolską i Pomorzem oraz
- = **droga wojewódzka** nr 487 relacji Byczyna - Olesno
- = **16 dróg powiatowych**
- = **35 dróg gminnych**

Najważniejsze ciekі wodne w gminie to:

- **rzeka Prosna** – stanowi jej północną granicę,
- **rzeka Pratwa**, lewostronny dopływ Prosny, druga co do wielkości rzeka w gminie.

1.2. Podstawowe dane statystyczne

Liczba ludności gminy na dzień 31 grudnia 2011 roku wg danych Urzędu Gminy wynosiła: 9643 **mieszkańców zameldowanych na stałe**,

w tym: w m. Byczynie - 3905 osób
na obszarze wsi - 6043 osoby

W ogólnej liczbie ludności było:

- mężczyzn – 4748, co stanowi 49,2% ogółu ludności
 - kobiet – 4895, co stanowi 50,8% ogółu ludności
- co daje wskaźnik **102 kobiety na 100 mężczyzn**

Gęstość zaludnienia gminy wynosi średnio 54,3 osób/km².

Cechami wyróżniającymi gminę są:

- = korzystne położenie historyczno – geograficzne,
- = dobra infrastruktura komunikacyjna,
- = dobre warunki dla rozwoju rolnictwa,
- = wysoka aktywność mieszkańców gminy w działalności społecznej i gospodarczej.

1.3. Funkcje gminy

Podstawową funkcją gminy Byczyna jest rolnictwo , mieszkalnictwo i usługi, w tym turystyka i rekreacja.

O charakterze rolniczym gminy zadecydowały korzystne uwarunkowania przyrodniczo – glebowe, występowania dużych obszarów czystej przestrzeni rolniczej o stosunkowo wysokich walorach pod względem warunków glebowych , gruntowo – wodnych i klimatycznych, dobrze rozwinięta rolnicza baza produkcyjna oraz wieloletnie tradycje. Lokalne przetwórstwo rolne oraz techniczna obsługa rolnictwa są w gminie słabo rozwinięte. Funkcja rolnicza i mieszkaniowa występuje we wszystkich jednostkach osadniczych gminy.

Funkcja usługowa i mieszkaniowa to głównie miasto Byczyna.

W mieście Byczyna jako ośrodku gminnym o zasięgu obsługi lokalnej położonym w miarę centralnie w stosunku do pozostałych wsi z dogodnym z nim połączeniem drogowym skupiający ważniejsze usługi publiczne: administracyjne i oświatowe, a także większość placówek usługowych o charakterze komercyjnym i podmiotów gospodarczych.

Wsie: Biskupice, Kostów, Polanowice, Roszkowice to ośrodki stopnia podstawowego wspomagające ośrodek gminny w zakresie usług użyteczności publicznych i podstawowych dla ludności.

Turystyka i rekreacja – stanowi obecnie jeszcze mały udział w gospodarce gminy ale sukcesywnie się rozwija.

Turystyka jest związana głównie z zabytkowym charakterem miasta Byczyny.

We wsiach Kochłowice i Biskupice rozwija się dodatkowo funkcja rekreacyjna związana z wykorzystaniem do celów rekreacyjno - wypoczynkowych przez mieszkańców gminy poeksploatacyjnego zbiornika wodnego wraz z pobliskim Grodem Rycerskim w Biskupicach. Na terenach związanych z rzeką Prosną i Pratwą rozwija się gospodarka rybacka (stawy hodowlane w Kostowie .

2. Uwarunkowania wynikające z uzbrojenia terenu Stan systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

2.1. Systemy komunikacyjne

2.1.1. Komunikacja samochodowa

Gmina Byczyna posiada dogodne połączenia drogowe zarówno wewnątrz gminy jak i na zewnątrz.

Przez obszar gminy przebiegają:

- = z północy na południe **droga krajowa nr 11 relacji Kołobrzeg – Bytom** o znaczeniu międzyregionalnym
- = **droga wojewódzka nr 487 relacji Byczyna – Olesno** o znaczeniu regionalnym
- = **drogi powiatowe** 16 ciągów
- = **drogi gminne** – 9 ciągów na obszarach wiejskich i 26 ciągów dróg - ulic w m.Byczyna

Wymienione drogi zapewniają dogodne powiązania komunikacyjne gminy, a przez to łatwy dostęp do sąsiednich rynków pracy oraz rynków zbytu. Dla gminy istotne znaczenie dla rozwoju gospodarczego oraz standardów obsługi ludności ma istniejący system dróg powiatowych, łączący gminę z systemem dróg krajowych i wojewódzkich. Sieć dróg powiatowych jest na terenie gminy dostatecznie gęsta, nie potrzebuje rozbudowy o nowe odcinki i daje możliwość rozwoju prawidłowych powiązań wewnątrz gminy, jak i z terenami sąsiednimi. Jednak pod względem technicznym drogi te nie są zadowalające, nie spełniają parametrów technicznych stawianym drogom klasy zbiorczej i lokalnej w zależności od pełnionej funkcji w obsłudze ruchu drogowego. Drogi te posiadają zawężone pasy drogowe, zbyt małe promienie łuków, ciasne i niekiedy niebezpieczne przejścia o ograniczonej widoczności przez tereny zabudowane, w przeważającej części dróg brak jest systemu odwodnienia.

Najważniejszą rolę dla rozwoju gospodarczego gminy oraz poprawy standardów obsługi ludności mają drogi powiatowe zapewniające powiązania z układem wyższego rzędu:

- nr 13 36 O Wołczyn – Biskupice jako powiązanie z drogą krajową nr 11 i dalej z Opolem , Poznaniem
- nr 1308 O Paruszowice – droga krajowa nr 11

Drogi te jednak nie zapewniają dogodnego transportu masy towarowej jak i przewozów osobowych z uwagi na zbyt małe parametry pasów drogowych oraz promienie łuków.

Wykaz dróg powiatowych na terenie gminy Byczyna:

- nr 13 01 O** Byczyna – Bruny – Dr.P 1337 O
- nr 13 02 O** Byczyna - Kostów
- nr 13 03 O** Ciecierzyn – Gołkowice – Dr.P 1311 O
- nr 13 04 O** Kostów – granica województwa wielkopolskiego (Kuźnica Trzcńska)
- nr 13 05 O** Dr.P 1302 O - Miechowa - Janówka
- nr 13 06 O** Byczyna – granica województwa łódzkiego (Łubnice)
- nr 13 07 O** Dr.P 1306 O - Borek – Sierosławice – Dr.W 487
- nr 13 08 O** Paruszowice – Dr. GK11
- nr 13 09 O** Byczyna - Gola
- nr 13 10 O** Ligota Górna - Wojsławice
- nr 13 11 O** Dr.GK11 – Kujakowice - Byczyna – granica woj. łódzkiego (Gola)
- nr 13 21 O** Kluczbork – Jakubowice

nr 13 35 O Dr.P 1306 O – Roszkowice
nr 13 36 O Wołczyn – Biskupice
nr 13 38 O Komorzno – Proślice
nr 13 45 O Biskupice – Polanowice – Dr.P 1302 O

Dobrze również rozwinięta jest sieć dróg gminnych publicznych i wewnętrznych (gospodarczych), służących głównie obsłudze terenów zabudowanych i terenów rolnych. Na terenach otwartych ich gęstość oraz parametry techniczne zapewniają ruch sprzętu rolniczego oraz dojazdy do pól w stopniu zadowalającym. Jednocześnie drogi te nie zapewniają prawidłowej obsługi terenów zabudowanych, głównie ze względu na niewystarczające parametry techniczne oraz skomplikowany i słabo lub nieczytelny układ komunikacyjny.

Wykaz dróg gminnych:

= 9 ciągów na terenach wiejskich:
nr 100502 O Paruszowice - Gosław
nr 100503 O Jakubowice - Kochłowice
nr 100504 O Miechowa - Polanowice
nr 100505 O Nasale - Wojsławice
nr 100506 O przysiółek Kolonia Długa - Biskupice
nr 100507 O Jaśkowice - Byczyna
nr 100508 O Dobiercice - Chudoba
nr 100509 O Dobiercice - Pszczonki
nr 100510 O Wojsławice - Sierosławice
= 26 ciągów dróg – ulic miejskich w m. Byczyna

Przewozy osobowe na terenie gminy realizowane są przez PKS. Standardy obsługi ludności w powiązaniach z sąsiednimi miastami Kluczborkiem, Wołczynem, Kępem można uznać za zadowalające w porach rannych, natomiast obniżają się w godzinach popołudniowych, wieczornych oraz w dni wolne od pracy i w dni świąteczne. Poziom zaspokojenia ma wpływ na postawy migracyjne ludności, zwłaszcza która nie jest w stanie nabyć samochód prywatny. Dla rozwoju gospodarczego gminy istotna jest:

- = realizacja na trasie DK nr 11 obwodnicy m. Byczyny i wsi Biskupice, Gołkowice, Kostów ;
- = modernizacja dróg dla polepszenia warunków przejazdu i funkcjonowania gminy :
- * drogi wojewódzkiej nr 487 Byczyna – Olesno oraz
- * dróg powiatowych poprzez zmianę ich parametrów i zapewnienie wygodnych przejść przez tereny zainwestowane,
- * modernizacja układu dróg gminnych, a także dróg – ulic w m. Byczyna.

2.1.2. Komunikacja kolejowa

Przez obszar gminy przebiega pierwszorzędna dwutorowa zelektryfikowana linia kolejowa nr 272 relacji Kluczbork – Kostów .

2.2 Systemy inżynieryjne infrastruktura techniczna

Istniejący stan wyposażenia gminy Byczyna w infrastrukturę techniczną i znaczące opóźnienia rozwojowe systemów inżynieryjnych spowodowały:

- silne zanieczyszczenia fizyko – chemiczne i bakteriologiczne wody w ujęciach przydomowych, a także wód powierzchniowych i warstw wodonośnych wód głębszych poprzez przesiekanie zanieczyszczeń powierzchniowych, co wynika z niewielkiego stopnia skanalizowania gminy,

- zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego spowodowane brakiem centralnych systemów ogrzewania oraz funkcjonowanie tradycyjnych systemów grzewczych opartych o paliwo stałe, mało wydajnych i niesprawnych.

Do chwili obecnej na terenie gminy rozwiązano jedynie system odbioru i składowania odpadów, a także system zaopatrzenia ludności w wodę pitną z wodociągów a jedynie częściowo system odprowadzania ścieków i system grzewczy w mieście Byczynie .

2.2.1. System zaopatrzenie w wodę

Gmina posiada zorganizowany system zaopatrzenia w wodę. Wszystkie jednostki osadnicze są wyposażone w sieć wodociagową opartą o ujęcia wody w Byczynie, Dobiercicach , Kostowie, Wojsławice – Kastel i Polanowicach bez powiązań zewnętrznych.

2.2.2. System odprowadzanie i oczyszczania ścieków

Aktualnie gospodarka ściekowa na terenie gminy istnieje fragmentarycznie. Jedyny publiczny układ kanalizacyjny zakończony oczyszczalnią ścieków posiada miasto Byczyna. Długość sieci kanalizacyjnej w mieście wynosi ok. 10km, ilość przyłączy ok.500.

Oprócz układu miejskiego na terenie gminy funkcjonują 3 układy kanalizacji zakładowych zakończonych oczyszczalnią ścieków.

- Polanowice – Zespół Szkół Rolniczych – kanalizacja zakładowa sanitarna zakończona oczyszczalnią ścieków typu „Miniblok” o przepustowości 100m³/h;
- Biskupice – kanalizacja zakładowa sanitarna z oczyszczalnią ścieków typu „Bioblok” o przepustowości 100m³/h;
- Roszkowice – Mleczarnia – kanalizacja zakładowa technologiczna zakończona oczyszczalnią ścieków typu rów cyrkulacyjny o przepustowości 150m³/h.

Na terenach nie skanalizowanych nieczystości płynne gromadzone są w zbiornikach należących do użytkowników nieruchomości, a następnie wywożone na najbliższy punkt zlewny przy oczyszczalni ścieków w Byczynie lub poza kontrolą zanieczyszczają wody powierzchniowe i glebę na terenie gminy.

2.2.3. System zasilania w energię elektryczną

Na terenie gminy zlokalizowana jest jednotorowa napowietrzna linia wysokiego napięcia 110KV relacji:

- **Kluczbork – GPZ Kostów** , typ: AFL -6 120mm² o długości ok.13,5km
- **GPZ Kostów – Kępno** (w eksploatacji ZE Częstochowa)

Sieć elektroenergetyczna zaopatrująca w energię mieszkańców gminy zasilana jest w energię elektryczną z krajowego systemu elektroenergetycznego za pośrednictwem GPZ-tu 110/15KV „ Kostów” w Kostowie oraz częściowo dwoma liniami 15KV z położonego w gminie Kluczbork GPZ –tu Kluczbork. GPZ Kostów wyposażony jest w dwa transformatory 10MVA, oraz posiada rozdzielnię: 110KV i 15 kV.

Dostawę energii elektrycznej do poszczególnych odbiorców odbywa się liniami średniego napięcia 15kV wykonanymi jako kablowe i napowietrzne.

Ocena - obecne obciążenie istniejącymi liniami 15kV wskazuje, że istnieje możliwość przesłania większej ilości energii elektrycznej i pozwoli w najbliższej przyszłości na pokrycie ewentualnego wzrostu zapotrzebowania na energię elektryczną.

2.2.4. System zaopatrzenie w gaz

Przez teren gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia o przekroju Ø 100 CN6,3MPa relacji **Komorзно – Tworóg** od południowo – wschodniej części gminy do miasta Byczyna , będący odgałęzieniem od gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Odolanów – Szopienice DN100 CN-6,3MPa. Z sieci wysokiego ciśnienia gaz ziemny wysokometanowy jest

rozprowadzany na terenie miasta poprzez stację redukcyjno – pomiarową pierwszego stopnia „Byczyna”.

Gaz w mieście Byczyna dystrybuowany jest siecią gazową średniego ciśnienia o długości ponad 6km.

Ocena - rezerwy sieci gazowej, jak i stacji redukcyjno – pomiarowej pozwolą na swobodne podłączenie nowych odbiorców.

2.2.5. Zaopatrzenie w ciepło

W mieście i gminie Byczyna nie ma zorganizowanego systemu ciepłowniczego. Zapotrzebowanie na ciepło pokrywane jest z kotłowni lokalnych. Jedynie zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna w mieście Byczynie wyposażona jest w ciepło z kotłowni miejskiej zasilanej gazem ziemnym.

Potrzeby pozostałych mieszkańców gminy zabezpieczane są ze źródeł indywidualnych opartych o paliwa stałe : węgiel, koks i miał. Gazyfikacja miasta Byczyna, która rozpoczęła się na przełomie lat 1998 i 1999 pozwoliła na wprowadzenie paliwa gazowego, co skutkuje obniżeniem emisji zanieczyszczeń, tj. pyłu, dwutlenku węgla, tlenu azotu, dwutlenku siarki wprowadzanych do powietrza. Jedynie w mieście po wprowadzeniu gazyfikacji przewodowej następuje częściowe zastąpienie paliw stałych gazem dla celów grzewczych. Na terenie miasta działa jedna kotłownia o mocy zainstalowanej powyżej 1MW , gazowa ECO S.A. zlokalizowana przy ul. Zamoyskiego . Zasila ona poprzez sieć ciepłą niskoparametrową głównie budynki komunalne oraz budynki mieszkalne Byczyńskiej Spółdzielni Mieszkaniowej i Spółdzielni mieszkaniowych „ Rolnik „ i,, Przyszłość”. Na terenie miasta i gminy zlokalizowanych jest obecnie 52 kotłownie o mocy poniżej 1MW, w tym 25 na terenie miasta nie należących do Energetyki Ciepłej Opolszczyzny S.A. Zasilają one w ciepło główne obiekty użyteczności publicznej, obiekty usługowe a także mieszkaniowe.

Na terenie miasta i gminy Byczyna zainstalowanych zostało też kilka kotłowni olejowych.

2.2.6. Telekomunikacja

Gmina jest wyposażona w sieć telekomunikacji przewodowej, która umożliwia realizowanie połączeń zewnętrznych gminy w ruchu automatycznym opartym o cyfrowe centrale, znacznie poprawiające awaryjność i jakość usług telekomunikacyjnych w Byczynie, Kostowie i Nasalach. Istnieje również możliwość dostępu do szerokopasmowej usługi internetowej.

Realizowana sieć światłowodowa pozwala na włączenie gminy do sieci internetowej. Rozwój tej formy uzależniony jest jednak od czynników ekonomicznych, zamożności mieszkańców oraz poziomu wykształcenia i tym samym zainteresowania mieszkańców gminy.

Obszar gminy jest pokryty siecią telefonii komórkowej poprzez stacje bazowe zlokalizowane na obszarze gminy.

2.2.7. Odnawialne źródła energii

a) energia wiatrowa

Obecnie na terenie gminy brak jest źródeł i nie funkcjonują urządzenia wykorzystujące w procesie przetwarzania energię wiatru, promieniowania słonecznego, geotermalną, spadku rzek oraz energię pozyskiwaną z biomasy, biogazu wysypiskowego, a także biogazu powstałego w procesach odprowadzania lub oczyszczania ścieków albo rozkładu składowanych szczątków roślinnych i zwierzęcych. W trakcie realizacji jest budowa bioelektrowni rolniczych o mocy 0,95MWe, w Gospodarstwie Rolnym JAK – POL oraz przez Grupę Producentów zbóż „AREAL” o mocy 500kWE w Proślicach .

W warunkach gminy Byczyna może być brana pod uwagę produkcja energii z wykorzystaniem energii wiatru, promieniowania słonecznego, biomasy i biogazu. W wymienionych źródeł energii tylko rozwój energii wiatrowej wymaga terenów o

szczególnych warunkach z powodu trzech czynników : ludzkich - społeczność jest na ogół nieprzychylna lokalizacji farm wiatrowych ; historycznych układów występujących na obszarze gminy, których ewentualna lokalizacja turbin mogłaby pomniejszyć ich wizerunek w krajobrazie oraz występowania dostatecznej siły wiatru.

Podstawowymi elementami środowiskowymi, które powinny być brane pod uwagę przy wyborze terenów pod farmy wiatrowe, mające wpływ na produktywność elektrowni, są wiatr i rodzaj terenu.

Wiatr jako siła napędowa elektrowni wiatrowej ma bezpośredni i najważniejszy wpływ na jej wydajność. Dla oceny terenu pod względem wietrzności konieczne jest przeprowadzenie pomiarów za pomocą specjalnie do tego przystosowanego masztu, które pozwalają wstępnie ocenić, czy teren nadaje się pod tego rodzaju inwestycje. Inwestorzy elektrowni wiatrowych w poszukiwaniu terenów korzystnych dla lokalizacji farm wiatrowych prowadzą wstępnie takie badania. Dla celów badawczych został zlokalizowany maszt do pomiaru wiatru w Jakubowicach i wstępna ocena wietrzności jest pozytywna dla części obszaru gminy.

Teren przeznaczony pod farmę wiatrową powinien być przede wszystkim nie zalesiony i wolny od zabudowań w szczególności mieszkalnych. Gminę Byczyna cechuje bardzo małą lesistość i pod tym względem uwarunkowania gminy dla rozwoju farm wiatrowych są korzystne.

Ze względu na obowiązujące przepisy dotyczące dopuszczalnego natężenia hałasu, farmy wiatrowe powinny znajdować się w odległości od zabudowy mieszkaniowej zapewniającej zachowanie wymaganych standardów akustycznych.

Dla lokalizacji farm wiatrowych ważne są również warunki gruntowe, Nie nadają się pod lokalizację farm wiatrowych tereny o gruntach słabonośnych, które występują na obszarze gminy.

Na obszarze gminy Byczyna przesłankami wskazującymi na możliwość lokalizacji farm są: ukształtowanie terenu, duża powierzchnia gruntów rolnych bez zabudowy, niewielka ilość lasów, a także korzystne na ogół warunki gruntowo – wodne.

Jedyną przesłanką ograniczającą ilość i miejsca lokalizacji farm wiatrowych są walory krajobrazowe i kulturowe, które na obszarze gminy zajmują szczególne miejsce. Gmina posiada cenne wartości zabytkowe. Zarówno miasto Byczyna jak i wsie posiadają obiekty zabytkowe wpisane do rejestru wojewódzkiego. Uwarunkowania ekofizjograficzne również wskazują na wysokie walory krajobrazowe obszaru gminy.

Wnioski - z lokalizacja farm wiatrowych winny być wyłączone:

- obszar gminy na osi widokowej północ – południe na miasto Byczynę - jest to pas położony po obu stronach drogi krajowej nr 11; w szczególności ochrony wymaga panorama miasta od strony południowej gdzie z drogi krajowej nr 11 rozciąga się widok na miasto , wieże kościoła i wieżę ratuszową.
- obszary dolin rzeki Prozny i Pratwy,
- rezerwat przyrody,
- użytki ekologiczne,
- obszary w sąsiedztwie drzew uznanych za pomniki przyrody,
- stwierdzone lub zauważone siedliska ptaków w tym nietoperzy,
- stwierdzone stanowiska występowania chronionych i rzadkich roślin .

b) energia słoneczna

Energia promieniowania słonecznego jest podstawową energią na Ziemi.

Gmina ma predyspozycje do lokalizacji solarów słonecznych pozyskujących energię słoneczną powstałą wewnątrz Słońca i emitowanej w postaci promieniowania na powierzchnię ziemi. Solary słoneczne - kolektory w postaci baterii słonecznych stanowiących zestaw ogniw fotowoltaicznych

połączonych szeregowo, aby uzyskać odpowiednie napięcie i równolegle aby uzyskać niezbędną moc – stanowią element instalacji pośredniczącej w zamianie energii słonecznej na ciepłą.

W przeciwieństwie do farm wiatrowych pozyskiwanie energii słonecznej nie wpływa na środowisko w tym w szczególności na krajobraz. Ich lokalizacja wiąże się głównie z zajęciem sporej powierzchni użytków rolnych i odpowiednimi warunkami helioenergetycznymi (o małym zachmurzeniu) i budowie niezbędnej infrastruktury technicznej dla odprowadzenia pozyskiwanej energii cieplnej.

Przy wyborze lokalizacji solarów słonecznych należy kierować się wartościami helioenergetycznymi (insolacji) jak:

- długością średniorocznych sum promieniowania słonecznego w ciągu roku,
- rocznymi wartościami nasłonecznienia (insolacji) - ilości energii słonecznej padającej na jednostkę powierzchni poziomej.

Gmina Byczyna posiada korzystne warunki helioenergetyczne dla pozyskiwania energii słonecznej zarówno pod względem ilości godzin trwania promieniowania słonecznego w ciągu roku jak i ilości energii słonecznej padającej na jej powierzchnię.

Wg danych Instytutu Meteorologii i Gospodarki Wodnej obszar gminy Byczyna mieści się w przedziale 1650-1700 godzin trwania promieniowania słonecznego w ciągu roku oraz wielkością 1048kWh/m² energii słonecznej padającej na jej powierzchnię.

Solary słoneczne oprócz znacznego miejsca i odpowiednich warunków helioenergetycznych nie powodują żadnych zanieczyszczeń, cechują się wszechstronnością zastosowania i długotrwałym użytkowaniem instalacji.

Ocenia się, że 60% zapotrzebowania energii cieplnej budynku mieszkalnego jednorodzinnego może być pokryty z kolektora słonecznego.

Wada – wysoki koszt instalacji.

Wnioski – gmina posiada korzystne warunki dla lokalizacji solarów słonecznych.

c) biogazownie (biomasa, biogaz)

Charakter rolniczy gminy stwarza warunki dla pozyskiwania surowca dla produkcji biomasy i biogazu.

Biomasa jest produkowana z odpadów z gospodarstw domowych, z substancji pochodzenia roślinnego i zwierzęcego, z produkcji rolnej leśnej, odpadów przemysłowych i kanalizacyjnych. W przypadku gminy Byczyna największe możliwości produkcji biomasy ma produkcja rolna i uprawy rzepaku, słonecznika, lnu, a także kukurydzy zwyczajnej, zbóż, ziemniaków, buraków.

Paliwo uzyskiwane jest nieuciążliwe dla środowiska – ilość dwutlenku węgla emitowanego do atmosfery podczas jego spalania równoważona jest ilością CO₂ pochłanianego przez rośliny, które odtwarzają biomasę w procesie fotosyntezy.

Wykorzystanie biomasy pozwala na zagospodarowanie nieużytków i spożytkować odpady. Przy oczyszczalniach ścieków i na składowiskach odpadów gdzie rozkładają się odpady organiczne występuje biogaz będący mieszaniną głównie metanu i dwutlenku węgla (gaz błotny – powstały podczas beztlenowej fermentacji substancji organicznych).

Wnioski – gmina posiada korzystne warunki dla lokalizacji biogazowni. Najkorzystniejszymi terenami do budowy biogazowni na terenie gminy są tereny byłych pegeerów i bazy rolniczych spółdzielni produkcyjnych, składowiska odpadów komunalnych i oczyszczalni ścieków.

d) energia wodna

Z uwagi na stosunkowo słabo rozwiniętą sieć rzeczną i małą ilość zbiorników wodnych pozyskiwanie energii wodnej na obszarze gminy ma małe szanse rozwoju ale nie można tego wykluczyć. Duże znaczenie mają tutaj warunki atmosferyczne i coraz większe osuszanie się klimatu.

Rzeki Pratwa i Proсна na których planowana jest budowa zbiorników małej retencji „Brzózki”, „Posada – Gola „ i „Piaski – Gola „) mogą być brane pod uwagę dla budowy również małych elektrowni wodnych. Elektrownie wodne mają zalety poprzez możliwość wykorzystania zbiorników wodnych dla celów rybołówstwa, rekreacji a także ochrony przeciwpożarowej przeciwpowodziowej. Wada to głównie niekorzystny wpływ na populację ryb, niszczące oddziaływanie na nadbrzeża zbiornika i uzależnienie od dostaw wody (zmniejszanie się ilości opadów).

Przewidywane efekty zastosowania odnawialnych źródeł energii:

- poprawa bezpieczeństwa energetycznego kraju,
- oparcie znaczącej części dostaw gazu, energii elektrycznej i energii cieplnej oraz biogazu rolniczego jako paliwa transportowego na wielu lokalnych wytwórniach biogazu, co stworzy możliwość dostawy biogazu rolniczego o jakości gazu ziemnego dla wielu mieszkańców wsi,
- zwiększenie zatrudnienia wśród społeczności lokalnej oraz jednostek gospodarczych branży rolniczej i związanej z energetyką odnawialną,
- poprawa infrastruktury energetycznej i wzrost konkurencyjności rolnictwa,
- wytwarzanie energii elektrycznej i cieplnej z surowców nie konkurujących z rynkiem żywności, określanych jako produkty uboczne rolnictwa,
- pozyskanie znacznych ilości wysokiej jakości przyjaznych dla środowiska nawozów organicznych w formie pozostałości pofermentacyjnych substratu pochodzenia rolniczego oraz w formie granulatu,

Wnioski - w warunkach gminy Byczyna może być brana pod uwagę produkcja energii z wykorzystaniem energii wiatru, promieniowania słonecznego, biomasy i biogazu w mniejszym stopniu energia wodna. W wymienionych źródeł energii tylko rozwój energii wiatrowej wymaga terenów o szczególnych warunkach.

2.2.8. System składowania odpadów

Głównym źródłem powstawania odpadów komunalnych na obszarze miasta i gminy Byczyna są gospodarstwa domowe oraz obiekty użyteczności publicznej.

Wg prawa unijnego, składowanie odpadów, nawet przechowywanie ich w całkowitej izolacji od środowiska, należy traktować jako zło konieczne, które stosowane być powinno po wyczerpaniu się wszystkich innych możliwości ich gospodarczego wykorzystania. Dotychczas odpady komunalne z obszaru miasta i gminy Byczyna składowane było na składowisku komunalnym w Gołkowicach.

Składowisko komunalne w Gołkowicach w 2011 roku zostało zamknięte i jest w trakcie rekultywacji i zagospodarowania jako sortownia odpadów.

Gmina Byczyna została zaliczona do Północnego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi z ośrodkiem centralnym Kluczbork. Aktualnie wszystkie zbierane z terenu miasta i gminy Byczyna odpady komunalne są składowane na składowisku komunalnym w Gotartowie k/Kluczborka.

Spotyka się również porzucone odpady na obrzeżach dróg i lasów. Likwidacja dzikich składowisk śmieci następuje na bieżąco. Po wprowadzeniu na terenie gminy tzw. selektywnej zbiórki odpadów polegającej na zbiórce odpadów, a także utworzono punkty zbiórki odpadów wtórnych, na który składają się pojemniki typu dzwon i typu siatkowego problem dzikich wysypisk znacznie się zmniejszył.

Składowanie odpadów innych niż komunalne, którymi w większości wytwórcami się podmioty gospodarcze odbywa się w oparciu o wydane decyzje administracyjne.

3. Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające ze stanu ładu przestrzennego i wymogów jego ochrony

Ład przestrzenny to:

- ❑ zwartość przestrzenna gminy,
- ❑ segregacja i współzależność rozmieszczenia funkcji przestrzennych,
- ❑ bezkolizyjna sieć komunikacyjna z segregacją ruchu lokalnego i tranzytowego,
- ❑ ochrona wartości kulturowych,
- ❑ ochrona wartości kulturowych w korelacji z ochroną środowiska przyrodniczego.

Zgodnie z art.2 pkt.1 ustawy z dnia 23 marca 2003r.o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, przez „*ład przestrzenny*” – należy rozumieć takie ukształtowanie przestrzeni, które tworzy harmonijną całość oraz uwzględnia w uporządkowanych relacjach wszelkie uwarunkowania i wymagania funkcjonalne, społeczno – gospodarcze, środowiskowe, kulturowe oraz kompozycyjno – estetyczne.

Gmina Byczyna w dotychczasowym rozwoju nie posiada znamion wskazujących na naruszenie ładu przestrzennego . Struktura funkcjonalno – przestrzenna kształtowała się zgodnie z jej uwarunkowaniami historycznymi i historycznymi.

Z punktu widzenia funkcjonalnego zagospodarowanie przestrzenne gminy jest ogólnie prawidłowe, o czym przesadza stosunkowo równomierne rozmieszczenie jednostek osadniczych i ich dogodne połączenia z ośrodkiem gminnym.

Rozwój zabudowy następował głównie wzdłuż szlaków komunikacyjnych, wokół kościołów , pałaców i dworów.

3.1. Struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy

Układ osadniczy gminy tworzy:

- jedno miasto zaliczane do grupy miast małych
- 23 jednostki osadnicze wiejskie.

Charakter sieci osadniczej jest czytelny – zarówno miasto jak i poszczególne wsie są wyraźnie wyodrębnione w strukturze przestrzennej gminy.

Głównym ośrodkiem układu osadniczego jest miasto Byczyna położone centralnie na obszarze gminy. Miasto pełni funkcję ośrodka o znaczeniu lokalnym, obsługującego ludność gminy w zakresie:

- administracji samorządowej
- szkolnictwa podstawowego i ponadpodstawowego
- opieki społecznej,
- kultury ,
- sportu i rekreacji.

Miasto Byczyna posiada historycznie wykształcony układ urbanistyczny o wysokich walorach , który został zachowany z niewielkimi zniekształceniami.

Wielkość jednostek wiejskich wg liczby mieszkańców wykazuje niewielkie zróżnicowanie. Liczba ludności wsi kształtuje się w przedziałach dla wsi małych do 200mieszkańców i średnich od 200 do 700 mieszkańców .

Najmniejsze ludnościowo wsie to Gosław (39) i Pogorzałka – (61) ; największe Roszkowice (578) i Biskupice (657).

Jednostki wiejskie są równomiernie rozmieszczone na obszarze gminy .

Powiązania wewnętrzne miejscowości są średnio zadawalające – wszystkie wsie mają połączenia drogowe z głównym ośrodkiem układu miastem Buczyna, jednak nie wszystkie bezpośrednie. Ważniejsze obiekty infrastruktury społecznej i użyteczności publicznej położone są w mieście Buczynie, ale także we wsiach wspomagających jak: Biskupice, Kostów, Polanowice, Paruszowice.

3.2. Układ i stan zabudowy wsi

Skala zabudowy w gminie jest zgodna ze skalą jej wielkości i charakterem gminy.

Gmina Buczyna należy do gmin o średnim tempie rozwoju. Korzystne walory środowiskowe dla rolnictwa powodowały, że rolnictwo było i jest jej wiodącą funkcją. Z rolnictwem związana była zabudowa mieszkaniowa, która ukształtowała obecny obraz funkcjonalno – przestrzenny gminy.

Dawne dwory posiadały zabudowę związaną z prowadzonym gospodarstwem rolnym. Wokół dworu lokalizowała się zabudowa zagrodowa chłopów. Zespoły tej zabudowy pozostały prawie w niezmienionej formie. Zmianie uległ natomiast jej stan techniczny.

Zabudowa zagrodowa to budynki murowane z cegły na zaprawie cementowo – wapiennej, mieszkalne lub mieszkalno – inwentarskie usytuowane w większości szczytem do drogi. Jest to zabudowa niska, wysokość zabudowy – 1 i ½ kondygnacji, dachy dwuspadowe symetryczne, kryte dachówką.

Zabudowa jednorodzinna – wybudowana głównie w ciągu ostatnich 25 lat, nie nawiązuje do form regionalnych, reprezentuje różne style i formy architektoniczne.

Jest to zabudowa również niska jednokondygnacyjna, w nielicznych przypadkach dwukondygnacyjna, z dachami płaskimi lub dwuspadowymi wykorzystywanymi na cele gospodarcze. Dachy tej zabudowy to dwuspadowe symetryczne sytuowane kalenicą budynku mieszkalnego prostopadle lub równolegle do drogi przy której była realizowana. W ostatnim okresie pojawiają się dachy wielospadowe. Następuje przemieszczenie formy dachów w istniejącej zabudowie, co wpływa negatywnie na ład przestrzenny.

Zabudowa dworów i zagrodowa chłopów przetrwała praktycznie do okresu powojennego w niezmienionej formie. W okresie lat 60, 70 i na początku lat 80 - tych rozwoju rolnictwa spółdzielni produkcyjnych państwowych gospodarstw rolnych następował rozwój zabudowy, która nie przystawała do dotychczasowego charakteru zabudowy wiejskiej i można ją ocenić jako naruszającą ład przestrzenny istniejącej zabudowy. Zabudowa wsi to w przewadze zabudowa zagrodowa pochodząca z przełomu XIX i XX wieku na którą w przeważającej części składają się zagrody wchodzące w skład małych i średnich gospodarstw rolnych.

Zabudowa zagrodowa sukcesywnie ulega przekształceniu na zabudowę mieszkaniową jednorodziną.

Obecnie, w większości wsi układ zabudowy jest mniej lub bardziej regularny, zlokalizowany wzdłuż jednej bądź kilku ulic. Generalnie z uwagi na małą wielkość brak jest wykształconych centrów usługowych wsi integrujących życie w poszczególnych wsiach.

Większość usług na wsiach występuje w formie rozproszonej.

Zabudowa wsi charakteryzuje się też przemieszczeniem różnych funkcji zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz różnego rodzaju działalności gospodarczej o charakterze usługowym i wytwórczym.

Przemieszczenie funkcji wynika z uwarunkowań ekonomicznych i postępującej restrukturyzacji wsi: rolnicy posiadający małe gospodarstwa coraz częściej łączą działalność rolniczą z inną działalnością gospodarczą – gospodarstwa tzw. dwuzawodowe. Maleje też na wsiach ilość osób zajmujących się wyłącznie rolnictwem.

Rozwój działalności poza rolniczej na terenach wiejskich jest jednym z podstawowych kierunków programu odnowy wsi. Wprowadzanie funkcji nierolniczych na obszary wiejskie

powinno odbywać się w zgodności z środowiskiem przyrodniczym. W miarę możliwości funkcje sprzeczne ze sobą należy wydzielać, nie dopuszczać działalności uciążliwej na obszarach o zdecydowanej funkcji mieszkaniowej.

O ładzie przestrzennym terenów zabudowanych świadczy również ich sposób zabudowy w ciągach dróg i zagospodarowanie pasów drogowych. Większość zabudowy posiada różną linię zabudowy od dróg, co w wielu przypadkach narusza harmonie układu przestrzennego. Istniejące drogi wiejskie zwłaszcza publiczne na obszarach zwartej zabudowy nie posiadają chodników a bardzo często również zły stan nawierzchni jezdni, co jest niekorzystne z wielu względów estetycznych, użytkowych i bezpieczeństwa.

W wielu przypadkach drogi na terenach zwartej wiejskiej zabudowy mają przekroje drogowe zamiast ulicznych wymaganych na terenach zwartej zabudowy.

Oprócz zabudowy realizowanej przez spółdzielnie produkcyjne i państwowe gospodarstwa rolne w okresie powojennym zaczęła rozwijać się zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna.

W przypadku gminy Byczyna ta forma zabudowy przybrała małą skalę rozwoju na obszarze wsi oraz średnią na obszarze miasta.

W mieście rozwinęły się małe zespoły - osiedla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, a także następuje sukcesywne wypełnianie luk w istniejącej starej zabudowie.

W przypadku wiejskich jednostkach osadniczych ten rodzaj zabudowy powstawał głównie w lukach istniejącej zabudowy zagrodowej i nastąpiło jej przemieszanie.

Zabudowa nowa nawiązuje jedynie do skali zabudowy istniejącej – są to budynki jedno lub dwukondygnacyjne. Natomiast pod względem formy architektonicznej często nie nawiązuje do charakteru zabudowy wiejskiej. Ze względu na oszczędności materiałowe w latach 70 zabudowa ta realizowana była w większości z dachami płaskimi. Obecnie istnieją tendencje rozbudowy i przebudowy tej zabudowy poprzez zmianę konstrukcji dachów jako spadzistych, a poddasze jest bardzo często adaptowane na dodatkowe cele użytkowe mieszkaniowe.

Z punktu widzenia środowiskowego ład przestrzenny w gminie ocenia się ogólnie pozytywnie. Zwarte tereny zabudowy wsi położone są generalnie zgodnie z warunkami fizjograficznymi. Generalnie nie nastąpiło rozproszenie zabudowy, co nie jest bez znaczenia dla budowy systemów inżynierskich. Poprawy wymaga architektura budynków noworealizowanych.

Sam opór urbanisty jest niewystarczający. Wymagane jest wsparcie przepisami prawa.

W kształtowaniu struktury przestrzennej zastrzeżenia budzą:

- lokalizowanie zabudowy nie nawiązującej skalą i wystrojem do zabudowy istniejącej,
- przecinanie dolin rzecznych drogami,
- przekształcanie łąk w dolinach rzek na grunty orne,
- niewielka powierzchnia lasów, które wpływają korzystnie na ogólny stan środowiska, przede wszystkim na klimat lokalny, stosunki wodne, wrażliwość powierzchni ziemi na erozję i wrażliwość powietrza oraz wód na zanieczyszczenia.

Brak chodników a także bardzo często również zły stan nawierzchni jezdni na terenach zabudowanych, wpływa niekorzystnie na względy estetyczne, użytkowe i bezpieczeństwa.

Dla zachowania ładu przestrzennego i nie wprowadzania form zabudowy naruszającej jej dotychczasowy charakter w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy określić bezwzględnie nakazy w utrzymaniu dotychczasowego charakteru zabudowy istniejącej, określeniu wymogów odnośnie jej przebudowy i rozbudowy zwłaszcza w bezpośrednim sąsiedztwie lub otoczeniu obiektów zabytkowych.

Dla zabudowy, która narusza ład przestrzenny należy w przypadku jej rozbudowy, przebudowy i dokonywania remontów wskazać na te elementy i detale architektoniczne, które by złagodziły dysproporcje między zabudową ukształtowaną historycznie, a zabudową

zrealizowaną w okresie powojennym i obecnie. Natomiast zabudowę ukształtowaną historycznie – dworską , pałacową i zabudowę zagrodową objąć szczególną ochroną ustaleniami w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjach o warunkach zabudowy .

3.3. Układ i stan zabudowy miasta

Miasto Byczyna tworzy jeden wyraźnie wyodrębniony zespół urbanistyczny, między miastem a zabudową wsi jest wolna przestrzeń.

W układzie przestrzennym obszaru miasta można wyróżnić :

- **stare miasto** obejmujące tereny zabudowy położone w granicach istniejących murów obronnych z bramami miejskimi zlokalizowanymi po wschodniej i zachodniej części. Jest to obszar historycznej tożsamości miasta – nagromadzenia wielu zabytków architektury i budownictwa oraz zabytkowego układu urbanistycznego, z ukształtowaną funkcją usługowo – mieszkaniową i administracyjną,
- **bezpośredni obszar zewnętrzny wokół murów** – to obszar zabudowy mieszkaniowej przeplatanej z zabudową usługową , terenami zieleni,
- **obszar położony na południowy zachód** od drogi krajowej nr 11 do linii kolejowej to tereny zabudowy związanej z działalnością gospodarczą, składy, magazyny,
- **obszar położony na północny zachód** od drogi krajowej nr 11 to w przewadze zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna z cmentarzem komunalnym na północy,
- **obrzeża miasta** to w przewadze luźna zabudowa zagrodowa, jednorodzinna przemieszana usługami różnego rodzaju, bazami transportowo – sprzętowymi, rzemiosłem usługowym itp.

Aktualnie największy problem w strukturze przestrzennej miasta związany jest z przebiegiem przez obszar miasta drogi krajowej nr 11 o znaczeniu ponadlokalnym. Jest to droga klasy głównej ruchu przyspieszonego (GP) o dużym natężeniu ruchu, w tym taboru ciężarowego. Na terenie miasta a także wsi Biskupice, Gołkowice, Kostów trasa drogi biegnie ulicami obudowanymi zwartą zabudową stwarzając ogromną uciążliwość dla mieszkańców.

Wymagana minimalna odległość obiektów budowlanych od zewnętrznej krawędzi jezdni dróg krajowych 10 m nie zawsze jest zachowana.

Ponadto na całym terenie zabudowanym droga ta, poza zmodernizowaną jezdnią, nie spełnia i ze względu na istniejące zainwestowanie nie może spełniać żadnych warunków technicznych, w tym w zakresie szerokości pasa drogowego, odległości zabudowy od krawędzi jezdni, szerokości chodników, odległości chodników od jezdni, promieni skrętów, odległości między skrzyżowaniami, możliwości ograniczania ilości zjazdów, przez co nie zapewnia warunków ruchu wymaganych dla tej klasy drogi.

Rozwiązanie tego konfliktu przestrzennego stwarzanego przez drogę krajową nr 11 leży, w obecnym stanie prawnym , poza kompetencjami gminy. Jedynym zadaniem gminy, w tym zakresie jest rezerwowanie w planowaniu miejscowym terenów pod planowaną obwodnicę drogową w ciągu drogi krajowej zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego.

Planowana przez GDDKiA jako zarządcę tej drogi obwodnica jest wprowadzona w planach ale realizacja jej jest stosunkowo odległa w czasie.

Poza komunikacją drogową problemem dla miasta, a zwłaszcza jego historycznego obszaru i terenów bezpośrednio przyległych jest występująca zabudowa w złym stanie technicznym. Gmina posiada plan rewaloryzacji starej , zabytkowej części miasta Byczyny , ale zakres prac uzależniony jest od uzyskanych funduszy na ten cel.

3.4. Stan prawny gruntów

Na terenie gminy w zdecydowanej większości dominuje sektor prywatny do którego należy ponad 90% powierzchni gruntów. Gmina dysponuje niewielką ilością gruntów, co daje niewielkie możliwości kreowania polityki przestrzennej.

3.5. Podsumowanie – wnioski do kierunków zagospodarowania przestrzennego

Warunki budowlane w gminie są zróżnicowane.

Niekorzystne warunki dla celów budowlanych i posadowienia budowli występują w dnach dolin rzek Proсны i Pratwy, a także w obniżeniach bezodpływowych. W podłożu na tych terenach przeważają czwartorzędowe utwory piaszczyste. O nieprzydatności terenów dla zabudowy przesądzają warunki wodne. Wody gruntowe zalegają płytko, na głębokości 0,5 – 1,5 m. p.p.t. i podlegają znacznym wahaniom (od +0,5m do 1,0m) z lokalnym podtopieniem łącznie. W okresach roztopów i obfitych deszczów narażone są na zalewy powodziowe wodą występującą z koryt rzek i rowów. Tereny te mają obniżoną wartość bioklimatyczną spowodowaną niekorzystnymi warunkami termiczno – wilgotnościowymi.

Najkorzystniejsze warunki dla zabudowy występują na wysoczyźnie plejstoceńskiej. Na wysoczyźnie w podłożu przeważają utwory piaszczyste, gliny zwałowe i utwory lessopodobne. Wody gruntowe zalegają poniżej poziomu posadowienia budynków. Są to też tereny o najkorzystniejszych warunkach bioklimatycznych – dobrze przewietrzane, z korzystnym układem warunków wilgotnościowych i termicznych. Tereny te nadają się do zabudowy generalnie bez zastrzeżeń.

Jednak z uwagi na duże przestrzenie czysto rolnych obszarów o stosunkowo dobrych glebach dla rolnictwa przeznaczenie ich należy ograniczyć. Pod zabudowę należy przeznaczać tereny będące kontynuacją istniejącej zabudowy w jej bezpośrednim sąsiedztwie, co w przypadku gminy Byczyna z uwagi na jej małą skalę rozwoju jest możliwe.

Analizując zainteresowanie lokalizacją nowej zabudowy w oparciu o wydane decyzje o warunkach zabudowy i złożone wnioski do studium stwierdza się, że nowe obszary zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej należy wyznaczyć we wszystkich wsiach, ale jako wypełnienie istniejących luk w zabudowie i w bardzo niewielkim stopniu jako kontynuacje istniejącej zabudowy. Prowadzący działalność gospodarczą i potencjalni inwestorzy zainteresowani są lokalizacją inwestycji o dobrym położeniu komunikacyjnym, głównie przy dogodnym dostępie do drogi krajowej i wojewódzkiej a także do dróg powiatowych i obejmuje to głównie wsie: Biskupice, Kostów, Roszkowice, Sarnów, Polanowice.

Ograniczenia dla zabudowy na obszarze gminy występują:

- na gruntach ustawowo chronionych (I - IV klasy bonitacyjnej i gruntach leśnych),
- na obszarze doliny rzeki Proсны, Pratwy i Wołczyńskiego Strumienia na ich obszarach zalewowych,
- na obszarach ograniczonego użytkowania jeśli takie zostaną ustanowione,
- w strefach ochronnych cmentarzy.

Przy wyznaczeniu kierunków rozwoju gminy należy:

= wyznaczyć trasę planowanej obwodnicy drogowej w ciągu drogi krajowej nr 11 zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego;

= przy wyznaczaniu nowych terenów pod zabudowę, w szczególności mieszkaniowej ograniczyć rozpraszanie zabudowy, dążyć do intensyfikowania istniejącej zabudowy i określić jednoznacznie planowane granice terenów zabudowanych, tj. obszarów urbanizacji;

- = chronić historyczną tożsamość zarówno miasta jak i terenów wiejskich poprzez zachowanie historycznie ukształtowanych układów przestrzennych oraz utrzymanie cech budownictwa regionalnego, w szczególności w architekturze i wystroju budynków położonych w granicach historycznie ukształtowanych układów;
- = zachować na obszarze miasta strefy o wyraźnie zróżnicowanej formie i funkcji zabudowy;
- = wskazać najważniejsze tereny w mieście wymagające rehabilitacji i przekształceń;
- = umożliwić przekształcanie zabudowy zagrodowej na zabudowę mieszkaniową i działalność gospodarczą nierolniczą, z wykluczeniem działalności uciążliwej dla funkcji mieszkaniowej;
- = wskazywać i uwzględniać potrzebę kształtowania na terenach zabudowy wsi centrów w formie atrakcyjnie zagospodarowanych przestrzeni publicznych sprzyjających integracji społecznej i podniesienie tym samym atrakcyjności terenów wiejskich.

4. Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające ze stanu sytuacji demograficznej

Analiza warunków demograficznych gminy stanowi ważny element polityki dla przyszłego przestrzennego zagospodarowania. Analiza zmian w liczbie ludności gminy w przeszłości, obecnie i w przyszłości stanowi podstawę do określenia uwarunkowań i kierunków polityki społeczno – gospodarczej i przestrzennej.

Procesy demograficzne mają zasadniczy wpływ na wiele dziedzin życia gminy:

- wpływają na sytuację w oświacie i wychowanie młodego pokolenia,
- warunki mieszkaniowe,
- rynek pracy,
- opiekę społeczną nad ludźmi w starszym wieku.

Analiza rozwoju ludności gminy, zmian w strukturze wieku i płci ludności, procesów migracyjnych, dojazdów do pracy, źródeł utrzymania, stopnia aktywności zawodowej ludności, ocena bezrobocia – stanowi podstawę do budowy koncepcji zagospodarowania przestrzennego gminy.

Analizując zmiany w liczbie ludności gminy na przestrzeni lat należy stwierdzić, że do 1994 roku następował naprzemiennie spadek lub wzrost ludności. Po 1994 roku następuje stopniowy spadek ludności na obszarach wiejskich, natomiast niewielki wzrost w mieście. Na taką sytuację zasadniczy wpływ miały:

- **przyrost naturalny**, który na przestrzeni lat przyjmuje wartości malejące;
- **ruch wędrowniczy**, charakteryzujący się ujemnym saldem migracji stałej związanej głównie z wyjazdami zarówno za granice gminy, powiatu i kraju.

Największe migracje miały miejsce w latach 1970 – 1981 , w latach 1982-1985 zmalały, a następnie w latach 1986-1990 znów wzrosły , w latach 1990-2000 utrzymywały się na podobnym poziomie, po czym znów wzrosły po roku 2001 – co wiąże się z zaistniałą w tych okresach sytuacją polityczną i ekonomiczną kraju. Ostatnie wyjazdy to głównie ze względów ekonomicznych i objęły one głównie młode roczniki produkcyjne.

Liczba ludności w gminie w latach 1990 – 2011 kształtowała się następująco:

1990	- 10 103 w tym:
	miasto 3475
	wieś 6628
1996	- 10 074, w tym:
	miasto 3807
	wieś 6267

1997	- 10 063, w tym : miasto 3863 wieś 6227
2009	- 9948, w tym: miasto 3905 wieś 6043
2010	- 9704, w tym : miasto wieś
2011	- 9643, w tym: miasto 3905 wieś 6043

* liczba ludności lat w latach 1990 -1997 wg danych GUS

* liczba ludności w 2009- 2011. wg danych Urzędu Gminy

Z powyższego zestawienia wynika, że liczba ludności gminy na przestrzeni lat 1990 – 2011 zmalała o 460 osób. Na wsi zmalała o 585 osób tj.o 8,8%, natomiast mieście nastąpił wzrost ludności o 430 osób , co jednak nie zbilansowało ujemnego salda ludności w gminie.

W poszczególnych wsiach liczba ludności wynosiła:

Rok	1990	1997	2011
Biskupice	681	717	657
Borek	138	119	96
Ciecierzyn	297	282	287
Dobiercice	339	319	328
Gołkowice	173	139	146
Gosław	48	51	39
Jakubowice	267	240	278
Janówka	272	240	242
Jaśkowice	248	234	245
Kochłowice	263	229	221
Kostów	419	431	422
Miechowa	312	279	252
Nasale	487	433	428
Paruszowice	339	307	302
Pogorzalka	62	65	61
Polanowice	478	470	494
Proślice	478	457	402
Pszczonki	143	147	137
Roszkowice	666	616	578
Sarnów	152	131	271
Sierosławice	81	61	85
Wojśławice	87	75	72
Ogółem	6628	6227	6043

Ww dane należy traktować szacunkowo, ponieważ nie są oparte o przeprowadzony spis statystyczny a jedynie przekazywanie danych , stąd mogą zaistnieć niewielkie różnice.

Natomiast można ocenić, że przedstawiają zachodzącą tendencję spadku liczby ludności, na co wpływ ma zarówno przyrost naturalny jak i migracje ludności.

Analiza rozmieszczenia ludności w gminie (2011r.) wskazuje, że największe wsie to:

Biskupice (657), Kostów (422), Nasale (428), Polanowice (494) Proślice (402), Roszkowice (578)

W tych 6 wsiach zamieszkuje 2981 mieszkańców, co stanowi ponad 49,3% ogółu ludności gminy.

Do wsi najmniejszych gdzie liczba ludności nie przekracza 200 M należą:

Borek, (96). Gołkowice (146), Pszczonki (137), Sierosławice (85), Wojsławice (72) - w których zamieszkiwało w 2011r. łącznie 535 mieszkańców – 8,8% ogółu ludności wsi.

W gminie Byczyna zamieszkuje ok. 0,9% ogółu mieszkańców województwa opolskiego.

Struktura wieku ludności gminy wg danych Urzędu Gminy na dzień 31 grudnia 2011 r. przedstawiała się następująco:

0 - 2	- 280
3	- 86
4-5	- 199
6	- 84
7	- 87
8 – 12	- 542
13-15	- 360
16 – 17	- 241
18	- 113
19 - 60 kobiety	– 2952
19 - 65 mężczyźni	– 2306
powyżej 60 lat kobiety	– 967
powyżej 65 lat mężczyźni	– 428

Struktura wieku ludności gminy wskazuje na wysoki udział ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Z dostępnych źródeł wynika, że :

- grupa przedprodukcyjna 0-18 wynosi 1992 osoby, co stanowi 20,7% ogółu ludności
- grupa produkcyjna 19-60K i 19-65M wynosi 6258 osób, co stanowi 64,8 %
- grupa poprodukcyjna powyżej 60K i 65M wynosi 1393 osób, co stanowi 14,4%

W grupie przedprodukcyjnej nastąpił spadek liczby dzieci w wieku 3-6 lat i w wieku szkolnym 7-14 lat.

Struktura ludności gminy wg płci wykazuje się stabilnością w analizowanym okresie. Na terenie gminy zamieszkuje nieco więcej kobiet niż mężczyzn. Wskaźnik liczby kobiet na 100 mężczyzn kształtował się następująco:

Gmina ogółem	– 102
miasto Byczyna	- 106
gmina Byczyna	- 100

Struktura ludności gminy Byczyna na tle województwa opolskiego i Polski kształtuje się następująco :

Ludność ogółem 100, w tym:

= ludność w wieku przedprodukcyjnym

- Byczyna 30.8
- województwo opolskie – 27.8
- Polska – 27.8

= ludność w wieku produkcyjnym

- Byczyna 56.5
- województwo opolskie 60.1
- Polska 58.6

= ludność w wieku poprodukcyjnym

- Byczyna 12.7
- województwo opolskie 12.1
- Polska 13.8

Z powyższego zestawienia wynika, że:

- w porównaniu z województwem opolskim , gmina Byczyna charakteryzuje się większym odsetkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym oraz mniejszym odsetkiem ludności w wieku produkcyjnym;
- w porównaniu z Polską, Byczyna charakteryzuje się również większym odsetkiem ludności w wieku przedprodukcyjnym oraz mniejszym odsetkiem ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym.

Tak więc struktura ekonomiczna ludności gminy Byczyna jest relatywnie bardziej korzystna w porównaniu z województwem opolskim i Polską. Większy jest bowiem udział dzieci i młodzieży, zaś liczba ludzi starych jest mniejsza w ogólnej liczbie ludności gminy.

Wzrost ludności w wieku produkcyjnym i poprodukcyjnym wymagać będzie niewątpliwie aktywnych działań na rzecz zwiększenia miejsc pracy, aby nie pogłębiać rozmiarów bezrobocia oraz rozwoju instytucji opiekuńczych dla ludzi starych. Z kolei spadek liczby dzieci i młodzieży wymagać będzie weryfikacji planów przez samorząd gminy dotyczących utrzymywania żłobków, przedszkoli oraz szkół podstawowych i gimnazjalnych.

Urodzenia

1995 -	62
2010 -	95, w tym 56M i 39K
2011	87, w tym 43M i 44 K

Zgony

1995 -	59
2010 -	97
2011	87

W świetle powyższych danych gminę Byczyna można zaliczyć do obszarów charakteryzujących się absolutnym spadkiem liczby ludności – **obszar demograficzny depresyjny**.

Przy spadku liczby ludności jednocześnie następowały zmiany w rozmieszczeniu ludności wewnątrz gminy, polegające na znacznym i systematycznym wzroście liczby ludności miasta Byczyna, która w omawianym okresie z 3475 osób do 3905 osób , czyli o 530 osób, co stanowi 10,4%.

Na terenach wiejskich zmiany w liczbie ludności były zróżnicowane w zależności od miejscowości. Generalnie można je podzielić na trzy typy wsi charakteryzujące się:

- typ pierwszy – przyrostem ludności
- typ drugi – w miarę stabilną liczbę ludności
- typ trzeci – spadkiem ludności.

Podział miejscowości wg wyróżnionych typów obrazuje poniższe zestawienie:

miejscowości charakteryzujące się :

- przyrostem ludności – Gosław, Biskupice, Pogorzałka, Kostów, Pszczonki
- w miarę stabilną liczbą ludności – Osada Chudoba, Przysiółek Brzózki

- spadkiem ludności – Kolonia Długa, Sierosławice, Gołkowice, Borek, Sarnów, Kochłowice, Wojsławice, Nasale, Janówka, Miechowa, Jakubowice, Proślice, Dobiercice, Ciecierzyn, Polanowice.

Reasumując - na obszarach wiejskich gminy występuje niekorzystna sytuacja demograficzna, zwłaszcza w jednostkach oddalonych od miasta i gorzej skomunikowanych. Tereny wiejskie generalnie wyludniają się. Nieco lepsza sytuacja demograficzna występuje w mieście Byczyna, które notuje powolny ale wzrost liczby ludności.

Pracujący i bezrobocie

Większość mieszkańców gminy Byczyna związana jest z dominującą funkcją, jaką występuje na jej terenie, czyli rolnictwem. Działalność produkcyjna, w tym zwłaszcza przemysł ma znacznie mniejsze znaczenie. Prawie 13% udział pracujących w szeroko rozumianych usługach, świadczy o tym, że gmina pełni funkcję usługową dla otaczającego ją obszaru.

Radykalne zmiany systemowe oraz recesja gospodarcza w Polsce po 1989r. zmieniły radykalnie sytuację na rynku pracy, który przekształcił się z rynku pracodawcy na rynek pracobiorcy. W wyniku tych procesów zapotrzebowanie na siłę roboczą znacznie spadło, notowano liczne zwolnienia pracowników, co doprowadziło do pojawienia się zjawiska rzeczywistego bezrobocia.

Stopa bezrobocia (stosunek liczby osób bezrobotnych do liczby ludności aktywnej zawodowo) wynosiła: w roku:

- 1992 – 13,6 %

- 1995 – 15,9 %

- 1996 – gmina Byczyna 13,6; Polska 13,9 %

- 2009 :

gmina Byczyna -12,6 %

woj. opolskie 11,2 %

Polska 10,7%

I półrocze 2012

gmina Byczyna – 12,1 %

woj. opolskie – 13,2 %

Polska -12,3 %

Wg stanu na koniec I półrocza 2012r. liczba bezrobotnych w gminie wynosiła ok.550 osób, co stanowi 12,1 %, ustawiając gminę na poziomie średniej stopy bezrobocia w Polsce.

Najwyższa dynamika wzrostu liczby bezrobotnych miała miejsce w latach 1992 – 1995, co związane było z kryzysem gospodarki i przekształceniami systemowymi, a zwłaszcza wprowadzaniem rynkowych „reguł gry”. W konsekwencji pogłębiło to kryzys w gospodarce gminy i spowodowało znaczny wzrost liczby bezrobotnych.

Od 1995r. następuje spadek liczby bezrobotnych, co wiązało się z zahamowaniem zjawisk kryzysowych w gospodarce i ze zwiększającą się dynamiką jej rozwoju.

Mimo tych pozytywnych tendencji stopa bezrobocia w gminie Byczyna jest nadal dość wysoka, choć kształtuje się na nieco mniejszym poziomie niż średnia krajowa.

Wśród bezrobotnych największy odsetek ok.40% stanowią osoby z wykształceniem podstawowym i bez wykształcenia a następnie z wykształceniem średnim ogólnokształcącym ok.20%. Wyraźnie widać, że bezrobocie dotyka w największym stopniu osoby z niskim poziomem wykształcenia oraz policealnym i średnim zawodowym, zaś w najmniejszym stopniu osób z wykształceniem wyższym i średnim.

Można zatem stwierdzić, że im wyższy poziom wykształcenia tym mniejsze rozmiary bezrobocia.

Analizując stan bezrobocia pod kątem płci wynika, że ofert pracy dla kobiet jest mniej niż dla mężczyzn. Trudniej im jest znaleźć pracę, stąd też pracą prawo do zasiłku.

W gminie Byczyna bezrobocie dotyka w największym stopniu populację ludności w wieku 18-24 lata, a więc ludzi młodych wchodzących w aktywne życie zawodowe. Również bezrobocie znacznie częściej dotyka ludzi młodych mieszkających na terenach wiejskich, niż w mieście.

5. Uwarunkowania wynikające z: ze stanu rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

5.1 Rolnictwo

Rolnictwo to podstawowa funkcja gminy.

Dobre warunki naturalne gminy, wysoki wskaźnik rolniczej przestrzeni produkcyjnej oraz znaczący udział gleb chronionych (I-IV klasa bonitacyjna) i użytków zielonych sprawia, że główną funkcją jest i pozostanie gospodarka rolna .Z rolnictwa utrzymuje się około 70% ogółu mieszkańców gminy.

Z ogólnej powierzchni gminy, wynoszącej 18 289 ha, użytki rolne stanowią 13 385 ha , czyli ca 74% powierzchni ogólnej gminy Byczyna. Niski, bo na poziomie 12% jest udział lasów i gruntów leśnych, przy średniej krajowej ca.27%, ale wynika to z dobrych naturalnych warunków dla rolnictwa jakie panują na obszarze gminy.

Pozostałe grunty do których zalicza się wody i tereny zurbanizowane , jak drogi, tereny kolejowe, zabudowane oraz zieleń zorganizowana zajmują 1630 ha, w tym w mieście 141 ha. Gmina posiada korzystne warunki przyrodniczo – glebowe dla rozwoju rolnictwa.

Różnorodność skał macierzystych z których wytworzyły się gleby i czynniki glebotwórcze zachodzące na obszarze gminy przyczyniły się do znacznego zróżnicowania pokrywy glebowej.

Obszar gminy cechują wielkoobszarowe zwarte czyste przestrzennie obszary użytków rolnych (gruntów ornych), co umożliwia stosowanie wysoko zmechanizowanego sprzętu rolniczego.

25,2% gruntów rolnych na obszarze gminy posiada gleby klasy I- III

59,9 % gruntów rolnych klasy IV

13,4% gruntów rolnych na obszarze gminy posiada gleby klasy V.

Również na użytkach zielonych przeważają grunty orne klasy II, III i IV, co stanowi przeszło 81% użytków rolnych w gminie.

Na terenie gminy Byczyna zalegają następujące typy gleb:

- pseudobielicowe,
- brunatne,
- hydromorficzne,
- rdzawe,
- bielicowe a także czarne ziemie, mady, rędziny.

Na ponad 12 tys. ha gruntów ornych przeważają gleby o dużej przydatności rolniczej, stanowiące kompleksy:

- pszenno dobry (40,4%),
- żytni bardzo dobry (18,7%),
- pszenno wadliwy (14,5%),
- żytni dobry (21,3%).

Klasy bonitacyjne gleb w gminie Byczyna

	Klasy bonitacyjne				
	III a	III b	IV a	IV b	V
Powierzchnia gruntów ornych [ha]	604	2.487	3.998	3.316	1.638
udział w ogólnej ilości gruntów ornych [%]	4,9	20,3	32,8	27,1	13,4

Waloryzacja rolniczej przestrzeni produkcyjnej w gminie przedstawia się następująco w punktach wg IUNG :

- bonitacja gleb -50,7; wśród wsi max. Wojsławice- 56,7; najmniej Sierosławice 41,4
- przydatność rolnicza 65,6; wśród wsi max Nasale 72,2; najmniej Janówka 43,3
- warunki agroklimatu śr.gmina 13,8
- rzeźba terenu 4,2; najkorzystniejsze wieś Kochłowice 4,5; najslabsze Pogorzałka 3,3
- warunki wodne 7,2 , korzystne

Kompleksy rolniczej przydatności:

= **grunty orne**

ogółem grunty orne 12 878,6ha – 70,7%;

- w tym:

pszenny b.dobry – 15,1 ha -2% ; wieś Paruszowice

pszenny dobry - 5136,6 ha -39,9%; wieś Pogorzałka 42,2 ha – 72,4%; Kostów 95,5 – 17,7

żytni b.dobry- 2540,9-19,8%; Kostów 344,4ha – 63,7% ;Nasale 9,8 ha – 0,9%

zbożowo pastewny mocny - 259,2 ha – 2%; Sierosławice 24,8ha -12,6%; Paruszowice 1 ha - 0,1%

= **użytki zielone**

ogółem użytki rolne 14765,1ha – 81,0%; Polanowice 930,0ha – 92,4%; Wojsławice 356,0% - 25,8

- w tym:

b.dobre i dobre 176,9ha -9,4% ; m.Byczyna 6,9ha – 58%; Borek 1,4ha – 0,7%

Gleby oceniane jako rolniczo nieprzydatne stanowią w gminie:

ogółem 14,0 ha – 0,1% ogółu gleb nieprzydatnych, w tym:

m.Byczyna 9,2ha – 1,6%

Gołkowice 6,5ha – 0,9%

Ogólny wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej gminy wyraża się liczbą **79,7** , co stawia gminę Byczyna na wysokim 25 miejscu wśród gmin województwa opolskiego (średnio dla województwa opolskiego 87,2, najwyższy gmina Pawłowiczki – 102,3).

Wśród wsi najwyższy wskaźnik posiada wieś Sarnów -85,9; najniższy wieś Janówka – 60,2

Obecnie gospodarka rolna w gminie oparta jest :

- **sektor prywatny** gospodarstwa rolników indywidualnych.

Liczba gospodarstw w gminie wynosi 1090.

Struktura gospodarstw rolnych jest średnio korzystna .

Pod względem wielkości areалу najczęściej gospodarstw znajduje się w **grupie do 2,0 ha** – 463, co stanowi **42,5%** ogółu gospodarstw rolnych w gminie.

Gospodarstw rolnych powyżej 10 ha w gminie jest 180, co stanowi 16,5% ogółu gospodarstw rolnych indywidualnych.

- **sektor spółdzielczy** obejmujący Rolniczą Spółdzielnię w Jaśkowicach i Borkach, gospodarujących na 1310ha,
- **sektor spółek prawa handlowego**, który obejmuje 4 przedsiębiorstwa:
Rolnicze Przedsiębiorstwo Przemysłowo – Handlowe ARAD SA. w Roszkowicach
Rolnicze Przedsiębiorstwo Przemysłowo – Handlowe „FERMA - POL” w Zalesiu . Zakłady rolne w Biskupicach i Dobiercicach
Przedsiębiorstwo Rolne „ KOST-ROL” Sp. z o.o. w Kostowie
Przedsiębiorstwo Rolne „ AGRO-PAR” Sp. z o.o. w Paruszwowicach
- zajmują łącznie 5158 ha. Główna produkcja – roślinna zboża (pszenica, rzepak, kukurydza, buraki cukrowe) . Hodowla to: trzoda chlewna i bydło.

W wielu przypadkach wobec małej rentowności prowadzonego gospodarstwa rolnego część rolników poszukiwała innych źródeł zarobku głównie w sferze pozarolniczej a także za granicą.

Struktura gospodarstw rolnych w gminie:

Ogółem **1090**, w tym:

1 - 2 ha – 463 – 42,5%

2 - 5 ha - 219 – 20,0%

5 - 7 ha – 102 - 9,4%

7 - 10 ha – 126 – 11,6%

10 – 15 ha – 69 - 6,3%

powyżej 15 ha – 111 -10,2%

Rolnictwo specjalizuje się w produkcji zbóż i roślin przemysłowych, a także w mniejszym stopniu w hodowli bydła i trzody chlewnej.

Struktura zasiewów w ha w gminie kształtuje się średnio rocznie następująco:

zboża ogółem - 73,8%

rzepak ozimy - 8,4%

buraki cukrowe - 3,7%

ziemniaki - 6,1%

pastewne - 2,5%

W strukturze hodowli zwierząt dominuje trzoda chlewna w mniejszych rozmiarach bydło.

Dla utrzymania rolniczego charakteru gminy, konieczne jest podejmowanie działań dla poprawy warunków produkcji rolnej i dochodowości gospodarstw rolnych, takich jak:

- poprawa struktury obszarowej gospodarstw rolnych – zwiększanie powierzchni
- komasacja gruntów rolnych,
- rozwój gospodarstw specjalistycznych,
- melioracje wodne i zabiegi agrotechniczne podnoszące jakość produkcyjną gleb,
- rozwój działalności wspomagającej rolnictwo jak obsługi maszyn rolniczych, usług weterynaryjnych, agroturystyki, rzemiosła ludowego itp.

Tereny wiejskie gminy są bardzo ubogie pod względem sieci szeroko rozumianych usług.

Istniejące placówki gastronomiczne oraz miejsca noclegowe charakteryzują się niskim standardem świadczonych usług i są w większości nastawione na obsługę zorganizowanego ruchu turystycznego. Jest to sytuacja niekorzystna z punktu widzenia przyciągnięcia na teren gminy turystów w wyższych wymaganiach, co do standardu obsługi.

Agroturystyka

Agroturystyka na terenie gminy jest słabo rozwinięta. Powinna jednak być brana pod uwagę jako jeden z kierunków rozwoju obszarów wiejskich ponieważ stanowi dodatkowe źródło dochodów gospodarstw rolnych oraz sprzyja rozwojowi pokrewnych gałęzi z tym związanych, takich jak handel, gastronomia, przetwórstwo, rękodzieło ludowe. Według szacunków, jedno gospodarstwo agroturystyczne uruchamia na obszarze wiejskim około 10 nowych miejsc pracy.

Na obszarze gminy zarejestrowane są 7 gospodarstw agroturystycznych:

- przy pałacu w Gołkowicach-6 miejsc noclegowych, jadalnia bar, jazda konna, pływanie kajakiem, hipnoterapia, przejażdżki bryczką, tenis stołowy,
- w Proślicach – Przedsiębiorstwo Agroturystyczne „Hetman Roma Byczyna” Europejskie Centrum Kształcenia Rycerstwa, 20 miejsc noclegowych, 2,5 ha park, nauka jazdy konnej, organizacja imprez opartych na tradycjach i zwyczajach rycerskich,
- w Proślicach – Gospodarstwo ekologiczne „Blisko natury” 1,2 km od zalewu „Biskupice – Brzózki”
- w Kostowie –Gospodarstwo agroturystyczne „Groble”, bar „Złota Rybka”
- w Biskupicach - zespół dworsko pałacowy – 12 noclegów w zabytkowych pokojach z kuchnią i łazienką, grill, wypożyczalnia rowerów, przejażdżki bryczką, wędkowanie,
- w Miechowej – Ośrodek konferencyjny „Marciszówka „ 20 miejsc noclegowych, wyżywienie,

Przesłanki rozwoju agroturystyki to:

- atrakcyjność terenu,
- infrastruktura lokalna (społeczna , drogowa , techniczna),
- baza noclegowa,
- fachowa obsługa klientów,
- polityka państwa wyrażająca się w regulacjach prawnych.

Oceniając gminę tymi przesłankami, należy stwierdzić , że są one mało i średnio korzystne. Dobra jest atrakcyjność terenu, natomiast zbyt mała jeszcze baza noclegowa i infrastruktura lokalna.

Czynnikami warunkującymi rozwój rolnictwa w gminie będą:

- optymalne wykorzystanie możliwości produkcyjnych gleb,
- ograniczenie w przeznaczeniu na cele nierolnicze gleb o wysokiej klasie bonitacyjnej oraz w dużych kompleksach umożliwiających stosowanie maszyn rolniczych

5.2 Leśnictwo

Obszar gminy Byczyna jest słabo zalesiony. Lasy i grunty leśne zajmują 2193ha , co stanowi 12% jej powierzchni. Wskaźnik lesistości gminy jest niski ponad 2,5- krotnie niższy od przeciętnej lesistości województwa (25,5%) i kraju (27,5%).Taki stan jest spowodowany występowaniem na terenie gminy dobrych gleb i wykorzystaniem ich pod użytkowanie rolnicze.

Powierzchnia leśna nie jest jednolita, występuje w postaci rozdrobnionej i rozproszonej na terenie całej gminy – nie tworzą wyraźnych jednorodnych i dużych zwartych układów. Większe kompleksy leśne występują w części południowo – wschodniej, północno – zachodniej gminy oraz wzdłuż rzeki Prosnys.

Grunty Lasów Państwowych zajmują 915,50 ha. Należą do Nadleśnictwa Kluczbork.

Zbiorowiska leśne to najczęściej bory sosnowe, bory mieszane oraz lasy liściaste, głównie lasy, łęgowe, olsowe i grądowe. Zbiorowiska lasów liściastych należą tu do dosyć

dobrze wykształconych pod względem fitosocjologicznym. Wyróżniono tu dwa zespoły: grąd subkontynentalny *Tilio cordatae-Carpinetum betuli* stwierdzony w okolicach Józefówki i Gołkowic, łęg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum (Circae-Alnetum)*, którego duże kompleksy występują w dolinie Prosny, m.in. w okolicach Sierosławic oraz ols porzeczkowy *Ribeso nigri-Alnetum*, który należy do rzadkich zbiorowisk leśnych wykształcających się w miejscach zabagnionych, ze stagnacją wody, charakteryzujących się dominacją olszy czarnej *Alnus glutinosa* w drzewostanie i kępkową strukturą runa. Występuje w dolinie Prosny na obszarze wsi Borek i Sierosławice.

Do zbiorowisk zaroślowych na omawianym terenie należą zarośla ligustru i tarniny *Pruno-Crataegetum*, w których dominuje śliwa tarnina *Prunus spinosa*, występujące bardzo rzadko obrzeżach dróg polnych. W dolinie Prosny i Pratwy na podmokłych nieużytkach, na niewielkich powierzchniach wykształciły się łożowiska z przewagą wierzby szarej *Salix cinerea* i wierzby pięciopęcikowej *Salix pentandra – Salicetum pentandro-cinereae*.

Lasy o charakterze borów sosnowych i borów mieszanych zajmują na terenie gminy Byczyna stosunkowo dużą powierzchnię w strukturze lasów. Są to jednak zbiorowiska wtórne, ze sztucznie nasadzoną sosną na siedliskach buczyn, które mają niewielką wartość przyrodniczą. W bardzo ubogim pod względem florystycznym runie tych lasów dominują różne gatunki jeżyn *Rubus* sp. oraz trzcinnik piaskowy *Calamagrostis epigejos*, szczególnie bujnie rozwijające się w partiach nadmiernie prześwietlonych.

Gmina posiada opracowany projekt granicy polno leśnej wyznaczający tereny użytków rolnych, które mogą być zalesione. Realizacja tego planu przyczyni się do zwiększenia lesistości na obszarze gminy.

6. Uwarunkowania rozwoju gminy wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego

6.1. Ukształtowanie terenu

Teren gminy Byczyna budują dwie zasadnicze jednostki morfologiczne:

- = obszar wysoczyzny plejstoczeńskiej oraz
- = dolina rzeki Prosny i Pratwy

Rzeźba terenu na obszarze opracowania wykazuje znaczne zróżnicowanie, zarówno pod względem struktury przestrzennej i bogactwa form morfologicznych, jak i deniwelacji terenu. Rzeźba ma charakter polodowcowy, ukształtowany głównie w okresie zlodowacenia Warty i częściowo przemodelowany przez późniejszą działalność rzek oraz działalność człowieka w ostatnich wiekach. Jedynym elementem starszej rzeźby jest wyniesienie podłoża triasowego wznoszące się do 200 m n.p.m. w Gołkowicach, które stromo opada do doliny pra-Prosny. Dno doliny jest wcięte do poziomu poniżej 130 m n.p.m. Jest ono nadal wyraźne we współczesnej morfologii, pomimo miększych (ok. 40 m) osadów rzecznych wypełniających dolinę Prosny, przez co deniwelacje terenu zmniejszyły się o połowę.

Na większości obszaru gminy (wysoczyzna plejstoczeńska) rzeźba terenu jest urozmaicona, na co składają się głównie liczne wypukłe formy rzeźby lodowcowej. **Ciąg wzgórz moren czołowych** występujący na południe od Ciecierzyna i w okolicy Miechowej, cechują znaczne deniwelacje (10-30 m) oraz strome stoki (5-10°). Moreny czołowe wznoszą się tu do wysokości około 215 m n.p.m. i górują ponad dolinami Prosny i Pratwy, które z kolei opadają ku północy do poziomu poniżej 165 m n.p.m. Dość liczne **pagóry kemowe** o

wysokościach względnych 10-15 m otaczające miasto Byczynę, ciągnące się od Paruszowic do Borek i na wschód do wsi Wojsławice, a także **wał ozów** w okolicy wsi Jakubowice, urozmaica **równiny wodnolodowcowe**, łagodnie opadające do doliny Pratwy i Prosny. Tarasy nadzalewowe w dolinach wznoszą się na wysokościach 170 – 175 m n.p.m. Na takiej terasie w dolinie Prosny, przy Piaskach, znajduje się niewielka wydma (5-10 m) porośnięta lasem.

Od linii Gołkowice – Biskupice na wschód rozciąga się Płaskowyż Helenowski będący częścią Wyżyny Śląskiej. Jego centralną część tworzą wychodnie utworów dolnojurajskich, których wysokości przekraczają znacznie 200 m n.p.m. Większość podłoża jurajskiego przykryta jest miąższami osadów czwartorzędowych. W okolicy Byczyny osady te tworzą rozległy pagór kemowy.

Doliny rzek Prosny i Pratwy to szerokie, w większości płaskie obniżenia wypełnione osadami rzecznyymi. Formy rzeźby związane z dolinami to:

- płaskie holocenijskie terasy zalewowe – zlokalizowane w dennej i najczęściej przykorytowej części dolin wymienionych rzek,
- płaskie terasy plejstocenijskie nadzalewowe – zlokalizowane na skrzydłach dolin,
- krawędzie poszczególnych teras – w różnym stopniu zachowane,
- pola piasków eolicznych z niewielkimi wzniesieniami wydm na terasach plejstocenijskich – zlokalizowane na terasach w okolicach Piasków,
- krawędzie denudacyjne dolin rzek,
- starorzecza – częściowo zachowane w dolinie Prosny, w okolicy Kostowa i Piasków.

Generalnie rzeźba terenu jest w większości falista, przechodząca miejscami w pagórkowatą. Spadki terenu kształtują się w przedziale 0 - 5%, miejscami jednak w strefach krawędziowych dolin i pagórków morenowych mogą być większe. Ogólnie zauważa się obniżanie terenu w kierunku zachodnim i północnym, gdzie przebiega granica między wierzchowiną plejstocenijską, a tarasem rzeki Prosny, która stanowi północną granicę gminy. **Najwyżej** wyniesione tereny w gminie zlokalizowane są w okolicach wsi Pszczonki (250,8 m n.p.m.), a **najniższe** w okolicy wsi Kostów (162,9 m n.p.m.). Zróżnicowanie wysokości na terenie gminy wynosi ok. 88 m, co jest wielkością średnią, świadczącą o znacznym zróżnicowaniu hipsometrycznym.

6.2. Krajobraz gminy

Gmina Byczyna położona jest na styku dwóch form krajobrazowych :

- = **równin i dolin rzecznych** w północnej i wschodniej części obszaru gminy oraz
- = **wysoczyzny morenowej** na południu i zachodzie.

Obszar gminy stanowi przykład krajobrazu kulturowego. Elementy przyrody naturalnie wykształcone przenikają się tutaj ze składnikami sztucznymi, ukształtowanymi przez człowieka.

Charakterystyczna w krajobrazie gminy jest duża ilość śródpolnych i śródłukowych zadrzewień i zakrzewień oraz naturalne i sztuczne ciek wodne odwadniające tereny podmokłe.

Ukształtowanie terenu oraz krajobraz wpływa korzystnie na wizerunek gminy i jej atrakcję dla celów turystycznych i rekreacyjnych.

6.3. Wody

6.3.1. Wody podziemne

Gmina Byczyna należy, w podziale hydrogeologicznym Polski, do Regionu Kluczborsko-Lublinieckiego (większość gminy) oraz do Regionu Wieluńsko-Krakowskiego (fragment we wschodniej części gminy). Na obszarze miasta Byczyny oraz w jego otoczeniu wody podziemne o większym znaczeniu występują w utworach czwartorzędowych i trzeciorzędowych oraz triasowych i jurajskich (Płaskowyż Helenowski). W ujęciu stratygraficznym (pionowym) utwory wodonośne reprezentują poszczególne piętra i poziomy wodonośne, natomiast w ujęciu przestrzennym tworzą szereg zbiorników wód podziemnych.

Region Kluczborsko-Lubliniecki charakteryzuje się tym, że główny poziom wodonośny znajduje się w utworach czwartorzędu, na głębokości od kilku do 20 m, a w części północnej gminy (dolina kopalna) do 40 m. Wydajność wynosi od kilku do 80 m³/h, przeważnie 10-30 m³/h. W podłożu wody szczelinowe związane z cienkimi warstwami węglanowymi o miąższości 1-2 m w obrębie ilasto-mułowcowej serii triasu górnego (retyk). Poziom czwartorzędowy zasilany jest infiltracyjnie wodami opadowymi. Zwierciadło wody ma charakter swobodny lub lekko napięty, jeżeli warstwa wodonośna przykryta jest glinami o znacznej miąższości.

W Regionie Wieluńsko-Krakowskim (wschodnia część gminy) główny poziom użytkowy występuje w osadach jury. Wody występują tu w piaszczysto-piaskowcowych i żwirowych jury dolnej. Woda występuje na różnych głębokościach, a studnie są mało wydajne.

Wody w utworach trzeciorzędowych na terenie gminy Byczyna należą do rejonu północnego, który od części południowej oddziela bezwodny pas osadów trzeciorzędowych doliny Odry. W rejonie północnym piętro trzeciorzędowe nie odgrywa tak znaczącej roli, jak w rejonie południowym. Występuje tu głównie III poziom wodonośny (z pięciu) reprezentowany przez jedną lub dwie warstwy wodonośne. Poziom III występuje głównie na rzędnych od 100 do 125 m n.p.m.

Przez północną część terenu gminy przebiega regionalna, czwartorzędowa struktura wodonośna **dolina kopalna rzeki Prosną**, o sumarycznej miąższości piasków budujących ten zbiornik nie przekraczającej 40 m. Struktura ta stanowi perspektywiczne źródło zaopatrzenia w wodę pitną obszaru gminy. Zasilanie zbiornika pochodzi głównie z opadów atmosferycznych. Zbiornik na terenie gminy przebiega w pasie miejscowości: Sierosławice, Gołkowice i Kostów. Większą część doliny kopalnej wyznaczono do ochrony, według klasyfikacji Kleczkowskiego [Mapa..., 1990], jako jeden z głównych zbiorników wód podziemnych województwa opolskiego:

- **GZWP 311 (Zbiornik rzeki Prosną)** – jest to zbiornik czwartorzędowy o powierzchni 535 km², posiada zasoby dyspozycyjne w wysokości 123 tys. m³/d przy module zasobowym 2,66 l/skm². Teren występowania zbiornika w obrębie gminy Byczyna zakwalifikowano do obszaru wysokiej ochrony (OWO).

W południowo-zachodniej części gminy znajduje się także fragment doliny kopalnej Stobrawy-Widawy z odgałęzieniem rynnowym Wołczyń.

6.3.2. Wody gruntowe

Analiza dostępnych materiałów wskazuje na występowanie wód gruntowych poziomu wodonośnego plejstoceno-holoceno związanego z utworami wodnolodowcowymi i rzeczny.

Większa część gminy (ok. 70%), głównie na wysoczyźnie plejstoczeńskiej charakteryzuje się korzystnymi dla zabudowy warunkami wodnymi. Wody gruntowe występują tu w obrębie utworów piaszczysto-żwirowych oraz przewarstwieniach piaszczystych w obrębie glin zwałowych, w większości na głębokości, powyżej 2-3 m ppt. W obrębie glin wody mogą występować także w stanie zawieszonym w postaci sączków. Na obszarze wysoczyzny obserwuje się zróżnicowanie głębokości występowania wód gruntowych. W pasie terenu przylegającym do dolin rzecznych wody wgłębne występują na głębokości ok. 2,0 m. W miarę oddalania się zwierciadło ich obniża się.

Wody mają charakter swobodny lub lekko napięty, a zasilanie poziomu ma charakter infiltracyjny z opadów atmosferycznych. Przepuszczalność gruntu jest zróżnicowana od dobrej w obrębie piasków do słabej w obrębie glin, łąłw i mułków. Generalnie przepuszczalność gruntów, a co za tym idzie podatność wód podziemnych na zanieczyszczenia jest znaczna.

Średnio korzystne warunki wodne (poziom wody 1-2 m p.p.t) występują głównie w otoczeniu dolin rzecznych Prosną i Pratwy oraz ich dopływów.

Niekorzystne warunki wodne dla potrzeb budownictwa występują na stosunkowo niewielkim terenie (do 20% pow.), głównie w obrębie dna i teras zalewowych rzeki Prosną i Pratwy oraz innych pomniejszych cieków i w obniżeniach terenu.

Podsumowując, warunki wodne na terenie opracowania są zróżnicowane. Woda gruntowa w większości zalega na znacznej głębokości (powyżej 2-3 m p.p.t), poziom wód związany z dolinami rzeczными podlega znacznym wahaniom wraz z opadami atmosferycznymi i stanowi utrudnienie dla lokalizacji budowli, w szczególności wymagającej głębokiego posadowienia. Obszarami, gdzie występuje głębszy poziom wód są generalnie obszary wysoczyznowe.

Generalnie, warunki wodne - w szczególności na obszarach o głębokości zalegania lustra wody płycej niż 1,5 m - występujące na obszarze opracowania uznać należy jako trudne i stanowiące znaczące ograniczenie dla lokalizacji zabudowy. W związku z płytkim zaleganiem wód, wymagane będzie ponoszenie dodatkowych kosztów udostępnienia terenu, celem odwodnienia i zabezpieczenia wykopów fundamentowych oraz stosowania zabezpieczeń przeciw wilgotnościowym lub realizacja zabudowy nie wymagającej podpiwniczenia (partery powinny być wyniesione ponad powierzchnię terenu).

6.3.3. Wody powierzchniowe

Obszar gminy położony jest w dorzeczu rzeki Odry. Przez obszar gminy Byczyna przebiega wododział między zlewnią rzeki Prosną, a rzeką Stobrawa.

Obszar gminy Byczyna prawie w całości leży w zlewni rzeki **Prosną**. Jest to rzeka III-rzędu, stanowiąca lewy dopływ Warty. Źródła Prosną znajdują się w okolicy Wolęcina (gmina Radłów). Rzeka uchodzi do Warty w dolinie Pyzdrowskiej (Ruda Komorska poza terenem opracowania). Całkowita długość rzeki wynosi 216,8 km, w obrębie gminy 13,4 km, gdzie stanowi północną granicę gminy. Za wyjątkiem odcinka źródłiskowego (do Pomykowa) rzeka jest uregulowana. Regulację rzeki zakończono w 1974r.

Poza terenami źródłiskowymi, szerokość doliny Prosną wynosi maksymalnie 1 km, przeciętnie jednak szerokość kształtuje się w okolicy 300 – 400 m. Sama rzeka ma szerokość ok. 5-7 m, przy głębokości ok. 0,3-1,2 m i średnim przepływie ok. 0,25-1,5 m³/s. Średni spadek rzeki w obrębie obszaru opracowania wynosi ok. 1,5%, ale na odcinku źródłiskowym jest bardzo duży i wynosi ok. 10%. Jest to rzeka o gruntowo-deszczowo-śnieżnym ustroju zasilania, co klasyfikuje ją do rzek o zmiennym przepływie, z niżówkami letnio-jesiennymi

oraz wezbraniami w okresie roztopów wiosennych (przepływ ok. 9,06 m³/s). Zagrożenie powodzią jest jednak niewielkie i dotyczy głównie łąk położonych w dolinie.

Pratwa to lewy dopływ Prozny o długości 28,1 km. Dopływy Pratwy rozkładają się nierównomiernie, dopływy o długości 38,2 km (prawobrzeżne) i 61,8 km (lewobrzeżne). Źródła Pratwy znajdują się w dolince Nasale – Pogorzałka, na wysokości 250 m n.p.m, tuż przy wschodniej granicy gminy Byczyna. Powierzchnia zlewni IV-rzędu na terenie gminy wynosi 118,8 km². Szerokość koryta Pratwy wynosi od 0,4 do 1,1 m w odcinku ujściowym do Prozny. Pratwa płynie szeroką płaskodenną doliną, w obrębie której w 1996r. w okolicy Proślic, wybudowano zbiornik retencyjny Biskupice-Brzózki o powierzchni ok. 42 ha. Jest on częściowo zagospodarowany, a w jego sąsiedztwie zbudowano wzorowany na średniowiecznym, drewniany Gród Rycerski.

Środkowa część gminy pozbawiona jest znaczących cieków wodnych.

Wołczyńska Struga (Wołczyński Strumień) - o kodzie PLRW600017132629 prawy dopływ Stobrawy, stanowi część scalonej części wód Stobrawy od Kluczborskiej Strugi włącznie do Odry (SO0302). Rzeka nizinna. Na obszarze gminy Byczyna przepływa doliną w jej południowo – zachodniej części. Z uwagi na walory krajobrazowe i unikalne środowisko planowana jest do objęcia ochroną jako obszar chronionego krajobrazu Wołczyński Strumień. W pobliżu zalega pokład torfu – Teklusia Natura 2000.06 maja 2011r. Zarząd koła wędkarskiego w Wołczynie poinformował, że został zarybiony narybkim szczupaka.

Oprócz Prozny i Pratwy i Wołczyńskiej Strugi, na sieć hydrologiczną składają się także liczne mniejsze rzeki, zgrupowanie dużych w skali regionu stawów, wyrobiska poeksploatacyjne, torfowiska, starorzecza, niewielkie oczka wodne, niecki bezodpływowe, tereny zalewowe oraz rozbudowana sieć kanałów i rowów melioracyjnych.

Występują tu licznie stawy wykorzystywane głównie do hodowli ryb oraz zbiorniki wodne poeksploatacyjne. Przeważnie zbiorniki wodne mają niewielką powierzchnię (od 0,01 ha do 0,15). Największe zgrupowanie stawów o największej powierzchni na terenie gminy znajduje się w okolicy Kostowa. Ze względu na wartość przyrodniczą wyróżniają się także zbiorniki poeksploatacyjne w Jakubowicach i Ciecierzynie oraz stawy w Wojsławicach, Biskupicach, Miechowej, Polanowicach, Dobiercicach, Paruszowicach i Roszkowicach.

Najcenniejszymi przyrodniczo zbiornikami wodnymi są starorzecza, które znajdują się w różnych stadiach ewolucji geomorfologicznej oraz na różnym etapie sukcesji ekologicznej. Są one jednym z najbardziej wartościowych ekosystemów w gminie. Największe znajdują się koło Kostowa i kolonii Piasków. Większość zbiorników wodnych gminy Byczyna posiada bardzo wysokie walory faunistyczne (zwłaszcza ornitofaunistyczne), a także florystyczne.

System licznych zbiorników wodnych uzupełniają torfowiska, które podobnie jak stawy posiadają bardzo wysoką wartość retencyjną i przyrodniczą. Znajdują się one jednak pod silną presją odwadniających melioracji, które prowadzą do ich degradacji. Największe obszary występowania torfowisk zlokalizowane są w dolinach rzecznych Pratwy i Prozny. Jedno z torfowisk w dolinie Prozny (w okolicy Borka) było eksploatowane. Na dużej części dolin rzecznych, ze względu na wysoki poziom wód gruntowych, znajduje się także sieć rowów melioracyjnych. Obszar gminy w obrębie dolin rzecznych Prozny i Pratwy znajduje się w zasięgu zalewów powodziowych. Przeważnie z uwagi na brak zabudowy zalaniu ulegają jedynie użytki rolne.

6.3.4. Ujęcia wody

Na terenie gminy w eksploatacji pozostają następujące ujęcia wód podziemnych:

Polanowice (dz. nr 21/1 i 21/2 k.m.2) – pobór wód podziemnych z utworów czwartorzędowych następuje za pomocą studni wierconych:

Nr 1 o głębokości 40m,

Nr2 o głębokości 42m (awaryjna)

Nr3 o głębokości 40m

w ilości: $Q_{maxh} - 78,7m^3/h$, $Q_{śrd} - 1259,0m^3/d$

o zasobach eksploatacyjnych zatwierdzonych pismem Urzędu Marszałkowskiego Województwa opolskiego nr ROŚ.wv.6223-26/10 z dnia 20grudnia 2010r. wynoszących

$Q_e - 164m^3/h$, przy depresji $Se = 3,0m$,

Pobór wody: $Q_{maxh} - 78,7m^3/h$; $Q_{śrd} - 1259m^3/d$.

Pozwolenie wodnoprawne na pobór wód podziemnych – do 31 grudnia 2030r.

Byczyna przy ul. Błonie (dz. nr 189 i 192/2) , za pomocą studni wierconych nr 1 i 2a-awaryjny pobór wody, w ilości:

$Q_{maxh} - 44,7m^3/h$

$Q_{śrd} - 1072,0m^3/d$

Przy zatwierdzonych zasobach eksploatacyjnych w kategorii „B” wynoszących $Q_e - 44,7m^3/h$, przy $Se - 3,4m$ decyzją Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Opolu Nr OG-731/13/69 z dnia 22 lutego 1969r.

WW ujęcia uzyskały pozwolenie wodnoprawne Starosty kluczborskiego zawarte w piśmie nr ROŚ.WW.6223-26/10 z 20 grudnia 2010r. na czas określony – 20 lat, tj.od dnia 01 stycznia 2011r. do dnia 31 grudnia 2030r.

Ujęcia to zaopatrują w wodę : miasto Byczynę, Polanowice, Proślice, Jakubowice, Kochłowice, Biskupice, Brzózka, Gołkowice i Jaśkowie.

Dobiercice stacja (działki nr 9/2 (SUW) nr 9/3 i 9/4 - studnie k.m.5) - uzdatniania (mangan i żelazo) , pobór wody następuje z utworów triasu górnego (retyk) ze studni:

- nr 3 o głębokości 19m , o zasobach eksploatacyjnych $Q = 19,4m^3/h$ przy depresji $s=6,4m$;

- nr 4 o głębokości 23m o zasobach eksploatacyjnych $Q = 23,5m^3/h$ przy depresji $s=5,6m$ przyjętej na podstawie dokumentacji „ Dodatek do dokumentacji hydrogeologicznej – aktualizacja zasobów wód podziemnych z utworów triasu górnego w Dobiercicach ” w zawiadomieniu nr ROŚ.WW. 6223-3/10 z dnia 19 .04.2010r.

Wydajność:

$Q_{maxh} - 21,7m^3/h$; $Q_{śrd} - 130m^3/d$; $Q_{roczne} - 47450m^3/d$.

Wodociąg zaopatruje wieś: Dobiercice, Proszowice, Chudoba, Sarnów, Pszczonki, Gosław.

Odprowadzanie ścieków, popłuczyn z kontenerowej stacji SUW istniejącym wylotem betonowym zabezpieczonym kratą o $\varnothing = 225mm$ o rzędnej dna 191,50m.n.p.m, do odbiornika – rowu melioracyjnego oznaczonego symbolem Rz3 w km0+600 na działce nr 75 k.m.3 obręb Paruszowice w ilości: $Q_{śr/d} - 9,0m^3/d$, $Q_{roczne} = 3285,0m^3/r$, o składzie żelazo og.=10mg/l, zawiesina og.=35mg/l ,pH=6,5 – 9,0.

Pozwolenie wodnoprawne na pobór wód podziemnych – do 19 kwietnia 2030r.

Pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie popłuczyn ze stacji uzdatniania wody – do 19 kwietnia 2020r.

Kostów – (dz.nr 41/4 k.m.2) pobór wody z utworów czwartorzędowych następuje za pomocą studni wierconej :

nr 1 (awaryjnej) o głębokości 21m, o zasobach eksploatacyjnych $Q = 66,0\text{m}^3/\text{h}$, przy depresji $s=6,3\text{m}$, zatwierdzonych decyzją Urzędu Wojewódzkiego w Opolu z dnia 28.12.2009r. Nr ROŚ.KM.752-13/09 wg stanu na 01 września 1977r.

nr 3 (podstawowej) o głębokości 22m, o zasobach eksploatacyjnych $Q = 49,4\text{m}^3/\text{h}$, przy depresji $s=4,46\text{m}$; przyjętych z dokumentacji „ dodatek do dokumentacji hydrogeologicznej – aktualizacja zasobów wód podziemnych z utworów czwartorzędowych jecie wody podziemnej w Kostowie” w zawiadomieniu nr ROŚ.KU -752-13/09 z dnia 28 grudnia 2009r.

Pobór wód w ilości:

$Q_{\text{maxh}} - 38,4\text{m}^3/\text{h}$; $Q_{\text{śrd}} - 192\text{m}^3/\text{d}$; $Q_{\text{roczne}} - 70\,080,0\text{m}^3/\text{r}$.

Wodociąg zaopatrzuje w wodę wsie: Kostów, Ciecierzyn, Janówkę, Miechową.

Pozwolenie wodnoprawne na pobór wód podziemnych – do 10 marca 2020r.

Wojśławice – Kastel – Zakład Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o., ul. Stawowa 21 w Byczynie uzyskał decyzją nr ROŚ.6341.26.2012.MG Starosty Kluczborskiego z dnia 20 listopada 2012r. pozwolenie wodnoprawne na szczególne korzystanie wód w zakresie:

1) poboru wód podziemnych z ujęcia w Nasalach , gm. Byczyna z utworów jurajskich za pomocą istniejącej studni wierconej nr 2 (lokalizacja : dz. nr 46/2 k.m.1 obręb Nasale, gm. Byczyna o zasobach eksploatacyjnych otworu zatwierdzonych decyzją Marszałka Województwa Opolskiego nr DOŚ.II.7431.4.2012.KM z dnia 30.05.2012r. wynoszących:

$Q_e = 60,0\text{m}^3/\text{h}$ i depresji zwierciadła wody $S_e = 5,33\text{m}$ ppt w okresie całego roku, w ilości:

$Q_{\text{maxh}} = 24,2\text{m}^3/\text{h}$

$Q_{\text{śrd}} = 322\text{m}^3/\text{d}$; $Q_{\text{maxd}} = 372\text{m}^3/\text{d}$

$Q_{\text{maxrok}} = 84898\text{m}^3/\text{rok}$

Dla potrzeb wodociągu komunalnego Wojśławice – Kastel.

W ostatnich latach wybudowana została sieć wodociągowa prowadząca od SUW do wsi Wojśławice, Sierosławice, Roszkowice , Borek, Gośław, Nasale, Pogorzałka, Paruszowice.

Pozwolenie wodnoprawne na szczególne korzystanie wód zostało udzielone na okres 10 lat – do 2022r.

6.4. Gleby

W gminie Byczyna przeważają dobre i średnie gleby do produkcji rolnej, czego skutkiem jest znaczne przekształcenie i odlesienie obszaru. Na terenie gminy Byczyna zalegają następujące typy gleb:

- pseudobielicowe,
- brunatne,
- hydromorficzne,
- rdzawe,
- bielicowe.

Na ponad 12 tys. ha gruntów ornych przeważają gleby o dużej przydatności rolniczej, w tym kompleksy:

- pszenno dobry (40,4%),
- żytni bardzo dobry (18,7%),
- pszenno wadliwy (14,5%),
- żytni dobry (21,3%).

Grunty III klasy stanowią przeszło 25%, a klasy IV prawie 60%. Również na użytkach zielonych przeważają grunty klasy III i IV, co stanowi przeszło 81% użytków w gminie.

Jakość gleb, agroklimat, gospodarka wodna, trudność gleb do uprawy - to czynniki dające podstawę oceny agroekologicznej gleb. W skali 100 punktowej łączne warunki agroekologiczne gminy ocenia na 80-90 pkt.

6.5. Warunki klimatyczne

Warunki klimatyczne gminy Byczyna, z powodu położenia na skraju Wyżyny Śląskiej są odrobinę ostrzejsze niż panujące na Nizinie Śląskiej. Średnia temperatura stycznia wynosi $-2,6^{\circ}\text{C}$, natomiast lipca nie przekracza 18°C . Liczba dni mroźnych wynosi 37, a dni z przymrozkami 70. Dni gorących jest przeciętnie 35. Stosunkowo niewiele jest dni pochmurnych (118). Średni czas zalegania pokrywy śnieżnej to około 57 dni. Pokrywa śnieżna najczęściej pojawia się 28 listopada i zanika pod koniec marca. Średnia opadów rocznych nie przekracza 520 mm. Przeważają wiatry słabe (153 dni) i bardzo słabe (118 dni), wiejące głównie z sektora zachodniego, z kierunku W i SW. Okres wegetacyjny trwa z reguły 220 dni, rozpoczyna się 31 marca, a kończy 5 listopada.

Powietrze polarno-morskie, a następnie polarno-kontynentalne dominuje na tym obszarze, utrzymując się tu ponad 90% dni w roku. Wiąże się z tym występowanie wiatrów z sektora zachodniego. W porze letniej dominują ciepłe i wilgotne wiatry z zachodu. Przeważają tu wiatry słabe o prędkości do 3 m/s. Szczególną charakterystyczną cechą tutejszego klimatu są łagodne i długie okresy jesieni oraz wczesne i pogodne wiosny. Najwyższe wartości nasłonecznienia odnotowuje się w czerwcu i lipcu, co wiąże się z dłuższym dniem i mniejszym zachmurzeniem. Najmniejsze zachmurzenie zanotowano na przełomie lata i jesieni.

6.5.1. Klimat lokalny

Na terenie gminy elementami o największym znaczeniu kształtującymi klimat lokalny są przede wszystkim: rzeźba terenu, gęstość i wielkość cieków wodnych, pokrycie terenu (zabudowa, grunty orne, łąki, lasy), rodzaj gruntów i głębokość zalegania wód gruntowych. Dominujący wpływ na klimat lokalny ma położenie gminy przy dwóch stosunkowo dużych dolinach rzecznych (Prosna i Pratwa), tworzących rozległe obniżenia dolinne.

Na terenie opracowania można wyróżnić cztery typy klimatów lokalnych:

- **obszar wysoczyzny plejstoceńskiej**, generalnie obszar ten cechuje się dobrymi warunkami przewietrzania, dobrymi warunkami nasłonecznienia, są to tereny korzystne do stałego przebywania ludzi o korzystnych warunkach bioklimatycznych dla człowieka;
- **obszar dna dolin rzecznych i terasów zalewowych rzeki Prosny i Pratwy** oraz ich najbliższego otoczenia, a także obniżenia terenu o wysokim poziomie wód gruntowych, cechujące się gorszymi warunkami wilgotnościowymi, występowaniem zastoisk chłodnego i wilgotnego powietrza, generalnie tereny te są niekorzystne do realizacji zabudowy o wyraźnie pogorszonych warunkach bioklimatycznych;
- **obszar terasy nadzalewowej**, cechujący się warunkami pośrednimi między mikroklimatem wysoczyznowym i den dolinnych, o mniejszej częstotliwości przymrozków, mniejszej wilgotności; obszar sprzyjający uprawom zbożowym oraz przebywaniu człowieka;

- **tereny kompleksów leśnych**, cechujące się moderującym wpływem na warunki mikroklimatyczne – obniżenie temperatury, zwiększeniem wilgotności, zmniejszeniem prędkości wiatru; na terenach z podwyższonym poziomem wód gruntowych charakterystyczne jest dla niego występowanie wilgotnych siedlisk leśnych i łęgowych, niekorzystnych bioklimatycznie dla człowieka.

Pogorszone warunki bioklimatyczne występują w sąsiedztwie drogi krajowej nr 11, która znacząco oddziałuje na stan czystości powietrza atmosferycznego i emisję hałasu w swoim sąsiedztwie oraz w obrębie jednostek osadniczych, gdzie występują problemy z niską emisją, szczególnie w sezonie grzewczym.

6.6. Budowa geologiczna

Utwory powierzchniowe

Budowa geologiczna podłoża rozpatrywanego obszaru jest stosunkowo prosta. Bierze w niej udział dość jednolita seria osadów czwartorzędowych: piaszczystych, piaszczysto-żwirowych i gliniastych. Poszczególne warstwy mają różny skład granulometryczny i występują w różnym stanie plastyczności i spoistości. Miąższość osadów czwartorzędowych wynosi od kilku do kilkudziesięciu metrów. Jedynie miejscami występują wychodnie osadów jurajskich i triasowych.

Najmłodsze utwory (holoceńskie) pokrywające od powierzchni teren opracowania to gliniasto - piaszczyste gleby zaliczone w większości do mad, pseudobielic i gleb brunatnych oraz czarnych ziem, które występują jedynie w miejscach o słabym odpływie wód i przy ciekach. Utwory te stanowią pokrywę o miąższości średnio 0,3 – 0,5m, za wyjątkiem mad, których miąższość może być większa. Jednakże głównym elementem budowy geologicznej obszaru są osady dolin rzecznych oraz wysoczyzny plejstoceniowej: lodowcowe i wodnolodowcowe powstałe w okresie stadiału maksymalnego zlodowacenia środkowopolskiego, a także deluwialne. Wychodnie osadów triasowych i jurajskich lokalnie odsłaniają się w okolicach wsi Gołkowiec oraz Dobiercice, Gosław, Nasale i Pszczonki.

Wysoczyzna plejstoceniowa - budują ją:

- utwory żwirowo-piaszczyste
- utwory gliniaste morenowe i deluwialne
- iły, piaski i mułki

Utwory żwirowo-piaszczyste występują na dużej części obszaru opracowania (ok. 30% powierzchni). Są to różnego pochodzenia (wodno-lodowcowe, lodowcowe, deluwialne i jeziorne przedkenozoiczne) pod względem technicznym to żwiry piaszczyste i gliniaste, pospółki oraz różno frakcyjne piaski i piaski gliniaste, głównie średnioziarniste, przykryte cienką warstwą glin (ok. 1 m) lub lokalnie przewarstwione przez gliny. Są to grunty rodzime, nie skaliste, nie spoiste lub mało spoiste, nośne, mało ściśliwe, stanowiące korzystne podłoże budowlane do przenoszenia obciążeń jednostkowych powyżej 2,0 kG/cm² i nie stwarzające żadnych ograniczeń do posadowienia budowli.

Utwory gliniaste morenowe i deluwialne zalegają w większości bezpośrednio pod warstwą glebową, wykształcone w postaci glin piaszczystych, glin pylastych i glin zwartych, twaroplastycznych i półzwartych mogących lokalnie ulegać uplastycznieniu pod wpływem wody, są to grunty rodzime, nie skaliste, średnio i zwężło spoiste, stanowią przeciętne, ale nośne podłoże gruntowe zdolne do przenoszenia obciążeń jednostkowych 1 – 1,5 kG/cm². Nośność gruntów gliniastych uzależniona jest od stopnia uplastycznienia gruntu i głębokości zwierciadła wody. Z uwagi na skłonność do uplastyczniania pod wpływem wody i wilgoci

przy głębokim posadowieniu wymagane jest odwodnienie i zabezpieczenie przeciw wilgotnościowe.

Iły, piaski i mułki zalegają na dużych powierzchniach, w większości bezpośrednio pod warstwą glebową w okolicy wsi Dobiercice, Gosław, Nasale i Pszczonki. W większości są to drobnoziarniste, często pyłowate piaski barwy szarobiałej, jasnożółtej lub różowej oraz mułki o tej samej barwie zawierające kaolin. Iły są przeważnie szarobrazowe, czasem z odcieniem czerwonym.

Doliny rzeczne

Osady i namuły rzeczne den dolinnych i tarasów zalewowych rzeki Prosny i Pratwy, wykształcone jako piaski średnioziarniste z domieszką żwirków i licznymi przewarstwieniami piasków drobnoziarnistych i pylastych, często z domieszką substancji organicznych, ze względu na zmienne warunki akumulacji materiał nie jest wysegregowany i jest ułożony z reguły nieregularnie. Warstwy nie są ciągłe, lecz mają kształt soczewek lub kieszeni o niewielkich rozmiarach i są przeważnie nachylone w różnych kierunkach. Poszczególne warstwy mają różny skład granulometryczny i występują w stanie luźnym lub średniozagęszczonym. Są to grunty rodzime, nie skaliste, średnio i drobnoziarniste, mało lub nie spoiste, często nawodnione, co powoduje ich uplastycznienie i pogorszenie właściwości mechanicznych, dodatkowo miejscami występują torfy, które są gruntami słabonośnymi, grunty nie wskazane do bezpośredniego posadowienia budynków;

Najmłodsze utwory pokrywające od powierzchni dno dolinne i terasę zalewową to namuły organiczne, gliniasto – pylasta oraz najczęściej piaszczysta mada rzeczna, również z domieszką części próchnicznych. Utwory te stanowią pokrywę o przeciętnych miąższościach od 0,3 do 1 m. Pod względem technicznym są to gliny pylaste, gliny piaszczyste, pyły oraz namuły organiczne i piaski gliniaste, pozostające w stanie plastycznym lub miękkoplastycznym, miejscami są średnio lub twardoplastyczne. Mady są utworami bardzo ściśliwymi, wrażliwymi na zawiłgocenie. Są to grunty słabonośne, uplastyczniające się pod wpływem kontaktu z wodą, która znacząco pogarsza ich właściwości mechaniczne. Grunty te nie są wskazane do bezpośredniego posadowienia budowli.

Osady rzeczne tarasów nadzalewowych doliny Prosny i Pratwy, grunty rodzime, nie skaliste, różnoziarniste, nie spoiste i mało spoiste, wykształcone głównie w postaci piasków drobno i średnioziarnistych oraz żwirów drobnoookruchowych z przewarstwieniami gruntów zwięzłych spoistych wykształconych w postaci mułków i glin, grunty nośne, mało ściśliwe, zdolne do przenoszenia obciążeń jednostkowych 1,5 - 2,0 kG/cm². Wśród utworów piaszczystych występują również piaski wydymowe o genezie eolicznej, których płyty znajdują się na terasie nad zalewową w dolinie Prosny.

Generalnie warunki dla celów posadowienia budowli ocenia się jako: przeciętne w obrębie glin zwałowych oraz iłów i mułków, dobre w obrębie piasków i żwirów oraz słabe w obrębie namułów w dolinach rzecznych oraz piasków wydymowych. Nośność gruntów gliniastych, iłów, mułków i pyłów uzależniona jest od stopnia uplastycznienia gruntu i głębokości zwierciadła wody. Z uwagi na skłonność do uplastyczniania pod wpływem wody i wilgoci przy głębokim posadowieniu wymagane jest odwodnienie i zabezpieczenie przeciw wilgotnościowe lub wymiana gruntów.

Na większości obszaru gminy (ok. 70%) występuje nośne podłoże budowlane, korzystne dla lokalizacji zabudowy i zainwestowania.

6.6.1. Surowce mineralne

Budowa geologiczna w obrębie gminy Byczyna sprzyja występowaniu surowców pospolitych, głównie piasków i żwirów oraz iłów. Występowanie kruszyw naturalnych o

znaczeniu przemysłowym związane jest tu z działalnością lodowca oraz morskimi i jeziornymi osadami przed czwartorzędowymi.

Występujące na terenie gminy Byczyna złoża to:

- kruszywo naturalne (3 złoża),
- surowce ilaste ceramiki budowlanej (3 złoża), w tym jedno z najzasobniejszych w województwie – złożo „Nasale”,
- torfy (1 złożo).

Wykaz udokumentowanych złóż kopalin na terenie gminy Byczyna

L.p.	Złożo	Eksploatacja	Zasoby [tys. ton] geologiczne bilansowe
- kruszywo naturalne			
1.	Jakubowice	eksploatowane	592
2.	Roszkowice	zaniechana	525
3.	Byczyna	eksploatowane	271
Razem			1 388
- surowce ilaste ceramiki budowlanej			
1.	Gołkowice	zaniechana	1 336
2.	Nasale	nieeksploatowane	8 927
3.	Pszczonki	nieeksploatowane	270
- torfy			
1.	Borek	zaniechana	21
Razem			10 283
Ogółem			11 692

Źródło: dane wojewódzkiego geologa, 2009

Jakubowice - złożo kruszywa naturalnego czwartorzędowego:

żwirów, piasków i pospółek, zajmuje powierzchnię 22,65 ha. Zasoby złoża obejmują:

- zasoby bilansowe żwirów w kat. C₂ – 5 048 329 Mg
- zasoby bilansowe – piasku w kat. C₂ – 1 597 520 Mg
- zasoby bilansowe – ogółem w kat. C₂ – 6 645 849 Mg
- miąższość złoża 9 – 19,7 m, średnio 14,35 m.

Złożo jest eksploatowane przez Żwirownię „Byczyna „ Sp.z o.o. w Jakubowicach”, posiada ustanowiony obszar górniczy o nazwie „ Jakubowice 1” i teren górniczy o nazwie „ Jakubowice 1” oraz koncesję udzieloną przez Urząd Marszałkowski Województwa Opolskiego z dnia 16.03.2011r. znak DOŚ –II.7422.2.1.2011.JJ.

Ważność koncesji ustalono do dnia 31marca 2041r.

Roszkowice – złożo kruszywa naturalnego: piasek:

eksploatacja zaniechana, złożo przydatne w budownictwie i drogownictwie o powierzchni 4,3 ha. Zasoby bilansowe złoża zarejestrowane decyzją nr OŚ-V-8513/4/89 z dnia 05.05.1989r. wynosiły:

- poza filarami ochronnymi - 551 tys. ton
- obecnie - 524,6 tys. ton
- miąższość złoża - 7,7m.

Byczyna – ul. Polanowicka, złożo kruszywa naturalnego czwartorzędowego: piasku budowlanego i żwiru przydatne w budownictwie i drogownictwie, powierzchnia 1,527 ha. Zasoby złoża obejmują:

- zasoby bilansowe w kat. C₁ – 271 458 Mg
- miąższość złoża 2 - 15,4m, średnio 9 m.

Złożo jest eksploatowane przez „ Byczyna „ Przedsiębiorstwo Usługowo – Handlowe „ Serwitrans”- Zbigniew Zygiel w Dzielnej, gm.Ciasna, posiada ustanowiony teren i obszar

górnicy, ustanowiony dla eksploatacji złoża kruszywa naturalnego „Byczyna” na podstawie Decyzji Starosty Kluczborskiego z dnia 07.09.2006r. Znak: ROŚ.751-7/06.

Okres ważności koncesji ustalono do dnia 31 grudnia 2021r.

Gołkowice – złoża surowców ilastych ceramiki budowlanej:

iłu, gliny oraz kopaliny towarzyszącej: piasków schudzających, wiek: trias górny (kajper), zajmuje powierzchnię 9,33ha, zastosowanie: do produkcji ceramiki czerwonej. Zasoby złoża obejmują:

- zasoby bilansowe w kat. B bez filarów ochronnych – 930 tys. m³
- zasoby bilansowe w kat. C₂ bez filarów ochronnych – 473 tys. m³
- zasoby bilansowe razem – 1 403 tys. m³
- miąższość złoża glin i iłów - 15 m.
- miąższość złoża piasków schudzających - 3 m.

Nasale - surowce ilaste ceramiki budowlanej:

złoża nie eksploatowane, budują go iły jurajskie - liasowe warstw helenowskich dolnych. Są to iły ciemnopopielate, limniczne, bezwapienne, plastyczne, zwarte, miejscami przechodzące w iłołupki. Złoża zajmuje powierzchnię 64,80 ha, zastosowanie: do produkcji ceramiki czerwonej, cegła pełna, sączki. Zasoby złoża obejmują:

- zasoby bilansowe w kat. B bez filarów ochronnych – 418 tys. m³
- zasoby bilansowe w kat. C₁ bez filarów ochronnych – 4 957 tys. m³
- zasoby bilansowe w kat. C₂ bez filarów ochronnych – 3 552 tys. m³
- zasoby pozabilansowe w kat. C₂ – 421 tys. m³
- miąższość złoża 8 – 21,7 m.

Pszczonki, złoża piasków schudzających, zajmuje powierzchnię 5,32 ha, zastosowanie: do produkcji ceramiki czerwonej. Zasoby złoża obejmują:

- zasoby bilansowe w kat. C₁ bez filarów ochronnych – 270 tys. m³
- miąższość złoża 3,1 – 7,2 m, średnio 4,9 m.

Borek, złoża torfu, eksploatacja zaniechana, zastosowane było: do produkcji preparatu torfowego Tołpy, złoża zajmuje powierzchnię 13 752 m². Zasoby złoża obejmują :

- zasoby bilansowe w kat. C₁ – 20 783 ton
- miąższość złoża 0,8 – 2,8 m, średnio 1,6 m.

7. Uwarunkowania wynikające z: wymogów ochrony środowiska przyrodniczego

7.1. Przyroda ożywiona

7.1.1. Szata roślinna

Roślinność potencjalna

Roślinność potencjalną obszaru gminy Byczyna, w zależności od warunków glebowych, stanowią różnego rodzaju zbiorowiska leśne (Matuszkiewicz red. 1991). W dolinie Proсны i jej większych dopływów potencjalną roślinność stanowią łągi jesionowo-olszowe *Fraxino-Alnetum* (*Circae-Alnetum*). Na pozostałym obszarze powinny dominować żyzne buczyny niżowe *Galio odorati-Fagetum* oraz miejscami grądy subkontynentalne *Tilio cordatae-Carpinetum betuli* w odmianie małopolskiej, formie wyżynnej, serii ubogiej, grądy środkowoeuropejskie *Galio sylvatici-Carpinetum betuli* w odmianie śląsko-wielkopolskiej,

formie niżowej, serii ubogiej oraz niżowe dąbrowy acidofilne typu środkowoeuropejskiego *Calamagrostio arundinaceae-Quercetum petraeae*.

Roślinność rzeczywista

Roślinność rzeczywista gminy Byczyna oraz jej zróżnicowanie jest odzwierciedleniem dosyć dużej ilości siedlisk, jakie wykształciły się tu w wyniku różnej żyzności gleb, warunków wodnych i mikroklimatycznych. Znaczące zróżnicowanie warunków edaficznych umożliwiło rozwój wielu zbiorowiskom roślinnym zarówno naturalnym (m.in. leśne, wodne, szuwarowe), jak i półnaturalnym i antropogenicznym (m.in. łąkowe, polne-segetalne, ruderalne). Dominującymi zbiorowiskami na terenie gminy są zbiorowiska segetalne związane z uprawami. Wczesne osiedlenie się człowieka na tym terenie zmniejszyło, bowiem znacznie areał występowania lasów wskutek wyrębu drzew i wzięcia ziemi pod uprawę rolną.

- *zbiorowiska leśne i zaroślowe*

Zbiorowiska leśne występują tu przede wszystkim w północnej i wschodniej części gminy. Są to najczęściej bory sosnowe, bory mieszane oraz lasy liściaste, głównie lasy, łąkowe, olsowe i grądowe. Zbiorowiska lasów liściastych należą tu do dosyć dobrze wykształconych pod względem fitosocjologicznym. Wyróżniono tu dwa zespoły: grąd subkontynentalny *Tilio cordatae-Carpinetum betuli* stwierdzony w okolicach Józefówki i Gołkowic, łąg jesionowo-olszowy *Fraxino-Alnetum (Circae-Alnetum)*, którego duże kompleksy występują w dolinie Proсны, m.in. w okolicach Sierosławic oraz ols porzeczkowy *Ribeso nigri-Alnetum*, który należy do rzadkich zbiorowisk leśnych wykształcających się w miejscach zabagnionych, ze stagnacją wody, charakteryzujących się dominacją olszy czarnej *Alnus glutinosa* w drzewostanie i kępkową strukturą runa. Występuje w dolinie Proсны w okolicach Borka, Sierosławic.

Do zbiorowisk zaroślowych na omawianym terenie należą zarośla ligustru i tarniny *Pruno-Crataegetum*, w których dominuje śliwa tarnina *Prunus spinosa*, występujące bardzo rzadko obrzeżach dróg polnych. W dolinie Proсны i Pratwy na podmokłych nieużytkach, na niewielkich powierzchniach wykształciły się łożowiska z przewagą wierzby szarej *Salix cinerea* i wierzby pięciopęcikowej *Salix pentandra – Salicetum pentandro-cinereae*.

Lasy o charakterze borów sosnowych i borów mieszanych zajmują na terenie gminy Byczyna stosunkowo dużą powierzchnię. Są to jednak zbiorowiska wtórne, ze sztucznie nasadzoną sosną na siedliskach buczyn, które mają niewielką wartość przyrodniczą. W bardzo ubogim pod względem florystycznym runie tych lasów dominują różne gatunki jeżyn *Rubus* sp. oraz trzcinnik piaskowy *Calamagrostis epigejos*, szczególnie bujnie rozwijające się w partiach nadmiernie prześwietlonych.

- *zbiorowiska nieleśne*

Proсна ze starorzeczami, Pratwa, stawy hodowlane oraz drobne zbiorniki wodne stanowią dogodne siedliska dla rozwoju zbiorowisk wodnych, reprezentowanych na terenie gminy Byczyna przez fitocenozy z klas *Lemnetea* i *Potametea*. Zbiorowiska wodne w zależności od warunków siedliskowych przedstawiają różne postacie organizacji - od dobrze wykształconych fitocenoz, skupiających większość gatunków charakterystycznych, do agregacji jednogatunkowych, trudnych do identyfikacji. Zbiorowiska wodne mają bardzo dużą wartość przyrodniczą tego obszaru, gdyż występują w nich również gatunki chronione i rzadkie.

Do najbardziej interesujących, ze względu na rzadkość występowania w skali kraju i regionu, zespołów wodnych na tym terenie należą: zespół z dominacją osoki aloesowatej *Striatotetum aloidis*, zespół rdestnicy stęplonej *Potametum obtusifolii*, zespół z dominacją włosienicznika skąpopęcikowego *Ranunculetum fluitantis*, zespół włosienicznika

tarczowatego *Ranunculetum peltati*, zespół z dominacją rzęśli hakowatej *Ranunculo-Callitricheum hamulatae* oraz zespół „lili w wodnych” *Nupharo-Nymphaeetum*. Wśród pospolitych zbiorowisk stwierdzono tu występowanie zespołu rzęsy drobnej i spirodeli wielokorzeniowej *Spirodeletum polyrhizae*, w którym dominuje jeden gatunek charakterystyczny rzęsa drobna *Lemna minor* oraz znacznie rzadziej spirodela wielokorzeniowa *Spirodela polyrhiza*. Występuje tu również zespół moczarki kanadyjskiej *Elodeetum canadensis*, zespół rdestnicy pływającej *Potametum natantis* oraz zespół wywłócznika kłosowego *Myriophyllum spicatum*. Zbiorowiska te spotykane są przede wszystkim w Prośnie i jej starorzeczach.

Zbiorowiska szuwarowe i wielkoturzycowe na terenie gminy zajmują stosunkowo niewielkie powierzchnie i występują w miejscach podmokłych, m.in. w dolinie Proсны i Praty oraz w podmokłych miejscach w sąsiedztwie rowów i strumieni. Ich wartość przyrodnicza jest duża, choć zwykle są one ubogie w gatunki roślin. Do najczęściej spotykanych należą płaty zespołów ze związku *Phragmition*. Do najbardziej rozpowszechnionych należy zespół trzciny pospolitej *Phragmitetum australis* i młyny mielec *Glycerietum maximae*. Nieco rzadziej spotykany jest zespół pałki szerokolistnej *Typhetum latifoliae*, szuwar tatarakowy *Acoetum calami*. Często zespołem, porastającym nieużytki jest zespół trzciny pospolitej w formie lądowej *Phragmitetum australis* fo. *terrestris*. W starorzeczach Proсны oraz w stawach hodowlanych koło Kostowa stwierdzono bardzo rzadki zespół czermieni błotnej *Calletum palustris*.

Wzdłuż cieków wodnych lub w lokalnych obniżeniach terenu rozwijają się zespoły wysokich turzyc ze związku *Magnocaricion*. Zbiorowiska te na badanym terenie nie zajmują większych powierzchni, co jest skutkiem stałej presji gospodarki człowieka na żyznych terenach dolin rzecznych. Wśród wykształcających się tam zbiorowisk najczęściej spotyka się szuwały turzyc: zaostrej *Carex gracilis*, błotnej *C. acutiformis*, dzióbkowatej *C. rostrata*, dwustronnej *C. disticha* oraz szuwar mózgi trzcinowatej *Phalaris arundinacea*. Występuje tu również słabo poznany w Polsce szuwar z trzcinnikiem lancetowatym *Calamagrostis canescens*. Miejscami zabagnione partie łąk i brzegi strumieni zajmuje zespół kosaćca żółtego *Iridetum pseudacori*, któremu towarzyszą liczne gatunki łąkowe i szuwarowe. Cechą charakterystyczną tych zbiorowisk roślinnych jest stałe uwilgotnienie, a nawet okresowe utrzymywanie się wody na powierzchni gruntu.

Zbiorowiska te pełnią ważną rolę w małej retencji, są też siedliskiem i żerowiskiem wielu zwierząt. Tworzą mozaikę pośród terenów zabagnionych, często bez wyraźnych granic przechodząc w zbiorowiska łąk lub przenikają się wzajemnie. Należą do najtrudniejszych w zagospodarowaniu typów łąk, przede wszystkim z powodu stale wysokiego poziomu wód gruntowych i trudnych warunków zbioru siana. Turzycowiska koszone były z reguły w celu pozyskania ściółki, najczęściej ręcznie lub przy użyciu lekkiego sprzętu u schyłku lata. W programach rolno środowiskowych na utrzymanie tych biotopów przewiduje się najwyższą pomoc finansową.

Seminaturalne i antropogeniczne zbiorowiska żyznych łąk kośnych z klasy *Molinio-Arrhenatheretea* występują na terenie gminy Byczyna dosyć rzadko. Najciekawsze zbiorowiska łąkowe stwierdzono w dolinie Proсны, m.in. w okolicach Sierosławic.

Najbogatszymi gatunkowo, a zarazem najszybciej znikającymi z krajobrazu regionu typami łąk są łąki wilgotne. Wyróżniamy tu kilka typów zbiorowisk, wśród których na uwagę zasługuje występujące dosyć często w dolinie Proсны zbiorowiska ziołoroślone z dominacją wiązówki błotnej *Filipendulo-Geranietum* i *Lysimachio vulgaris-Filipenduletum*. W dolinie

Prosny spotykane są łąki ostrożeńiowe *Angelico-Cirsietum oleracei*, w których dominuje ostrorzeń warzywny *Cirsium oleraceum*.

W lokalnych zagłębieniach kompleksów łąkowych, na zabagnionych glebach glejowych występuje dosyć pospolicie zespół sitowia leśnego *Scirpetum silvatici*. Płaty tego zbiorowiska rozwijają się najczęściej na niewielkich powierzchniach pośród kompleksów łąkowych, przede wszystkim tych wyłączonych z uprawy. Wyraźnie koncentrują się na obszarach źródliskowych (wysięki wody), pełniąc rolę naturalnego filtra dla sączącej się wody. Jest to zbiorowisko dość ubogie florystycznie i pokrojowo upodabnia się do turzycowisk. Na wyższych terasach zanotowano także płaty łąk wyczyńcowych *Alopecuretum pratensis* i łąk owsicowych *Lolio-Cynosuretum* służących najczęściej jako jednokośne łąki lub pastwiska. Łąki świeże z rzędu *Arrhenatheretalia* występują bardzo rzadko na wyższych terasach doliny Prosny i użytkowane są jako łąki kośne lub kośno - pastwiskowe. Są to zbiorowiska kadłubowe, bardzo ubogie florystycznie. Dosyć rzadko spotykane w dolinie Praty są łąki z udziałem śmiałka darniowego oraz situ rozpierzchłego. Łąki te wykształcają się na skutek wadliwej gospodarki, polegającej głównie na zbyt intensywnym wypasie na siedliskach zabagnionych. Należą do grupy zbiorowisk o niskiej wartości paszowej i przyrodniczej. Wykształcają się na siedliskach łąk bagiennych, bądź z powodu intensyfikacji koszenia, a następnie porzucenia łąki, bądź z powodu wypasu. Przywrócenie użytkowania, przynajmniej na niektórych powierzchniach tych łąk, spowoduje niewątpliwie zwiększenie ich bogactwa gatunkowego oraz przebudowę składu w kierunku bogatych florystycznie zbiorowisk, o większej wartości przyrodniczej. Intensyfikacja rolnictwa spowodowała zmiany w składzie i strukturze zespołów łąkowych, dlatego też są najczęściej dosyć ubogie w gatunki i zajmują zazwyczaj niewielkie powierzchnie.

Większość zbiorowisk łąkowych, zwłaszcza wrażliwych na zmiany wilgotnościowe, należy na tym terenie do potencjalnie zagrożonych. Zaprzestanie wykaszania lub zmiana sposobu ich użytkowania jest przyczyną zarastania wielu łąk łanami trzcinika piaskowego *Calamagrostis epigejos* oraz gatunkami nawłoci *Solidago sp.* Pospolite na tym obszarze są natomiast tzw. zespoły dywanowe porastające miejsca intensywnie wydeptywane, w tym nawet szczeliny chodników. Budują je pospolite rośliny odporne na uszkodzenia mechaniczne, takie jak babka zwyczajna *Plantago major*, wiechlina roczna *Poa annua* czy rdest ptasi *Polygonum aviculare*. Na zasobnych w azot wilgotnych glebach w dolinie Prosny i nieckach zbiorników wodnych, w miejscach okresowo zalewanych rozwijają się murawy zalewowe z charakterystycznym pięciornikiem gęsim *Potentilla anserina* i rozłogowym *Potentilla repens*, sitem ścieśnionym *Juncus compressus* i tojeścią rozeslaną *Lysimachia nummularia*.

Bogato natomiast reprezentowana jest grupa zbiorowisk chwastów pól uprawnych, okrajków, terenów wydeptywanych i ruderalnych. Grupa zespołów segetalnych, czyli chwastów towarzyszących uprawom rolnym, zarówno zbożowym, jak i okopowym z klasy *Stellarietea mediae*, spotykana jest bardzo często na obszarze całej gminy.

Grupa zbiorowisk roślinnych o charakterze antropogenicznym z klas *Artemisietea vulgaris* jest równie na tym terenie bogato reprezentowana. Zbiorowiska te związane są z terenami zmienionymi przez człowieka, przede wszystkim terenami zabudowanymi, zakładami przemysłowymi oraz śmietniskami, okrajkami i miejscami wydeptywanymi. Są to jednak zbiorowiska o małych walorach przyrodniczych.

7.1.2. Siedliska przyrodnicze podlegające ochronie

Na terenie gminy Byczyna występują siedliska przyrodnicze podlegające w Polsce ochronie prawnej na mocy prawa polskiego lub europejskiego. W nawiasach obok nazwy zbiorowiska podano kody Natura 2000 oznaczające oznaczenia kodowe w *Interpretation Manual of*

European Union Habitats (2003) oraz kody Physis oznaczające symbol używany w bazie danych Physis – hierarchicznego systemu kodowania typów siedlisk Palearktyki utworzony na użytek programu CORINE (Herbich red. 2004). Siedliska priorytetowe oznaczono gwiazdką. Są to:

Klasa *Bidentetea tripartiti* – zalewane muliste brzegi rzek

Polygono-Bidentetum – miejscami nad brzegami Prosny, jej starorzeczy oraz w stawach w Kostowie.

Klasa *Isoëto-Nanojuncetea* – zbiorowiska namulkowe

Eleocharetum ovatae (Kod Natura 2000: 3130.2; Kod Physis: 22.32) – na niewielkich powierzchniach nad brzegami stawów i stawach spuszczonej w Kostowie.

Klasa *Potametea* – starorzecza i inne naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne

Związek *Potamion*, *Nymphaeion* (Kod Natura 2000: 3150.1, 3150.2; Kod Physis: 22.13 X (22.41, 22.42, 22.43)) – starorzecza Prosny koło Piasków i Kostowa.

Potametum pectinati
Ranunculetum circinati
Elodeetum canadensis
Ceratophylletum demersii
Myriophylletum spicati
Potametum lucentis
Hydrocharitetum morsus-ranae
Potametum natantis
Myriophylletum verticillati
Nupharo-Nymphaeetum albae
Polygonetum natantis

Związek *Ranunculion fluitantis* - nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami

włosieniczników (Kod Natura: 3260; Kod Physis: 24.4) – Prosna, szczególnie na odcinku między Borkiem a Kostowem oraz Pratwą koło Kostowa.

Ranunculetum fluitantis
Ranunculo-Callitrichetum hamulatae
Ranunculo-Sietum erecto-submersi

Klasa *Phragmitetea* – szuwary wielkoturzycowe

Cicuto-Caricetum pseudocyperi – na niewielkich powierzchniach na stawach hodowlanych w Kostowie.

Caricetum vulpinae – na niewielkich powierzchniach na stawach hodowlanych w Kostowie.

Klasa *Molinio-Arrhenatheretea* – mokre łąki użytkowane ekstensywnie

Angelico-Cirsietum oleracei – w dolinie Prosny, miejscami tworzy większe powierzchnie, m.in. w okolicach Sierosławic.

Klasa *Salicetea purpurae* – łągi wierzbowe

Salicetum albo-fragilis (Kod Natura 2000: *91E0.1; Kod Physis: 44.13) – na niewielkich powierzchniach w dolinie Prosny.

Klasa *Alnetea glutinosae* – olsy i łożowiska

***Salicetum pentandro-cinereae* – w dolinie Prosny na niewielkich powierzchniach.**

Ribeso nigri-Alnetum (Kod Natura 2000: *91E0.4; Kod Physis: 44.31 i częściowo 44.911) – w dolinie Prosny w okolicach Borka i Sierosławic.

Klasa *Quercu-Fagetea* – łągi, nadrzeczne i nadpotokowe olszyny górskie, grądy, kwaśne buczyny

Fraxino-Alnetum (Kod Natura *91E0; Kod Physis: 44.321, 44.334) – pospolity w dolinie Prośny, jej dopływach i nad brzegami zbiorników wodnych, m.in. koło Sierosławic, koło stawów w Kostowie.

Tilio cordatae-Carpinetum betuli (Kod Natura 2000: 9170.2; Kod Physis: 41.262, częściowo 41.263) – w okolicach Józefówki i Gołkowic.

7.1.3. Rośliny chronione i rzadkie

Na obszarze gminy Byczyna stwierdzono występowanie chronionych i rzadkich gatunków roślin. Część z nich znalazła się na „Czerwonej liście roślin naczyniowych zagrożonych w Polsce” (Zarzycki, Szela 2006) – (skrót PL), oraz wojewódzkiej „Czerwonej liście roślin zagrożonych w województwie opolskim” (Nowak i in. 2008) – (skrót O). Na liście krajowej rośliny podzielono w zależności od stopnia zagrożenia na 5 kategorii: Ex - wymarłe i prawdopodobnie wymarłe, RE - wymarły w regionie, E - wymierające, V - narażone na wymarcie, R - rzadkie oraz I - o nieokreślonym zagrożeniu. Natomiast na liście wojewódzkiej stopnie zagrożenia gatunków podano w postaci nowych symboli literowych, wyróżniając w ten sposób 7 kategorii zagrożenia (Głowaciński 1997): EX - wymarły, EW - wymarły w wolnej przyrodzie, CR - krytycznie zagrożony, EN - zagrożony, VU - narażony, LC - niższego ryzyka, NT – bliski zagrożeniu.

Na terenie gminy Byczyna stwierdzono występowanie 17 gatunków roślin prawnie chronionych. Są to:

Chronione ściśle

1. Kruszczyk szerokolistny *Epipactis helleborine*
2. Kukułka szerokolistna *Dactylorhiza majalis*
3. Listera jajowata *Listera ovata*
4. Pływacz zwyczajny *Utricularia vulgaris*
5. Wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*
6. Włosienicznik rzeczny *Batrachium fluitans*
7. Włosienicznik tarczowaty *Batrachium peltatum*

Chronione częściowo

8. Bluszcz pospolity *Hedera helix*
9. Bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*
10. Grążel żółty *Nuphar lutea*
11. Grzybień biały *Nymphaea alba*
12. Kalina koralowa *Viburnum opulus*
13. Konwalia majowa *Convallaria majalis*
14. Kopytnik pospolity *Asarum europaeum*
15. Kruszyna zwyczajna *Frangula alnus*
16. Porzeczka czarna *Ribes nigrum*
17. Przytulia wonna *Galium odoratum*

W gminie Byczyna występują również gatunki rzadkie i ginące zarówno w skali województwa, jak i kraju. Najciekawsze z nich to:

1. Łączęń baldaszkowy *Butomus umbellatus* (O-VU)
2. Okrężnica bagienna *Hottonia palustris* (O-LC)
3. Osoka aloesowata *Stratiotes aloides* (O-VU)
4. Ponikło jajowate *Eleocharis ovata* (PL-V, O-VU)
5. Rzęśl hakowata *Callitriche hamulata* (O-VU)
6. Tojeść bukietowa *Lysimachia thyrsiflora* (O-LC)
7. Włosienicznik rzeczny *Batrachium fluitans*
8. Włosienicznik tarczowaty *Batrachium peltatum*
9. Grążel żółty *Nahpar lutea*

7.2. Świat zwierząt

Pod względem różnorodności biologicznej fauny gmina Byczyna należy do gmin stosunkowo bogatych w gatunki. Małe zróżnicowanie warunków siedliskowych sprawia, że występuje tu jednak dosyć mało taksonów o różnorodnych wymaganiach względem środowiska przyrodniczego.

Poniżej zaprezentowano przegląd wybranych gatunków zwierząt, stwierdzonych na terenie gminy. Ujęto tu szczególnie gatunki chronione, rzadkie i zagrożone, stanowiące o walorach faunistycznych analizowanego obszaru. Wyznaczając nagromadzenia stanowisk takich gatunków można określić tereny o szczególnym znaczeniu dla zachowania wartości przyrodniczych rozpatrywanego obszaru. W opisie ciekawszych gatunków uwzględniono ich status na regionalnej (O), krajowej (PL) (Głowaciński red. 2002) i światowej (S) (IUCN 2002) czerwonej liście gatunków zagrożonych wyginięciem.

Stosowane skróty kategorii zagrożenia według tych list oznaczają: EN – gatunki bardzo wysokiego ryzyka, silnie zagrożone, VU – gatunki wysokiego ryzyka, narażone na wyginięcie, NT – gatunki niższego ryzyka, ale bliskie zagrożenia, LC – gatunki najmniejszej troski, DD – gatunki o danych niepełnych. Gatunki zawarte w tej kategorii mają status nie rozpoznany, ale zagrożenie stwierdzone, bliżej nieokreślone. Po opisie zagrożenia, podano w nawiasie charakter występowania danego gatunku w Dyrektywie Ptasiej (DP) (uwzględniono tylko załącznik 1) bądź Siedliskowej (DS) (załącznik 2 i 4) Unii Europejskiej.

• Bezkręgowce

Tygrzyk paskowany *Argiope bruennichi* - na terenie gminy występuje dosyć rzadko w dolinie Proсны i Pratwy.

Ślimak winniczek *Helix pomatia* - spotykany na całym obszarze gminy w miejscach cienistych i wilgotnych.

• Kręgowce

Płazy

Z uwagi na słabe warunki hydrologiczne i małą ilość drobniejszych zbiorników wodnych, za wyjątkiem stawów hodowlanych w Kostowie, teren gminy nie stanowi atrakcyjne miejsce do rozrodu płazów. Rzeki sprzyjają naturalnemu przemieszczaniu się gatunków, dla których miejsca rozrodu stanowią nieliczne drobne zbiorniki zlokalizowane w ich dolinach. W tych zbiornikach wodnych oraz starorzeczach Proсны obserwuje się miejsca rozrodu żab z grupy zielonych, żab trawnych i ropuch szarych. Zdecydowanie rzadziej spotyka się ropuchy zielone, występujące głównie w pobliżu zabudowań, na ziemiach lekkich. Najrzadziej obserwuje się rzekotkę drzewną, której występowanie na tym terenie ograniczone jest do kilku stanowisk. Generalnie stwierdzić należy, że pośród zdominowanego przez rolniczy krajobraz terenu opracowania, zbiorniki wód stanowią ważne w skali lokalnej miejsca rozrodu dla tej grupy zwierząt.

Na terenie gminy stwierdzono występowanie 7 gatunków płazów:

- traszka zwyczajna *Triturus vulgaris*
- ropucha szara *Bufo bufo*
- ropucha zielona *B. viridis*
- rzekotka drzewna *Hyla arborea*
- żaba wodna *Rana esculenta*
- żaba jeziorkowa *R. lessonae*
- żaba trawna *R. temporaria*

Gady

Na terenie gminy Byczyna stwierdzono występowanie obecnie 5 gatunków gadów:

- jaszczurka zwinka *Lacerta agilis*,
- jaszczurka żyworodna *Lacerta vivipara*,
- padalec *Anguis fragilis*,
- zaskroniec *Natrix natrix*,
- żmija zygzakowata *Vipera berus*

Ptaki

Przegląd wybranych gatunków lęgowych

Bąk *Botaurus stellaris*

Kategoria zagrożenia: O – LC, PL – LC

Prawne podstawy ochrony: DP1

Odzywającego się głosem godowym samca słyszano kilkakrotnie na stawach hodowlanych w Kostowie.

Bocian biały *Ciconia ciconia*

Kategoria zagrożenia: O – LC

Prawne podstawy ochrony: DP1

Gnieździ się w wielu miejscowościach na obszarze gminy.

Derkacz *Crex crex*

Kategoria zagrożenia: O – LC, PL – DD, S – NT

Prawne podstawy ochrony: DP1

Odzywające się samce wykryto na wilgotnych łąkach koło Sierosławic.

Dzięcioł zielonosiwy *Picus canus*

Kategoria zagrożenia: brak

Prawne podstawy ochrony: DP1

Stwierdzony w lesie koło Sierosławic.

Gąsiorek *Lanius collurio*

Kategoria zagrożenia: brak

Prawne podstawy ochrony: DP1

Gatunek ten występuje prawdopodobnie na wszystkich dogodnych siedliskach na terenie całej gminy.

Słonka *Scolopax rusticola*

Kategoria zagrożenia: PL – DD

Tokujące ptaki obserwowano w lesie koło Sierosławic.

Ssaki

Borowiec wielki *Nyctalus noctula*

Kategoria zagrożenia: O – LC

Prawne podstawy ochrony: DS4

Polujące o zmierzchu osobniki zaobserwowano przy stawach w Kostowie.

Bóbr europejski *Castor fiber*

Kategoria zagrożenia: S – NT

Prawne podstawy ochrony: DS2, DS4

Nieliczne ślady obecności (ścięte drzewa i gałęzie) znaleziono na brzegach Prosny między Piaskami a Kostowem.

Nocek duży *Myotis myotis*

Kategoria zagrożenia: O – VU, S – NT

Prawne podstawy ochrony: KB2, DS2, DS4

Polujące o zmierzchu osobniki stwierdzono na skrajach lasów w okolicach Sierosławic.

Wiewiórka pospolita *Sciurus vulgaris*

Kategoria zagrożenia: S – NT

Stwierdzona w dolinie Prosny, m.in. koło Gołkowic, Kostowa, Sierosławic.

Wydra *Lutra lutra*

Kategoria zagrożenia: S – NT

Prawne podstawy ochrony: DS2, DS4

Wydry wykryto na następujących stanowiskach:

1. Prosna pomiędzy Wygiełdowem a Kostowem – liczne ślady bytności wydr; poważnym zagrożeniem dla stanowiska byłoby zwiększenie zanieczyszczenia wód tego odcinka rzeki lub jego regulacja;
2. Pratwa w okolicach Kostowa – znaleziono odchody i tropy;
3. Stawy w Kostowie – obserwowano 1 osobnika.

7.3.Ostoje fauny

Za ostoje fauny na terenie gminy Byczyna należy uznać doliny rzeczne o zachowanym, w ograniczonym stopniu, charakteru półnaturalnego:

- dolinę Prosny,
- dolinę Pratwy
- dolinę Wołczyńskiej Strugi.

7.4.Struktura i waloryzacja przyrodnicza terenu z uwzględnieniem bioróżnorodności

7.4.1. Pionowa struktura przestrzenna krajobrazu

Analiza pionowej struktury przestrzennej krajobrazu gminy Byczyna wskazuje na duże jej zróżnicowanie. Duża część powierzchni ekosystemów to ekosystemy mieszane: autonomiczno-tranzytowe, częściowo również tranzytowo-akumulacyjne. Przestrzenne zróżnicowanie występowania ekosystemów poszczególnych typów jest duże. Wyróżnia się jednak wyraźne strefy krajobrazowe charakteryzujące się szczególnie wysokim nagromadzeniem ekosystemów jednego typu (monoekosystemów).

Lasy, większe zadrzewienia lub zwarte kompleksy łąk spowalniają szybkość odpływu składników mineralnych, zapewniają stałe wykorzystanie energii, która na długo zostaje magazynowana i powoli oddawana, akumulują przyływ wód opadowych, niwelując odpływ substancji do ekosystemów tranzytowych i akumulacyjnych. Magazynując energię i materię tworzą szereg zróżnicowanych nisz ekologicznych, które warunkują występowanie dużej bioróżnorodności florystycznej i faunistycznej.

Typowe ekosystemy akumulacyjne gminy Byczyna w większych obszarach występowania zlokalizowane są w obrębie den dolinnych Prosny oraz w mniejszym stopniu Pratwy. Odznaczają się one dużą trofią i potencjałem produkcji pierwotnej. Związana jest z nimi

znacząca liczba i różnorodność nisz ekologicznych. Są to zatem obszary o szczególnie wysokiej potencjalnej bioróżnorodności.

Ciągi ekosystemów akumulacyjnych dolin rzek stanowią typową strukturę korytarza ekologicznego i powinny podlegać ochronie przed degradującymi działaniami gospodarczymi. W warunkach gminy ekosystemy akumulacyjne dolin rzecznych należą w większości do silnie zdegradowanych w swojej strukturze i funkcjonowaniu. Głównym powodem degradacji jest ich zamiana na grunty orne lub zurbanizowane oraz sukcesywne niszczenie zieleni wysokiej.

Prawidłowo zachowaną ekologiczną strukturę funkcjonalno-przestrzenną wśród ekosystemów akumulacyjnych dolin rzecznych badanego obszaru posiadają:

- ekosystemy lasów w dolinie Proсны,
- wielkoprzestrzenne ekosystemy ekstensywnie użytkowanych lub nieużytkowanych, podmokłych łąk we wszystkich dolinach rzecznych,
- ekosystemy starorzeczy i innych oczek wodnych oddzielonych od obszarów zagospodarowanych strefami buforowymi leśnymi lub łąkowymi.

Wśród ekosystemów akumulacyjnych są one najcenniejsze z przyrodniczego punktu widzenia i powinny być w procesach zagospodarowania chronione.

7.4.2. Pozioma struktura przestrzenna krajobrazu

Podstawowym elementem struktury są zwarte tereny zurbanizowane oraz grunty rolne, w zdecydowanej większości (poza dolinami rzek) użytkowane rolniczo jako grunty orne. Są one głównymi elementami kształtującym ogół biotycznych warunków środowiska przyrodniczego gminy. Agroekosystemy występują w zwartych zasięgach w dolinach rzek. Są to obszary, na których wykształciły się gleby o dużej wartości dla produkcji rolnej. W dolinach rzek agroekosystemy gruntów ornych ustępują na znacznych obszarach ekosystemom łąk tworząc strefy polno-łąkowe.

Charakterystyczną cechą rolnych stref krajobrazowych gminy jest współwystępowanie z terenami jednostek zurbanizowanych. Obszary rolne tworzą strefy o zazwyczaj wzmożonej intensywności działań gospodarczych stojących w rzeczywistym lub potencjalnym konflikcie przestrzennym z obszarami przyrodniczo cennymi. Strefy te tworzą krajobraz rolniczy o silnie przekształconej strukturze i funkcjonowaniu środowiska przyrodniczego. Odznaczają się również niewielką wartością turystyczno-rekreacyjną.

Przyrodnicze jednostki przestrzenne ekosystemów leśnych tworzą na terenie gminy 2 typy systemów przestrzennych:

- wielkopowierzchniowy, zwarty - obejmujący zwarty kompleks leśny w północnej części gminy,
- mozaikowaty - obejmujący małe rozproszone lasy i większe zadrzewienia położone na pozostałym obszarze gminy - jest to system o charakterze mozaikowatym, silnie izolowanym, z mieszanymi cechami funkcjonalnymi środowiska przyrodniczego, silnie zagrożony zmianami degradacyjnymi wynikającymi z efektu brzegowego (najczęściej silne rozwinięcie granic, niewielkie powierzchnie o cechach „wnętrza leśnego” lub ich brak) i o niewielkim potencjale zasilającym zdegradowane tereny sąsiednie.

Obszary zajęte przez trwałe użytki zielone są głównie wynikiem uwarunkowań hydrologicznych. Łąki i pastwiska, zajmują bowiem część dolin rzecznych, gdzie bywają jednymi z podstawowych elementów krajobrazotwórczych. Występują czasem w zwartych obszarach, co w znacznym stopniu podnosi ich walory przyrodnicze. W dolinach rzecznych

kształtują w najsilniejszym stopniu uwarunkowania funkcjonowania ożywionych elementów przyrody. Zauważalną tendencją w organizacji struktury przestrzennej krajobrazu terenu badań jest zajmowanie przez trwałe użytki zielone terenów bliżej koryt rzecznych i stopniowe przechodzenie w grunty orne wraz ze wzrostem odległości od koryta. Prawdopodobnie ta związana jest głównie z poziomem wód gruntowych i występowaniem zalewów.

Pozioma struktura przestrzenna przyrodniczych jednostek przestrzennych łąkowych gminy Byczyna wskazuje na dwa różne typy układów przestrzennych:

- dolinny - charakteryzujący się wydłużonym kształtem jednostek, relatywnie większymi ich powierzchniami, częstą dominacją powierzchniową na licznych odcinkach dolin, mniejszą intensywnością zagospodarowania przestrzennego,
- poza dolinny - charakteryzujący się nieregularnymi i skróconymi kształtami jednostek, relatywnie mniejszymi ich powierzchniami, brakiem dominacji przestrzennej, którą łąki utraciły na rzecz gruntów ornym, brakiem dominacji jakiegokolwiek kierunku rozmieszczenia, zazwyczaj zwiększoną intensywnością zagospodarowania przestrzennego i silną izolacją poszczególnych kompleksów.

W pierwszym układzie dominują łąki podmokłe, w drugim świeże lub suche. Najwartościowszymi w poziomej strukturze przestrzennej krajobrazu terenu gminy Byczyna są jednostki wielkoprzestrzenne - o położeniu dolinnym lub też nieliczne jednostki łąkowe położone poza dolinami rzek na zboczach wzniesień i teras rzecznych. Powinny one podlegać wzmocnionej ochronie polegającej na unikaniu fragmentaryzacji, zakłócania stosunków wodnych i nadmiernego nawożenia.

Bardzo duże znaczenie dla poziomej struktury przestrzennej krajobrazu gminy mają ekosystemy wodne. Analizowany obszar poza rzekami nie posiada większych naturalnych ekosystemów wód. W grupie wód stojących odznaczają się, wśród form naturalnych starorzecz. Ekosystemy te tworzą jednostki izolowane. Badania florystyczne, faunistyczne i krajobrazowe wskazują jednak jednoznacznie na bardzo duży potencjał przyrodniczy terenów wodnych predestynujący je niejednokrotnie do ochrony. Konieczne, zatem jest wypracowanie zasad współistnienia na nich funkcji gospodarczych i biocenotyczno-ochronnych. Przyrodnicze jednostki przestrzenne wodne w przeciwieństwie do agrocenoz i jednostek leśnych nie tworzą własnych wielkopowierzchniowych stref występowania.

Z uwagi na funkcję środowiskotwórczą i wartość biocenotyczną na obszarze gminy Byczyna wydzielić można struktury:

- najcenniejsze przyrodniczo tereny, naturalne i seminaturalne struktury, zachowujące naturalną lub półnaturalną strukturę funkcjonalno - przestrzenną, wzmacniające procesy biocenotyczne, zasilające tereny sąsiednie intensywniej użytkowane lub zdegradowane:
- tereny wszystkich starorzeczy stanowiące obszary zasilania, stanowią ostoję dla rzadkich i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, starorzeczka kwalifikują się jako siedliska przyrodnicze do priorytetowej ochrony;
- tereny kompleksów leśnych o charakterze łęgu lub grądu, w tym także parki, które pomimo pewnych przekształceń (zaburzona struktura gatunkowa), pełnią rolę ostoji chronionych i zagrożonych gatunków roślin i zwierząt,
- tereny cenne przyrodniczo o dużej wartości, naturalne i seminaturalne struktury, zachowujące naturalną lub półnaturalną strukturę funkcjonalno – przestrzenną, pomimo pewnego stopnia przekształcenia stanowią istotny element zasilający tereny sąsiednie
- bogate gatunkowo łąki i pastwiska z turzycowiskami i zadrzewieniami w dolinie Prosy,

- torfowiska,
- pozostałe wody stojące o różnej genezie, zbiorniki poeksploatacyjne, stawy itd.,
- o średniej wartości przyrodniczej – naturalne i seminaturalne struktury o zaburzonej strukturze funkcjonalno - przestrzennej, pomimo znaczących przekształceń i zubożenia struktury gatunkowej stanowią istotny element zasilający sąsiednie tereny intensywnie użytkowane rolniczo;
- lasy o uproszczonej strukturze gatunkowej i wiekowej, większe i mniejsze zadrzewienia,
- łąki świeże i wilgotne o zaburzonych stosunkach wodnych i ubogie gatunkowo,
- o małej wartości przyrodniczej – struktury seminaturalne i antropogeniczne, obejmujące tereny gospodarczo przekształcone, o znacząco zubożonej strukturze:
- pola uprawne,
- tereny nie posiadające wartości lub negatywnie oddziałujące na środowisko przyrodnicze
- tereny zainwestowane (zabudowa mieszkalno-usługowa, tereny przemysłowe, tereny komunikacyjne itp.).

7.5. Gmina Byczyna w krajowej i regionalnej sieci ekologicznej :

7.5.1. Korytarze ekologiczne - charakterystyka powiązań przyrodniczych

a) powiązania wewnętrzne

Zgodnie z wiedzą o strukturze i funkcjonowaniu ekosystemu oraz krajobrazu wszystkie scharakteryzowane powyżej elementy przyrodnicze występują we wzajemnym powiązaniu. Występujące elementy biotyczne (flora, fauna) są uwarunkowane elementami abiotycznymi i same je jednocześnie modyfikują. Przekształcenie jednego elementu powoduje zmiany w obrębie innych.

Wprowadzenie czynnika degradującego do jednego podsystemu przestrzeni przyrodniczej (np. gleb) spowoduje degradację innych podsystemów (np. wód podziemnych).

Przekształcenie którejkolwiek z form rzeźby terenu nierozzerwalnie związane jest z dewastacją powierzchniowych utworów geologicznych budujących tę formę. Zróżnicowanie rzeźby ma również duże znaczenie dla kształtowania się warunków mikroklimatycznych. W lokalnych obniżeniach terenu warunki bioklimatyczne są mniej korzystne. Z uwagi na małe zróżnicowanie rzeźby terenu, relief nie jest głównym czynnikiem zmienności warunków mikroklimatycznych na terenie gminy. Większe znaczenie mają warunki wodne i zagospodarowanie terenu, w tym roślinność.

Sieć rzeczna jest podstawowym donorem oddziaływań na hydrogeologię, rzeźbę terenu oraz warunki mikroklimatyczne. Powiązania elementów abiotycznych z florą i fauną są mniej istotne ze względu na fakt uzależnienia występujących warunków biocenotycznych głównie od form zagospodarowania przestrzennego. Niemniej na niektórych terenach korzystne warunki florystyczne spowodowały wykształcenie się relatywnie wysokich walorów faunistycznych.

Analiza zmienności oddziaływań oraz ich siły wskazuje, że wiodącymi elementami środowiska przyrodniczego, które w okresie zagospodarowania będą wpływać na pozostałe elementy są: rzeźba terenu, budowa geologiczna utworów powierzchniowych oraz sieć hydrograficzna.

Powiązania pomiędzy poszczególnymi elementami systemu przyrodniczego:

b) powiązania zewnętrzne

Oprócz powiązań wewnętrznych, na obszarze opracowania funkcjonują również powiązania zewnętrzne.

Obszar gminy Byczyna leży w obrębie regionalnego, przestrzennego systemu przyrodniczego. Dolina Prosny została wyróżniona jako korytarz ekologiczny o randze krajowej powiązany z systemem regionalnym i międzynarodowym (koncepcja krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL) [Liro (red), 1995].

Korytarz ekologiczny doliny Prosny łącząc się z korytarzem doliny Warty o randze krajowej, umożliwia rozprzestrzenianie się gatunków i zapewnia łączność pomiędzy stosunkowo dobrze zachowanymi ostojami przyrody (tzw. obszarami węzłowymi).

Korytarz ekologiczny doliny Prosny łączy lokalne obszary węzłowe z ostojami o randze regionalnej i krajowej, przede wszystkim z „*Borami Stobrawskimi*” i „*Wyżyną Wieluńską*”, której część wyróżniono do ochrony w ramach ostoi Natura 2000 jako „*Załęczański Łuk Warty*”.

Podstawowe ekologiczne powiązania zewnętrzne obszaru gminy Byczyna tworzą:

- dolina Prosny,
- dolina Praty,
- dolina Wołczyńskiej Strugi,
- kompleksy leśne.

Śródpolne i śródłukowe zadrzewienia i zakrzewienia

Zadrzewienia i zakrzewienia to pojedyncze drzewa lub krzewy bądź też ich skupiska nie stanowiące zwartych powierzchni leśnych.

Występują one w formach:

= zadrzewień i zakrzewień w kształcie pasów, kęp, klinów biegnących wzdłuż szlaków komunikacyjnych lub cieków wodnych.

Te formacje roślinne mają bardzo pozytywne znaczenie w ochronie ekosystemów rolniczych poprzez tłumienie hałasu, ograniczenie erozji wietrznej i wodnej gleby. Pełnią one funkcje ochronne, klimatyczne, krajobrazowe, estetyczne, a ponadto mogą dostarczać innych użytków ubocznych.

7.6. .Obszary i obiekty środowiska przyrodniczego objęte ochroną

Aktualnie na system obszarów prawnie chronionych gminy składają się:

a) użytki ekologiczne

b) pomniki przyrody

Użytki ekologiczne – ta formą w gminie objęty jest obszar określony jako „*Starorzecze Prosny 2*”, obejmujący swym obrębem grunty leśne, torfowisko i bagna [Sierosławice, Borek] o łącznej powierzchni ok.32 ha (działki nr 31/14, 32, 30/13, 38/10 - Próg Woźnicki, obniżenie Liswarty – Prosny). Obszar leśny zarządzany przez Nadleśnictwo w Kluczborku (oddziały : 28 iprstw, 28aadgkno). Rozporządzenie Wojewody Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003r w sprawie uznania za użytki ekologiczne [Dz .U. Woj. Opol. Nr 109, poz.2304].

Pomniki przyrody

Na obszarze gminy znajduje się 5 rejestrowych pomników przyrody. Są to aleje drzew i pojedyncze drzewa, wiekowe, potężnych rozmiarów, o pięknym przekroju. Największy obwód ma lipa drobnolistna 755cm, wys.16m rosnąca w Proślicach.

1. **Lipa szerokolistna** [obwód 3,43cm, wysokość 16m] – lokalizacja m. Byczyna Rynek przy Ratuszu – **nr rejestru 389**,
2. **Aleja dębów szypułkowych** -24szt. i **buka pospolitego** -1szt. – lokalizacja między „ lasem Kostów” i lasem Miechowa (Uroczysko) – **nr rejestru 248**,
3. **Aleja dębów szypułkowych** składająca się z 4 sztuk drzew i **buka pospolitego** 25 szt. – lokalizacja na brzegu lasu od strony wschodniej i południowej, od lasu wzdłuż drogi polnej w stronę szosy Kostów – Miechowa – Nadl. Namysłów. Obręb Wołczyn, oddz.10d, 13a- **nr rejestru 254**,
4. **Lipa drobnolistna** (obwód 7,55m, wysokość 16m) – lokalizacja po lewej stronie szosy prowadzącej z Proślic do Byczyny, **nr rejestrowy 247**
5. **Lipa drobnolistna**– lokalizacja przy szosie prowadzącej do Byczyny, po prawej stronie przy krzyżu m. Jakubowice – **nr rejestrowy 246** ,

8. Uwarunkowania wynikające ze stanu środowiska przyrodniczego - stan środowiska i jego zagrożenia

8.1. Zagospodarowanie i użytkowanie terenu

Generalnie na obszarze gminy Byczyna dominują pola uprawne. Tereny zainwestowane to przede wszystkim zabudowa mieszkaniowa i usługowa, w mniejszym stopniu zabudowa produkcyjna, składowania i magazynowania. Znaczącą rolę w zainwestowaniu gminy odgrywają również tereny komunikacyjne, a w szczególności droga krajowa nr 11, dwutorowa magistrala kolejowa nr 272 relacji Kluczbork - Kostów, droga wojewódzka nr 487 relacji Byczyna - Olesno, drogi powiatowe i gminne.

W gminie Byczyna wszystkie miejscowości są zaopatrzone w wodę z sieci wodociągowej ze studni głębinowych, zlokalizowanych w Byczynie, Polanowicach, Dobiercicach, Kostowie i Wojsławicach - Kastel. Sieć kanalizacyjna funkcjonuje jedynie w mieście Byczyna, gdzie znajduje się oczyszczalnia ścieków. Na obszarze gminy do 2011 funkcjonowało również składowisko odpadów komunalnych w Gołkowicach, obecnie składowane są na składowisku komunalnym w Gotartowie k/Kluczborka .Odpady niebezpieczne zbierane są przez firmę, która posiada zezwolenie na utylizację tych odpadów. Problemem w gminie są nadal tzw „dzikie” wysypiska.

Przez obszar gminy przebiega gazociąg wysokiego ciśnienia, dzięki czemu zostało zgazyfikowane miasto. Pozostałe miejscowości nie są zgazyfikowane.

Aktualny stan środowiska na obszarze gminy kształtowany jest przez zespół oddziaływań wewnętrznych i zewnętrznych, związanych z bliższym i dalszym otoczeniem.

Na ogólny stan środowiska na obszarze opracowania składają się głównie:

- stan zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego,
- stan czystości wód podziemnych i powierzchniowych oraz
- klimat akustyczny.

8.2. Zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego

Gmina Byczyna ma charakter typowo rolniczy. Brak jest większych zakładów przemysłowych, dominują przedsiębiorstwa zaspakajające bieżące potrzeby mieszkańców gminy. Istniejące zakłady i firmy związane są z branżą przetwórstwa rolno-spożywczego, składowaniem, magazynowaniem a także z usługami w zakresie handlu gastronomii i rzemiosła usługowego.

Środowisko gminy jest wolne od dużych zagrożeń i obciążeń, ale występują mniejsze mające wpływ na stan środowiska.

Stan zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego związany jest bezpośrednio z emisją zanieczyszczeń. Podstawowym źródłem emisji jest spalanie energetyczne, głównie paliw stałych, węgla, koksu, stanowiących podstawowe paliwo dla większości zakładów przemysłowych, warsztatów rzemieślniczych, jak również lokalnych kotłowni grzewczych.

Na terenach wiejskich głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego są lokalne źródła grzewcze oparte na paliwie stałym węglu i koksie. Stan ten ulega sukcesywnej poprawie poprzez remonty i modernizację zabudowy i wprowadzanie ekologicznych źródeł energii.

Istniejące na terenie gminy małe zakłady usługowe i produkcyjne są źródłem zanieczyszczenia powietrza ale nie w stopniu przekraczającym dopuszczalne normy.

Ważną rolę w redukcji zanieczyszczeń atmosferycznych ma zmodernizowany system ciepłowniczy na obszarze miasta Byczyna.

Lokalnym źródłem zanieczyszczeń liniowych są także przebiegające przez teren opracowania drogi, w szczególności droga krajowa nr 11. Pozostałe drogi z powodu niewielkiego natężenia ruchu nie wpływają istotnie na stan zanieczyszczenia powietrza na terenie miasta i gminy. Mogą tu występować podwyższone, ale poniżej norm dopuszczalnych, poziomy imisji zanieczyszczeń komunikacyjnych (NO_x, CO, SO₂, ołów, pył zawieszony, węglowodory), a zasięg przestrzenny ich oddziaływania nie przekracza kilkunastu metrów od pasa drogowego. Emisja ta niestety wraz z postępującym zwiększaniem się ilości pojazdów na drodze wykazuje tendencję wzrostową.

8.3. Zanieczyszczenie wód podziemnych

Potencjalnym źródłem zanieczyszczeń wód podziemnych na terenie opracowania jest przede wszystkim użytkowanie rolnicze (nawożenie, środki ochrony roślin) oraz „dzikie” wysypiska śmieci i brak kanalizacji sanitarnej. Zagrożenia te są znaczące z powodu stosunkowo dobrej przepuszczalności gruntów (piaski i żwiry na dużych powierzchniach) i słaba izolacja stref wodonośnych od powierzchni terenu.

8.4. Zanieczyszczenie wód powierzchniowych:

Do czynników wpływających na jakość wód powierzchniowych należą uwarunkowania naturalne, takie jak warunki klimatyczne i hydrologiczne, zdolność samooczyszczania oraz zanieczyszczenia antropogeniczne.

Znaczną część zanieczyszczeń trafiających do wód powierzchniowych stanowią zanieczyszczenia, których źródłem są przede wszystkim:

- rolnictwo, co wynika głównie z faktu stosowania nawozów sztucznych i naturalnych, a także środków ochrony roślin (obecnie w ilościach malejących),
- zanieczyszczone odcieki drenarskie,
- hodowla zwierząt poprzez niewłaściwe składowanie obornika i gnojowicy oraz ich niewłaściwe, zbyt duże lub zbyt częste stosowanie na polach,

- niedostateczna infrastruktura odprowadzająca ścieki bytowo - gospodarcze, zwłaszcza w miejscowościach korzystających z wodociągów .

a także:

- bezpośrednie „dzikie” zrzuty surowych ścieków bytowo - gospodarczych do cieków wodnych (na nie skanalizowanych obszarach);
- zrzuty niedostatecznie oczyszczonych ścieków (nie odpowiadających warunkom pozwolenia wodnoprawnego);

Na obszarze gminy Byczyna wody powierzchniowe nie są objęte monitoringiem podstawowym badań jakości wód powierzchniowych województwa opolskiego. W ramach monitoringu regionalnego badaniami na terenie gminy objęte są wody Pratwy, w punktach pomiarowo-kontrolnych – Paruszowice, Proślice i Kostów oraz Prosna, w punkcie Praszka. Jakość wód rzeki Pratwa stwierdzona w ramach badań monitoringu regionalnego w 2003 roku została sklasyfikowana do III klasy czystości wód, jednakże wyniki na podstawie stężeń ekstremalnych aż 9 elementów (BZT₅, substancje rozpuszczone, zawiesina, azot amonowy i azotynowy, fosforany, fosfor ogólny, żelazo ogólne i Miano Coli) klasyfikują rzekę do jakości pozaklasowej. [Stan..., 2003]. Może to świadczyć o dużym obciążeniu wód substancjami spływającymi z intensywnie użytkowanych pól (nawozy, środki ochrony roślin, gnojówka i gnojowica) oraz zawartością szamb.

8.5. Klimat akustyczny

- Na obszarze opracowania główne źródła uciążliwości akustycznej stanowią tereny komunikacyjne (drogowe i kolej), a przede wszystkim:
 - droga krajowa nr 11 relacji Kołobrzeg – Bytom,
 - droga wojewódzka nr 487 Byczyna – Gorzów Śl. – Olesno,
 - dwutorowa magistrala linii kolejowej łącząca Katowice z Poznaniem stanowiąca jeden z głównych szlaków kolejowych,
- a także w mniejszym stopniu drogi powiatowe i gminne.

Ograniczenie hałasu do wartości wyznaczonych poziomami dopuszczalnymi jest jednym z istotniejszych zadań. Zadanie to, ze względu na powszechność występowania zagrożeń hałasem jest zadaniem długofalowym.

8.6. Ocena dotychczasowych zmian w środowisku

Obszar opracowania od wielu wieków podlega gospodarczemu wykorzystaniu, przede wszystkim przez intensywną gospodarkę rolną. Aktualny stan i struktura przyrodnicza obszaru opracowania jest efektem przekształceń środowiska przez gospodarkę człowieka. Wczesny rozwój osadnictwa w sąsiedztwie obszaru oraz rolnictwa na jego terenie ograniczył prawie całkowicie areal występowania lasów. Wskutek rozwoju rolnictwa i osadnictwa przy sprzyjających warunkach glebowych, rejon opracowania uległ znacznym przemianom antropogenicznym (wylesienie).

W wyniku powyższych działań przekształceniu uległy najcenniejsze struktury przyrodnicze terenu opracowania związane z ciągami ekologicznymi wzdłuż cieków, które pełnią funkcje środowiskotwórcze i posiadają najwyższą bioróżnorodność. W związku, z czym w rejonie opracowania naturalne i seminaturalne zbiorowiska roślinne zajmują niewielkie powierzchnie, przeważnie są wykształcone fragmentarycznie i w znacznym stopniu są zniekształcone lub zdegradowane.

Naturalne lasy liściaste (grądy i łęgi) zostały zastąpione w większości przez użytki rolne. Jedynymi miejscami, gdzie zachowały się większe kompleksy leśne są: południowo-

wschodnia część gminy i doliny rzek Prosny i Pratwy. Stanowią one najcenniejsze struktury przyrodnicze w gminie – ostoje flory i fauny.

Dodatkowym czynnikiem zmieniającym w znacznym stopniu naturalne warunki środowiska było uregulowanie rzek: Prosny i Pratwy, a co za tym idzie ograniczenie zalewów, przekształcenie koryt, zasypianie wielu starorzeczy i obniżenie zwierciadła wód gruntowych. W wyniku czego, w rejonie opracowania naturalne i seminaturalne zbiorowiska roślinne zajmują stosunkowo niewielkie powierzchnie, przeważnie są wykształcone fragmentarycznie i w znacznym stopniu są zniekształcone lub zdegradowane. Naturalne lasy liściaste (łęgi i grądy) zostały zastąpione głównie przez użytki rolne i tereny zabudowane. Pomimo tego obniżenie dolinne Prosny stanowi w dalszym ciągu korytarz ekologiczny o randze krajowej, a Pratwy regionalne oraz pełni również funkcje przewietrzające. Jednakże tylko fragmenty ciągu dolinnego pełnią prawidłowo, w pełni funkcje przyrodnicze.

Część terenu opracowania pomimo znaczących przekształceń przedstawia w dalszym ciągu dużą wartość przyrodniczą. Ze względu na występowanie starorzeczy, mozaikę łąk, lasów, zadrzewień i zakrzaczeń, zbiorniki wodne poeksploatacyjne, stawy, ochroną objęto liczne obiekty i obszary w gminie.

Na podstawie dostępnych danych literaturowych dotyczących flory i fauny można wnioskować o historycznych wartościach przyrodniczych terenu opracowania. Po porównaniu ich z dzisiaj notowanymi, rzeczywistymi walorami świata roślin i zwierząt można wysnuwać wnioski, co do kierunków przemian przyrodniczych obszaru.

Z terenu opracowania pochodzi szereg informacji historycznych dotyczących szaty roślinnej. Na podstawie analizy zmian populacji a także ilości stanowisk tzw. gatunków indykacyjnych, tj. charakterystycznych dla ekosystemów powszechnie uznawanych za cenne przyrodniczo można ocenić kierunki przemian w środowisku przyrodniczym. Analizując dane historyczne pochodzące z obszaru opracowania zwracają uwagę doniesienia o stanowiskach gatunków roślin obecnie zagrożonych i rzadkich. Znamienne jest, że znaczna część z tej grupy taksonów, to organizmy higro- i hydrofilne, związane z biocenozami wilgotnych łąk oraz wód.

Obecna sytuacja przyrodnicza obszaru opracowania nie jest stabilna, tzn. w dalszym ciągu obserwuje się ubożenie naturalnych, antropogenicznych i synantropijnych fitocenoz w najrzadsze, a co za tym idzie najcenniejsze elementy florystyczne. Nie są widoczne strukturalne zjawiska świadczące o poprawie sytuacji ważnych ekosystemów. Istotne jest zatem zintensyfikowanie działań z zakresu ekologizacji rolnictwa, w celu przyspieszenia odbudowy właściwych z punktu widzenia przyrodniczego struktur łąkowych i polnych biocenoz.

9. Uwarunkowania wynikające ze:

stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz ochrony dóbr kultury współczesnej

9.1. Wymagania w zakresie ochrony zabytków wynikające z przepisów prawnych.

Zgodnie z art.7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. *O ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. Nr 162, poz.1568 z późn. zm.), formami ochrony zabytków są:

- 1) wpis do rejestru zabytków;
- 2) uznanie za pomniki historii;
- 3) utworzenie parku kulturowego;
- 4) ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Ochronie i opiece – wg ustawy- podlegają, bez względu na stan zachowania m.in. zabytki nieruchome będące, w szczególności :

- układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,
- krajobrazami kulturowymi,
- dziełami architektury i budownictwa,
- dziełami budownictwa obronnego,
- obiektami techniki,
- cmentarzami,
- parkami,
- miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osób lub instytucji.

Zgodnie z art.19 ww ustawy, w dokumentach planistycznych (tj. w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego) uwzględnia się ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, a także , w przypadku gdy gmin posiada gminny program opieki nad zabytkami, ustalenia tego programu.

Ponadto w dokumentach planistycznych ustala się, w zależności od potrzeb, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują określone ustaleniami planu ograniczenia, zakazy i nakazy, mające na celu ochronę znajdujących się na tym obszarze zabytków.

9.2 Stan dziedzictwa kulturowego

Gminę Byczyna zaliczyć można do terenów bardzo bogatych w zasoby dziedzictwa kulturowego. Świadczą o tym zarówno stanowiska archeologiczne z różnych epok oraz zachowane zabytkowe obiekty i układy przestrzenne.

Miasto Byczyna zostało lokowane w 1228r. założone na rzucie owalnym z prostokątnym rynkiem pośrodku. Układ szachownicowy z ulicami wylotowymi zbiegającymi się wrzecionowato przy dwóch bramach, „ Polskiej” od wschodu i „ Niemieckiej” od zachodu. Pośrodku rynku ratusz, na pn.- wsch. kościół ewangelicki, kościół katolicki w zach. Części miasta. Na zachód od miasta poza przedmieściem cmentarz z kaplica św. Jadwigi.

Cechą charakterystyczną dla Śląska Opolskiego jak i gminy Byczyna jest duża zawartość i ruralizacja wsi , które nie rozpadły się w ostatnim stuleciu w chaotyczną zabudowę.

Wsie gminy Byczyna posiadają w wielu wypadkach zachowane do dziś dawne układy sięgające nieraz lokacji średniowiecznych. Należą do nich: Biskupice (1393r.), Ciecierzyn (1405r.) Dobiercice (1393r.), Gosław (1406r.) , Jakubowice (1300r.), Jaśkowie (1393r.), Kochłowice(1404r.), Kostów(1310r.), Nasale(1393r.), Paruszowice (1376r.), Polanowice(

1405r.), Proślice(1330r.), Roszkowice(1396r.), Sierosławice (1384r.) Wojsławice(1405r.), czyli aż 15 jednostek osadniczych wiejskich.

Najstarszym założeniem jest wieś owalnicowa o wrzecionowatym układzie ulic okalającym plac na którym często sytuowany był kościół. Typowymi przykładami tego założenia są centralne układy urbanistyczne wsi: Roszkowice, Jaśkowice, Polanowice.

W trakcie lokacji wsi na prawie niemieckim w XIII-XVw. Zmieniono układ wsi na ulicowy lub rzędowy. Likwidacji uległ plac, a wieś rozwijała się wzdłuż drogi lub cieku wodnego, po obu ich stronach.

Przykładem wsi o pierwotnym układzie ulicowym są: Biskupice, Ciecierzyn, Gosław, Jakubowice, Kochłowice, Kostów, Nasale, Paruszowice, Proślice, Sierosławice, Wojsławice.

Osadnictwo fryderycjańskie przypadające na okres XVI-XVIIw. opierało się o regularne, urzędowe plany nowo tworzonej osiedli, przy czym sięgano do wzorów historycznych: ulicówki lub rzędówki, wyjątkowo układ widlicy.

Przykładem wsi o układzie pierwotnym rzędowym z tego okresu są: Sarnów (1783r.), Miechowa (1783r.). Układ liniowy posiada wieś Gołkowice (1583r.).

W I-szej połowie XIX nastąpił dalszy rozwój przestrzenny wsi. Z układów owalnicowych i ulicowych lub widlicy przekształciły się w układy Wielodrożne, wynikające z ilościowego zwiększania się zabudowy wsi i zageszczenia sieci dróg, zachowując jednocześnie pierwotne założenia. Do tych wsi należą Proślice o pierwotnym układzie ulicówki przekształconej w wielodrożnicę. Natomiast wieś Sarnów o pierwotnym założeniu rzędówki przekształcona została w wielodrożnicę.

Do wsi XIX-wiecznych o zachowanych oryginalnym układzie wielodrożnym należą wsie: Borek(1845r.) oraz Pogorzałka (1845r.).

Ślady osadnictwa prehistorycznego na obszarze gminy zostały udokumentowane na 371 stanowiskach archeologicznych, z których część nie ma ściśle określonej lokalizacji. Do rejestru zabytków województwa opolskiego zostało wpisanych 31 stanowisk archeologicznych.

Najliczniej reprezentowane są stanowiska i osady z okresu średniowiecznego, a także występują stanowiska z okresu kamienia i kultury łużyckiej. Ponadto znane są ślady pradziejowego osadnictwa, ale bliżej nie zlokalizowanego bądź nie potwierdzonego w terenie. Dlatego wymagane jest uzgadnianie wszelkich prac ziemnych na obszarze gminy, szczególnie przy realizacji inwestycji liniowych, a także inwestycji kubaturowych na terenach zabudowanych lub w ich sąsiedztwie.

Na obszarze gminy Byczyna zostały bogato udokumentowane zabytki nieruchome architektury, budownictwa oraz układów zieleni – parki, cmentarze.

Na obszarze gminy istnieje 535 zabytków nieruchomych z których:

- 93 wpisanych jest do rejestru wojewódzkiego zabytków – tabela 1z,
- 442 ujętych w gminnej ewidencji zabytków – tabela 2z.

Są to bardzo różne obiekty, m.in.:

- układy urbanistyczne
- założenia pałacowo – dworskie
- obiekty sakralne – kościoły , kaplice
- założenia parkowe i zabytkowe cmentarze
- aleje drzew
- budynki mieszkalne i gospodarcze

Zagrożenia środowiska kulturowego

Ochrona zabytków położonych w szczególności we wsiach i założeniach ruralistycznych oraz towarzyszącej im zieleni zabytkowej – parków, cmentarzy i obsadzeń dróg jest jedną z trudniejszych dziedzin konserwatorskich. Podstawowym zagrożeniem jest niedostosowanie istniejących zabudowań do dzisiejszych wzorców kulturowych i technicznych. Brak jest ekonomicznego i funkcjonalnego uzasadnienia do eksploatacji wielu obiektów gospodarczych i produkcyjnych, nowoczesnych materiałów i detalu budowlanego, którego użycie dewaloryzuje skromne i jednorodne kompozycje zabudowy oraz może prowadzić do pogorszenia stanu technicznego obiektów.

Stan techniczny zabytków jest zróżnicowany, wiele obiektów architektonicznych i budowlanych, zwłaszcza ujętych w ewidencji, jest w stanie bardzo złym.

W znacznym stopniu zagrożone są zespoły zabytkowej zieleni. Większość zachowanych na obszarze gminy parków podworskich jest zaniedbana i pozostawiona własnemu losowi, co spowodowało, że zatraciły pierwotny charakter mający tworzyć w naturalnym krajobrazie tło kolorystyczne i oparcie przestrzenne dla terenów zabudowy.

Zagrożeniem dla elementów lokalnego krajobrazu są przede wszystkim:

- = wtórne podziały dawnych terenów rolnych,
- = ograniczanie stref ochrony ekspozycji zabytkowych założeń przestrzennych przez rozwijanie terenów zabudowy w otoczeniu zabytkowych układów przestrzennych
- = powstawanie zabudowy jednorodzinnej na podstawie bardzo zróżnicowanych projektów na małych działkach budowlanych bez stosowania komponowanej zieleni, mogącej ograniczać negatywne eksponowanie nowych form architektonicznych,
- = powstanie osiedli bez projektów urbanistycznych, pozbawionych kompozycji i odpowiednich przestrzeni publicznych w otoczeniu zabytkowych układów przestrzennych.

Zabytki wpisane do wojewódzkiego rejestru zabytków podlegają ochronie prawnej z mocy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zgodnie z ustawą prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, a także wykonywanie robót budowlanych w otoczeniu zabytku wymaga pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

W przypadku zabytków ujętych w gminnej ewidencji ochronie prawnej podlegają tylko te zabytki, które zostały objęte ochroną ustaleniami w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie obiektu użytku publicznego.

W gminie Byczyna większość wsi nie ma uchwalonych planów miejscowych i zabytki tych wsi powinny być chronione odpowiednio w ww decyzjach administracyjnych. Dla skutecznej ochrony walorów kulturowych wskazane jest opracowanie w pierwszej kolejności planów miejscowych dla wsi: Biskupice – Kochłowice, Kostów, Polanowice, Paruszowice, Roszkowice.

Ochrona zabytków w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego polega na ich wykazie oraz wskazaniu na rysunku planu – odpowiednio do przedmiotu ochrony – obiektów zabytkowych, granic terenów zabytkowych i granic stref ochrony konserwatorskiej.

W przypadku obiektów zabytkowych ujętych w ewidencji, ze względu na ich zróżnicowaną wartość kulturową wynikającą przede wszystkim z dość licznych samowoli przebudów, na

etapie opracowania planów miejscowych, a także przygotowania decyzji, konieczna jest ocena stanu obiektów pod kątem prawnych kryteriów zabytku, tj. faktycznych wartości historycznych, artystycznych lub naukowych i ewentualna weryfikacja gminnej ewidencji zabytków.

Strefy ochrony konserwatorskiej

Analiza zasobów kulturowych gminy Byczyna wskazuje na uzasadnione wyznaczenie stref ochrony konserwatorskiej:

- układów urbanistycznych,
- otoczenia, ekspozycji obiektów zabytkowych.

Strefy ochrony układów urbanistycznych

- strefa ochrony konserwatorskiej układu urbanistycznego Starego Miasta wpisane do rejestru zabytków województwa opolskiego. Strefa obejmuje obszar miasta lokacyjnego wraz z terenem dawnych obwarowań.

Ocena stanu zachowania zespołów i obiektów zabytkowych

m. Byczyna

Byczyna to miasto zabytek na pograniczu Śląska i Wielkopolski znane od XIII w., uznawane dziś za jedno z najciekawszych na Opolszczyźnie. Zachowany został charakterystyczny średniowieczny układ urbanistyczny Starego Miasta z centralnie ulokowanym prostokątnym rynkiem i ratuszem pośrodku niego.. Posiada urok dawnego, niewiele zmienionego przez wieki średniowiecznego miasteczka, gdzie na jego niedużej, eliptycznej przestrzeni, otoczonej zachowanymi prawie w całości murami obronnymi z XV i XVI wieku, otoczone fragmentem fosy znajdują się:

- **dwie wieże bramne** (Polska i Niemiecka), baszta Piaskowa (XVI w.)
- **ratusz** – został wzniesiony na średniowiecznym zrębie, a elementy gotyckie występują w przyziemiu i wieży, usytuowany na środku placu rynkowego. Murowany z cegły, w przyziemiu o gotyckim układzie, tynkowany. Dwukondygnacyjny z wieżą. Podpiwniczony, główny budynek na rzucie prostokąta z kwadratową wieżą od zachodu, obudowany od południa i częściowo zachodu kamieniczkami.
- **wieża** kościoła gotyckiego – dwukondygnacyjna z elementami gotyckimi XVI wiecznymi
- **kościół ewangelicki**
- **kościół katolicki**
- **mury obronne**-XV, XVI w.

Zabudowa w rynku reprezentuje typ prostokątnego placu z zabudowaną częścią centralną, ograniczonego czterema przecinającymi się pod kątem prostym ulicami. Początkowo był miejscem handlu, potem również wymierzania sprawiedliwości. Pierwsza zabudowa rynku była drewniana, z czasem zaczęto łączyć działki budując na nich szersze kalenicowe domy.

W obrębie murów spotyka się małe zaułki i wąskie uliczki z niskimi domami, nad którymi górują wieże kościołów co nadaje miastu niepowtarzalny urok.

Miasto pod względem urbanistycznym rozwijało się bardzo powoli i w zasadzie do połowy XIX w. nie wyszło poza granice pierwotnego układu. W obecnie zachowanej zabudowie przeważają budynki z XIX i XX w. Nie wszystkie powstały na nowo, większość z nich zaadaptowano i przebudowano wzbogacając elewacje o klasycystyczny czy eklektyczny detal architektoniczny.

Powiększono też otwory okienne i pozmieniano dachy. Nowsze budynki w zasadzie powstały w granicach starych działek budowlanych, z reguły zharmonizowane gabarytowo z zabudową starszą.

W obrębie murów miejskich Byczyny nie zachowała się w całości zabudowa przy ulicach: Chopina, Krótkiej, Placu Wolności i Długiej. Ponadto północna pierzeja Rynku w czasie wojny została zniszczona oraz kilka stodół przy ul. Paruszowickiej. Byczyna na przestrzeni dziejów w zasadzie nie wyszła poza pierwotną koncepcję lokacyjną, a świetnie przetrwał stary układ miejski w obrębie zachowanych obwarowań. Miasto rozbudowano w niewielkim stopniu, głównie wzdłuż dróg wylotowych, oprócz tego powstało tylko jedno zaplanowane osiedle XX – wieczne, według założeń planu niemieckiego z 1929r. w północno – wschodniej części miasta.

Zabudowa mieszkaniowa wewnątrz murów miejskich jedno dwu lub trzy kondygnacyjna to w przeważającej części XIX wieczna ujęta w rejestrze zabytków lub w ewidencji. Po wojnie została uzupełniona nową zabudową pierzeja przy rynku od strony wschodniej. Jest to zabudowa 3 kondygnacyjna, trójsegmentowa z usługami handlu i małej gastronomii w parterze. Pod względem architektonicznym nie nawiązuje do zabudowy istniejącej zabytkowej, nie wykazuje cech stylowości, a elewacje pozbawione są detalu. Zabudowa ta powoduje dysonans w stosunku do historycznego wizerunku - i winna w przyszłości ulec przebudowie jej fasada od strony rynku.

Osiedle mieszkaniowe powstałe w latach 80-tych o zabudowie 3-4 kondygnacje i dość dobrze zharmonizowanej architekturze z zabytkową zabudową.

Wielokrotnie niszczona Byczyna straciła dużo zabudowy zabytkowej, jednak nowopowstające domy z reguły wznoszono w granicach starych działek budowlanych. Negatywnie ocenia się zabudowę wschodniej pierzei Rynku oraz róg ul. Kościelnej i Rynku, powstała w latach 60-tych. W elewacjach nie zastosowano podziałów pionowych odzwierciedlających podziały działek siedliskowych.

Natomiast, obiektem dysharmonizującym z historycznym otoczeniem jest pawilon handlowy typu „Anatol” wybudowany w latach 70-tych w narożu ul. Wąskiej i Rynku. Obiekt ten w złym stanie technicznym powinien ulec likwidacji a w tym miejscu winna zostać odbudowana pierzeja ulicy 3 Maja.

Obiektem nowym współczesnym jest budynek banku, którego architektura wpisała się w układ średniowiecznego miasta.

Generalnie zabudowa zabytkowa miasta Byczyny znajduje się w średnim stanie technicznym i wymaga bieżących remontów.

Ponieważ teren objęty strefą wpisany jest do wojewódzkiego rejestru zabytków, podlega on w całości ochronie prawnej z mocy ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w konsekwencji której prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych w strefie wymaga pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Mury zabytkowe miasta otoczone są terenami zieleni; po stronie północnej murów miejskich zielen przybrała formę **parku miejskiego** który ze względu na stan zachowania parku został wpisany do rejestru zabytków wraz terenami zieleni otaczającej mury miejskie.

Park miejski – leży na północ od murów obronnych, które wraz ze starym miastem stanowią cenny kompleks zabytkowy. Sam park nie nosi żadnych cech stylowych i jest zespołem młodym. Jego powstanie można datować na pierwsze lata 20 –stulecia.

Struktura drzewostanu jest jednowiekowa, jedynie nieliczne egzemplarze lip w części półn.- wsch. są starsze. Główna ośią jest aleja biegnąca równolegle do murów obronnych na całej długości parku. Najprawdopodobniej aleja stanowiła połączenie dawnego skweru wokół murów z lasem. W części wschodniej obsadzona jest lipą drobnolistną z

pojedynczymi egzemplarzami klonu pospolitego w wieku 120 -130 lat, a w części zachodniej z pięknie utrzymanymi brzoźami 90-100 lat.

Park jest zagospodarowany zgodnie z jego funkcją. Drogi i ścieżki parkowe mają nawierzchnię ulepszoną kostką brukową, żwirem lub żużlem oraz asfaltem.

Walory parku podnosi przebiegająca w płn.- wsch. części wzdłuż murów miejskich fosa.

Strefa poza murami jest częściowo zainwestowana zabudową mieszkaniową jednorodzinną i wielorodzinną, usługami dla ludności obiektami infrastruktury technicznej, w części stanowi użytki rolne. Istniejąca zabudowa zagrodowa została przekształcona i nie pełni dawnej roli. Została przekształcona na zabudowę jednorodzinną.

Poza murami miejskimi zlokalizowana jest:

- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinną i wielorodzinną pomiędzy ulicami ul. Wałową i ul. Słoneczną,
- usługi oświaty- gimnazjum, przedszkole,
- usługi handlu, gastronomii,
- cmentarz zabytkowy – nieczynny,
- urządzenia gospodarki wodnej- przepompownia wody.

Pod względem ładu przestrzennego obszar ten nie najlepiej wpisuje się w krajobraz miasta, w starej zabudowie pojawiła się nowa nie uwzględniająca charakteru zabytkowego otoczenia i wizerunkowi obszar sprawia wrażenie dużego chaosu urbanistycznego.

Obszar ochrony konserwatorskiej objęty jest miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego uchwalonym w 2010r.

Strefy ochrony konserwatorskiej ekspozycji oraz otoczenia zabytku

Strefa ochrony ekspozycji układu zabytkowego obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów lub obiektów zabytkowych o szczególnych wartościach krajobrazowych.

Występujące w tej strefie obiekty zabytkowe podlegają rygorom ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

W tej strefie dopuszcza się sporadycznie lokalizację zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej o wysokości na jedną do dwóch kondygnacji zwieńczonych stromym dachem.

9.3. Zasoby i walory kulturowo-krajobrazowe

Obszar gminy Byczyna praktycznie w całości stanowi przykład krajobrazu kulturowego, ukształtowanego przez człowieka, z wyraźną dominacją roślinności pól uprawnych i łąk. Położony jest w dolinach rzecznych oraz na wysoczyźnie falistej i pagórkowatej z dominacją pól. Takie ukształtowanie i położenie powoduje, że teren ten posiada stosunkowo duże walory krajobrazowe, częściowo eksponowane i stanowiące przede wszystkim tło dla sylwet poszczególnych wsi.

Gminę Byczyna należy do terenów bogatych w zasoby dziedzictwa kulturowego. Świadczą o tym liczne stanowiska archeologiczne z różnych epok oraz zachowane zabytkowe obiekty.

Układy urbanistyczne wiejskich jednostek osadniczych są zachowane ze względu na niewielki ruch inwestycyjny i budowlany.

Cennymi zabytkami kultury materialnej są **drewniane kościółki** (większość z XVII w.) występujące na dużej części obszaru gminy: wsie: Gołkowice, Biskupice, Jakubowice, Kostów, Miechowa, Nasale, Proślice.

Kościóły drewniane – zachowane bardzo dobrze. Większość kościołów po wykonanych remontach znajduje się w dobrym stanie technicznym.

Kościół filialny pw. św. Jacka w Miechowej drewniany na szlaku kościołów drewnianych może spełniać wymogi uznania go za pomnik historii.

Dwory i pałace – większość dworów i pałaców znajduje się w złym stanie technicznym, wymagają natychmiastowych remontów. W dobrym stanie technicznym znajdują się dwory w: Roszkowicach, Paruszowicach, Kostowie i Gołkowicach.

Zabudowa zagrodowa wsi – generalnie znajduje się w średnim i złym stanie technicznym.

Cmentarze

Na terenie gminy pod opieką konserwatorską Woj. Konserwatora Zabytków znajdują się cmentarze:

m.Byczyna

- cmentarz rzym.kat. – ul. Kluczborska - mogiła ks.Hermana Koeliinga, nr rej.236/90
- cmentarz parafialny – ul. Marchlewskiego – mogiła Franciszka Lazara – nr rej.237/90
- cmentarz ewangelicko – augsburski, ul. Kluczborska
- cmentarz żydowski (w polu)

Biskupice

- cmentarz żydowski, II poł.XIXw., nr rej 231/89 (3km od Byczyny na wzgórzu)

Cmentarze w ewidencji zabytków

Ciecierzyn

- cmentarz rzymsko – kat., 1938r.

Kostów

- cmentarz rzymsko – kat.,pocz.XXw.
mogiła zbiorowa powstańców śląskich, nr rej.262/90

Nasale

- cmentarz ewang.- augsburski, 1900r.
- cmentarz rzymsko – kat. Pocz.XXw.

Polanowice

- cmentarz rzym.- kat., 1912r.

Proslice

- cmentarz rzymsko - kat., pocz.XXw.

Roszkowice

- cmentarz rzymsko- kat.pocz.XXw.

Parki zabytkowe

Znaczącym walorem gminy Byczyna są parki podworskie. Znaczenie parków krajobrazie wsi jest bezsporne i wielorakie. Wiele publikacji im poświęconych podkreśla ich szczególną rolę ekologiczną i kulturową. Stanowią one o atrakcyjności tego terenu oraz o bardzo dużych potencjalnych możliwościach wykorzystania dla celów turystycznych. Są one w różnym stanie i w różny sposób zagospodarowane, kilka z nich (Proslice, Biskupice, Gołkowice) już przeznaczono na cele turystyczne, jako bazę noclegową i agroturystyczną. Szczególną uwagę należy zwrócić na pałac w Proślicach, gdzie swoją siedzibę ma **Europejskie Centrum Rzemiosła Rycerskiego**.

Ekologiczne znaczenie parków podworskich wiąże się z oddziaływaniem roślin drzewiastych na klimat i obieg wody na terenach przyległych, a poprzez to z kształtowaniem dogodniejszych warunków dla rolnictwa i poprawę warunków higieniczno – zdrowotnych. Parki są też miejscem gnieźdzenia się pożytecznego ptactwa i innych zwierząt, schronieniem dla licznych gatunków flory leśnej. Wśród populacji wielu gatunków drzew rodzimych, dobrze zachowanych na terenie parków, znaczące miejsce mają drzewa – pomniki przyrody.

Obok nich rosną również liczne gatunki drzew i krzewów obcego pochodzenia, wskazujące na możliwość ich aklimatyzacji w określonych warunkach siedliskowych. Zróżnicowane zespoły roślinne kształtujące się na terenach parków pod względem zmiennej presji człowieka, określają tempo i kierunek przemian szaty roślinnej parków.

Za zachowaniem parków podworskich w krajobrazie wsi przemawia również ich znaczenie kulturowe. Będąc od najdawniejszych czasów ważnym elementem krajobrazu polskiej wsi, obecnie są świadectwem możliwości kompozycyjnych zieleni. Pokazują sposoby uporządkowania przestrzeni wyrażają gusty społeczeństwa minionych epok historycznych. Nie prowadzone przez lata prace konserwatorskie i zabiegi pielęgnacyjne sprawiły, że te niegdyś piękne ogrody straciły swój dawny charakter. Zatarł się układ kompozycyjny, pozarastały alejki, następuje degradacja przyrodniczych wartości. W wielu parkach zachował się starodrzew i wiele cennych okazów drzew obcego pochodzenia jak: bożodrzew chiński, korkowiec amurski, daglezja zielona oraz rzadko występujący dąb błotny. Tak np. w parku w Kostowie koło pałacu rośnie jeden z największych na Opolszczyźnie miłorząb dwuklapowy.

Park w Biskupicach

Za atrakcję parku należy uznać pomnikowe okazy lipy szerokolistnej *Tilia platyphyllos* i dębu szypułkowego *Quercus rober*. Interesująca jest również aleja grabowa stanowiąca główną oś kompozycyjną parku. Z innych gatunków drzew zarejestrowano brzozy brodawkowate *Betula pendula*, świerki pospolite *Picea abies* i kasztanowce zwyczajne *Aesculus hippocastanum*.

Ogólny stan drzew parku jest zadawalający, chociaż niektóre wymagają przeprowadzenia zabiegów konserwatorskich polegających m.in. na usunięciu uschniętych konarów oraz gałęzi.

Obiekt na znacznej powierzchni jest zadbany, we wschodniej części parku znajduje się dwór klasycystyczny, w stosunkowo dobrym stanie.

Park w Ciecierzynie

W parku rosną pomnikowe okazy olszy czarnej *Alnus glutinosa* i wiązu szypułkowego *Ulmus laevis*. Drzewostan buduje olsza czarna i jesion wyniosły *Fraxinus excelsior* z domieszką lipy drobnolistnej *Tilia cordata*, topoli białej *Populus alba*, buka zwyczajnego *Fagus sylvatica* i klonu zwyczajnego *Acer platanoides*.

W granicach parku znajdują się dwa stawy całkowicie zarośnięte rzęsą drobną *Lemna minor*, co świadczy o ich silnej eutrofizacji. W runie parku najczęściej występuje pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica*, niecierpek drobnokwiatowy *Impatiens parviflora* i wicklina roczna *Poa anna*. Park jest zaniedbany, zatarciu uległ jego pierwotny układ kompozycyjny, brak alejek. W południowo – zachodniej części znajdują się ruiny dworu.

Park w Dobiercicach

Drzewostan parku buduje grab zwyczajny *Carpinus betulus*, robienia akacjowa *Robienia pseudacacia* oraz lipa drobnolistna *Tilia cordata*. W domieszce występuje również dąb szypułkowy *Quercus rober*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, olcha czarna *Alnus glutinosa* i brzoza brodawkowata *Betula pendula*. Bardzo dobrze rozwiniętą warstwę krzewów buduje czeremcha zwyczajna *Prunus padu*, leszczyna *Corylus avellana* i dziki bez czarny *Sambucus nigro*.

Park w Gołkowicach

Drzewostan parku jest dobrze zachowany. W dużej części składa się z cennego starodrzewu. Występuje tu wiele drzew o charakterze pomnikowym. Głównie są to lipy szypułkowe *Quercus rober* i lipy drobnolistne *Tilia cordata*. Ponadto licznie tu występują graby

zwyczajne *Carpinus betulus*, brzozy brodawkowate *Betula pendula*, klony zwyczajne *Acer platanoides* i świerki *Picea abies*. Z drzew obcego pochodzenia zarejestrowano tu kasztanowce zwyczajne *Aesculus hippocastanum*, daglezie zielone *Pseudatsuga menziessi*. W bezpośrednim sąsiedztwie dobrze zachowanego pałacu i na rozległej polanie, rośnie malownicza grupa sosen czarnych *Pinus nigra*.

W części zachodniej rośnie dąb szypułkowy – stożkowata z pociętymi gałęziami *Quercus rober* „*Fastigiata tortuosa*.” W runie występuje chronione pnacze – bluszcz pospolity *Hetera helix*. Występuje również konwalia majowa *Convallaria majalis*, kokoryczka wielokwiatowa *Polygonatum multiflorum*, dzwonek pokrzywolisty *Kampanula trachelium*, konwalijka dwulistna *Majanthemum bifolium*, prasownica rozpierzchna *Milium effusum*.

Park jest dobrze utrzymany. Również otoczenie parku jest skupiskiem zieleni malowniczo położonej co znacznie podnosi rangę tego miejsca jako miejsca wypoczynku i rekreacji.

Park podworski w Jakubowicach

Do atrakcji parku należą pomnikowe okazy platana klonolistnego *Platanus acerifolia*, dębu szypułkowego *Quercus rober* i jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior*. Na uwagę zasługują także: korkowiec amurski *Phellodendron amurense*, świerk kłujący w odmianie sinej *Picea pungens* Glanica.

Na terenie parku oraz w jego najbliższym sąsiedztwie znajdują się dwa stawy. Niestety są zanieczyszczone i nie mogą być wykorzystywane do celów rekreacyjnych.

Park w Kochłowicach

W parku występują pomnikowe okazy lipy drobnolistnej *Tilia cordata* i jesionu wyniosłego *Fraxinus excelsior* a także brzoza brodawkowata *Betula pendula* i graby zwyczajne *Carpinus betulus*. Z występujących na terenie parku drzew obcego pochodzenia wymienić należy żywotnika zachodniego *Thuja occidentalis*. Na terenie parku znajduje się boisko sportowe oraz zbiornik wodny. Park jest zaniedbany.

Park w Kochłowicach leży w pobliżu parku w Biskupicach, stąd też można wyznaczyć między nimi (po przeprowadzeniu prac porządkowych) ścieżkę przyrodniczo – dydaktyczną, dla uczniów okolicznych szkół.

Park w Kolonii Długiej

Przez park przebiega alejka wzdłuż której rośnie żywopłot z ligustru pospolitego *Ligustrum vulgare* i tawuły *Spiraea*. Od drogi wiejskiej odgradzony jest rzędem leszczyn *Corylus avellana* i liliaków pospolitych *Syringa vulgaris*.

Drzewostan parku stanowią głównie lipy drobnolistne *Tilia cordata*, dęby szypułkowe *Quercus rober*, brzozy brodawkowate *Betula pendula*, robinie akacjowe *Robinia pseudacacia*, jesiony wyniosłe *Fraxinus excelsior* oraz kasztanowce zwyczajne *Aesculus hippocastanum*. Z krzewów na terenie parku można spotkać tylko okazy głogu jednodzielnego *Crataegus monogyna*. Stan drzew i krzewów dobry, a sam obiekt zaniedbany – nie jest ogólnie dostępny, gdyż stanowi własność prywatną.

Park w Kostowie

Za atrakcję parku uznać należy pomnikowe okazy dębu szypułkowego *Quercus rober*, klonu zwyczajnego *Acer platanoides* i jeden z najgrubszych w Polsce okaz miłorzębu klapowego *Ginkgo biloba*. Z innych drzew obcego pochodzenia, które zarejestrowano na terenie parku należą: Korkowiec amurski *Phellodendron amurense*, iglicznica trójcieniowa *Gleditsia tricanthos* rosnąca na obrzeżu parku. Główną osią kompozycyjną parku jest aleja grabowa. W centrum znajduje się ogródek jordanowski zaniedbany. Inne obiekty w parku to późnobarokowy pałac, z półkolistym podjazdem z rosnącymi rzędowo okazałymi dębami

szypułkowymi *Quercus rober* i później nasadzonymi jodłami jednobarwnymi *Abris concolor* i cyprysiki gruszkowe *Chamaecyparis pisifera*. Park średnio zadbane, warty przystosowania do odwiedzin.

Park w Miechowie

Park zaniedbany. Drzewostan tworzą lipy drobnolistne *Tilia cordata*, klony zwyczajne *Acer platanoides* i buki zwyczajne *Fagus sylvatica*. Do atrakcji parku należą; dwa pomnikowe deby szypułkowe *Quercus rober*, oraz licznie tu występujące egzoty: bozodrzew chiński *Ailanthus glandulosa*, dąb błotny *Quercus pakustris*, korkowiec amurski *Phellodendron amurense* oraz daglezwia zielona *Pseudotsuga menziessi*. W zachodniej części znajduje się zniszczony dwór klasycystyczny.

Park wymaga pilnych działań interwencyjnych przeciw dalszemu niszczeniu.

Park w Nasalach

W drzewostanie parku dominuje klon zwyczajny *Acer platanoides*, lipa drobnolistna *Tilia cordata*, brzoza brodawkowata *Betula pendula*. W domieszce występuje grab zwyczajny *Carpinus betulus*, świerk pospolity *Picea abies* i topola biała *Populus alba*. Występuje także platan klonolistny *Platanus acerifolia* i robinia akacjowa *Robienia pseudacacia*. Runo tworzą zarośla jeżyn *Rubr.*, a także konwalia majowa *Convallaria majalis* i dzwonka pokrzywolistnego *Campanula trachelium*. W części północnej parku znajduje się dworek w stosunkowo dobrym stanie ale ogólnie park jest zaniedbany.

Park w Paruszowicach

W parku zachowało się wiele drzew pomnikowych: dąb szypułkowy *Quercus rober*, klon polny *Acer campetre*, sosna czarna *Pinus nigra* i modrzew europejski *Larix decidua*. Występują także lipy drobnolistne *Tilia cordata*, jesiony wyniosłe *Fraxinus excelsior* i kasztanowce zwyczajne *Aesculus hippocastanum*. Przed dworkiem rośnie cyprysik Lawsona *Chamaecyparis lawsoniana*. Park częściowo zadbane.

Park w Proślicach

Drzewostan buduje jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, klon pospolity *Acer platanoides*, dąb szypułkowy *Quercus rober*, modrzew europejski *Larix decidua* i wierzby *Salix* licznie występujące nad stawem. Na uwagę zasługuje również okaz lipy drobnolistnej *Tilia cordata* w centralnej części parku. Z egzortów występuje jodła jednobarwna *Bies concolor* z interesującym widlastym pokrojem korony, obok której znajduje się stary okaz derenia świdry *Cornus sanguinea*. Stan parku jest dobry.

Park w Pszczonkach

Drzewostan buduje lipa drobnolistna *Tilia cordata*, buk zwyczajny *Fagus sylvatica*, klon zwyczajny *Acer platanoides* i dąb szypułkowy *Quercus rober*. W części północno – zachodniej występują modrzewie europejskie *Larix decidua*, sosny wejmutki *Pinus strobus*, sosny zwyczajne *Pinus sylvestris* i świerki pospolite *Picea abies*. Od północy parku do dworu prowadzi aleja bukowa, obecnie silnie zarośnięta.

Park zaniedbany.

Park w Roszkowicach

Drzewostan okazały to dąb szypułkowy *Quercus rober* i lipy drobnolistne *Tilia cordata* a także grab pospolity *Carpinus betulus*, olsza czarna *Alnus glutinosa*, buk zwyczajny *Fagus sylvatica*, jesion wyniosły *Fraxinus excelsior*, świerk pospolity *Picea abies* i robinia akacjowa *Robinia pseudacacia*. W podszyciu występuje dziki bez czarny *Sambucus nigra*, dziki bez

kolorowy *Sambucus racemosa* i trunielina zwyczajna *Euonymus europaeus*. Runo tworzą bluszcz *Hetera helix*, trędownik bulwiasty *Scrophularia nodosa*, kulik pospolity *Geum urbanum*, narecznica samcza *Dryopteris filix* – mas oraz fiołka leśnego *Vida reichenbachiana*.

We wschodniej części znajduje się zarośnięty stawek, a na południu parku zbiornik ze sztucznie utworzona wyspą. W części zachodniej stoi dobrze utrzymany pałacyk, do którego prowadzi zadbane podjazd.

Stan parku jest średni, wymaga pielęgnacji i konserwacji drzewostanu.

Założenia parkowe i cmentarne wpisane do rejestru zabytków ujęte są w tabeli 2z

W niedalekiej okolicy od miasta Byczyny, przy zalewie Biskupice-Brzózki powstała **rekonstrukcja drewnianego grodu rycerskiego**, gdzie odbywają się różnorakie festyny związane ze średniowieczną historią tego regionu i z działalnością Bractwa Rycerskiego

Gmina Byczyna charakteryzuje się znaczną harmonią krajobrazu pomimo ogromnych przekształceń antropogenicznych. Wrażenie to sprawiają zadrzewienia i aleje przydrożne poprawiające wizerunek gminy oraz stosunkowo dobrze zachowane doliny rzeki Prosnicy i Prątki. Obszary najbardziej przekształcone, ubogie w elementy wzbogacające krajobraz występują w zachodniej i południowej części gminy. Mała ilość naturalnych elementów wzbogacających i wzmacniających ekosystemy polne wpływa negatywnie na harmonię krajobrazu i wzmacnia procesy degradujące (erozję, przesuszenie terenu, zubożenie gatunków ptaków owadożernych, pogorszenie retencyjności).

Wyróżniające się walory krajobrazowe zasługujące na uwagę i ochronę (urozmaicona rzeźba terenu, mozaika zadrzewień, zakrzaczeń i łąk oraz niewielkich kompleksów leśnych) występują w dolinach rzeki Prątki i Prosnicy oraz przede wszystkim we wschodniej części gminy. Elementem podnoszącym znacząco walory krajobrazu są większe kompleksy leśne, w szczególności lasy w południowo-wschodniej części gminy. Bardzo pozytywną rolę na kształtowanie naturalnego krajobrazu mają zachowane wzdłuż niektórych ciągów komunikacyjnych, cenne fragmenty zieleni przydrożnej – aleje lip, brzoź, dębów, jesionów i klonów.

9.4. Obiekty zabytkowe nieruchome wpisane do rejestru zabytków województwa opolskiego

– stan na dzień 31 października 2011 r.

Tabela 1z

LP	GINA	MEJSCOWOŚĆ	OBIEKT I ADRES OBECNY	ADRES DAWNY (Z DECYZJI O WPISIE DO REJESTRU)	DATA POWSTANIA	NR DECYZJI O WPISIE DO REJESTRU
1.	Byczyna	Byczyna	stare miasto, zespół urbanistyczny miasta		1228	176/49 z 10.06.1949 800/64 z 14.04.1964
2.	Byczyna	Byczyna	kościół parafialny pw. św. Trójcy		1767	7/51 z 15.10.1951
3.	Byczyna	Byczyna	kościół ewangelicki pw. św. Mikołaja	kościół ewangelicki	k. XIV, XIX	801/64 z 14.04.1964
4.	Byczyna	Byczyna	kaplica cmentarna	kaplica	XIV, XVI-	807/64 z

			pw. św. Jadwigi	cmentarna	XVII	16.04.1964
5.	Byczyna	Byczyna	mogiła ks. Hermana Koellinga na cmentarzu komunalnym		1902	236/90 z 11.01.1990
6.	Byczyna	Byczyna	mogiła Franciszka Lazara na cmentarzu parafialnym	ul. Marchlewskiego	1969	237/90 z 29.01.1990
7.	Byczyna	Byczyna	park miejski		poł. XIX	4/76 z 08.07.1976
8.	Byczyna	Byczyna	mury miejskie z częściowo zachowaną fosą	mury miejskie, gotyckie	XV-XVI	5/51 z 17.11.1951
9.	Byczyna	Byczyna	mury miejskie: wieża bramna zachodnia	mury miejskie, gotyckie	XV-XVI	5/51 z 17.11.1951
10.	Byczyna	Byczyna	mury miejskie: baszta Piaskowa	mury miejskie, gotyckie	XV-XVI	5/51 z 17.11.1951
11.	Byczyna	Byczyna	ratusz wraz z przybudowanymi domami	ratusz wraz z przybudowanymi domami		6/51 z 15.10.1951
12.	Byczyna	Byczyna	dom, ul. 3-go Maja 21	dom ul. Bieruta 21		1407/66 z 11.05.1966 2/79 z 21.3.1979
13.	Byczyna	Byczyna	dom mieszkalny, ul. Długa 9	dom mieszkalny, ul. Długa 5		2339/94 z 3.11.1994
14.	Byczyna	Byczyna	dom mieszkalny, ul. Długa 6	dom, ul. Długa 6	XIX	1410/66 z 11.05.1966
15.	Byczyna	Byczyna	dom mieszkalny, ul. Długa 12	dom, ul. Długa 12		1411/66 z 11.05.1966
16.	Byczyna	Byczyna	dom mieszkalny, ul. Długa 14	dom, ul. Długa 14		1412/66 z 11.05.1966
17.	Byczyna	Byczyna	dawny spichlerz, ob. magazyn, ul. Długa 30		2 poł. XIX	2048/80 z 25.04.1980
18.	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Stawowa 16	chałupa, ul. Dzierżyńskiego 16	XIX	1608/66 z 07.03.1967
19.	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Floriańska 16			1413/66 z 11.05.1966
20.	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Floriańska 17			1414/66 z 11.05.1966
21.	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Floriańska 20			1416/66 z 11.05.1966
22.	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Floriańska 22			1417/66 z 11.05.1966
23.	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Kościelna 12	dom, ul. Kościelna 16		1418/66 z 12.05.1966
24.	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Kościelna 14	dom, ul. Kościelna 18		1419/66 z 12.05.1966
25.	Byczyna	Byczyna	dom, ul.	dom, ul.		1420/66 z

			Kościelna 16	Kościelna 20		12.05.1966
26	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Krótka 2			1421/66 z 12.05.1966
27	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Krótka 4			1422/66 z 12.05.1966
28	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Okrężna 1		XIX	1423/66 z 12.05.1966
29	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Okrężna 3		XIX	1424/66 z 13.05.1966
30	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Okrężna 7			1425/66 z 13.05.1966
31	Byczyna	Byczyna	kuźnia/dom, ul. Okrężna 19	dom, ul. Okrężna 17		1427/66 z 13.05.1966 2242/90 z 26.11.1990
32	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Okrężna 21		XIX	1428/66 z 01.08.1966
33	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Okrężna 23		XIX	1429/66 z 01.08.1966
34	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Okrężna 25		XIX	1430/66 z 02.08.1966
35	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Okrężna 31		XIX	1431/66 z 02.08.1966
36	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Okrężna 33		XIX	1432/66 z 02.08.1966
37	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Okrężna 35		XIX	1433/66 z 02.08.1966
38	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Okrężna 37		XIX	1605/67 z 06.03.1967
39	Byczyna	Byczyna	dom, ul. Okrężna 41		XIX	1607/67 z 06.03.1967
40	Byczyna	Byczyna	zespół młyński, ul. Polanowicka 5, 7, 9 (budynek produkcyjny z urządzeniami, magazyn, silos, budynek mieszkalny)	zespół młyński, ul. Polanowicka 5	pocz. XX	2277/91 z 23.08.1991
41	Byczyna	Byczyna	dom, Rynek 3	dom, Rynek 18	XIX	1399/66 z 10.05.1966
42	Byczyna	Byczyna	dom, Rynek 4	dom, Rynek 17	XIX	1398/66 z 10.05.1966
43	Byczyna	Byczyna	dom, Rynek 6	dom, Rynek 15	XIX	1397/66 z 10.05.1966
44	Byczyna	Byczyna	dom, Rynek 12	dom, Rynek 35	XVIII/XIX	808/64 z 16.04.1964
45	Byczyna	Byczyna	budynek, Rynek 12a	budynek, Rynek 12a	2 poł. XIX	2338/94 z 03.11.1994
46	Byczyna	Byczyna	dom, Rynek 13	dom, Rynek 33 i dom, Rynek 34	XIX	1405/66 z 11.05.1966 1406/66 z 11.05.1966
47	Byczyna	Byczyna	budynek, Rynek	budynek, Rynek	XIX	1404/66 z

			14	32		10.05.1966
48	Byczyna	Byczyna	budynek, Rynek 15	budynek, Rynek 31	XIX	1403/66 z 10.05.1966
49	Byczyna	Byczyna	budynek, Rynek 16	budynek, Rynek 30	XIX	1402/66 z 10.05.1966
50	Byczyna	Byczyna	budynek, Rynek 18	budynek, Rynek 28	XIX	1401/66 z 10.05.1966
51	Byczyna	Byczyna	budynek, Rynek 20	budynek, Rynek 24	XIX	1400/66 z 10.05.1966
52	Byczyna	Byczyna	spichlerz, ul. Wąska 4		XIX	2032/77 z 24.05.1977
53	Byczyna	Byczyna	dom mieszkalny, pl. Wolności 4	dom mieszkalny, pl. Wolności 2		1606/67 z 06.03.1967
54	Byczyna	Biskupice	Kościół rzymsko.kat. parafialny pw.Jana Chrzciciela	Data powstania: 1626, 1777, 1799, lata 30-te XX, ok.1985		392/58 z 01.07.1958
55	Byczyna	Biskupice	Cmentarz żydowski	Połowa XIXw		231/89 z 20.12.1989
	Byczyna	Biskupice	dwór	1800r.		998/65 z 05.05.1965
	Byczyna	Biskupice	park			11/76 z 25.08.1976r.
56	Byczyna	Ciecierzyn	park przypałacowy z aleją wjazdową		XIX	31/78 z 05.03.1978
57	Byczyna	Dobiercice	kościół filialny pw. św. Jana z Dukli			50/2007 z 13.02.2007
58	Byczyna	Dobiercice	park			37/79 z 27.12.1979
59	Byczyna	Gołkowice	kościół filialny pw. św. Jana Chrzciciela	kościół filialny	XVIII	809/64 z 16.04.1964
60	Byczyna	Gołkowice	pałac		XVIII	1002/65 z 06.05.1965
61	Byczyna	Gołkowice	oficyna		XIX	1002/65 z 06.05.1965
62	Byczyna	Gołkowice	park pałacowy			10/76 z 25.08.1976 i rozszerzenie decyzji z 4.10.1993
63	Byczyna	Gołkowice	dom nr 6		XIX	1668/67 z 08.03.1967
64	Byczyna	Gosław	dwór		1800	324/58 z
65	Byczyna	Jakubowice	kościół rzymsko – katolicki pw. NMP Królowej Polski	kościół drewniany poewangelicki	XVI	61/53 z 28.11.1953
66	Byczyna	Jakubowice	park		II poł. XIX	23/78 z 21.02.1978
67	Byczyna	Jakubowice	dom nr 37	czworak dworski	XIX	1597/66 z

						20.09.1966
68	Byczyna	Kochłowice	park przypałacowy z aleją dojazdową		ok. 1920	28/78 z 5.03.1978
69	Byczyna	Kostów	moгиła zbiorowa powstańców śląskich na cmentarzu katolickim			262/90 z 17.07.1990
70	Byczyna	Kostów	pałac		XVIII, XIX	1003/65 z 6.05.1965
71	Byczyna	Kostów	park krajobrazowy			9/76 z 25.08.1976
72	Byczyna	Miechowa	kościół filialny pw. św. Jacka	kościół filialny poewangelicki	XVI	134/54 z 26.11.1954
73	Byczyna	Miechowa	dwór, park		XIX	817/64 z 16.04.1964
74	Byczyna	Miechowa	park krajobrazowy			8/76 z 26.08.1976
75	Byczyna	Nasale	kościół d. rzymsko - katolicki, ob. ewangelicki	kościół ewangelicki		65/53 z 8.12.1953
76	Byczyna	Nasale	dwór		I poł. XIX	1004/65 z 6.05.1965
77	Byczyna	Nasale	park			27/78 z 05.03.1978
78	Byczyna	Paruszowice	kaplica ewangelicka wraz z murem		XV, XIX	819/64 z 18.04.1964
79	Byczyna	Paruszowice	park			16/76 z 20.01.1977
80	Byczyna	Polanowice	kościół parafialny pw. Nawiedzenia NMP wraz z kamiennym murem i terenem w obrębie ogrodzenia		1912 - 1913	96/2009 z 20.07.2009
81	Byczyna	Proślice	kościół filialny pw. Najświętszego Serca Jezusowego	kościół filialny	1580, 1773	70/53 z 10.12.1953
82	Byczyna	Proślice	spichlerz drewniany		1819	2114/85 z 15.08.1985
83	Byczyna	Proślice	dom nr 61/40, d. czworak dworski		1 poł. XIX	2085/82 z 19.07.1982
84	Byczyna	Proślice	park		2 poł. XIX	24/78 z 6.03.1978
85	Byczyna	Pszczonki	park z aleją dojazdową			29/78 z 05.03.1978
86	Byczyna	Roszkowice	kościół filialny pw. św. Marcina		1848-49	1061/66 z 17.01.1966
87	Byczyna	Roszkowice	zespół pałacowy:		k. XIX	2025/77 z

			pałac			10.03.1977
88	Byczyna	Roszkowice	zespół pałacowy: spichlerz		k. XIX	2025/77 z 10.03.1977
89	Byczyna	Roszkowice	zespół pałacowy: obora		k. XIX	2025/77 z 10.03.1977
90	Byczyna	Roszkowice	zespół pałacowy: dawna rządcówka		k. XIX	2025/77 z 10.03.1977
91	Byczyna	Roszkowice	park			2/76 z 8.07.1976

9.5. Obiekty zabytkowe nieruchome ujęte w ewidencji zabytków zlokalizowane na terenie gminy

Tabela 2z

Lp	Miejscowość	Obiekt	Adres	Uwagi
1.	Biskupice	kościół parafialny pw. św. Jana Chrzciciela		
2.	Biskupice	kaplica pogrzebowa	przy kościele parafialnym	
3.	Biskupice	pałac	49a	
4.	Biskupice	park z aleją dojazdową	zespół pałacowo -	
5.	Biskupice	spichlerz w zespole folwarcznym		
6.	Biskupice	stodoła w zespole folwarcznym		
7.	Biskupice	dom robotników folwarcznych	44	
8.	Biskupice	dom robotników folwarcznych	43	
9.	Biskupice	dom z oborą	11	
10.	Biskupice	dom z oborą i stodołą w zagrodzie	12	
11.	Biskupice	dom	27	
12.	Biskupice	dom	28	
13.	Biskupice	budynek stacji PKP	23	
14.	Biskupice	dom mieszkalny przy stacji PKP		
15.	Biskupice	cmentarz żydowski	3 km od Byczyny przy	
16.	Borek	obora w zespole folwarcznym		
17.	Borek	szkoła z budynkiem gospodarczym	15	
18.	Borek	obora	47	

19.	Byczyna	kościół parafialny pw. św. Trójcy	ul. Kościelna 3	
20.	Byczyna	kościół ewangelicki pw. św. Mikołaja	ul. Wolności 1	
21.	Byczyna	kaplica cmentarna pw. św. Jadwigi	cmentarz komunalny	
22.	Byczyna	cmentarz katolicko - ewangelicki wraz z neogotyckim ogrodzeniem	ul. Kluczborska	
23.	Byczyna	mury obronne wokół miasta		
24.	Byczyna	baszta południowa tzw. Piaskowa		
25.	Byczyna	baszta wschodnia tzw. Polska		
26.	Byczyna	baszta zachodnia tzw. Niemiecka		
27.	Byczyna	pozostałości fos miejskich		
28.	Byczyna	park miejski		
29.	Byczyna	ratusz z przylegającymi kamienicami	Rynek 1	
30.	Byczyna	dom	ul. Basztowa 2	
31.	Byczyna	dom	ul. Basztowa 3-5	
32.	Byczyna	dom	ul. Basztowa 7	
33.	Byczyna	domy	ul. Basztowa 6-8	
34.	Byczyna	dom	ul. Basztowa 13	
35.	Byczyna	dom z zabudowaniami gospodarczymi	ul. Basztowa 15	
36.	Byczyna	dom	ul. Chopina 8	
37.	Byczyna	dom	ul. Chopina 18	
38.	Byczyna	dom	ul. Częstochowska	
39.	Byczyna	magazyn	ul. Długa 3	
40.	Byczyna	dom	ul. Długa 5	
41.	Byczyna	dom	ul. Długa 6	
42.	Byczyna	magazyn	ul. Długa 8	
43.	Byczyna	dom	ul. Długa 10	
44.	Byczyna	dom	ul. Długa 12	

45.	Byczyna	dom	ul. Długa 14	
46.	Byczyna	dom	ul. Długa 16	
47.	Byczyna	dom	ul. Długa 18	
48.	Byczyna	dom	ul. Długa 20	
49.	Byczyna	dom	ul. Długa 22	
50.	Byczyna	spichlerz	ul. Długa 30	
51.	Byczyna	spichlerz	ul. Floriańska 2	
52.	Byczyna	dom	ul. Floriańska 8	
53.	Byczyna	dom	ul. Floriańska 18	
54.	Byczyna	dom	ul. Floriańska 20	
55.	Byczyna	dom	ul. Floriańska 22	
56.	Byczyna	dom	ul. Floriańska 24	
57.	Byczyna	dom	ul. Floriańska 28	
58.	Byczyna	dom	ul. Kościelna 1	
59.	Byczyna	plebania	ul. Kościelna 5	
60.	Byczyna	dom	ul. Kościelna 12	
61.	Byczyna	dom	ul. Kościelna 14	
62.	Byczyna	dom	ul. Kościelna 16	
63.	Byczyna	dom	ul. Krótka 4	
64.	Byczyna	dom	ul. Krótka 6-8	
65.	Byczyna	dom	ul. Krótka 10	
66.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 1	
67.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 3	
68.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 5	
69.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 7	
70.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 9	

71.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 17	
72.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 19	
73.	Byczyna	kuźnia	ul. Okrężna 19	
74.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 21	
75.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 23	
76.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 25	
77.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 27 (I)	
78.	Byczyna	magazyn	ul. Okrężna 27 (II)	
79.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 29	
80.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 31	
81.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 33	
82.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 35	
83.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 37	
84.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 39	
85.	Byczyna	dom	ul. Okrężna 41	
86.	Byczyna	dom	ul. Poprzeczna 3	
87.	Byczyna	dom	ul. Poprzeczna 5	
88.	Byczyna	dom	Rynek 3	
89.	Byczyna	dom	Rynek 4	
90.	Byczyna	dom z oficyną	Rynek 5	
91.	Byczyna	dom	Rynek 6	
92.	Byczyna	dom	Rynek 7	
93.	Byczyna	dom	Rynek 8	
94.	Byczyna	dom	Rynek 12	
95.	Byczyna	dom	Rynek 12a	
96.	Byczyna	dom	Rynek 13 (I)	

97.	Byczyna	dom	Rynek 13 (II)	
98.	Byczyna	dom	Rynek 14	
99.	Byczyna	dom	Rynek 15	
100.	Byczyna	dom	Rynek 16	
101.	Byczyna	dom	Rynek 17	
102.	Byczyna	dom	Rynek 18	
103.	Byczyna	dom	Rynek 20	
104.	Byczyna	dom	Rynek 21	
105.	Byczyna	dom	Rynek 23	
106.	Byczyna	dom	ul. Długa 9	
107.	Byczyna	dom	ul. 3 Maja 3	
108.	Byczyna	dom	ul. 3 Maja 5	
109.	Byczyna	dom	ul. 3 Maja 8	
110.	Byczyna	dom	ul. 3 Maja 17	
111.	Byczyna	dom	ul. 3 Maja 19	
112.	Byczyna	dom	ul. 3 Maja 21	
113.	Byczyna	dom z ogrodzeniem	ul. Wałowa 3	
114.	Byczyna	dom	ul. Wałowa 6	
115.	Byczyna	dom	ul. Wałowa 12	
116.	Byczyna	dom	ul. Wałowa 14	
117.	Byczyna	dom	ul. Wałowa 16	
118.	Byczyna	dom	ul. Wałowa 18	
119.	Byczyna	dom	ul. Wałowa 22	
120.	Byczyna	dom	ul. Wałowa 24	
121.	Byczyna	dom	ul. Wałowa 26	
122.	Byczyna	dom z magazynem	ul. Wałowa 28	

123.	Byczyna	dom	ul. Wąska 1	
124.	Byczyna	dom	ul. Wąska 2	
125.	Byczyna	spichlerz	ul. Wąska 4	
126.	Byczyna	dom	Plac Wolności 4	
127.	Byczyna	dom	Plac Wolności 6	
128.	Byczyna	stodoła	ul. Kluczborska 1	
129.	Byczyna	dom	ul. Kluczborska 3-	
130.	Byczyna	sąd i więzienie	ul. Moniuszki 4	
131.	Byczyna	zespół młyna (młyn, magazyn, silos)	ul. Polanowicka	
132.	Byczyna	dom młynarza w zespole młyńskim	ul. Polanowicka 9	
133.	Byczyna	dom	ul. Poznańska 3	
134.	Byczyna	dom	ul. Poznańska 5-7	
135.	Byczyna	osiedle	ul. Sadowa 7-37	
136.	Byczyna	budynek	ul. Słoneczna 7	
137.	Byczyna	dom	ul. Słowackiego 2	
138.	Byczyna	dom	ul. Stawowa 1	
139.	Byczyna	dom	ul. Stawowa 16	
140.	Byczyna	dom	ul. Stawowa 19	
141.	Byczyna	dom	ul. Stawowa 24	
142.	Byczyna	zagroda (dom, budynek inwentarski, stodoła drewniana)	ul. Stawowa 54	
143.	Byczyna	zagroda (dom, budynek inwentarski, stodoła, brama)	ul. Stawowa 56	
144.	Byczyna	zespół domów	ul. Stawowa 26/36	
145.	Byczyna	zespół domów	ul. Stawowa 42/48	
146.	Byczyna	dom	ul. Zamojskiego 3	
147.	Byczyna	budynek	ul. Zamojskiego 4	
148.	Byczyna	dom	ul. Zamojskiego 5	

149	Byczyna	cmentarz katolicki z ogrodzeniem	ul. Poznańska	
150	Ciecierzyn	kościół pw. św. Stanisława Kostki		
151	Ciecierzyn	park pałacowy z aleją dojazdową		
152	Ciecierzyn	obora - spichlerz w zespole folwarcznym		
153	Ciecierzyn	owczarnia w zespole folwarcznym		
154	Ciecierzyn	dom rządcy w zespole folwarcznym	66	
155	Ciecierzyn	dom robotników folwarcznych	59 a, b	
156	Ciecierzyn	dom robotników folwarcznych	60 a, b	
157	Ciecierzyn	dom z oborą	40	
158	Ciecierzyn	gospoda	29	
159	Ciecierzyn	sala gospody	29	
160	Ciecierzyn	stodoła przy domu nr 29	29	
161	Ciecierzyn	budynek inwentarski	30	
162	Ciecierzyn	dom z oborą	12	
163	Ciecierzyn	cmentarz ewangelicki i katolicki		
164	Dobiercice	kościół filialny pw. św. Jana z Dukli		
165	Dobiercice	park		
166	Dobiercice	dwór	ul. Sienkiewicza	
167	Dobiercice	dom mieszkalno - biurowy w zespole folwarcznym	ul. Sienkiewicza 6	
168	Dobiercice	budynek	ul. Jana z Dukli 5	
169	Dobiercice	dom	ul. Jana z Dukli 8	
170	Dobiercice	dom z budynkiem gospodarczym	ul. Jana z Dukli 14	
171	Dobiercice	dom	ul. Jana z Dukli 15	
172	Dobiercice	dom	ul. Jana z Dukli 22	
173	Dobiercice	budynek gospodarczy	ul. Jana z Dukli 22	
174	Dobiercice	dom i stodoła	ul. Jana z Dukli 23	

175.	Dobiercice	dom	ul. Jana z Dukli 36	
176.	Dobiercice	budynek gospodarczy	ul. Jana z Dukli 36	
177.	Dobiercice	budynek inwentarski	ul. Jana z Dukli 39	
178.	Dobiercice	dom (plebania?)	ul. Sienkiewicza 3	
179.	Gołkowice	kościół filialny pw. św. Jana Chrzciciela		
180.	Gołkowice	pałac	4	
181.	Gołkowice	park		
182.	Gołkowice	dom mieszkalny służby i urzędników folwarku	2	
183.	Gołkowice	gorzelnia w zespole folwarcznym		
184.	Gołkowice	obora w zespole folwarcznym		
185.	Gołkowice	stajnia w zespole folwarcznym		
186.	Gołkowice	kolonia robotników folwarcznych	8, 11	
187.	Gołkowice	dom	14	
188.	Gołkowice	dom z oborą	15	
189.	Gosław	nowy dwór		
190.	Gosław	park		
191.	Gosław	gorzelnia		
192.	Gosław	dom	3	
193.	Gosław	dom wielorodzinny	18	
194.	Gosław	dom	19	
195.	Gosław	dom	15	
196.	Jakubowice	kościół filialny pw. NMP Królowej Polski		
197.	Jakubowice	park dworski		
198.	Jakubowice	oficyna dworska		
199.	Jakubowice	dom wielorodzinny	18	
200.	Jakubowice	dom w zagrodzie	1	

201.	Jakubowice	obora w zagrodzie	1	
202.	Jakubowice	stodoła w zagrodzie	1	
203.	Jakubowice	dom	21	
204.	Jakubowice	dom	37	
205.	Jakubowice	spichlerz	22	
206.	Jakubowice	budynek mieszkalno - inwentarski	35	
207.	Janówka	szkoła	19	
208.	Janówka	budynek gospodarczy przy szkole	19	
209.	Janówka	dom	20	
210.	Janówka	dom z oborą	43	
211.	Janówka	dom	47	
212.	Janówka	dom	33	
213.	Janówka	dom	34	
214.	Jaśkowice	układ ruralistyczny wsi		
215.	Jaśkowice	klasztór	56	
216.	Jaśkowice	dom i budynek inwentarski	39	
217.	Jaśkowice	dom i budynek inwentarski	37	
218.	Jaśkowice	zagroda (dom, budynek inwentarski, stodoła)	35	
219.	Jaśkowice	dom i budynek inwentarski	31	
220.	Jaśkowice	budynek inwentarski	28	
221.	Jaśkowice	zagroda	26	
222.	Jaśkowice	dom	9	
223.	Jaśkowice	budynek inwentarski	9	
224.	Jaśkowice	budynek inwentarski	1b	
225.	Jaśkowice	dom		
226.	Józefówka	kapliczka		

227.	Józefówka	dom	13	
228.	Kochłowice	pałac	6	
229.	Kochłowice	park pałacowy		
230.	Kochłowice	spichlerz w zespole folwarcznym		
231.	Kochłowice	stajnia i dom stangreta w zespole folwarcznym	3b	
232.	Kochłowice	gorzelnia z częścią mieszkalną w zespole folwarcznym	4a	
233.	Kochłowice	dom robotników folwarcznych - dziewięciorak	7	
234.	Kochłowice	dom	8	
235.	Kochłowice	dom i stodoła w zagrodzie	13	
236.	Kochłowice	dom	16-18	
237.	Kochłowice	budynek inwentarski	25	
238.	Kochłowice	dom	21	
239.	Kochłowice	dom ze stodołą	35	
240.	Kochłowice	dom	39	
241.	Kochłowice	dom i budynek inwentarski	12	
242.	Kostów	kościół parafialny pw. św. Augustyna		
243.	Kostów	kaplica cmentarna		
244.	Kostów	cmentarz rzymskokatolicki		
245.	Kostów	plebania		
246.	Kostów	pałac	9	
247.	Kostów	park pałacowy		
248.	Kostów	dom rządcy w zespole folwarcznym	8	
249.	Kostów	dom kierowcy - kuźnia - garaż	10	
250.	Kostów	gorzelnia w zespole folwarcznym		
251.	Kostów	obora w zespole folwarcznym		
252.	Kostów	stajnia - owczarnia w zespole folwarcznym		

253.	Kostów	spichlerz w zespole folwarcznym		
254.	Kostów	dom	4	
255.	Kostów	dom	5	
256.	Kostów	dom	6	
257.	Kostów	dom i budynek gospodarczy	7b	
258.	Kostów	budynek stacji PKP		
259.	Kostów	szkoła		
260.	Kostów	stodoła	11	
261.	Kostów	kuźnia	przy domu nr 13	
262.	Kostów	dom i budynek inwentarski w zagrodzie	15	
263.	Kostów	dom wielorodzinny z salą gospody	16	
264.	Kostów	dom	18	
265.	Kostów	dom	19	
266.	Kostów	dom i stodoła w zagrodzie	33	
267.	Kostów	dom	25	
268.	Kostów	stodoła	38	
269.	Kostów	stodoła	46	
270.	Kostów	chałupa	48	
271.	Kostów	dom wielorodzinny	52	
272.	Kostów	dom mieszkalno - inwentarski	54	
273.	Kostów	dom mieszkalno - inwentarski	55	
274.	Miechowa	kościół filialny pw. św. Jacka		
275.	Miechowa	dwór	25 d	
276.	Miechowa	park dworski		
277.	Miechowa	spichlerz w zespole folwarcznym		
278.	Miechowa	stodoła i kuźnia w zespole folwarcznym		

279	Miechowa	stodoła w zespole folwarcznym		
280	Miechowa	domy robotników folwarcznych	25 g,e,f	
281	Miechowa	dom robotników folwarcznych	25 h	
282	Miechowa	dom z oborą	6	
283	Miechowa	dom	17	
284	Miechowa	dom i budynek inwentarski	25	
285	Miechowa	dom z oborą	27	
286	Miechowa	budynek inwentarski	29	
287	Miechowa	dom	32	
288	Miechowa	dom i budynek inwentarski	39	
289	Miechowa	dom	41	
290	Miechowa	dom	52	
291	Miechowa	kuźnia		
292	Nasale	kościół ewangelicki		
293	Nasale	kościół rzymskokatolicki pw. św. Wawrzyńca		
294	Nasale	cmentarz katolicki		
295	Nasale	dwór	8	
296	Nasale	park dworski		
297	Nasale	dom rządcy w zespole folwarcznym	8a	
298	Nasale	stodoła i garaż w zespole folwarcznym		
299	Nasale	obora w zespole folwarcznym		
300	Nasale	stajnia koni roboczych i magazyn siana w zespole folwarcznym		
301	Nasale	dom	7-9	
302	Nasale	dom	12 ab	
303	Nasale	dom	13 ab	
304	Nasale	dom i stodoła	29	

305	Nasale	dom z oborą	31	
306	Nasale	dom	55	
307	Nasale	szkoła		
308	Nasale	dom	57	
309	Nasale	budynek inwentarski w zagrodzie	66	
310	Nasale	dom	73	
311	Nasale	dom z oborą	79	
312	Nasale	dom	86	
313	Nasale	cmentarz ewangelicki		
314	Paruszowice	układ ruralistyczny wsi		
315	Paruszowice	kaplica ewangelicka		
316	Paruszowice	dwór		
317	Paruszowice	park dworski		
318	Paruszowice	gorzelnia		
319	Paruszowice	stajnia i wolarnia w zespole folwarcznym		
320	Paruszowice	magazyn zbożowy w zespole folwarcznym		
321	Paruszowice	obory z mieszkaniem robotnika folwarcznego w zespole		
322	Paruszowice	stróżówka w zespole folwarcznym		
323	Paruszowice	kuźnia i stolarnia w zespole folwarcznym		
324	Paruszowice	magazyn zbożowy ze śrutownikiem w zespole		
325	Paruszowice	dom z oborą	8	
326	Paruszowice	dom w zagrodzie	18	
327	Polanowice	kościół parafialny pw. NMP		
328	Polanowice	dom przedpogrzebowy		
329	Polanowice	ogrodzenie i brama cmentarna		
330	Polanowice	pałac		

331.	Polanowice	park pałacowy		
332.	Polanowice	cmentarz		
333.	Polanowice	szkoła		
334.	Polanowice	dom w zagrodzie	2	
335.	Polanowice	zagroda	3	
336.	Polanowice	stodoła	5 (?)	
337.	Polanowice	dom w zagrodzie	4	
338.	Polanowice	dom w zagrodzie	5	
339.	Polanowice	stodoła drewniana	23	
340.	Polanowice	stodoła murowana	23	
341.	Polanowice	dom	24	
342.	Polanowice	dom w zagrodzie	29	
343.	Polanowice	dom	31	
344.	Polanowice	dom	35	
345.	Polanowice	dom	39	
346.	Polanowice	dom	41	
347.	Polanowice	budynek inwentarski	41	
348.	Polanowice	dom	42	
349.	Polanowice	dom	43	
350.	Polanowice	dom z oborą	50	
351.	Polanowice	dom	71	
352.	Polanowice	dom w zagrodzie	55	
353.	Pogorzałka	szkoła	11	
354.	Pogorzałka	leśniczówka z budynkiem gospodarczym	17	
355.	Proślice	kościół filialny pw. Najświętszego Serca Jezusowego		
356.	Proślice	pałac	58	

357	Proślice	park pałacowy		
358	Proślice	czworak w zespole folwarcznym		
359	Proślice	spichlerz w zespole folwarcznym		
360	Proślice	rządcówka w zespole folwarcznym		
361	Proślice	spichlerz i dom mieszkalny w zespole folwarcznym		
362	Proślice	stajnia cugowa i wozownia w zespole folwarcznym		
363	Proślice	komin gorzelni w zespole folwarcznym		
364	Proślice	stajnia w zespole folwarcznym		
365	Proślice	obora w zespole folwarcznym		
366	Proślice	dom robotników folwarcznych	61/8	
367	Proślice	dom robotników folwarcznych	61/2	
368	Proślice	dom	30	
369	Proślice	plebania	29	
370	Proślice	budynek inwentarski przy plebanii	29	
371	Proślice	dom i budynek gospodarczy	1	
372	Proślice	obora	2	
373	Proślice	budynek mieszkalno - inwentarski	3	
374	Proślice	dom	9	
375	Proślice	dom	25	
376	Proślice	dom i budynek inwentarski	26	
377	Proślice	dom	27	
378	Proślice	cmentarz		
379	Pszczonki	dwór	20	
380	Pszczonki	park dworski		
381	Pszczonki	wiata z magazynem na plewy w zespole folwarcznym		
382	Pszczonki	dom robotników folwarcznych i chlewik przydomowy	18 a,b	

383.	Pszczonki	dom robotników folwarcznych	21	
384.	Roszkowice	kościół parafialny pw. św. Antoniego Padewskiego		
385.	Roszkowice	pałac		
386.	Roszkowice	park pałacowy		
387.	Roszkowice	rządcówka z wozownią	81	
388.	Roszkowice	dom mieszkalny tzw. stary pałac	79	
389.	Roszkowice	spichlerz		
390.	Roszkowice	stajnia koni wyjazdowych i roboczych		
391.	Roszkowice	budynek wielofunkcyjny (mieszkania, cielętnik, chlewnia)	59	
392.	Roszkowice	budynek wagi wozowej w zespole folwarcznym		
393.	Roszkowice	owczarnia w zespole folwarcznym		
394.	Roszkowice	dom w zespole folwarcznym	67	
395.	Roszkowice	dom leśniczego w zespole folwarcznym	61	
396.	Roszkowice	dom stangreta w zespole folwarcznym	65	
397.	Roszkowice	dom robotników folwarcznych	73	
398.	Roszkowice	dom robotników folwarcznych	108	
399.	Roszkowice	domy robotników folwarcznych	104, 106	
400.	Roszkowice	dom robotników folwarcznych	110	
401.	Roszkowice	dom robotników folwarcznych	75	
402.	Roszkowice	stodoła w zespole folwarcznym		
403.	Roszkowice	mleczarnia	53	
404.	Roszkowice	dom wielorodzinny	2-4-6	
405.	Roszkowice	dom	15	
406.	Roszkowice	dom	26	
407.	Roszkowice	dom	40	
408.	Roszkowice	dom	48	

409.	Roszkowice	budynek inwentarski	31	
410.	Roszkowice	budynek mieszkalno - inwentarski	84	
411.	Roszkowice	budynek gospodarczy	84	
412.	Roszkowice	dom	90	
413.	Roszkowice	szkoła z ogrodzeniem		
414.	Roszkowice	budynek trafostacji		
415.	Roszkowice	cmentarz		
416.	Sarnów	kościół cmentarny		
417.	Sarnów	dom	6	
418.	Sarnów	dom w zespole folwarcznym	7	
419.	Sarnów	dom i budynek gospodarczy	9	
420.	Sarnów	budynek inwentarski i stodoła w zespole folwarcznym	14	
421.	Sarnów	dom w zespole folwarcznym tzw. dwojak	15	
422.	Sarnów	dwór	16-17	
423.	Sarnów	park podworski		
424.	Sarnów	dom	26	
425.	Sarnów	zagroda	27	
426.	Sarnów	dom i budynek gospodarczy	31	
427.	Sarnów	dom	32	
428.	Sarnów	dom	33	
429.	Sarnów	dom i chlewik	34-35	
430.	Sarnów	szkoła	36	
431.	Sarnów	budynek trafostacji		
432.	Sierosławice	kuźnia i mieszkanie w zespole folwarcznym	1	
433.	Sierosławice	brama dworska - fragmenty		
434.	Sierosławice	dom robotników folwarcznych	7	

435	Sierosławice	dom robotników folwarcznych	8	
436	Sierosławice	szkoła		
437	Wojsławice	kościół filialny pw. św. Józefa		
438	Wojsławice	obora w zespole folwarcznym		
439	Wojsławice	dom robotników folwarcznych tzw. dziesięciorak	19	
440	Wojsławice	dom rządcy (?) w zespole folwarcznym	18	
441	Wojsławice	dom	8	
442	Wojsławice	szkoła	6	

Założenia parkowe i cmentarne wpisane do rejestru zabytków

Tabela 2z

Miejscowość	Obiekt i adres obecny	Adres dawny (z decyzji o wpisie do rejestru)	Data powstania	Nr decyzji o wpisie do rejestru
Byczyna	park miejski		poł. XIX	4/76 z 08.07.1976
Ciecierzyn	park przypałacowy z aleją wjazdową		XIX	31/78 z 05.03.1978
Dobiercice	park			37/79 z 27.12.1979
Gołkowice	park pałacowy			10/76 z 25.08.1976 i rozszerzenie decyzji z 4.10.1993
Jakubowice	park		II poł. XIX	23/78 z 21.02.1978
Kochłowice	park przypałacowy z aleją dojazdową		ok. 1920	28/78 z 5.03.1978
Kostów	park krajobrazowy			9/76 z 25.08.1976
Miechowa	dwór, park		XIX	817/64 z 16.04.1964
Miechowa	park krajobrazowy			8/76 z 26.08.1976
Nasale	park			27/78 z 05.03.1978
Paruszowice	park			16/76 z 20.01.1977
Proślice	park		2 poł. XIX	24/78 z 6.03.1978

Pszczonki	park z aleją dojazdową			29/78 z 05.03.1978
Roszkowice	zespół pałacowy: pałac		k. XIX	2025/77 z 10.03.1977
Roszkowice	zespół pałacowy: spichlerz		k. XIX	2025/77 z 10.03.1977
Roszkowice	zespół pałacowy: obora		k. XIX	2025/77 z 10.03.1977
Roszkowice	zespół pałacowy: dawna rządcówka		k. XIX	2025/77 z 10.03.1977
Roszkowice	park			2/76 z 8.07.1976

9.6. Miejsca pamięci i upamiętnienia wydarzeń historycznych

Na terenie miasta i gminy Byczyny znajdują się następujące groby i nagrobki oraz miejsca upamiętnienia ważnych wydarzeń historycznych:

1. miasto Byczyna

- = Izba Tradycji Narodowej , Ratusz;
- = obelisk granitowy upamiętniający bitwę pod Buczyną, miejsce chwały szesnastowiecznego oręza polskiego , zwycięstwo Hetmana Jana Zamoyskiego nad wojskami arcyksięcia Maksymiliana Habsburga 24 stycznia 1588r. – ul. Częstochowska (park miejski);
- = tablica z mosiądzu upamiętniająca poległych za wolność ojczyzny wmurowana w mury zabytkowe obronne ul. Zamoyskiego;
- = nagrobek Ignacego Kwiasowskiego, działacza polskiego, brał udział w posiedzeniu Sejmu Dzielnicowego w Poznaniu, więzień Buchenwaldu;
- = nagrobek Tomasza Tomalaka , działacza polskiego, brał udział w posiedzeniu Sejmu Dzielnicowego w Poznaniu;
- = płyta nagrobkowa ku czci ks. Hermana Koellinga – historyka regionu na cmentarzu komunalnym ul. Kluczborska;
- = nagrobek księdza Michała Lewandowskiego (1909 – 1983) , kanonika honorowego Kapituły Lwowskiej i ostatni kapelan 14 Pułku Ułanów Jazłowieckich na cmentarzu komunalnym ul. Dworcowa;
- = nagrobek na mogile dwóch polskich jeńców wojennych, żołnierzy września 1939r. (nieznani) na cmentarzu komunalnym ul. Dworcowa;
- = nagrobek na mogile Franciszka Lazara uczestnika I Powstania Śląskiego, uczestnika ruchu oporu w czasie II wojny światowej, współorganizatora ZWZ-AK na Śląsku, pierwszy Burmistrz Byczyny, na cmentarzu parafialnym rzymsko – katolickim ul. Poznańska;
- = pomnik – nagrobek artylerzysty Karola Nowińskiego na cmentarzu komunalnym ul. Kluczborska;
- = obelisk poświęcony żołnierzom Armii Radzieckiej poległym podczas II Wojny Światowej 19.01.1945, ul. Stawowa; szczątki 38 żołnierzy radzieckich przeniesiono w 1953 r. na cmentarz zbiorowy w Kluczborku a w miejscu pochówku postawiono pomnik;
- = pomnik byczyńskich kolejarzy, których rozstrzelano 14 stycznia 1945r. podczas pełnienia służby: Franciszka Drąg, Mariana Kruszyńska, Ernest Płonka i bezimienni teren dworca ul. Dworcowa.

2. Kostów

- = pomnik upamiętniający śmierć 7 Powstańców Śląskich 23 maja 1921r. na cmentarzu parafialnym rzymsko – katolickim;
- = tablica pamiątkowa w 50 rocznicę III Powstania Śląskiego ku czci poległych powstańcom śląskim, wmurowana na ścianie budynku szkoły podstawowej .

3. Proślice

- = pomnik , nagrobek (zbiorowy grób) czterech rosyjskich jeńców wojennych z I wojny światowej: Josef Switynya, Jego Owstshinnikow, Aleksander Barbanow, Des Iwanow na cmentarzu parafialnym .

4. Nasale

- = popiersie gen.Zygmunta Berlinga , szkoła podstawowa.

5. Miechowa

- = pomnik – nagrobek rosyjskiego jeńca z I wojny światowej: Drosdow Larian na cmentarzu parafialnym.

9.7. Stanowiska archeologiczne

Liczne znaleziska prehistoryczne świadczą o tym, że rejon gminy, szczególnie okolice wsi Biskupice , Ciecierzycy, Gołkowic, Jakubowic, Kostowa, Miechowej, Polanowic, Proślic, Sarnowa a także m.Byczyny, były zasiedlone od najdawniejszych czasów. W średniowieczu przebiegały przez te tereny szlaki handlowe wiodące z południa Czech (Ołomuniec, Opawa) w kierunku morza na północ przez Kalisz, Toruń, Gdańsk, oraz drugi trakt handlowy z zachodu na wschód (z Wrocławia do Lublina).

Na obszarze gminy zlokalizowanych jest 371 stanowisk archeologicznych, w tym 31 stanowisk archeologicznych wpisanych do rejestru zabytków (tabela 3z) reprezentujące wiele faz osadnictwa pradziejowego i średniowiecznego. Najliczniej występują osady ludności kultury łużyckiej datowane na epokę brązu i okres halszacki (sprzed około 3000 – 2500 lat) oraz osady ludności kultury przeworskiej datowane na okres przedrzymski i rzymski (sprzed około 2100 – 1600 lat). Znane są także ślady osadnictwa z epoki kamienia. Liczne są też osady datowane na okres wczesnośredniowieczny oraz i średniowieczny.

Według informacji Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Opolu należy przyjąć, że dane dotyczące zabytkowej i kulturowej zawartości stanowisk, a także ich zasięg oraz ich ilość może ulec zmianie po przeprowadzeniu badań weryfikacyjnych na terenach badanych, bądź po objęciu nimi terenów dotąd nie przebadanych.

Stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków oraz ujętych w ewidencji zabytków na terenie gminy

Tabela 3z

Lp.	Miejscowość	Nr stanowiska	Typ stanowiska	Chronologia	Nr rejestru zabytków
1.	Biskupice	9	osada, ślad osadnictwa	kultura łużycka, epoka kamienia	A - 961/93
2.	Borek	9	punkt osadniczy, ślad osadnictwa	epoka kamienia, kultura łużycka (epoka brązu), kultura pomorska (okres halszacki / okres przedrzymski), okres wpływów rzymskich, wczesne średniowiecze (XII w.), późne średniowiecze	A - 3/2001
3.	Byczyna	1	miasto	średniowiecze	A - 4/65
4.	Chudoba	1	osada	średniowiecze	A – 518/79
5.	Ciecierzyn	1	cmentarzysko i osada ?	kultura łużycka (IV - V okres epoki brązu), kultura	A - 18/65

				przeworska	
6.	Ciecierzyn	21	cmentarzysko ciałopalne	okres lateński (II - I w. p. n. e.)	A - 51/66
7.	Ciecierzyn	4	cmentarzysko ciałopalne i osada	okres wpływów rzymskich	A - 17/65
8.	Gołkowice	1	cmentarzysko ciałopalne	kultura łużycka (IV - V okres epoki brązu)	A - 19/65
9.	Gołkowice	2	grodzisko	średniowiecze	A - 314/70
10.	Gołkowice	24	osada, ślad osadnictwa	epoka kamienia, kultura łużycka, wczesne średniowiecze, późne średniowiecze	A - 4/2001
11.	Gołkowice	6	Punkt osadniczy	Kultura łużycka, Przeworska, okres rzymski	A-5/2001
12.	Gołkowice	28	osada, ślad osadnictwa	epoka kamienia, kultura łużycka, wczesne średniowiecze (X - XIII w.)	A - 6/2001
13.	Gołkowice - Piaski	8	osada	kultura łużycka (halsztat ?)	A - 15/65
14.	Jakubowice	2	nieokreślone	okres wpływów rzymskich, średniowiecze	A - 498/78
15.	Jakubowice	4	osada	wczesne średniowiecze, średniowiecze	A - 497/78
16.	Jaśkowice	28	osada	wczesne średniowiecze (X - XIII w.), późne średniowiecze	A - 1/2001
17.	Kostów	1	grodzisko	średniowiecze (XIV - XV w.)	A - 311/70
18.	Miechowa	4	grodzisko	średniowiecze (XII - XIII w.)	A - 331/72
19.	Polanowice	13	osada	kultura łużycka, średniowiecze	A - 966/93
20.	Polanowice	14	osada, ślad osadnictwa	kultura łużycka, okres wpływów rzymskich, wczesne średniowiecze, średniowiecze	A - 963/93
21.	Proślice	11	osada	wczesne średniowiecze, średniowiecze	A - 496/78
22.	Proślice	14	punkt osadniczy	neolit, kultura łużycka, kultura przeworska, wczesne średniowiecze (X - XIII w.), średniowiecze (XV w.)	A - 959/93
23.	Proślice	23	osada	kultura łużycka, średniowiecze	A - 962/93
24.	Proślice	25	osada, ślad osadnictwa	kultura łużycka epoka kamienia	A - 964/93
25.	Proślice	29	osada, ślad osadnictwa	kultura łużycka epoka kamienia	A - 965/93
26.	Proślice	6	grodzisko	wczesne średniowiecze ?	A - 315/70
27.	Proślice	7	osada	kultura łużycka, średniowiecze	A - 958/93
28.	Roszkowice	25	osada, punkt osadniczy	epoka kamienia, kultura łużycka, wczesne średniowiecze (X - XIII w.)	A - 2/2001
29.	Sarnów	2	osada	średniowiecze	A - 537/80
30.	Sarnów	4	osada	kultura łużycka, średniowiecze	A - 751/87
31.	Sarnów	5	osada	kultura łużycka (halsztat), kultura przeworska (okres wpływów rzymskich), wczesne średniowiecze (X - XIII w.), średniowiecze	A - 746/87

Źródło: WORZ Opole

Ponadto 340 stanowisk archeologicznych ujętych jest w gminnej ewidencji zabytków.

Zabytki ruchome

Wg danych w czasie sporządzania studium w rejestrze zabytków ruchomych na terenie gminy zostało ujętych 11 zespołów obiektów ruchomych, w tym wyposażenia kościołów i kaplic. Dla

gminy sporządzonych zostało 171 kart dla zabytków ruchomych oraz 70 kart ewidencyjnych zabytków architektury i budownictwa tzw. karty białe. Karty białe posiadają:

1. Biskupice

- kościół poewangelicki, obecnie katolicki
- założenie rezydencjonalne – folwarczne
- pałac
- spichlerz

2. Borki

- obora, ob.chlewnia

3. Byczyna

- kościół parafialny pw.sw.trójcy
- kościół ewangelicki p.w.zbawiciela
- kościół rzymsko – katolicki pw.sw.mikołaja, ob.ewangelicki pw.św.Piotra
- ratusz
- dom, ul. Długa 5
- kuźnia , ul.okrężna19
- zespół młyna zbozowego – zespół , ul. Polanowicka 7
- młyn zbozowy, ul. Polanowicka 7
- młyn zbozowy, ul. Polanowicka 5/7/9
- zabudowa parceli przyrynkowych, ul.Rynek 12, 12a, ul. Długa5
- dom, ul. Rynek 12
- dom ul. Rynek 12a
- wodociągowa wieża ciśnień

4. Ciecierzyn

- założenie parkowo – folwarczne
- owczarnia
- - obora – spichlerz

5. Chudoba

- założenie folwarczne

6. Dobiercice

- zespół dworsko – folwarczny

7. Gołkowice

- kościół poewangelicki, ob.filialny pw.św. Jana Chrzciciela
- założenie pałacowo – parkowo – folwarczne
- pałac

8. Gosław

- pałac

8. Jakubowice

- kościół poewangelicki, ob.filialny pw. NMP Królowej Polski
- zespół dworsko – folwarczny

9. Kochłowice

- pałac

10. Kostów

- założenie pałacowo – parkowo – folwarczne
- pałac, wyk.1997
- pałac, wyk.2001
- obora
- gorzelnia
- dom rządcy

11. Miechowa

- kościół ewangelicki, ob.katolicki filialny pw.św. Jacka
- założenie dworsko – parkowo – folwarczne
- dwór

12. Nasale

- kościół ewangelicki filialny pw. Św. Wawrzyńca
- zespół dworsko – folwarczny
- dwór 1, wyk.1997r.
- dwór, ob.dom, wyk.1999r.

13. Paruszowice

- zespół dworsko – folwarczny
- gorzelnia
- dwór 1

14. Pszczonki

- zespół dworsko – folwarczny
- dwór 1
- wiata z magazynem „6”

15. Proślice

- kościół ewangelicki, ob.rzymsko – katolicki pw.N.S.P.Jezusowego
- zespół pałacowo – parkowo – folwarczny
- pałac
- dom robotników folwarcznych
- rzadówka
- spichlerz i dom „8”
- spichlerz , ob.magazyn,, 13”

16. Roszkowice

- zespół pałacowo – parkowo – folwarczny
- pałac
- stajnia koni
- spichlerz
- dom robotników folwarcznych,, Pięciorak”
- dom stangreta
- dom tzw. stary pałac
- dom robotników folwarcznych
- rzadówka z wazownia

1.7 Sarnów

- założenie folwarczne
- dwór

18. Sierosławice

- zespół folwarczny

19. Wojsławice

- założenie folwarczne

Ponadto istnieje 22 kart cmentarzy :

- w Biskupicach (2), Byczynie (2), Ciecierzynie, Dobiercicach, Gołkowicach, Jakubowicach, Kostowie (2), Miechowej, Nasalach (3), Paruszowicach, Polanowicach Proślicach (2), Roszkowicach , Sarnowie, Wojsławicach, Nasalach - Pogorzałce

Wnioski do polityki przestrzennej:

- = wydzielić w strukturze przestrzennej jednostek osadniczych wartościowe fragmenty układów historycznych i ustanowić zasady ich ochrony,
- = ustalić katalog regionalnych form zabudowy,
- = w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:
 - zdefiniować w sposób czytelny granice rozwoju jednostek osadniczych,
 - ustanowić zasady kształtowania zabudowy uwzględniające wartości estetyczne – krajobrazu, wnętrz urbanistycznych (ulic, placów) i formy zabudowy,
- = uwzględnić ochronę zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru i ich otoczenia oraz innych zabytków nieruchomych, znajdujących się w gminnej ewidencji zabytków, w tym stanowisk archeologicznych, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego,
- = realizować gminny program opieki nad zabytkami przyjęty uchwałą nr XXXVI/237/08 Rady Miejskiej w Byczynie z dnia 30 grudnia 2008r. (publ. Dz.Urz.Woj.Opolskiego z 2008r., Nr 23, poz.385).

10. Uwarunkowania wynikające z: warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ochrony ich zdrowia

10.1. Zasoby produkcyjne gminy

Na terenie gminy nie ma dużych zakładów przemysłowych. Działalność produkcyjna gminy pozarolnicza w niewielkim zakresie prowadzona jest przez małe zakłady zatrudniające poniżej 100 pracowników. Gmina ma korzystne warunki głównie dla rozwoju usług zarówno dla obsługi produkcji rolniczej jak i produkcji pozarolniczej.

Czynniki korzystne dla rozwoju produkcji pozarolniczej:

- korzystne położenie w układzie transportowym regionu, (droga krajowa, droga wojewódzka, drogi powiatowe, linia kolejowa),
- produkcja rolna – baza dla przemysłu rolno – spożywczego,
- sąsiedztwo ośrodków miejskich (Kluczborka, Wołczyna, Olesna a także Kępna),
- potencjalne rynki zbytu,
- potencjał ludzki (bezrobotni, rezerwy zasobów pracy w sektorze rolniczym),
- baza lokalowa w postaci nie użytkowanych budynków, możliwość rozwoju drobnej wytwórczości i rzemiosła produkcyjnego nastawionego na obsługę gminy i jej najbliższego zaplecza.

Czynniki niekorzystne, ograniczające rozwój gminy w tym zakresie to:

- brak potencjału produkcyjnego,
- nie pełne doinwestowanie w zakresie infrastruktury technicznej,
- wysokie klasy gruntów rolnych,
- brak wykształconego potencjału ludzkiego – gminę cechuje mała ilość osób z wyuczeniem konkretnego zawodu i z wyższym wykształceniem.

10.2. Warunki życia mieszkańców

Ogólnie warunki życia mieszkańców gminy Byczyny należy ocenić jako średnio dobre. Rynek usług na terenie gminy jest wprawdzie niewielki, ale zaspokaja bieżące potrzeby mieszkańców gminy w tym zakresie. Bliskość miasta Byczyny, a także Kluczborka i Wołczyna powoduje, że znaczna część mieszkańców gminy korzysta z usług w tych miastach. W gminie przeważa sektor usług małego handlu i rzemiosła usługowego.

Czynniki ograniczające rozwój usług na terenie gminy to:

- nie pełne doinwestowanie w zakresie infrastruktury technicznej,
- niekorzystne warunki kredytowe.

10.2.1. Rynek pracy

Głównymi miejscami pracy na terenie gminy są indywidualne gospodarstwa rolne i zakłady rolne, co związane jest z typowo rolniczą funkcją gminy. Bliskie miasto Byczyna jest również ośrodkiem pracy dla mieszkańców gminy. Wśród zatrudnionych na terenie gminy oprócz zatrudnionych w sferze rolniczej największą liczbę stanowią zatrudnieni w usługach. Gmina Byczyna nie posiada wystarczającej ilości miejsc pracy poza rolnictwem i posiada jeden z najwyższych w województwie opolskim poziom bezrobocia.

Od kilku już lat bezrobocie w gminie sięga poziomu 12% ludności zawodowo – czynnych. Bezrobotnymi są głównie osoby bez odpowiedniego wykształcenia i niskich kwalifikacji. Gmina posiada także jeden z najniższych wskaźników pod względem wykształcenia mieszkańców. Odsetek ludności zarówno z wyższym i średnim wykształceniem jest niewielki i jest również niewysoki na tle innych gmin w województwie.

10.2.2. Mieszkalnictwo

Na terenie gminy dominującą zabudową mieszkaniową jest :

- na obszarach wiejskich zabudowa mieszkaniowa w ramach zabudowy zagrodowej i zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna ; w mniejszym zakresie zabudowa wielorodzinna zrealizowana na potrzeby funkcjonujących dawniej pegeerów i rolniczych spółdzielni produkcyjnych,
- na obszarze miasta zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna i w mniejszym zakresie zabudowa wielorodzinna spółdzielni mieszkaniowych.

Zabudowa zagrodowa to zabudowa związana z prowadzonym gospodarstwem rolnym.

Standard tej zabudowy jest na ogół średni i dobry co jest wynikiem przeprowadzenia przez właścicieli remontów i modernizacji starych zasobów i dostosowanie ich do wymogów współczesnego życia. Znaczna część zabudowy została przekształcona funkcjonalnie bez zmiany charakteru zainwestowania.

Zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna to zabudowa, która została zrealizowana w okresie powojennym, wypełniając luki w zabudowie. W m. Byczynie zrealizowane zostały nowe zespoły zabudowy typowo jednorodzinnej . Na obszarach wiejskich jest to przeważnie zabudowa zrealizowana w lukach istniejącej zabudowy lub jako wymiana zabudowy zagrodowej.

Zabudowa wielorodzinna obejmuje budynki wielorodzinne o niskiej intensywności zabudowy do IV kondygnacji. Na terenach wiejskich zrealizowana została dla potrzeb pracowników państwowych gospodarstw rolnych i spółdzielni produkcyjnych w sołectwach: Proślice, Polanowice, Dobiercice, Paruszowice, Sierosławice w okresie ich działalności. Zabudowa ta jest zadbane (nowe elewacje, okna) choć ogólnie cechuje ją niski poziom architektoniczny.

W m. Byczyna zabudowa wielorodzinna zrealizowana została głównie przez spółdzielnię mieszkaniową.

Zasoby mieszkaniowe

Na terenie gminy Byczyna funkcjonuje kilku zarządców zasobów mieszkaniowych, a mianowicie:

- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej
- Byczyńska Spółdzielnia Mieszkaniowa
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Rolnik”
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Przyszłość”
- Zespół Szkół Rolniczych Polanowice

Na terenie gminy znajduje się 314 budynków mieszkalnych z 1575 mieszkaniami. Powierzchnia mieszkań – 89,7 tys.m².

Największymi zarządcami zasobów mieszkaniowych są:

- Zakład Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej który zarządza 115 budynkami z 529 mieszkaniami
- Spółdzielnia Mieszkaniowa „Rolnik” administruje 30 budynkami z 298 mieszkaniami,
- Byczyńska Spółdzielnia Mieszkaniowa posiada 6 budynków z 130 mieszkaniami

Ruch budowlany mieszkaniowy w gminie w stosunku do innych gmin jest mały.

W 2011 roku oddano w gminie do użytkowania – 5 mieszkań :

- 25 izb
- 300 m² powierzchni użytkowej

Wydawane pozwolenia na budowę obejmują budowę nowych budynków mieszkalnych głównie w formie budynków jednorodzinnych , a także modernizacje , remonty, rozbudowę i przebudowę istniejących zasobów mieszkaniowych dla polepszenia standardów zamieszkiwania.

Na stan zasobów mieszkaniowych główny wpływ mają takie czynniki jak:

- przyrost ludności w wieku tworzenia gospodarstw domowych,
- stan zasobów finansowych mieszkańców gminy,
- infrastruktura techniczna,
- miejsca do zatrudnienia.
- dostępność do terenów pod zabudowę.

Potrzeby mieszkaniowe są mierzalne, uzależnione przede wszystkim od czynników takich jak:

- przyrostu ludności w wieku tworzenia gospodarstw domowych,
- stopnia zagęszczenia mieszkań,
- jakości zasobów mieszkaniowych.

Wg danych statystycznych w 2008 roku **zasoby mieszkaniowe** w gminie wynosiły:

- liczba mieszkań - 1575
- ilość izb - ok.50 400

Powierzchnia użytkowa mieszkań w m² - 89 700

Wyposażenie mieszkań:

- w wodociąg - ponad 92% ogółu mieszkań
- ustęp spłukiwany - ok. 85%
- łazienka - ok.55% ogółu mieszkań
- CO – 33,8% ogółu mieszkań
- CW – 10,85 % ogółu mieszkań

Wskaźniki:

- izb na 1 mieszkanie – 3,2
- powierzchnia użytkowa 1 mieszkania - 56,9 m²
- na 1 izbę przypada 17,7 m²
- w przeliczeniu na 1 osobę stanowi 9,06 m² pow. uż². w 2008 roku.

Wskaźniki te plasują gminę poniżej średniego poziomu na tle gmin województwa opolskiego.

Stopień wyposażenia mieszkań w instalacje wod.- kan . i c.o. jest niski. Wszystkie wsie w gminie są objęte wodociągiem grupowym, co zapewnia praktycznie dostęp każdego mieszkania do sieci (ponad 92% ogółu mieszkań). Wzrasta też udział wyposażania mieszkań w c.o. Mniejszy jest udział mieszkań podłączonych do sieci kanalizacji wiejskiej. Czynione w tym względzie starania przez władze gminy dają nadzieję szybkiego polepszenia sytuacji również w tym zakresie.

Na terenie jednostek wiejskich gminy nie ma gazu sieciowego, niemniej istnieją możliwości podłączenia gminy w przyszłości do przebiegającego przez obszar gminy gazociągu i stacji redukcyjnej w Byczynie.

Wpływ na jakość zasobów mieszkaniowych – oprócz wyposażenia w instalacje – ma również wiek zasobów . Struktura pod tym względem nie przedstawia się korzystnie. W ogólnej liczbie zasobów mieszkaniowych w gminie dominują zasoby powyżej 52 lat – prawie 53%. Zaledwie 27 % to zasoby poniżej 15 lat. Na ten stan ma wpływ zarówno zabytkowy charakter miasta, jak również usytuowanie mieszkań na terenie wiejskim w zabytkowych obiektach architektury. Szereg lokali mieszkalnych znajduje się w budynkach zabytkowych, wymagających odtworzenia lub przeprowadzenia kapitałochłonnych remontów generalnych w celu podniesienia standardu zamieszkiwania. Zasoby finansowe mieszkańców tej zabudowy często nie pozwalają na pokrycie wysokich kosztów remontów i modernizacji.

Wytyczne do kierunków rozwoju gminy:

W polityce przestrzennej gminy należy uwzględnić przygotowanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową odpowiednio do potrzeb mieszkaniowych społeczności lokalnej (nie jest to ustawowy obowiązek gminy).

Analizując gminę w zakresie potrzeb mieszkaniowych stwierdza się, że nie są one duże w stosunku do innych gmin w województwie, bowiem gminę cechują niskie wskaźniki zagęszczenia i jakości zasobów mieszkaniowych oraz ubytek ludności na terenach wiejskich. Przewidując, że budownictwo mieszkaniowe będzie realizowane głównie w formie zabudowy jednorodzinnej. Nowe zapotrzebowanie na tereny mieszkaniowe w mieście Byczynie wiązać się będzie głównie z zainteresowanymi budową przez ludność z zewnątrz. Ilość zainteresowanych, ilość mieszkań odpowiadać będzie ilości działek budowlanych, jaką należy przygotować. O ile na terenach wiejskich istniejące luki w zabudowie pozwalają na dostateczne zabezpieczenie , to w przypadku miasta wyznaczenie dodatkowych terenów jest niezbędne min. z tytułu prywatnej własności terenów . Obrót prywatny działek budowlanych w znacznym stopniu utrudnia realizację nowej zabudowy mieszkaniowej.

10.2.3. Infrastruktura społeczna

Na infrastrukturę społeczną składają się obiekty i urządzenia bezpośrednio służące obsłudze ludności .

Ilość obiektów usługowych, ich jakość i rozmieszczenie decydują w zasadniczym stopniu o jakości życia mieszkańców.

Usługi dla ludności obejmują :

- **usługi publiczne** pozostające w kompetencji władz samorządowych i władz rządowych (finansowane z budżetów samorządów lokalnych lub budżetu państwa),
- **usługi niepubliczne** (komercyjne) świadczone przez inne jednostki organizacyjne i osoby fizyczne.

1. Oświata i wychowanie

Obecnie w gminie znajdują się następujące placówki oświatowo – wychowawcze:

Zespół Szkół Gimnazjalnych, Licealnych i Zawodowych – w Byczynie

- gimnazjum w Byczynie – 13 oddziałów – 297 uczniów
- szkoła ponadgimnazjalna w Polanowicach – 4 oddziały – 85 uczniów
- gimnazjum dla dorosłych w Polanowicach – 3 oddziały – 57 uczniów

Publiczna Szkoła Podstawowa im.J. Zamojskiego w Byczynie ul. Poznańska

- liczba oddziałów – 16
- liczba uczniów - 338

Publiczna Szkoła Podstawowa w Roszkowicach

- liczba oddziałów – 6+1 (oddział przedszkolny)
- liczba uczniów – szkoła 81, oddział przedszkolny 15

Publiczna Szkoła Podstawowa w Biskupicach

- liczba oddziałów – 6+1 (oddział przedszkolny)
- liczba uczniów – szkoła 94, oddział przedszkolny 21

Publiczna Szkoła Podstawowa i. Powstańców Śląskich w Kostowie (szkoła prowadzona przez stowarzyszenie)

- liczba oddziałów – 6+1 (oddział przedszkolny)
- liczba uczniów – szkoła 49, oddział przedszkolny 23

Publiczne Przedszkole w Byczynie ul. Stawowa 10

- liczba oddziałów – 7+3 (oddziały zamiejscowe)
- liczba uczniów – 229, w tym

m. Byczyna 175

oddział zamiejscowy Jakubowicach – 16

oddział zamiejscowy Nasale 22

oddział zamiejscowy Dobiercice 16 ul.Sienkiewicza 3A

Ponadto:

- w Polanowicach znajduje się Zespół Szkół Licealno – Zawodowych im. J.Zamoyskiego o znaczeniu ponadgminnym.

2.Placówki użyteczności publicznej

Gminna Biblioteka Publiczna w Byczynie

Filia w Dobiercicach

Gminny Ośrodek Kultury w Byczynie ul. Borkowska 1

Kawiarenka internetowa w Biskupicach

Centrum Oświatowo – kulturalne w Paruszowicach

Centrum Integracji Społecznej w Polanowicach

22 świetlice wiejskie: Borek, Chudoba, Ciecierzyn , Dobiercice, Gołkowice (nieczynna), Gosław, Janówka, Jakubowice,Jaśkowie, Kochłowice (nieczynna) , Kostów (nieczynna) , Miechowa, Nasale, Paruszowice, Pogorzałka, Polanowice, Proślice, Pszczonki, Roszkowice, Sarnów (w remoncie), Sierosławice, Wojsławice,

3. Zdrowie i opieka społeczna

W zakresie zdrowia i opieki społecznej funkcjonują następujące placówki:

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Byczynie

- **3 Ośrodki Zdrowia**
- **Gabinet rehabilitacyjny** w Byczynie
- **3 apteki**
- **w zakresie specjalistycznych usług zdrowotnych :**
- gmina obsługiwana jest przez obiekty i urządzenia zlokalizowane w Kluczborku a w zakresie usług i porad specjalistycznych w Opolu.

Ponadto na terenie gminy działają:

- **Niepubliczny Z-d Opieki Zdrowotnej „REMEDIUM” s.c.** z Przychodnią lekarską i podstawową ambulatoryjną opieką zdrowotną – ul. Moniuszki 4
- NZOZ Poradnia Profilaktyki Medycznej – W.Zaklika ul.Dworcowa 4
- Przychodnia „Rodzina” A.Gulewicz ul. Moniuszki 4/6
- Indywidualna Praktyka Położnej ul. Paruszowicka 3
- Punkt lekarski – Biskupice, budynek szkoły podstawowej

Obsługę mieszkańców gminy w zakresie zdrowia i opieki społecznej ocenia się jako średni. Brak jest placówki opiekuńczej nad ludźmi starszymi mając na uwadze starzenie się społeczeństwa gminy zwłaszcza na terenach wiejskich.

4. Obiekty sakralne

- **kościół parafialne :**

- m. Byczyna p.w. św. Trójcy
- Biskupice pw. św. Jana Chrzciciela
- Ciecierzyn pw. św. Augustyna
- Dobiercice obecnie filia kościoła pw. Nawiedzenia NMP w Polanowicach
- Gołkowice pw. św. Jana Chrzciciela
- Kostów pw. św. Augustyna
- Roszkowice pw. św. Antoniego
- Sarnów pw. Św. Matki Boskiej Częstochowskiej

5. Obiekty sportu i rekreacji

- Baza rekreacyjno – sportowa w gminie to:
- Boisko sportowe „Orlik” w Byczynie
- boiska sportowe w Kostowie, Proślicach, Polanowicach, Dobiercice (z widownią), Wojsławice

6. Usługi inne

Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej istnieją :

- w m. Byczynie oraz
- w Roszkowicach, Jakubowicach, Nasalach, Paruszowicach, Proślicach, Wojsławicach,

Funkcjonowanie usług niepublicznych (komercyjnych) zależy od aktywności organizacji społecznych, kulturalnych, wyznaniowych i podmiotów gospodarczych. Aktualna sytuacja społeczno – gospodarcza oraz potencjał demograficzny gminy wskazuje, że istniejąca sieć usług publicznych i komercyjnych i potrzeby gminy w tym zakresie są zaspokojone w stopniu dostatecznym. Ilość usług reguluje zapotrzebowanie rynku i jest zmienne.

7. Cmentarze

Na terenie gminy istnieje 21 cmentarzy, z których 12 jest czynnych;

miasto Byczyna

- cmentarz wyznaniowy , katolicki parafii rzymskokatolickiej p.w. św. Trójcy w Byczynie
- cmentarz komunalny „ stary” - zakład gospodarki komunalnej
- cmentarz wyznaniowy , parafia ewangelicko – augsburska w Wołczynie

Biskupice

- cmentarz wyznaniowy, katolicki parafii p. w. św. Jana Chrzciciela
- cmentarz żydowski „ stary” , nieczynny zabytkowy nr rej.231/89

Ciecierzyn

- cmentarz wyznaniowy , katolicki, parafii rzymsko – katolickiej św. Augustyna w Kostowie

Dobiercice

- cmentarz wyznaniowy , katolicki, parafii rzymsko – katolickiej pw Nawiedzenia NMP w Łowkowicach

Gołkowice

- cmentarz wyznaniowy ewangelicki parafii ewangelicko – augsburska w Wołczynie

Jakubowice

- cmentarz wyznaniowy, katolicki parafii rzymskokatolickiej p.w. Nawiedzenia NMP w Polanowicach

Kostów

- cmentarz wyznaniowy, katolicki, parafii rzymskokatolickiej p.w. św. Augustyna w Kostowie
- cmentarz wyznaniowy, ewangelicki

Miechowa

- cmentarz wyznaniowy katolicki parafii rzymskokatolickiej p.w. św. Augustyna w Kostowie
- cmentarz wyznaniowy katolicki parafii rzymskokatolickiej p.w. św. Augustyna w Kostowie

Nasale

- cmentarz wyznaniowy, katolicki parafii rzymskokatolickiej p.w. św. Antoniego w Roszkowicach
- cmentarz wyznaniowy, ewangelicki parafii ewangelicko – augsburskiej w Kluczborku

Paruszowice

- cmentarz wyznaniowy ewangelicki parafii ewangelicko augsburskiej w Wołczynie

Polanowice

- cmentarz wyznaniowy, rzymskokatolicki parafii rzymskokatolickiej p.w. Nawiedzenia NMP w Polanowicach

Proślice

- cmentarz wyznaniowy, rzymskokatolicki, parafii rzymskokatolickiej p.w. Nawiedzenia NMP w Polanowicach

Roszkowice

- cmentarz wyznaniowy, rzymskokatolicki, parafii rzymskokatolickiej w Roszkowicach

Sarnów

- cmentarz wyznaniowy, rzymskokatolicki parafii p.w. św. Matki Boskiej Częstochowskiej w Krzywiźnie

Wojśławice

- cmentarz wyznaniowy, ewangelicki

Ocena w zakresie wyposażenia gminy w usługi:

W zakresie handlu i gastronomii prawie w każdej większej miejscowości są zlokalizowane placówki handlowe zaopatrujące mieszkańców w artykuły spożywcze i podstawowe artykuły gospodarstwa domowego. Na terenach wiejskich zdecydowanie dominują sklepy spożywczo – przemysłowe - tradycyjny i dominujący typ sklepów na wsi polskiej.

W zakresie gastronomii - ilość punktów gastronomicznych jest zmienna. W mieście funkcjonują 2 restauracje, 2 kawiarnie;

- na terenach wiejskich głównie bary, ale nie w każdej wsi.

Baza noclegowa jest skromna i wyraźnie koncentruje się w mieście.

Oddany do użytku w 2011 roku hotel z restauracją w m. Byczyna (w odrestaurowanej pierzei Rynku) podnosi poziom usług w tym zakresie. Wcześniej jedynie hotel – restauracja „Grodzka” świadczyła usługi na dobrym poziomie.

Tereny wiejskie gminy są bardzo ubogie pod względem sieci szeroko rozumianych usług. Istniejące placówki gastronomiczne oraz miejsca noclegowe charakteryzują się niskim standardem świadczonych usług i są w większości nastawione na obsługę zorganizowanego ruchu turystycznego (wycieczek szkolnych, kolonii, obozów) . Na wyróżnienie zasługuje pałac w Gołkowicach oferujący 5 pokoi noclegowych oraz pole namiotowe klasy turystycznej oraz Gród Rycerski w Biskupicach oferujący pokoje gościnne dla turystów.

Sieć sklepów uzupełniona jest sklepami specjalistycznymi – zlokalizowanymi na terenie miasta min. tekstylia, AGD, wyroby cukiernicze, meble, ryby, art. ogrodnicze, chemiczne.

Placówki usługowe świadczą i zaspokajają podstawowe usługi bytowe, takie jak: naprawa sprzętu AGD, fryzjerstwo, szewstwo, usługi szklarskie. Ponadto na terenie gminy funkcjonują gabinety stomatologiczne, zakłady mechaniki pojazdowej, przychodnia weterynaryjna, księgarnia.

Ilość tych placówek jest zmienna w zależności od zapotrzebowania rynku.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z obowiązującym systemem prawnym za bezpieczeństwo publiczne odpowiadają publiczne organy policji oraz straży pożarnej.

Gmina Byczyna w tym zakresie obsługiwana jest przez :

= w Kluczborku – siedzibie powiatu- znajduje się Komenda Powiatowa Policji oraz Komenda Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej obsługujące również gminę Byczyna.

Przy Komendzie funkcjonuje jedna jednostka Ratowniczo – Gaśnicza.

Działalność ratowniczą jednostek państwowej straży pożarnej uzupełniają jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. W gminie Byczyna jednostki OSP funkcjonują we wsiach:

Roszkowice, Jakubowice, Nasale, Paruszowice, Proślice, Wojsławice.

W dalszej polityce rozwoju usług w gminie należy:

- w planach rozwoju zabudowy mieszkaniowej i infrastruktury społecznej należy uwzględniać prognozy demograficzne,
- umożliwiać inwestowanie na terenie gminy przez przygotowanie terenów pod zabudowę usługową,
- tworzyć placówki opieki nad ludźmi starszymi,
- tworzyć warunki dla zatrzymania w gminie ludzi młodych , zwłaszcza dobrze wykształconych poprzez umożliwienie im rozwoju własnej przedsiębiorczości .

10.2.4. Działalność gospodarcza w gminie

Gmina Byczyna należy do grupy gmin słabo uprzemysłowionych. 45% ludności w gminie pracuje w rolnictwie. Część rolników łączy działalność rolniczą z pracą poza rolnictwem , najczęściej we własnym zakładzie usługowym.

Działalność inwestycyjna obejmuje małe i średnie zakłady o charakterze produkcyjno – usługowym nastawione na obsługę produkcji rolnej i najbliższego zaplecza jakim jest gmina , ale także na zewnątrz. Dobre połączenie transportowe powoduje lokalizowanie się zakładów przy najważniejszych drogach przebiegających przez obszar gminy. Na terenie gminy notuje się stały wzrost zarejestrowanych podmiotów gospodarczych:

Zlokalizowany na terenie gminy przemysł oparty jest głównie na drobnych zakładach rzemieślniczych oraz usługowych.

Z ważniejszych zakładów pozostających długo na rynku wymienić należy:

- Przedsiębiorstwo Produkcyjno - Handlowe „ KOST POL „ Sp.z o.o. w Zalesiu z Zakładami Rolnymi w Biskupicach
- Przedsiębiorstwo Rolne „ KOST – ROL” Sp.z o.o.w Kortowie
- Przedsiębiorstwo Rolne „ AGRO – PAR” Sp. z.o. w Paruszowicach
- PPH„ ARAD” w Roszkowicach
- JAK – POL Proślice – Jerzy Marciniszyn w Proślicach
- Eko Top w Sierosławicach
- Zakład Produkcyjny RSO Borki
- Zakład Przeróbki Drewna
- ALBA Ekoplus Sp.z o.p. Zakład Przeróbki Szkła w Kochłowicach
- Żwirownia w Jakubowicach

- Producent Tkanin Puszystych w Jakubowicach
 - Cegielnia w Paruszowicach
 - Gorzelnia w Paruszowicach
 - Gospodarstwo Rybne w Kostowie
 - oraz szereg zakładów usługowych w zakresie usług budowlanych i remontowo budowlanych.
- Uzupełnieniem zakładów są przedsiębiorstwa gospodarstw agroturystycznych (Gołkowice, Proślice, Kostów, Biskupice).
- Ilość tych zakładów jest zmienna w czasie i powyższy wykaz służy jedynie do oceny rodzaju i charakteru prowadzonej działalności.

Wnioski do polityki przestrzennej:

- = uwarunkowania gospodarcze, w świetle obowiązujących przepisów prawa, wymuszają zastosowanie nowego podejścia do problemów rozwojowych gminy,
- = uwzględnić wyniki prognozy demograficznej w planach rozwoju zabudowy mieszkaniowej i infrastruktury społecznej i technicznej,
- = umożliwić lokalizację obiektów handlowych wyłącznie o powierzchni sprzedaży do 400m²,
- = wskazać obszary dla lokalizacji obiektów służących pozyskiwaniu ekologicznych źródeł energii – elektrowni wiatrowych, a także biogazowni opartych o lokalny surowiec,
- = w celu poprawy sytuacji na rynku pracy:
 - umożliwić inwestowanie na terenie gminy przez przygotowanie terenów pod nowe inwestycje (opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, tworzenie zasobów gruntów komunalnych, uzbrojenie),
 - umożliwić w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego możliwości działalności gospodarczej pozarolniczej (usługowej i produkcyjnej) na terenach istniejącej zabudowy zagrodowej,
 - przygotować tereny pod zabudowę mieszkaniową odpowiednio do potrzeb mieszkaniowych społeczności lokalnej (przez opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, podział geodezyjny terenu na działki budowlane i zbrojenie w podstawową infrastrukturę techniczną),
- = w celu poprawy sytuacji ludnościowej w gminie należy tworzyć warunki dla osadnictwa ludności spoza terenu gminy przez przygotowanie terenów budowlanych z uwzględnieniem sytuacji na rynku nieruchomości,
- = w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego uwzględnić tereny pod rozwój przyszłolnych urządzeń sportowych i rozbudowę bazy sportowej przy istniejących boiskach, budowę nowych kompleksów rekreacyjno – sportowych,
- = zabezpieczyć tereny pod rozwój cmentarzy
- = prowadzić działania dla poprawy sytuacji ludzi starszych i pozbawionych rodziny.

11. Uwarunkowania wynikające z: bezpieczeństwa ludności i jej mienia

Na terenie gminy Byczyna występują bezpośrednie uwarunkowania będące zagrożeniem dla bezpieczeństwa ludności i jej mienia.

Do tych uwarunkowań należą:

- a) **zagrożenie powodziowe** – w 1997 roku na obszarze gminy Byczyna i gmin sąsiednich miało miejsce stosunkowo duże zagrożenie powodziowe w związku z wystąpieniem bardzo dużych opadów atmosferycznych skoncentrowanych głównie w zlewni rzeki Proсны i

Pratwy w mniejszym zakresie Wołczyńskiego Strumienia. Straty powodziowe na obszarze gminy Byczyna obejmowały jedynie użytki rolne. Zabudowania są zlokalizowane w pewnym oddaleniu od koryt rzecznych i przepływ wód powodziowych nie naruszył w tym przypadku zagród wiejskich. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu wyznaczył obszar bezpośredniego zagrożenia powodzią w strefie przepływu wód powodziowych o $p=1\%$ dla rzeki Prosny. Celem takiej informacji o zagrożeniu powodziowym ma na celu ochronę przed powodzią i nie wprowadzania zabudowy mieszkaniowej jak i nowych inwestycji, a w szczególności inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko.

Zachodzące anomalie klimatyczne winny wskazywać na ograniczaniu zabudowy dolin rzecznych, mimo czasami ich dużej atrakcyjności.

Wnioski - w sporządzanych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy:

- uwzględnić obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią/ zalewowe na których obowiązują rygory wynikające z przepisów Prawa wodnego i wprowadzić je do ustaleń planu;
- oraz obszary narażone na występowanie lokalnych zalewów powodziowych i podtopień;
- istniejącą zabudowę położoną nisko w dolinach ograniczyć do niezbędnej rozbudowy i remontów;
- wykluczać na obszarach bezpośredniego zagrożenia powodziowego i na obszarach narażonych na zalewy powodziowe i podtopienia lokalizację nowej zabudowy, pozostawiając je jako naturalne, wyłączone spod zabudowy ciągi ekologiczne.

b) **zagrożenie elektroenergetycznym** promieniowaniem niejonizującym powodowane jest przebiegającą przez obszar gminy linią elektroenergetyczną wysokiego napięcia

= 110 KV relacji Kluczbork – GPZ Kostów i GPZ Kostów - Kępno

Zagrożenie promieniowaniem elektromagnetycznym dotyczy głównie sytuacji awaryjnych. Przebieg linii elektroenergetycznych z dala od siedlisk ludzkich wskazuje na niski i nie bezpośredni stopień zagrożenia w tym zakresie.

12. Uwarunkowania wynikające z: potrzeby i możliwości rozwoju gminy

Wysoki wskaźnik bezrobocia gminy w województwie wskazuje, że istnieją potrzeby gminy w zakresie wyznaczenia i udostępnienia terenów pod rozwój działalności gospodarczej oraz rozwój rolnictwa pozwalających na uruchomienie nowych miejsc pracy i polepszenia warunków zamieszkiwania w gminie. Gmina posiada duże możliwości dla rozwoju rolnictwa zwłaszcza ekologicznego w istniejących gospodarstwach rolnych, a także agroturystyki. Wymaga to dużych nakładów finansowych na polepszenie bazy lokalowej i promocji gminy w tym zakresie.

Możliwości rozwoju gminy podyktowane są:

- = *istniejącą infrastrukturą techniczną gminy* - sieć dróg, pełne wyposażenie w sieć wodociągową, pełna telefonizacja gminy, dobrze rozbudowana sieć elektroenergetyczna,
- = *dogodnym usytuowaniem gminy w regionie* - przez teren gminy przebiegają ważne dla gminy drogi: krajowa, wojewódzka i powiatowe.

Większość złożonych wniosków dotyczy przeznaczenia terenu pod budownictwo mieszkaniowe i działalność gospodarczą i dotyczy praktycznie w większym lub mniejszym stopniu każdej wsi. W tej sytuacji w pierwszej kolejności należy sporządzić plany miejscowe dla wsi: Biskupice - Kochłowice, Roszkowice, Polanowice, Paruszowice.

13. Uwarunkowania i możliwości wykorzystanie walorów przyrodniczych i kulturowych gminy dla rozwoju turystyki

Obszar dorzecza rzeki Górnej Prosny w tym obszar gminy Byczyna posiada w dużej części walory przyrodnicze i krajobrazowe predystynujące do rozwoju turystyki i rekreacji. Są to przede wszystkim:

- = różnorodność budowy geologicznej i związana z nią urozmaicona rzeźba terenu o charakterze falisto – pagórkowym, w szczególności w południowej i wschodniej części obszaru, gdzie występują wzgórza i krawędzie, wąwozy i jary, liczne źródła, lokalne specyficzne materiały budowlane,
- = duża dolina rzeki Prosny o potencjalnie wybitnych walorach przyrodniczych,
- = harmonijny krajobraz rolniczy – malownicze mozaiki rozproszonych ekosystemów łąkowych, leśnych i zadrzewień, stawów, w tym krajobraz kulturowy ze znaczącymi obiektami zabytkowymi(drewniane kościołki o niespotykanym zageszczeniu, zespoły parkowo – dworskie, młyny),
- = zbiorniki wodne- w tym Biskupice – Brzózki – 42ha
- = sprzyjający łagodny klimat

Możliwości wykorzystania dziedzictwa kulturowego, potencjału przyrodniczego oraz historycznego dla rozwoju turystyki oraz wskazanie przeciwdziałań marginalizacji obszarów wiejskich zostały uwzględnione w Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich Lokalnej Grupy Działania Górna Prosna sporządzonej przez Fundację Górna Prosna. Zgodnie z celami wyznaczonymi w Strategii sporządzono Koncepcję poprowadzenia szlaków turystycznych – tras rowerowych na obszarze Górnej Prosny uwzględniającej gminę Byczyna. Dobrze przygotowana sieć tras rowerowych w połączeniu z baza noclegowa, gastronomiczna i usługowa może stanowić dużą atrakcję turystyczną zachęcającą do odwiedzenia regionu Górnej Prosny, co przełoży się na rozwój gospodarczy regionu w tym gminy Byczyna. Może także przyczynić się do spadku bezrobocia poprzez tworzenie nowych miejsc pracy dla obsługi turystów.

Obecnie obszar Górnej Prosny pełni przede wszystkim funkcje rolnicze, a tylko w niewielkim zakresie funkcje przemysłową skupioną głównie na terenie miast Gorzowa Śląskiego, Praszki a także Byczyny. Na terenie pogranicza polsko – niemieckiego miało miejsce wiele ważnych bitew. Do najbardziej krwawych i znaczących dla historii Polski była Bitwa pod Buczyną, w której Jan Zamoyski pokonał arcyksięcia Maksymiliana Habsburga i dzięki temu zrealizował swój plan i osadził na tronie polskim Zygmunta Wazę.

Pomimo małej intensywności zagospodarowania turystycznego obszar Górnej Prosny i tym samym gmina Byczyna posiada predyspozycje do rozwoju turystyki krajoznawczej i kwalifikowanej (turystyka rowerowa, jeździectwo, wędkarstwo, myślistwo, turystyka przyrodnicza) – jednodniowej i weekendowej oraz do turystyki wiejskiej. W szczególności terenami o największych walorach przyrodniczo – krajobrazowych mających znaczenie dla rozwoju turystyki krajoznawczej i przyrodniczej, a także agroturystyki są:

- = dolina Prosny i Pratwy,
- = okolice zbiorników wodnych Biskupice – Brzózki,
- = tereny o harmonijnym krajobrazie rolniczym,
- = historyczne miasto Byczyna.

W ramach koncepcji wyznaczone zostały szlaki rowerowe, w tym:

- Szlak kościółków drewnianych obejmujący następujące miejscowości w tym gminy Byczyna

Trasa: Maciejów – **Nasale** – **Gołkowice** – **Miechowa** – Komorzno – Krzywiczny – Świniary Wielkie – Wierzbina Dolna – Wierzbina Górna – Brzezinki – **Jakubowice** – **Proslisce** – **Biskupice** – Rożnów – Gierałcice – Bąków

Nasale – kościół drewniany ewangelicki pw.św. Wawrzyńca, zbudowany został w XVI w. w Zdziechowicach, pow.Olesno.W 1730r. został tam przebudowany a w okresie międzywojennym został przeniesiony do Nasal. Od 1945 roku użytkują go ewangelicy.

Gołkowice – Drewniany kościół filialny p.w. św. Jana Chrzciciela. Kościół usytuowany jest ok. 400 m na pñ. od dworu, przy bocznej, nieutwardzonej drodze biegnącej równolegle do głównej szosy. Na terenie przykościelnym miejsce po dawnym cmentarzu, po którym – przy prezbiterium – zachował się jeden kamienny nagrobek. Niewielką świątynię wzniesiono w latach 1766-1767 z fundacji Ernesta hrabiego von Götz, w miejscu poprzedniego kościoła. Kościół w konstrukcji zrębowej, na ceglanym podmurowaniu, jest odeskowany z olistwowaniem spoin, składa się z zamkniętego trójbocznie prezbiterium, z przylegającą od pñ. kwadratową zakrystią, szerszej, zbliżonej do kwadratu nawy i kwadratowej wieży w konstrukcji słupowej, dostawionej od strony zachodniej.

Oprócz kościoła na trasie spotykamy pałac położony w otoczeniu dużego parku dziś pełni rolę gospodarstwa agroturystycznego. Można tu rozbić namiot, bądź zatrzymać się w samym pałacu. Dla miłośników hippiki – konne przejażdżki. Okolice zachęca także do wędkowania, grzybobrania i polowania.

Z Gołkowic prasa prowadzi do

Miechowej – kościół drewniany jest kościołem filialnym parafii Kostów. Jego patronem jest św. Jacek Odrowąż. Kościół usytuowany jest na wzniesieniu poza wsią, w otoczeniu pięknych starych lip.

Jakubowice – drewniany kościół filialny p.w. Najświętszej Marii Panny Królowej Polski Kościół usytuowany jest na terenie dawnego zespołu dworsko - folwarcznego, w jego pñ.- wsch. części, w obrębie parku podworskiego.

Proslisce - drewniany kościół filialny p.w. Najświętszego Serca Jezusowego Prośliski kościół jest cennym zabytkiem leżącym na tzw. Szlaku Kościółków Drewnianych. Usytuowany jest na obrzeżach wsi, w kierunku wschodnim od drogi wiejskiej. Kościół jest orientowany. Oprócz kościoła rozległy zespół pałacowo - parkowy usytuowany jest po północno - wschodniej stronie rzeki Pratwy, w południowym krańcu wsi. W centralnej części zespołu usytuowany jest pałac, który fasadą zwrócony jest na zachód, w kierunku rozległego dziedzińca z szerokim półkolistym podjazdem. Dominują drzewa liściaste – przede wszystkim lipy tworzące aleję. Na uwagę zasługują przepiękne buki szkarłatne. Jest tu również kilkumetrowy krzew dereń biały, kwitnący na przełomie kwietnia i maja (z jego owoców robi się nalewki). Ewenementem jest daglezwia-drzewo iglaste, którego główny pień uległ zniszczeniu, a jego rolę przejęło jednocześnie pięć konarów bocznych, tworząc koronę o kątach prostych. W proślickim parku znajduje się największe w Europie skupisko łęgowe słowika, dlatego miejsce to jest często nazywane „Doliną słowików”. Na końcu wsi stoi pomnik przyrody – 300-letnia lipa, która uległa częściowemu zniszczeniu po burzy w 1999 r.

Biskupice - drewniany kościół parafialny p.w. św. Jana Chrzciciela w Biskupicach usytuowany jest w zachodnim końcu wsi, po północnej stronie drogi. Oprócz kościoła Klasycystyczny pałac wzniesiony ok. 1800 r. z inicjatywy Jerzego von Paczensky, właściciela majątku w Biskupicach. Pałac ustawiony jest na osi kompozycyjnej alei grabowej i łączy dwie części podwórza folwarcznego. Pod koniec XVIII w. przy pałacu założono niewielki park krajobrazowy, którego największą atrakcją jest zabytkowa aleja grabowa znajdująca się na osi pałacu. Obecnie w parku o powierzchni ok. 2 ha przeważa drzewostan liściasty z nielicznymi świerkami.

- Szlak rowerowy o znaczeniu krajowym i międzynarodowym – wyznaczony jako nr 17 w ramach projektu „Rowerem po Śląsku” obejmuje również gminę Byczyna

Trasa : Gliwice – Czechowice – Pyskowice – Lubliniec – Olesno – Laskowice Małe – Kluczbork – **Buczyna** – kierunek Poznań

- **Szlaki turystyczne – piesze** – przez obszar Górnej Prosny na terenie gminy Buczyna przebiegają dwa piesze szlaki turystyczne oznakowane na żółto (OP-6502) i niebiesko (OP-6501)

Ścieżki edukacyjno – przyrodnicze

* ścieżka przyrodniczo – dydaktyczna **Nasale – Pogorzalka** o długości 4,5km, czas przejścia 1,5-2,0 godz.

* ścieżka przyrodniczo – dydaktyczna **Gólkowice – Kostów** o długości 8km, czas przejścia 3 godz.

* **szlak dla aktywnych** Buczyna – Borek – Sierosławice – Wojsławice – Uszyce – Nasale – Gosław – Paruszowice – Sarnów – Kochłowice – Jakubowice – Proslice – Polanowice – Buczyna

* **szlak rodzinny Gród Rycerski** – Jakubowice – Proślice – Brzózki – Gród Rycerski (Biskupice)

Niezbędnymi działaniami dla rozwoju turystyki na terenie gminy są:

- utworzenie punktu informacji turystycznej
- ustawienie tablic informacyjnych z mapą szlaków rowerowych i pieszych,
- oznakowanie tras rowerowych i wyznaczenie miejsc dla odpoczynku lub biwakowania na trasie szlaku,
- oznakowanie tras rowerowych
- przystosowanie dróg w miejscowościach dla ruchu rowerowego a także pieszego,
- stworzenie warunków dla rozwoju bazy noclegowej i gastronomicznej obsługującej turystów
- promowanie gminy w tym zakresie.

14. Uwarunkowania wynikające ze stanu prawnego gruntów

Na obszarze gminy przeważa prywatna forma własności gruntów.

Struktura własnościowa gruntów rolnych w gminie przedstawia się następująco:

W ogólnej powierzchni gminy :

- gospodarstwa indywidualne – stanowią 55,1%
- grunty AWRSP grunty w dzierżawie- 25,1%
- grunty spółek rolniczych, grunty własne – 7,3%
- grunty RSP – 3,45%
- grunty kółek rolniczych – 0,2%
- grunty pozostałe – 8,9%

Przewaga własności gruntów prywatnych jest dużym ograniczeniem działalności dla inwestorów z zewnątrz. Wiąże się to bowiem zarówno ze zgodą na odsprzedaż gruntu , ale także z ceną gruntu. W gminie występują stosunkowo wysokiej klasy grunty , co ma decydujący wpływ na ich zakup.

Większość terenów, które w wyniku analiz zostały uznane jako potencjalne dla rozwoju zabudowy mieszkaniowej, przeważnie położone w lukach lub przylegające bezpośrednio do istniejącej zabudowy stanowią tereny prywatne. Stosunkowo duża ilość obiektów nie użytkowanych po dawnych pegeerach i rolniczych spółdzielniach stanowi iż one powinny być przejmowane do prowadzenia nowej działalności.

15. Uwarunkowania wynikające z : występowania obiektów i terenów chronionych na podstawie przepisów odrębnych

15.1. Prawne formy ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego

Na terenie gminy zostały objęte ochroną prawną, w rozumieniu ustawy o ochronie przyrody następujące obszary i obiekty:

= użytek ekologiczny

= pomniki przyrody (5)

Obszary i obiekty chronione gminy Byczyna

Gminy	Obszary przyrodnicze prawnie chronione ogółem [ha]	Obszary chronionego krajobrazu [ha]	Użytki ekologiczne [ha]	Drzewa pomnikowe [szt.]
Byczyna	31,82	-	31,82	5

Na terenie gminy znajduje się jeden użytek ekologiczny, który zajmuje 31,82 ha powierzchni. Obecnie obowiązującym aktem prawnym, na mocy którego obszar ten uznano za użytek ekologiczny jest Rozporządzenie nr 0151/P/9/2003 Wojewody Opolskiego z dnia 8 grudnia 2003r.

Charakterystyka użytku ekologicznego na obszarze gminy

L.p	Użytek ekologiczny	Powierzchnia [ha]	Lokalizacja	Gmina
1.	Starorzecze Proсны (2) (bsgno, torfowisko w dolinie rzeki Proсны)	31,82	Nadleśnictwo Kluczbork, Obręb Gorzów Śl. Leśnictwo Sierosławice, oddz.28iprstw, 28Aadgkno	Byczyna

Źródło: Rozporządzenie Wojewody Opolskiego 0151/P/9/2003 z dnia 8 grudnia 2003r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne [Dz.Urz.Woj.Op. nr 109, poz.2304].

Pomniki przyrody na obszarze gminy

L.p.	Nr rejestru wojewódzkiego/	Pomnik przyrody	Lokalizacja	Gmina
1.	246	Lipa drobnolistna (Tilia cordata)	Jakubowice	Byczyna
2.	247	Lipa drobnolistna (Tilia cordata)	Proślice	Byczyna
3.	248	Aleja dębów szypułkowych- (Quercus rober- 24 szt.i buka pospolitego (Fagus sylvatica) – 25 szt.	Kostów	Byczyna
4.	254	Aleja dębów szypułkowych - (Quercus robur – 4 szt. I buka pospolitego , Fagus sylvatica) – 25 szt.	Kostów Nadl. Namysłów Obręb Wołczyn, oddz.10d, 13a	Byczyna
5.	389	Lipa szerokolistna (Tilia platyphyllos)	Byczyna	Byczyna

Źródło: 1-12 Załącznik do Rozporządzenia Wojewody Opolskiego nr 0151/P/38/2005 z dnia 26.10.2005r. [Dz.Urz.Woj.Op.z 5.11.2005r. nr 72, poz.2231]

Na odcinku Gola – Posada znajdują się 2 siedliska chronione, „Naturowe”

- Klasa Potametea – starorzeczka i inne naturalne, eutroficzne zbiorniki wodne Związek Potamion, Nymphaeion (Kod.Natura 2000: 3150.1,3150.2);

- Związek *Ranunculus fluitantis* – nizinne i podgórskie rzeki ze zbiorowiskami włosieniczników (Kod.Natura: 3260).

Zasoby „użytkowe” środowiska przyrodniczego na terenie opracowania podlegające ochronie prawnej reprezentowane są przez gleby wyższych klas bonitacyjnych (II i III) oraz udokumentowane złoża kruszyw naturalnych, a także lasy.

Na obszarze gminy występuje szereg obiektów wpisanych do wojewódzkiego rejestru oraz gminnej ewidencji zabytków objętych ochroną prawną. Koncentracja budynków zabytkowych występuje w mieście Byczyna. Duża część miejscowości posiada dobrze zachowane układy urbanistyczne. W gminie licznie występują także parki uznane za zabytki kultury, stanowiące równocześnie cenne obiekty przyrodnicze.

Obiekty zabytkowe zostały omówione w rozdz. 9.

16. Uwarunkowania wynikające z: występowania obszarów naturalnych zagrożeń geologicznych

Na obszarze gminy nie występują obszary naturalnych zagrożeń geologicznych. Obszary na których odbywa się eksploatacja złóż kruszyw posiadają ustanowione obszary

17. Uwarunkowania wynikające z: występowania udokumentowanych złóż kopalin oraz zasobów wód podziemnych

a) udokumentowane złoża kopalin

Wykaz udokumentowanych złóż kopalin na terenie gminy Byczyna

L.p.	Złoże	Eksploatacja	Zasoby [tys.ton] geologiczne bilansowe
- kruszywo naturalne			
1.	Jakubowice	eksploatowane	592
2.	Roszkowice	zaniechana	525
3.	Byczyna	eksploatowane	271
Razem			1 388
- surowce ilaste ceramiki budowlanej			
1.	Gołkowice	zaniechana	1 336
2.	Nasale	nieeksploatowane	8 927
3.	Pszczonki	nieeksploatowane	270
- torfy			
1.	Borek	zaniechana	21
Razem			10 283
Ogółem			11 692

b) zasoby wód podziemnych

Przez północną część obszaru gminy przebiega regionalna, czwartorzędowa struktura wodonośna **dolina kopalna rzeki Prośny**, o miąższości piasków budujących ten zbiornik nie przekraczającej 40 m. Struktura ta stanowi perspektywiczne źródło zaopatrzenia w wodę pitną obszaru gminy. Zasilanie zbiornika pochodzi głównie z opadów atmosferycznych. Zbiornik na terenie gminy przebiega w pasie miejscowości: Sierosławice, Gołkowice i Kostów. Większą część doliny kopalnej wyznaczono do ochrony, wg klasyfikacji Kleczkowskiego [Mapa..., 1990], jako jeden z głównych zbiorników wód podziemnych województwa opolskiego:

- **GZWP 311 (Zbiornik rzeki Proсна)** – jest to zbiornik czwartorzędowy o powierzchni 535 km². Teren występowania zbiornika w obrębie gminy Byczyna zakwalifikowano do obszaru wysokiej ochrony (OWO).

W południowo-zachodniej części gminy znajduje się także fragment doliny kopalnej Stobrawy-Widawy z odgałęzieniem rynnowym Wołczyzna.

**18. Uwarunkowania wynikające z :
występowania terenów górniczych wyznaczonych na podstawie przepisów odrębnych**

Na obszarze gminy prowadzona jest eksploatacja udokumentowanego złoża kruszywa naturalnego na obszarze wsi Jakubowice, dla którego został wyznaczony teren górniczy na podstawie przepisów odrębnych.

**19. Uwarunkowania wynikające z :
zadań służących realizacji ponadlokalnych celów publicznych**

Przez obszar gminy przebiegają następujące obiekty pełniące zadania służące realizacji ponadlokalnych celów publicznych:

- **droga krajowa**,
nr 11 relacji Kołobrzeg - Bytom
- **droga wojewódzka**,
nr 487 relacji Byczyna - Olesno
- **drogi powiatowe – 16 ciągów**
- **linia kolejowa :**
nr 272 relacji Kluczbork - Kostów
- **linie elektroenergetyczne**
110 KV Kluczbork – GPZ Kostów
110 KV GPZ Kostów - Kępno
- **gazociągi**
- odgałęzienie od gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Odolanów – Tworóg DN100CN-6MPa, od południowo – wschodniej części gminy do stacji redukcyjnej w m.Byczyna.

20. Uwarunkowania wynikające z : formalno – prawnych warunków udostępniania, użytkowania i zagospodarowania terenów

Analizowane ograniczenia wynikają przede wszystkim z obowiązujących przepisów szczególnych prawa, które określają możliwości użytkowania i zagospodarowania terenu. Należą do nich:

Ograniczenia wynikające z ochrony środowiska i niektórych jego elementów:

- = Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (t.j. Dz. U. z 2008 r.Nr 25, poz. 150 z późn. zm.),
- = Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004r. *o ochronie przyrody*, określająca szczególne formy ochrony przyrody (Dz. U.z 2009, Nr 151, poz. 1220 z późn. zm.),

- = Ustawa z dnia 18 lipca 2001r. *Prawo wodne* – o zasadach gospodarowania zasobami wód (t.j. Dz. U. z 2012r., poz. 145.),
- = Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. *o odpadach* (Dz. U. z 2007r. Nr 39, poz. 251z późn. zm.),
- = Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 grudnia 2006 r. w sprawie dróg, linii kolejowych i lotnisk, których eksploatacja może powodować negatywne oddziaływanie akustyczne na znacznych obszarach, dla których jest wymagane sporządzenie map akustycznych, oraz sposobów określania granic terenów objętych tymi mapami (Dz. U. z 2007r. Nr 1, poz. 8).

Ograniczenia wynikające z ochrony gruntów rolnych i leśnych:

- = Ustawa z dnia 03 lutego 1995r. *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 121, poz. 1266 z późn. zm.),
- = Ustawa z dnia 28 września 1991r. *o lasach*, określająca zasady gospodarki leśnej, bez względu na formę własności, która prowadzi się wg planu urządzenia lasu (t.j. Dz. U. z 2005 r. Nr 45, poz. 435 z późn. zm.)
- = Rozporządzenie Ministra OSZN i L z dnia 28.08.92 r. (Dz. U. nr 67, poz. 337) w sprawie szczegółowych zasad i trybu uznawania lasów za ochronne oraz szczegółowych zasad prowadzenia w nich gospodarki leśnej.

Ograniczenia wynikające z przepisów prawa budowlanego i warunków technicznych realizacji inwestycji:

- = Ustawa z dnia 07 lipca 1994 r. *Prawo budowlane* (t.j. Dz. U. z 2010 r. Nr 243 poz. 1623 – t.j., z późn. zm.),
- = rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz. U. z 2002 r. Nr 75, poz. 690, z 2003r. Nr 33 poz. 270, z 2004r. Nr 109, poz. 1156 ; z 2008 r. Nr 201, poz.1238 i Nr 228, poz.1514 i zmiana z 12 marca 2009r. Ministra Infrastruktury zmieniające rozporządzenie w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie),
- = Ustawa z dnia 27 marca 2003 r. *o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym* (t.j. jedn. Dz. U z 12 czerwca 2012r., poz. 647ze zm.)
- = Ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. *o cmentarzach i chowaniu zmarłych* (t.j. Dz. U. z 2000r. Nr 23, poz. 295 z późn. zm.).

Ograniczenia wynikające z ochrony wartości kulturowych:

- = Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* (Dz. U. nr 162 poz. 1568 z późn. zm.).

Ograniczenia wynikające ze statusu terenów zamkniętych,

do których na terenie gminy Byczyna zaliczone są działki:

- terenu linii kolejowej 272 relacji Kluczbork – Kostów - Poznań
- Dla terenu zamkniętego nie zostały wyznaczone strefy ochronne.

21. Potrzeby i możliwości rozwoju gminy

21.1. Potrzeby wynikające z przyjętej strategii rozwoju gminy

Podstawowym dokumentem określającym potrzeby rozwoju gminy jest „ Strategia Rozwoju gminy Byczyna ” opracowana na lata 2006 – 2015”.

W dokumencie tym określone zostały priorytety w realizacji strategicznych programów gospodarczych w celu wskazania, które spośród nich mają pierwszorzędne, a które drugorzędne znaczenie z punktu widzenia możliwości osiągnięcia rozwoju gminy.

Wiele z wymienionych zadań inwestycyjnych jest w trakcie realizacji lub przygotowania do nich. Opracowany też został „Lokalny program rewitalizacji miasta Byczyny”.

21.2. Potrzeby wynikające z wniosków o zmianę studium

Z analizy wniosków o zmianę studium wynika, że potrzeby mieszkańców dotyczą przede wszystkim przeznaczenia gruntów rolnych na cele budowlane obejmujące zabudowę mieszkaniową a także na działalność gospodarczą (obiekty składowe, magazyny, usługowe) oraz farmy wiatrowe.

21.3. Możliwości rozwoju gminy

Możliwości rozwoju gminy wiążą się z możliwościami finansowania zadań publicznych podnoszących konkurencyjność gminy i umożliwiających inwestowanie podmiotom prywatnym. Zadania te określone zostały w strategii rozwoju z uwzględnieniem możliwości realizacyjnych gminy.

21. Uwarunkowania – podsumowanie

– analiza uwarunkowań wewnętrznych

Gmina Byczyna posiada średnio – korzystne warunki rozwoju

Walory i predyspozycje gminy:

- atrakcyjne położenie i ukształtowanie terenu – zwłaszcza w dolinie rzeki Prosną i Prątną,
- znaczna ilość mieszkańców w wieku produkcyjnym,
- możliwość przestrzennego rozwoju jednostek osadniczych,
- zróżnicowana szata roślinna, lasy, parki, pomniki przyrody,
- rzeka Prośna i Prątna wraz z dopływami,
- czyste powietrze,
- gleby nadające się do rozwoju rolnictwa,
- korzystny agroklimat,
- znaczny potencjał gospodarczy w sferze rolnictwa, a także mieszkalnictwa,
- gleby nadające się do zalesienia,
- atrakcyjna sieć osadnicza z dużą ilością historycznych założeń parkowych i pałacowo – dworskich,
- sieć komunikacyjna – drogowa i kolejowa,
- wyposażenie wsi w sieć wodociągową,
- możliwość kanalizowania wsi,
- sieć energetyczna,
- możliwość wyposażenia w sieć gazową
- sieć telekomunikacyjna

Bariera rozwoju gminy

- prognozowany wysoki udział ludności w wieku poprodukcyjnym (starzenie się ludności),
- brak odpowiedniego wykształcenia ludności, w tym w zakresie prowadzenia gospodarki rolnej,
- niskie dochody budżetu gminy,
- struktura obszarowa gospodarstw rolnych,

- ograniczenia prawne obszarów prawnie chronionych (gleb wysokich klas bonitacyjnych),
- uwzględnienie wymogów konserwatorskich w rewaloryzacji obiektów i terenów, co znacznie podnosi koszty.

Wnioski do kierunków zagospodarowania przestrzennego

1. Do celów planistycznych przyjąć na okres perspektywy, tj. do 2025 roku liczbę ludności na poziomie 9500 mieszkańców , w tym w mieście Byczyna 4000 mieszkańców;
2. Umożliwić na istniejących terenach zabudowanych a aktualnie nie użytkowanych w szczególności na terenach byłych pegeerów i rolniczych spółdzielni wprowadzenie działalności gospodarczej wielofunkcyjnej;
3. Na terenach zabudowy zagrodowej umożliwić rozwój agroturystyki i nierolniczej działalności gospodarczej;
4. Utrzymać i umożliwiać dalszy rozwój obiektów infrastruktury technicznej;
5. Utrzymać i umożliwiać rozwój obiektów infrastruktury społecznej;
6. Uwzględniać zadania priorytetowe określone w strategii rozwoju gminy;
7. Umożliwiać rozwój bazy noclegowo – gastronomicznej dla rozwoju turystyki;
8. Umożliwić zalesianie terenów nieprzydatnych rolniczo i słabych klas bonitacyjnych;
9. Umożliwić rozwój odnawialnych źródeł energii.

III. KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO – POLITYKA PRZESTRZENNA GMINY

Zgodnie z art. 10 ust.2 ustawy z 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w studium określa się w szczególności:

- 1) kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów,
- 2) kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenów, w tym tereny wyłączone spod zabudowy,
- 3) obszary oraz zasady ochrony środowiska i jego zasobów, ochrony przyrody, krajobrazu kulturowego i uzdrowisk,
- 4) obszary i zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej,
- 5) kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej,
- 6) obszar, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym,
- 7) obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa i ustaleniami programów, o których mowa w art. 48 ust.1,
- 8) obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości, a także obszary rozmieszczenia wielko powierzchniowych obiektów handlowych oraz obszary przestrzeni publicznej,
- 9) obszary, dla których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne,
- 10) kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej,
- 11) obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych.
- 12) obiekty lub obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny,
- 13) obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999 r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady (Dz. U. Nr 41, poz. 412 oraz 2002 r. nr 113, poz. 984 i nr 153, poz. 1271),
- 14) obszary wymagające przekształceń, rehabilitacji lub rekultywacji,
- 15) granice terenów zamkniętych i ich stref ochronnych ,
- 16) inne obszary problemowe, w zależności od uwarunkowań i potrzeb zagospodarowania występujących w gminie.

W tym przypadku obszary takie stanowią wyznaczone obszary potencjalnych lokalizacji farm wiatrowych, w związku ze złożonymi wnioskami i pozytywnym rozpatrzeniem przez Burmistrza. Obszary te po wstępnym rozpoznaniu odnośnie możliwości ich realizacji zostały wskazane przez zainteresowanych inwestorów, a następnie przeanalizowane w świetle istniejących uwarunkowań i możliwości ich rozwoju na obszarze gminy.

1. Cele rozwoju gminy

1.1. Cel główny

Zasadniczym celem rozwoju gminy jest zapewnić wysoką jakość życia mieszkańców gminy z zachowaniem rolniczej i mieszkaniowej funkcji gminy, utrzymanie i dalszy rozwój funkcji usługowej wraz z rozwojem funkcji turystycznej miasta Byczyny oraz utrzymanie rangi w sieci osadniczej miasta Byczyny jako siedziby samorządu terytorialnego przy wykorzystaniu pozytywnych uwarunkowań lokalnych i regionalnych.

1.1.1. Na osiągnięcie celu głównego składają się **cele strategiczne** do których należą:

- ◆ bezpieczeństwo ekologiczne i ład przestrzenny
- ◆ bezpieczeństwo społeczno – ekonomiczne, aktywizacja gospodarcza
- ◆ nowoczesne i niezawodne urządzenia infrastruktury technicznej

Bezpieczeństwo ekologiczne – to przede wszystkim:

- ❑ poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz stanu sanitarnego (czystość atmosfery osiągnięta poprzez likwidację nadmiernej emisji pyłów i gazów pochodzących z lokalnych źródeł, pozyskanie odnawialnych źródeł energii wiatru, biomasy, wody i słońca)
- ❑ ochrona wartości przyrodniczych i zasobów naturalnych
- ❑ rewitalizacja kompleksów gleb i lasów oraz wód w rzekach i potokach
- ❑ harmonijny i racjonalny rozwój zabudowy
- ❑ poprawa ładu przestrzennego jednostek osadniczych
- ❑ dążenie do zapewnienia zgodności między chłonnością i odpornością środowiska a intensywnością zagospodarowania
- ❑ racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska
- ❑ eliminowanie nadmiernego hałasu komunikacyjnego

Bezpieczeństwo społeczno – ekonomiczne to:

- ❑ rozwój mieszkalnictwa
- ❑ niski poziom bezrobocia
- ❑ restrukturyzacja gospodarki, a w szczególności gospodarki rolniczej
- ❑ tworzenie nowych miejsc pracy poprzez rozwój działalności gospodarczej
- ❑ racjonalne wykorzystanie istniejącego majątku produkcyjnego
- ❑ bezpieczeństwo osobiste ludności gminy

Nowoczesna infrastruktura to:

- ❑ dostępność do terenów budowlanych
- ❑ modernizacja lub adaptacja do innych celów przestarzałej substancji mieszkaniowej
- ❑ wymiana zdekapitalizowanej substancji mieszkaniowej na nowoczesną
- ❑ rozwój infrastruktury społecznej:
 - rozwój kultury
 - rozwój opieki zdrowotnej i społecznej
 - stworzenie warunków do aktywnego wypoczynku i rekreacji
- ❑ rozwój infrastruktury technicznej i drogowej:

- poprawa funkcjonowania układu komunikacyjnego
- poprawa i rozbudowa systemu wodociągowego
- rozwój systemu zaopatrzenia w energię elektryczną
- wyposażenie gminy w zorganizowany system odbioru ścieków
- wyposażenie gminy w zorganizowany system zaopatrzenia w gaz
- rozwój lokalnych odnawialnych źródeł energii: wiatru , biomasy, wody i słońca

Ład przestrzenny to:

- zwartość przestrzenna gminy
- segregacja i współzależność rozmieszczenia funkcji przestrzennych
- bezkolizyjna sieć komunikacyjna z segregacją ruchu lokalnego i tranzytowego
- ochrona wartości kulturowych
- ochrona wartości kulturowych w korelacji z ochroną środowiska przyrodniczego

W świetle powyższego **głównymi celami rozwoju gminny** w kolejności winny być:

- tworzenie i usprawnienie systemu powiązań komunikacyjnych
- rozbudowa infrastruktury technicznej
- rozwój mieszkalnictwa i usług dla ludności
- przygotowanie terenów dla rozwoju strefy aktywności gospodarczej gminy
- rozwój rolnictwa w zakresie produkcji zdrowej żywności
- restauracja zabudowy zabytkowej dla celów turystycznych
- przygotowanie warunków formalnych i prawnych dla rozwoju agroturystyki
- rozwój bazy rekreacyjno – sportowej
- zwiększenie lesistości na obszarze gminy

1.2. Cele pośrednie, zadania

Aktywizacja gospodarcza

1. Tworzenie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej – produkcyjnej, usługowo – produkcyjnej, składowania i magazynowania, usługowej i turystycznej oraz mieszkalnictwa :

a) działania na rzecz rozwoju produkcji i usług oraz mieszkalnictwa;

Tworzenie warunków dla rozwoju działalności gospodarczej : produkcyjnej, usługowej, usługowo – produkcyjnej, składowania i magazynowania:

- wydzielenie w strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy obszarów rozwoju działalności gospodarczej dla inwestycji usługowych, produkcyjnych , produkcyjno – usługowych, magazynowania i składowania;
- wydzielenie w strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy obszarów rozwoju zabudowy mieszanej (zabudowy zagrodowej, zabudowy mieszkaniowej oraz usług dla ludności i obsługi rolnictwa);
- sukcesywne przygotowywanie gruntów pod ww zabudowę poprzez opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i realizację infrastruktury technicznej;

b) działania na rzecz rozwoju rekreacji i turystyki;

- eksponowanie walorów gminy np. poprzez oznakowanie i opisanie obiektów zabytkowych pomników przyrody, zbiorowisk unikalnych roślin itp.;
- promocja turystyczno - rekreacyjna gminy; zabytki, Gród Rycerski;
- zagospodarowanie turystyczno – wypoczynkowe obrzeży zbiornika „ Biskupice”; z wyznaczeniem tras turystycznych (pieszych, rowerowych, dydaktycznych itp.).

2. Poprawa warunków rozwoju rolnictwa :

a) działania w sferze gospodarki przestrzennej i inwestycyjnej;

- * wydzielenie w strukturze funkcjonalno – przestrzennej gminy, w oparciu o uwarunkowania przyrodnicze obszarów intensywnej produkcji rolnej i ekstensywnej podporządkowanej względem ochrony środowiska;
- * sukcesywne prowadzenie prac urządzeniowo – rolnych w zakresie urządzeń melioracyjnych i dróg rolniczych;
- * rozwinięcie i systematyczne prowadzenie procesów scalania gospodarstw rolnych o strukturze rozproszonej i małych;
- * prowadzenie zabiegów agrotechnicznych ukierunkowanych na podnoszenie żyzności gleb w stopniu nie zagrażającym środowisku;
- * przeznaczenie gruntów rolnych o niskiej jakości bonitacyjnej na cele nierolnicze, pod zalesienie , ale również na inne cele uzasadnione gospodarczo;

b) działania w sferze organizacyjnej;

- * przekształcenie struktury obszarowej i charakteru gospodarstw rolnych jako specjalistycznych gospodarstw rodzinnych w dwóch głównych kierunkach:
 - = tworzenie gospodarstw zbożowo – hodowlanych i hodowlanych o dużych areałach,
 - = nastawienie produkcji rolnej w małych gospodarstwach na uprawy intensywne, zapewniające odpowiednią dochodowość (uprawy ogrodnicze, sadownicze, przemysłowe),
 - = rozwój grup producenckich rolników.

Nowoczesna Infrastruktura

1. Rozwój infrastruktury społecznej :

a) rozwój kultury, opieki zdrowotnej i społecznej;

- * rozbudowa gminnego centrum kulturalno – oświatowego ;
- * budowa domu opieki społecznej dla ludzi starszych;
- * podnoszenie standardów wyposażenia obiektów opieki zdrowotnej;
- * rozbudowa, w miarę potrzeb i możliwości istniejących cmentarzy .

b) tworzenie warunków do aktywnego wypoczynku i rekreacji;

- * budowa przyszkolnych obiektów i urządzeń sportowych, w pierwszej kolejności boisk i sal gimnastycznych;
- * rozwój zagospodarowania istniejących terenów sportowych ;
- * urządzenie boisk i terenów rekreacyjno – wypoczynkowych we wsiach nie posiadających dotychczas takich obiektów.

2. Rozwój infrastruktury technicznej i drogowej:

a) układ drogowy;

- * modernizacja drogi krajowej nr 11 relacji Kołobrzeg - Bytom do parametrów odpowiadających klasie drogi S wraz z budową drogi dwu jezdniowej po nowym śladzie i obwodnic miejscowości: Kostów, Gołkowice – Byczyna – Biskupice – Sarnów;
- * modernizacja drogi wojewódzkiej nr 487 relacji Byczyna – Olesno do parametrów odpowiadających klasie drogi Z wraz z budową obwodnicy miejscowości Byczyna uwzględnieniem:
 - potrzeb komunikacji zbiorowej (zatoki dla autobusów);
 - ścieżek rowerowych;
- * modernizacja dróg powiatowych do parametrów odpowiadających klasie drogi zbiorczej Z (lub lokalnej L- decyduje właściciel w oparciu o analizę funkcjonowania układu dróg powiatowych w granicach powiatu), z uwzględnieniem:
 - potrzeb komunikacji zbiorowej (zatoki dla autobusów);
 - ścieżek rowerowych na terenach zabudowanych;

- * modernizacja ważniejszych dróg gminnych do parametrów odpowiadających klasie drogi lokalnej L;
- * sukcesywna budowa ulic – jako dróg gminnych lub wewnętrznych osiedlowych – na terenach planowanej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w mieście Byczyna;
- * wyposażenie wszystkich ulic (tj dróg w granicach strefy osadniczej) w utwardzone nawierzchnie i chodniki oraz kanalizacje i oświetlenie;
- * umożliwienie lokalizacji stacji paliw przy drogach, na terenach działalności gospodarczej;

b) system wodociągowy:

- sukcesywna rozbudowa sieci wodociągowej na terenach planowanej zabudowy ;
- modernizacja ujęć wody w miarę potrzeb technicznych;

c) system kanalizacji sanitarnej i oczyszczania ścieków:

- * realizacja grupowego systemu kanalizacji sanitarnej, obejmującej cały teren gminy;

d) sieć elektroenergetyczna n/n :

- * sukcesywna rozbudowa sieci energetycznej na terenach planowanej zabudowy;

e) gazyfikacja:

- gazyfikacja gminy uwzględniająca zaopatrzenie w gaz wszystkich jednostek osadniczych gminy w granicach strefy zainwestowania;

f) odnawialne źródła energii;

- * tworzenie warunków dla rozwoju lokalnych odnawialnych źródeł energii różnego rodzaju (energii wiatru, energii słonecznej, biomasy, wody) .

Atrakcyjne środowisko i ład przestrzenny

1. Poprawa stanu środowiska przyrodniczego oraz stanu sanitarnego środowiska:

a) poprawa stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych, stanu powierzchni ziemi i powietrza atmosferycznego oraz warunków sanitarnych środowiska;

- * realizacja kompleksowego systemu kanalizacji sanitarnej obejmującego wszystkie jednostki osadnicze w gminie w granicach zwartej zabudowy ;
- * uwzględnienie segregacji i zagospodarowania odpadów wtórnych w gminnym systemie odbioru odpadów komunalnych ;
- * propagowanie, a dla nowych obiektów budowlanych wprowadzenie poprzez instrumenty realizacji polityki przestrzennej, obowiązku stosowania w celach grzewczych paliw ekologicznych płynnych lub gazowych; docelowo gazyfikacja gminy;
- * działanie na rzecz budowy nowej trasy drogi krajowej nr 11 omijającej zabudowę wsi: Kostów- Gołkowice – Byczyna – Biskupice – Sarnów;
- * ograniczenie zabudowy w strefach sanitarnych cmentarzy;
- * prowadzenie działalności kontrolnej w zakresie przestrzegania i stosowania przepisów ochrony środowiska przez podmioty prowadzące działalność gospodarczą;
- * wystąpienie do Rady Powiatu o ustanowienie obszarów ograniczonego użytkowania dla drogi krajowej, linii kolejowej i linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia, a do czasu ich ustanowienia ograniczenie zabudowy w potencjalnych granicach tych obszarów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

b) ochrona wartości przyrodniczych oraz zasobów naturalnych:

- * ochrona terenów i obiektów cennych przyrodniczo:
 - obszarów dolin rzeki Prośny, Pratwy , Wołczyńskiej Strugi i ustanowienie ich obszarami chronionego Krajobrazu;
 - objęcie ochroną prawną ostoi flory i fauny jako rezerwatu przyrody „Kania”;
 - parków wiejskich.

2. Założenia do kierunków rozwoju przestrzennego gminy

2.1. Zakres czasowy studium

Obowiązujące przepisy w zakresie gospodarki przestrzennej nie określają zakresu czasowego studium ani obowiązku określania tego zakresu. Z tego względu w studium planuje się docelową wizję rozwoju przestrzennego gminy, ze wskazaniem szacunkowych zmian ludnościowych oraz szacunkowych potrzeb mieszkaniowych na okres perspektywy który przyjęto do roku 2025, jako podstawę do etapowania rozwoju zabudowy w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Planowana w studium docelowa wizja rozwoju przestrzennego powinna być okresowo weryfikowana pod kątem zmieniających się uwarunkowań, w ramach obowiązującej oceny aktualności studium i korygowana zgodnie z wynikami tej oceny.

Taka ocena powinna być przeprowadzona przynajmniej raz w kadencji rady gminy.

2.2. Prognoza demograficzna

Prognoza demograficzna dla gminy Byczyna przedstawia obraz przyszłego kształtowania się stanu i struktury ludności wg podstawowych grup ludności. Grupy te określają wielkość przyszłych potrzeb społeczno-gospodarczych wynikających ze zmienności struktur demograficznych, które są bardzo ważne dla prowadzenia polityki społeczno-ekonomicznej i przestrzennej gminy.

Prognoza w sposób szczególny skoncentrowana jest na strukturę grupy ludności przedprodukcyjnej tj. do lat 18. Grupa ta stanowi bowiem podstawę polityki społecznej i edukacyjnej w takich dziedzinach jak rozwój infrastruktury społecznej, ochrony zdrowia, rozwój budownictwa mieszkaniowego, tworzenie nowych miejsc pracy i zabezpieczeń społecznych.

Lata transformacji gospodarczej /1989 – 1996/ przyniosły dla kraju a także gminy Byczyna nowe zjawiska demograficzne wskazujące na kryzys demograficzny:

- spadek urodzeń
- spadek zawieranych małżeństw
- spadek dzietności kobiet
- spadek przyrostu naturalnego
- spadek udziału młodzieży w strukturze demograficznej gminy

Nowe procesy demograficzne wykluczają zastosowanie metody ekstrapolacji dotychczasowych terenów. Załamanie się dotychczasowych trendów rozwoju demograficznego gminy upoważnia do przyjęcia założeń, że reprodukcja ludności będzie kształtowała się do 2025 roku poniżej prostej zastępowalności pokoleń oraz nastąpi wzrost zgonów .

Lata transformacji gospodarczej charakteryzują się gwałtownym spadkiem urodzeń i wyraźnie zarysowującym się kryzysem demograficznym .

Dotychczas gminę charakteryzował od kilku lat korzystny wskaźnik przyrostu naturalnego, przy dość znacznym ujemnym saldzie migracji. Szczególnie niepokojącym zjawiskiem jest migracja osób z wyższym wykształceniem oraz młodzieży do ośrodków miejskich i zagranicę. W sumie na przestrzeni ostatnich lat następuje powolny ubytek liczby ludności gminy. W ostatnim dziesięcioleciu relatywnie najbardziej wzrosła liczba mieszkańców w mieście. W większości pozostałych miejscowości obserwuje się spadek wielkości zaludnienia (szczególnie proces ten

=====

uwidacznia się w miejscowościach położonych na obszarach gdzie funkcjonowały państwowe gospodarstwa rolne .

Przyszłe zmiany zaludnienia gminy prawdopodobnie będą determinowane wysokością przyrostu naturalnego i nie należy natomiast spodziewać się w najbliższym czasie wzrostu liczby mieszkańców. Przewiduje się, że przyrost liczby mieszkańców gminy nastąpi w miejscowościach : mieście Byczyna oraz wsiach: Biskupice, Kostów, Polanowice, Roszkowice.

O rozwoju ludności gminy zdecydują również rozmiary i struktura migracji zarówno wewnętrznych jak i zagranicznych. Przy migracjach wewnętrznych przyjęto założenie, że restrukturyzacja rolnicza będzie czynnikiem znacznego odpływu młodych roczników z rolnictwa do miast, głównie miasta Byczyny, a także do Kluczborka i w mniejszym stopniu do Wołczyna i Kępna.

Na zmniejszenie odpływu ludności za granicę może wpłynąć w dużym stopniu stabilizacja gospodarcza w kraju.

Biorąc pod uwagę, że ewentualny powrót ludności z emigracji dotyczyć będzie ludności w średnim i górnym przedziale grupy produkcyjnej, istnieje zagrożenie dalszego starzenia się ludności gminy, wzrost grupy poprodukcyjnej a tym samym dalszy spadek urodzeń i przyrostu naturalnego.

Wobec braku danych statystycznych na przestrzeni lat w układzie gmin dotyczących urodzeń, zgonów migracji zewnętrznej i wewnętrznej trudno jest prognozować liczbę ludności na najbliższe przedziały czasowe.

Przeprowadzona analiza demograficzna dla gminy oparta jest o zachodzące tendencje demograficzne i ma charakter wyłącznie szacunkowy.

Główne tendencje rozwoju demograficznego , prognozowane w gminie do roku 2025:

- = utrzymanie odnowy pokoleń powyżej prostej zastępowalności pokoleń,
- = wydłużenie przeciętnego trwania życia (szczególnie kobiet) , postępujący proces starzenia się społeczeństwa,
- = spadek udziału dzieci i młodzieży o ok.5%,
- = wzrost udziału ludności w wieku poprodukcyjnym ok.4%,
- = wzrost salda migracji ze wsi do miast, ucieczka ludzi młodych, w tym absolwentów wyższych uczelni, do dużych miast i za granicę, utrzymanie niskiego poziomu ruchliwości przestrzennej.

Szacunkowa prognoza demograficzna wskazuje na zaludnienie gminy na poziomie :

2015 r. - 9650 mieszkańców, w tym : miasto 3950

2025 r. - 9500 mieszkańców, w tym miasto 4000

Prognozę struktury wieku ludności gminy przyjęto w oparciu o analizę istniejącej struktury wieku oraz założonego przyrostu naturalnego i migracji.

Poziom urodzeń na stosunkowo niskim poziomie z bardzo niewielką tendencją wzrostu w ostatnim czasie wskazuje jednak na przyjęcie udziału ludności w grupie 0-17 lat z 26,3% w 1988 roku do 20% w 2025 roku.

Obniży się populacja grupy 3- 6 lat, a także w wieku szkoły podstawowej 7-14 lat co może stanowić poważny problem dla gminy. Spadek demograficzny tych grup należałoby wykorzystać na poprawę warunków wychowania i nauczania.

=====

Grupa wieku produkcyjnego wskazuje na tendencję spadkową, co wiąże się ze zmniejszeniem potrzeb na lokalny rynek pracy, natomiast **wzrost grupy poprodukcyjnej** wskazuje na konieczność rozwoju opieki społecznej, która obejmie znaczną liczbę osób.

Prognozowana struktura wieku ludności gminy w roku 2025:

Grupy wiekowe	Gmina ogółem 9500;	%	
		miasto 4000	wieś 5500
0 – 17 lat	1720	20,0	
0 – 2 lat	344	4,0	
3 – 6 lat	387	4,5	
7 – 14 lat	602	7,0	
15 – 17 lat	387	4,5	
18 – 59/64 lata	4988	58,0	
60 – 65 i więcej	1892	22,0	

Prognozowana liczba ludności w poszczególnych jednostkach osadniczych:

Zmiany w strukturze zatrudnienia na terenie gminy, które nastąpiły i polegają na zmniejszeniu się liczby zatrudnionych w rolnictwie będą utrzymywać się nadal.

Źródłem zatrudnienia w gminie w okresie perspektywicznym będzie lokalny rynek pracy, który tworzyć będą istniejące i nowo lokalizowane zakłady usługowo produkcyjne, produkcyjne, szeroki wachlarz usług dla ludności , sportu i rekreacji , usługi dla obsługi produkcji rolnej, agroturystyka, a także rolnictwo, które będzie nadal dominującym źródłem utrzymania ludności gminy.

2.3. Struktura obszaru gminy

Uwzględniając uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia, zagospodarowania i uzbrojenia terenu – faktycznego , obszar gminy dzieli się na dwie podstawowe jednostki strukturalne:

- = obszar miejski obejmujący tereny zurbanizowane i tereny planowanego zurbanizowania miasta Byczyny
- = obszar wiejski obejmujący pozostałe tereny, tj. tereny osadnicze wsi oraz tereny leśne i rolne.

2.4. Funkcja obszaru

Obszar miejski – dla miasta Byczyny przyjmuje się utrzymanie i rozwój dotychczasowych funkcji, tj.

- usługowej o zasięgu lokalnym
- mieszkaniowej
- turystyczno – rekreacyjnej

Obszar wiejski – dla obszaru wiejskiego przyjmuje się utrzymanie dotychczasowych funkcji , tj.

- rolniczej
- mieszkaniowej
- jako funkcje uzupełniające przyjmuje się:

- działalność produkcyjną i usługową
- rekreację na bazie ośrodka rekreacyjno – wypoczynkowego w Biskupicach
- agroturystykę bazującą na walorach przyrodniczych i kulturowych gminy .

3. Kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów

3.1. Generalne kierunki zmian

Na podstawie przeprowadzonej analizy „ Studium...gminy Byczyna przyjętym w 1997 roku oraz analizy istniejących uwarunkowań a także przyjętych założeń strategicznych rozwoju gminy ustala się następujące generalne kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy:

Utrzymuje się główne kierunki zagospodarowania gminy określone dotychczas w sporządzonym studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w innych opracowaniach planistycznych w zakresie planowania przestrzennego:

= na obszarze gminy :

- * wskazanie występowania obszarów urbanizacji w gminie z uwzględnieniem zrównoważonego rozwoju zabudowy produkcyjnej, usługowej i mieszkaniowej wraz z niezbędną infrastrukturą drogową i techniczną,
- * rozwój zabudowy o charakterze wiejskim (tj. mieszkaniowej jednorodzinnej, zagrodowej, obiektów usług podstawowych dla ludności, obsługi rolnictwa i drobnej przedsiębiorczości wytwórczej i usługowej,
- * intensyfikacja zabudowy na terenach uzbrojonych w mieście i na wsiach poprzez zabudowę wolnych terenów oraz zdegradowanych terenów zainwestowanych,
- * wskazanie w strukturze przestrzennej gminy obszarów cennych przyrodniczo, a także predestynowanych do pełnienia funkcji przyrodniczych ze względu na położenie i wprowadzenie ograniczeń w ich zagospodarowaniu,
- * wyłączenie od wprowadzania nowej zabudowy na terenach bezpośredniego zagrożenia powodziowego położonych w strefie przepływu wód powodziowych o p=1% (dolina Proсны) a także na obszarach narażonych na występowanie zalewów powodziowych i podtopień (dolina Pratwy, Wołczyńskiego Strumienia),
- * wydzielenie obszarów na których możliwa będzie lokalizacja elektrowni wiatrowych,
- * poprawę rolniczej przestrzeni produkcyjnej, w szczególności ochrona areału rolnego wysokiej klasy bonitacji gleb ,
- * usprawnienie systemu komunikacji drogowej,
- * modernizacja istniejących i realizacja nowych urządzeń infrastruktury technicznej .

= na obszarze miasta: wzmocnienie funkcji miasta jako lokalnego ośrodka usługowego poprzez:

- * rewitalizację i rewaloryzację centrum miasta obejmującą zabudowę mieszkaniowo – usługową położoną w obrębie historycznych murów miejskich,
- * rewitalizacja parku miejskiego,
- * rozwój terenów rekreacyjno – sportowych w sąsiedztwie obiektów sportowych ,
- * rozwój terenów działalności gospodarczej (produkcyjno – składowych i usługowych),
- * intensyfikację zabudowy na terenach uzbrojonych miasta poprzez zabudowę wolnych terenów oraz zdegradowanych terenów zainwestowanych.

=====

Wzmocnienie funkcji miasta jako lokalnego ośrodka usługowego poprzez wyżej wymienione działania ma na celu poprawienie wizerunku miasta i podniesienie jego konkurencyjności oraz wykorzystanie walorów historycznych do ustanowienia go jako Pomnika historii.

Celem planowanej urbanizacji obszaru miasta jak i terenów wiejskich jest rozwój ekonomiczny i ludnościowy gminy.

Uwzględniając uwarunkowania ekofizjograficzne oraz dotychczasowy sposób i stan zagospodarowania terenów oraz zainteresowanie potencjalnych inwestorów, nowa zabudowa = mieszkaniowa i usługi dla ludności planowana jest przede wszystkim jako uzupełnienie w lukach istniejącej zabudowy zarówno w mieście jak i w poszczególnych jednostkach osadniczych, co ułatwi wyposażenie zabudowy w infrastrukturę techniczną,
= zabudowa produkcyjna obejmuje tereny po byłych uspołecznionych jednostkach rolniczych PGR-ach i RSP, w mniejszym stopniu obejmuje wyznaczenie nowych terenów.

Intensyfikacja zabudowy polega na przeznaczeniu pod zabudowę terenów uzbrojonych w granicach zwartej zabudowy miasta i wsi, i ma na celu bardziej efektywne wykorzystanie istniejącej infrastruktury, obniżenie kosztów społecznych realizacji nowej zabudowy oraz przeciwdziałanie nieuzasadnionemu zabudowywaniu gruntów rolnych.

Planowany rozwój zabudowy o charakterze wiejskim pozwoli na realizację ok.150 nowych mieszkań planowanych na obszarze wiejskim; średnio 5 nowych mieszkań na wieś.

Na obszarze miasta dla zapewnienia spójnego rozwoju przestrzennego planuje się zabudowę w pierwszej kolejności terenów już wyznaczonych jako tereny mieszkaniowe w obowiązującym planie miejscowym, a następnie jako ich kontynuację. Chłonność terenów wyznaczonych generalnie na ok.150 zapewnia zapotrzebowanie miasta w tym zakresie na okres perspektywiczny. Z uwagi na utrudnioną dostępność terenów (przeważająca własność prywatna) należy wskazać tereny na dodatkowe 50 mieszkań w zabudowie mieszkaniowej jednorodzinnej. Również dodatkową ilość mieszkań można będzie uzyskać w wyniku modernizacji zabytkowej substancji miasta.

Planowane nowe obszary chronionego krajobrazu na obszarze gminy tworzy się w celu zapewnienia prawidłowych warunków funkcjonowania lokalnych i ponadlokalnych struktur przyrodniczych na obszarze gminy poprzez ich powiązanie w układ ciągły oraz ochronę przed zabudową i innymi zmianami sposobu użytkowania.

Obszary te będą tworzyć tzw. Przyrodniczy System Obszarów Chronionych. Utworzenie tych obszarów przyczyni się do poprawy ogólnego stanu środowiska w gminie, zachowanie bioróżnorodności obszaru oraz wzmocnienia odporności struktur przyrodniczych na antropopresję.

Wyznaczenie obszarów dopuszczonych do lokalizacji elektrowni wiatrowych oraz solarów słonecznych i biogazowni jest elementem realizacji polityki energetycznej państwa ukierunkowanej na rozwój odnawialnych źródeł energii. Budowa elektrowni wiatrowych na obszarze gminy będzie miała też wymierne korzyści dla gminy w postaci dodatkowych podatków od nieruchomości oraz budowie przez inwestorów elektrowni wiatrowych dróg rolniczych na obszarach lokalizacji tych obiektów.

Korzystne warunki klimatyczne gminy, duże nasłonecznienie pozwala na lokalizację również urządzeń wykorzystujących promieniowanie słoneczne. Na terenach po dawnych pegeerach i rolniczych spółdzielniach produkcyjnych i duża produkcja rolnicza powoduje, że istnieje możliwość lokalizacji biogazowni

3.2. Kierunki rozwoju rolniczej przestrzeni produkcyjnej i tereny wyłączone z zabudowy

Uwzględniając potrzeby ochrony środowiska, walorów krajobrazowych gminy oraz rolniczej przestrzeni produkcyjnej na obszarach rolno – leśnych planuje się:

- powiększenie powierzchni terenów leśnych
- podział obszarów rolno – leśnych na strefy produkcyjne i chronione

Pod zalesienia przeznaczają się grunty o małej przydatności dla produkcji rolnej, bezpośrednio przyległe do istniejących kompleksów leśnych, zgodnie z uchwalonym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego granicy polno – leśnej gminy.

Jako strefy chronione wydziela się obszary gruntów rolnych o walorach przyrodniczych, w tym ciągi łąk w dolinach rzek i potoków, łąki śródleśne oraz inne większe kompleksy łąkowe. Celem ochrony tych gruntów jest zapewnienie ciągłości struktur przyrodniczych.

W strefach chronionych produkcja rolna oraz wszelkie zmiany sposobu użytkowania i zagospodarowania terenów powinny być podporządkowane wymogom ochrony środowiska i krajobrazu.

Strefa produkcyjna obejmuje obszary użytków rolnych, z przewagą gruntów rolnych. Wiodącym użytkowaniem w strefie powinny być uprawy polowe. W tej strefie wskazuje się kompleksy najlepszych gruntów rolnych (I-III klasy bonitacyjnej), jako obszary szczególnej ochrony środowiska.

Na obszarach rolnych dopuszcza się zabudowę rolniczą z wyłączeniem następujących terenów:

- łąk cennych pod względem przyrodniczym
- siedlisk chronionych
- ostoj flory i fauny
- terenów podmokłych i bagiennych z charakterystycznymi dla nich roślinnością

Na działalność rolniczą związaną z funkcjonowaniem obiektów należy w pierwszej kolejności wykorzystywać istniejące obiekty produkcyjne i magazynowe na terenach zainwestowanych dawnych pegeerów i innych aktualnie niezagospodarowanych.

3.3. Planowany model struktury przestrzennej gminy

3.3.1. Waloryzacja obszaru gminy dla funkcji użytkowych związanych z przestrzennym rozwojem gminy dla ustalenia przeznaczenia i zasad zagospodarowania terenów

Rysunek Studium... określający „**Kierunki zagospodarowania przestrzennego gminy**” ustala ogólną dyspozycję funkcjonalno – przestrzenną obszaru gminy. Poddana w fazie badawczej analiza uwarunkowań rozwoju gminy pod kątem możliwości i kierunków rozwoju przestrzennego z uwzględnieniem takich elementów jak: warunki fizjograficzne, elementy przyrodnicze, pochodzenie i klasyfikacja gleb występujących, dotychczasowe zagospodarowanie i zachodzące tendencje oraz zamierzenia samorządu gminy pozwala na wyznaczenie na obszarze gminy dwóch podstawowych obszarów funkcjonalnych:

= obszar urbanizacji

= obszary funkcji ekologicznych

W ramach obszarów określono wyodrębniające się strefy, na których działalność należy prowadzić zgodnie z wiodącą funkcją wydzielonej strefy, przepisami szczególnymi i polityką przestrzenną właściwą dla danej strefy i danego obszaru.

W Studium... dla wydzielonych stref precyzuje się jedynie ogólne zasady przeznaczenia i zagospodarowania terenów pomagające w podejmowaniu jednostkowych, bardziej

szczegółowych decyzji przestrzennych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego i decyzjach o warunkach zabudowy.

Przyjęte nazwy stref funkcjonalnych mają charakter porządkujący i wyrażają ogólny cel rozwoju przestrzennego gminy.

Dominująca funkcja strefy odzwierciedla jej podstawowe przeznaczenie.

Zagospodarowanie strefy powinno być zgodne z jej funkcją i przeznaczeniem podstawowym.

Wyklucza się całkowicie wprowadzenie na obszarze strefy sprzecznych z jej funkcją i przeznaczeniem podstawowym.

Ukształtowana dotychczas struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy Byczyna pozwala na wyodrębnienie w ramach obszarów stref funkcjonalnych:

♦ **w obszarze urbanizacji:**

- strefy osadnicze zabudowane,
- strefy wskazane do zabudowy dla:
 - mieszkalnictwa i usług (publicznych i komercyjnych),
 - działalności gospodarczej (produkcji, usługowo – produkcyjnej składów i magazynów, usług technicznych).

♦ **w obszarze funkcji ekologicznych :**

- strefy systemu ekologicznego przyrodniczo czynne, szczególnej ochrony i ograniczonym zakresie działań i ingerencji,
- strefy rolnicze przewidziane do szczególnej ochrony i całkowitego wyłączenia z zabudowy /wspomagające obszary systemu ekologicznego/,
- strefy leśne,
- strefy zieleni ,
- strefy sportu i rekreacji.

Strefy i obszary są ze sobą wzajemnie powiązane. W obszarze urbanizacji – na obszarach zabudowanych występują tereny o funkcjach ekologicznych jak zieleń parkowa, skwery, zieleńce, cmentarze, tereny sportu i rekreacji, sady i ogrody, zbiorniki i cieki wodne z zielenią towarzyszącą.

3.3.2. Struktura funkcjonalno – przestrzenna gminy

Dla realizacji kierunków i celów polityki przestrzennej gminy w Studium w ramach obszarów wyznacza się następujące strefy funkcjonalno – przestrzenne , dla których wskazuje się zasadnicze kierunki rozwoju zabudowy oraz wskaźniki i parametry dotyczące ich zagospodarowania i użytkowania.

A. Strefy na obszarze wiejskim

1. Strefy zabudowy mieszkaniowej i usług – obejmujące zabudowę rolniczą (zagrodową) zabudowę mieszkaniową jednorodzinną ,usługi dla ludności i obsługi rolnictwa – czyli obszary istniejące ścisłego uwarunkowanego historycznie zainwestowania poszczególnych wsi w gminie - **MU**;
2. Strefy zabudowy mieszkaniowej –**M**;
3. Strefy działalności gospodarczej - produkcji, składów, magazynów , usług - **PU** ;
4. Strefy usług **UP** -publicznych)
5. Strefy usług **U** – publicznych i komercyjnych

- =====
6. Strefy usług technicznych - **WZ** (ujęcia wody), **NO** (oczyszczalnie ścieków), **EE** (urządzeń elektroenergetyki), **EG** (urządzeń gazownictwa), **EW** (elektrownie wiatrowe) ; **ES** (solary słoneczne);
 7. Strefy sportowo – usługowe - **URP**;
 8. Strefy zabudowy letniskowej –**UTL**;
 9. Strefy sportowo – rekreacyjne – **US**;
 10. Strefy produkcji i obsługi rolniczej- **RPO**;
 11. Strefy wód otwartych – **Ws**;
 12. Strefy zieleni, cmentarze – **ZP, ZC**;
 13. Strefy Leśne – **RL**;
 14. Strefy ogrodniczo – sadownicza - **RO**;
 15. Strefy rolne produkcyjne – **R; RZ**
 16. Strefy występowania udokumentowanych złóż – **PE**;

B. Strefy na obszarze miejskim

1. Strefa centrum śródmiejskiego obejmująca zabudowę położoną w obrębie murów miejskich- **AUC**;
2. Strefy zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej-**MW**;
3. Strefy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami – **MNU**;
4. Strefy działalności gospodarczej - produkcji, składów, magazynów , usług - **PU** ;
5. Strefy usług publicznych –**UP**;
6. Strefy usług publicznych i komercyjnych - **U**
6. Strefy usług technicznych - **WZ** (ujęcia wody), **NO** (oczyszczalnie ścieków), **EE** (urządzeń elektroenergetyki), **EG** (urządzeń gazownictwa) ;
7. Strefy sportowo – rekreacyjne - **US**;
8. Strefy wód otwartych – **Ws**;
9. Strefy zieleni, cmentarze – **ZP, ZC**;
10. Strefy leśne – **RL**;
11. Strefy rolne – **R; RZ**

Wyznaczonym strefom nadaje się symbol i odpowiednie oznaczenie graficzne na rysunku studium.

W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego tereny istniejącego zainwestowania należy uwzględnić w całości zgodnie ze wskazaniem na rysunku Studium, natomiast tereny rozwoju zabudowy należy uwzględniać odpowiednio do potrzeb i możliwości inwestycyjnych w okresie sporządzania planu, pozostawiając pozostałą część terenów jako rezerwę pod przyszły rozwój planowanej zabudowy.

4. Kierunki zmian w przeznaczaniu i użytkowaniu terenów oraz kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenów

4.1. Określenie kierunków zmian w przeznaczaniu terenów oraz kierunków dotyczących zagospodarowania terenów

Dla wydzielonych stref funkcjonalno – przestrzennych ustala się następujące kierunki zmian w przeznaczaniu terenów oraz wskaźniki dotyczące zagospodarowania terenów :

A. Strefy na obszarze wiejskim

MU - Strefy zabudowy mieszkaniowej i usług obejmujące zabudowę rolniczą (zagrodową) zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, usługi dla ludności i obsługi rolnictwa – czyli istniejące obszary ścisłego uwarunkowanego historycznie zainwestowania poszczególnych wsi w gminie :

Przeznaczenie terenów, dominujące:

- zabudowa zagrodowa w gospodarstwach rolnych, ogrodniczych i hodowlanych;
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinną z ogrodami;
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinną z usługami;
- zabudowa służąca prowadzeniu obsługi działalności rolniczej;
- zabudowa usług publicznych w zakresie oświaty i wychowania, kultury w tym budynki sakralne, zdrowia i opieki społecznej, sportu, rekreacji, wypoczynku, ochrony przeciwpożarowej;
- zabudowa usługowa komercyjna w zakresie handlu, gastronomii, zakłady usługowe branży rzemieślniczej;
- gospodarstwa agroturystyczne;
- tereny rekreacyjne – parki, place zabaw, itp.;
- zabudowa infrastruktury technicznej (urządzenia zaopatrzenia w wodę, odprowadzania ścieków, elektroenergetyki).

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- remonty, przebudowa, rozbudowa istniejącej zabudowy mieszkaniowej i niemieszkalnej;
- zmiana sposobu użytkowania istniejących budynków mieszkalnych i niemieszkalnych ;
- obiekty magazynowe do składowania produktów rolnych i urządzenia niezbędne dla prowadzenia gospodarki rolnej, w tym zbiorniki do czasowego gromadzenia gnojówki i gnojowicy oraz płyty gnojowe;
- obiekty i urządzenia towarzyszące zabudowie mieszkaniowej (budynki gospodarcze i garażowe) w tym rekreacji przydomowej;
- parkingi oraz małe zakłady obsługi samochodów i stacji paliw;

Ograniczenia zagospodarowania:

- kolidujące pod względem funkcji i charakteru zabudowy z użytkowaniem dominującym bądź uzupełniającym, w tym zwłaszcza uciążliwe dla otoczenia: przemysł, składy, hurtownie, bazy transportowe, rzemiosło, obiekty inwentarskie itp.;
- na terenach z zabudową objętą ochroną konserwatorską prowadzenie wszelkiej działalności zgodnie z wymogami konserwatorskimi dla zachowania tradycyjnej formy zabudowy;
- realizacja w granicach istniejących działek zagrodowych obiektów inwentarskich o obsadzie poniżej 60DJP;
- zachowanie odległości nowych obiektów inwentarskich od najbliższych budynków mieszkalnych na działkach sąsiednich nie mniejszej niż 50m – przy obsadzie od 40 DJP;
- zakaz składowania odpadów z działalności produkcyjnej, rzemieślniczej usługowej;
- zakaz lokalizacji obiektów wymagających obsługi transportem ciężkim
- dopuszczalne wyłącznie niezbędne remonty i rozbudowa budynków istniejących oraz zakaz wprowadzania nowej zabudowy na terenach bezpośredniego zagrożenia powodzią/zalewowymi położonych w strefie przepływu wód powodziowych o p=1% określonych na rysunku studium);
- dopuszczalne wyłącznie niezbędne remonty i rozbudowa budynków istniejących oraz zakaz wprowadzania zabudowy w strefie terenów narażonych na występowanie zalewów powodziowych i podtopień oraz niekorzystnych warunkach ekofizjograficznych.

Kierunki dotyczące zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

Nowe zagospodarowanie terenów i nową zabudowę należy kształtować w sposób harmonijny z zabudową istniejącą w zakresie układu, architektury i gabarytów zabudowy z zachowaniem cech regionalnych zabudowy i krajobrazu kulturowego.

- maksymalna wysokość zabudowy – 2 kondygnacje, wyjątkowo 3 kondygnacje w nawiązaniu do istniejącej zabudowy o takiej wysokości ;
- wysokość budynków usługowych do dwóch kondygnacji;
- wysokość budynków gospodarczych i garaży – 1 kondygnacja nadziemna z możliwością poddasza użytkowego;
- powierzchnia lokalu usługowego w budynku mieszkalnym do 35 % jego powierzchni użytkowej;
- minimalna odległość obiektów budowlanych od dróg publicznych – zgodnie z przepisami odrębnymi.

M – Strefy zabudowy mieszkaniowej
--

Przeznaczenie terenów dominujące:

- zabudowa mieszkaniowa (jednorodzinna i wielorodzinna)

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- obiekty i urządzenia towarzyszące ;
- infrastruktura techniczna;
- zieleń towarzysząca zabudowie;

Ograniczenia zagospodarowania:

- wprowadzania funkcji kolidujących z przeznaczeniem dominującym;

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- powierzchnia zabudowy – do 65%;
- powierzchnia biologicznie czynna – min.25% ;
- wysokość budynków – do trzech kondygnacji nadziemnych , w tym poddasze użytkowe;
- miejsca postojowe w ilości 1 miejsce na 1 mieszkanie;

PU – Strefy działalności gospodarczej – produkcji, składów, magazynów ,usług:
--

Przeznaczenie terenów dominujące:

- zakłady produkcyjne, budownictwa, obiekty składowania, magazynowania, usługowe, usługowo – produkcyjne, biogazownie, bazy transportowe;
- urządzenia produkcji rolnej i hodowlanej oraz obiekty i urządzenia obsługi rolnictwa;
- obiekty obsługi gospodarki rolnej;
- rzemiosło różnych branż;
- obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
- bazy postojowe dla samochodów transportowych, stacje obsługi samochodów i stacje paliw;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- mieszkania dla nadzoru właścicieli zakładów, parkingi;
- maszty i stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej;

Ograniczenia zagospodarowania:

- kolidujące pod względem funkcji z użytkowaniem dominującym, w tym zwłaszcza tereny zabudowy mieszkaniowej, zabudowa zagrodowa, obiekty użyteczności publicznej dla których obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu, itp.;
- zakaz składowania odpadów z działalności produkcyjnej i usługowej;
- lokalizację zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii oraz działalności, która zagraża zanieczyszczeniem wód podziemnych lub może powodować

=====

przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący działalność ma tytuł prawny.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- powierzchnia zabudowy – do 85%;
- powierzchnia biologicznie czynna – min.10% ;
- wysokość obiektów produkcyjnych – dostosowana do wymogów technologicznych lecz nie więcej niż 15m;
- miejsca postojowe w ilości 1 miejsce na 10 zatrudnionych;
- minimalna odległość obiektów budowlanych od dróg publicznych – zgodnie z przepisami odrębnymi.

UP – Strefy usług publicznych

Przeznaczenie terenów dominujące:

- obiekty usługowe pełniące funkcje publiczne;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie :

- mieszkanie dla obsługi obiektu ;
- urządzenia towarzyszące , miejsca postojowe;

Ograniczenia zagospodarowania:

- zabudowa kolidująca z użytkowaniem dominującym ;

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- wprowadzać zieleń od stref sąsiednich o innych formach zabudowy;
- wysokość zabudowy – do dwóch kondygnacji;

UP – Strefy usług

Przeznaczenie terenów dominujące:

- obiekty usługowe publiczne, komercyjne;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie :

- mieszkania dla prowadzącego usługi;
- urządzenia rekreacyjne i sportowe, miejsca postojowe;

Ograniczenia zagospodarowania:

- zabudowa kolidująca z użytkowaniem dominującym i dopuszczalnym;

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- wprowadzać zieleń od stref sąsiednich o innych formach zabudowy;
- wysokość zabudowy – do dwóch kondygnacji;

WZ, NO, EE, EG, EW - Strefy usług technicznych:

Przeznaczenie terenów dominujące:

- tereny obiektów i urządzeń zaopatrzenia w wodę - **WZ**;
- tereny obiektów i urządzeń odprowadzania ścieków - **NO**;
- tereny obiektów i urządzeń elektroenergetyki i telekomunikacji oznaczone na rysunku studium symbolem: **EE**;
- tereny obiektów i urządzeń gazowniczych - **EE**;
- tereny lokalizacji elektrowni wiatrowych – **EW**;
- tereny lokalizacji solarów słonecznych - **ES**;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- zakłady i obiekty związane z użytkowaniem dominującym
- budynki administracyjno – socjalne
- magazyny, składy, bazy transportowe
- urządzenia infrastruktury technicznej

- =====
- drogi wewnętrzne i dojazdowe, miejsca postojowe
 - zieleń ;

Ograniczenia zagospodarowania:

- zgodnie z przepisami odrębnymi;
- kolidujące pod względem funkcji i charakteru zabudowy z użytkowaniem dominującym, w tym zabudowa mieszkaniowa i zagrodowa;
- wyłączyć lokalizację solarów słonecznych na terenach wysokich klas bonitacji gleb (IIIkl.) ;

Wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- zgodnie z przepisami szczególnymi w tym zakresie;
- powierzchnia biologiczna czynna nie mniej niż 10%,
- tereny w miarę możliwości izolować od innych stref pasami zieleni.

Wymagania dla lokalizacji farmy wiatrowej EW:

- a) zachowanie strefy ochronnej od istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej 700; strefy ochronnej od wiatraków 600m;
- b) zachowanie odległości między turbinami – 400m,
- c) zachowanie odległości od terenów lasów, skupisk drzew i zadrzewień, cieków wodnych, dróg publicznych, linii kolejowych i elektroenergetycznych zgodnie z przepisami odrębnymi,
- d) przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu na awifaunę i chiropterofaunę nie wykaże negatywnego wpływu na ptaki i nietoperze,
- e) wymagane jest łagodzenie skutków krajobrazowych poprzez odpowiednie zapisy w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, w szczególności poprzez wprowadzenie wymagań:
 - jednorodnej farmy wiatrowej pod względem formy budowlanej, kolorystyki, wysokości poszczególnych turbin,
 - w kolorystyce stosować kolory nie kontrastujące ze środowiskiem,
 - zakaz wykorzystania konstrukcji elektrowni wiatrowych jako nośników reklam
- f) z posadowienia turbin wiatrowych wyłączyć tereny łąk położonych w obniżeniach dolinnych.

URP – strefy sportowo - usługowe

Przeznaczenie terenów dominujące:

- ogólnie dostępne urządzenia rekreacji i wypoczynku takie jak: stadiony, boiska sportowe, korty tenisowe, hale sportowe, baseny otwarte i kryte, kąpieliska, urządzenia sportu i zabaw dla dzieci i młodzieży,
- publiczne i komercyjne obiekty użyteczności publicznej,
- zbiorniki i ciek wodne oraz zieleń im towarzysząca;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- miejsca parkingowe dla obsługi strefy,
- zieleń towarzysząca,

Ograniczenia zagospodarowania

- kolidujące pod względem funkcji i charakteru zabudowy z użytkowaniem dominującym jak zakłady produkcji, zabudowa zagrodowa, infrastruktura techniczna nie związana z funkcjonowaniem obiektów w strefie min. stacje paliw.

Wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów

- powierzchnia zabudowy terenu – do 20%;
- powierzchnia biologicznie czynna – min.60%;
- wysokość zabudowy – 1 kondygnacja nadziemna;
- minimalna odległość obiektów budowlanych od dróg publicznych – zgodnie z przepisami odrębnymi.

UTL – strefy zabudowy letniskowej

Przeznaczenie terenów;

- zabudowa letniskowa,
- urządzenia rekreacji przydomowej, zieleń i obiekty małej architektury;

- Przeznaczenie uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- urządzenia rekreacji przydomowej, zieleń i obiekty małej architektury;
- usługi małego handlu i gastronomii,
- miejsca postojowe dla samochodów;

Ograniczenia zagospodarowania:

- wprowadzania zabudowy kolidującej pod względem funkcji i charakteru zabudowy.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- zabudowa jednokondygnacyjna
- powierzchnia biologicznie czynna na działce – min.80%,
- powierzchnia zabudowy – do 15%.

US - Strefy sportu i rekreacji

Przeznaczenie terenów dominujące:

- ogólnie dostępne urządzenia rekreacji i wypoczynku takie jak: stadiony, boiska sportowe, korty tenisowe, hale sportowe, baseny otwarte i kryte, kąpieliska, miejsca do plażowania, stanowiska do łowienia ryb, urządzenia sportu i zabaw, miejsca do pikników, parki i zieleń urządzona;
- zbiorniki i ciek wodne oraz zieleń im towarzysząca;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie :

- obiekty i urządzenia towarzyszące, w tym parkingi i sanitarno – higieniczne;
- pola biwakowe, zieleń towarzysząca, mała architektura;
- obiekty usługowe w zakresie handlu i gastronomii;
- obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
- mieszkania dla nadzoru.

Ograniczenia zagospodarowania:

- zakaz lokalizacji obiektów nie związanych z przeznaczeniem podstawowym i dopuszczalnym zagospodarowaniem w tym zwłaszcza tereny zabudowy mieszkaniowej, zabudowa zagrodowa, obiekty użyteczności publicznej dla których obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu, obiekty przemysłowe, uciążliwe obiekty produkcyjne, składowe, rzemieślnicze, itp.;

Wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- powierzchnia zabudowy terenu – do 10%;
- powierzchnia biologicznie czynna – min.80%;
- wysokość zabudowy – 1 kondygnacja nadziemna;
- minimalna odległość obiektów budowlanych od dróg publicznych – zgodnie z przepisami odrębnymi.

RPO – strefy produkcji i obsługi rolniczej

Przeznaczenie terenów dominujące:

- zakłady produkcji rolnej, hodowlanej w tym drobiu;
- zakłady sadownictwa, ogrodnictwa w tym szklarnie;
- zakłady przetwórstwa rolno – spożywczego;
- obiekty składowania i magazynowania produktów rolnych, silosy zbożowe, mieszalnice pasz;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- urządzenia związane z obsługą gospodarki polowej i hodowlanej;

- =====
- budynki administracyjno – socjalne;
 - mieszkanie dla właściciela zakładu;
 - usługi komercyjne;
 - stacje bazowe telefonii komórkowej;

Ograniczenia zagospodarowania:

- wprowadzanie obiektów nie związanych z przeznaczeniem dominującym, dopuszczalnym i uzupełniającym ;

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- wysokość zabudowy – dostosowana do wymogów technologicznych;
- powierzchnia zabudowana – do 85%;
- powierzchnia biologicznie czynna – nie mniej niż 10%.

Ws - Strefy wód otwartych

Przeznaczenie terenów dominujące:

- tereny wód stojących, rzek i cieków;
- tereny zbiorników wodnych;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- obiekty i urządzenia związane z obsługą terenów wód;
- małe elektrownie wodne;
- ciągi piesze i ścieżki rowerowe, urządzenia rekreacyjne, mała architektura;

Ograniczenia zagospodarowania :

- zachowanie pasa terenu wzdłuż cieków wodnych o szerokości min.5,0m dla potrzeb konserwacji, modernizacji cieków i urządzeń;
- zakaz budowy obiektów nie związanych z funkcją dominującą oraz uzupełniającą i dopuszczalnym zagospodarowaniem;
- zakaz wprowadzania nowej zabudowy nie związanej z obsługą gospodarki wodnej na terenach bezpośredniego zagrożenia powodzią/zalewowymi położonych w strefie przepływu wód powodziowych o p=1%, a także w strefie terenów narażonych na występowanie zalewów powodziowych i podtopień.

ZP, ZC - Strefy zieleni , cmentarzy
--

Przeznaczenie terenów dominujące:

- w strefach **ZP**- zielenie urządzone, zieleńce, parki i skwery,
- w strefach **ZC** - cmentarze;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- w strefach **ZP** - obiekty i urządzenia sportowo – rekreacyjne, place zabaw dla dzieci, mała architektura, ścieżki piesze i pieszo – rowerowe;
- w strefach **ZC** – budynki uzupełniające użytkowanie dominujące, takie jak kaplice cmentarne, domy pogrzebowe itp.;
- miejsca postojowe dla samochodów i rowerów;
- sieci i urządzenia infrastruktury technicznej;

Ograniczenia zagospodarowania :

- zabudowa nie związana z przeznaczeniem dominującym;
- użytkowanie kolidujące z użytkowaniem dominującym i uzupełniającym;
- na terenach parków i cmentarzach objętych ochroną dziedzictwa kulturowego i zabytków wszelkie działania inwestycyjne i zmiany w zagospodarowaniu muszą być prowadzone zgodnie z wymogami konserwatorskimi;

- =====
- na pozostałych terenach zagospodarowanie należy kształtować z zachowaniem istniejącego starodrzewia, wyznaczając ciągi piesze w powiązaniu z ciągami komunikacji pieszej na terenach sąsiednich;
 - zagospodarowanie w obrębie strefy ochrony sanitarnej cmentarza – 50m – zgodnie z przepisami szczególnymi.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- powierzchnia trwałego nowego zainwestowania związanego z przeznaczeniem dopuszczalnym nie może przekroczyć 20% powierzchni terenu.

RL - Strefy leśne

Przeznaczenie terenów dominujące:

- tereny lasów;
- tereny do zalesienia;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- łąki śródleśne;
- obiekty i urządzenia gospodarki leśnej,
- urządzenia związane z gospodarką wodną,
- urządzenia sportu i wypoczynku,
- urządzenia turystyczne;
- parkingi dla obsługi rekreacji oraz zbieractwa jagód i grzybów,
- obiekty i urządzenia hydrotechniczne związane z ochroną przeciwpowodziową i przeciwpożarową
- inne nie zalesione grunty leśne,

Ograniczenia zagospodarowania;

- zakaz innej zabudowy niż wymieniona w dopuszczalnym zagospodarowaniu,
- ograniczenia regulacji stosunków wodnych do niezbędnych i uzasadnionych potrzebami utrzymania i odnowienia lasu;

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- kształtowanie nowych nasadzeń zgodnie z warunkami siedliskowymi, w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności lasu,
- przebudowa drzewostanów zniekształconych,
- zakaz wprowadzania nowej zabudowy nie związanej z obsługą gospodarki leśnej i wodnej na terenach leśnych położonych w strefie przepływu wód powodziowych o p=1%.

RO – Strefy ogrodniczo - sadownicze
--

Przeznaczenie terenów dominujące:

- tereny sadów, ogrodów, namioty foliowe i szklarnie,

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- obiekty i urządzenia gospodarcze związane z użytkowaniem podstawowym,
- mieszkanie dla prowadzącego działalność.

Ograniczenia zagospodarowania :

- zabudowa nie związana z użytkowaniem podstawowym,

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- powierzchnia trwałego nowego zainwestowania związanego z przeznaczeniem dopuszczalnym nie może przekroczyć 25% powierzchni terenu.

R, RZ - Strefy rolniczo produkcyjne
--

Przeznaczenie terenów dominujące:

- niezabudowane użytki rolne : grunty orne (uprawy polowe) łąki i pastwiska;

=====

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- uprawy ogrodnicze i sadownicze;
- zadrzewienia śródpolne,
- stawy rybne;
- zabudowa zagrodowa, wielkotowarowe gospodarstwa specjalistyczne o obsadzie do 210DJP;
- budynki i urządzenia służące prowadzeniu działalności rolniczej, w tym silosy rolnicze, płyty gnojowe, wiaty gospodarcze, obiekty i urządzenia hydrotechniczne ;
- drogi dojazdowe do gruntów rolnych i leśnych,
- maszty pomiarowe wiatru;
- elektrownie wiatrowe wyłącznie na wyznaczonych obszarach;
- zalesianie gruntów niskich klas bonitacji gleb i zdegradowanych;

Ograniczenia zagospodarowania :

- zakaz zabudowy obiektami nie wymienionymi w uzupełniającym i dopuszczalnym zagospodarowaniu,
- lokalizacja dużych obiektów budowlanych zwłaszcza inwentarskich , które stanowią dysonans w krajobrazie
- zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym oraz utrzymaniem, budową, odbudową urządzeń melioracji wodnych;
- zakaz likwidowania naturalnych zbiorników wodnych, starorzeczy i obszarów wodno-błotnych;
- zakaz wprowadzania nowej zabudowy zwłaszcza związanej z produkcją rolną na terenach bezpośredniego zagrożenia powodzią/zalewowymi położonych w strefie przepływu wód powodziowych o $p=1\%$, a także w strefie terenów narażonych na występowanie zalewów powodziowych i podtopień; dopuszczalne remonty istniejącej zabudowy w niezbędnym zakresie.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- ochrona zmeliorowanych i drenowanych użytków rolnych;
- utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracji szczegółowych;
- odtworzenie dawnych miedz śródpolnych;

PE – Strefy występowania udokumentowanych złóż

Przeznaczenie terenów dominujące:

- udokumentowane złoża surowców mineralnych;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- zakład eksploatacji i przerobu kruszywa,
- grunty rolne,
- po zakończeniu eksploatacji – rekultywacja, zgodnie z przyjętym kierunkiem (dopuszczalna rekultywacja na zagospodarowanie rekreacyjno – wypoczynkowe).

Ograniczenia zagospodarowania :

- zabudowa uniemożliwiająca przyszłą eksploatację.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- eksploatacja kopaliny połączona z sukcesywną rekultywacją terenów poeksploatacyjnych w kierunku wodnym lub leśnym,
- eksploatację prowadzić zgodnie z ustawą Prawo geologiczne i górnicze .

B. Strefy na obszarze miejskim

AUC - Strefa centrum śródmiejskiego obejmująca zabudowę położoną w obrębie murów miejskich-

Przeznaczenie terenów dominujące:

- obiekty użyteczności publicznej, w tym zwłaszcza obiekty administracji publicznej, finansowej, gospodarczej, różnego rodzaju biura, obiekty kultury, organizacji społecznych, hoteli,
- handel i gastronomia, usługi bytowe obiekty sakralne, nauki, rozrywki, ochrony zdrowia, apteki itp.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna,
- skwery i zieleńce,
- parkingi i wbudowane garaże,

Ograniczenia zagospodarowania :

- zabudowa o funkcji kolidującej z funkcją i charakterem zabudowy dominującej, uzupełniającej i dopuszczalnym zagospodarowaniem.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- z uwagi na objęcie ochroną konserwatorską całej strefy wszelkie zmiany w zagospodarowaniu i zabudowie terenów należy podporządkować wymogom ochrony ustalonych dla tych stref,

MW - Strefy zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej:

Przeznaczenie terenów dominujące:

- zabudowa wielorodzinna

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- obiekty obsługujące mieszkańców,
- tereny rekreacji przydomowej i osiedlowej,
- handel i gastronomia, usługi bytowe,
- parkingi zbiorowe garaże,

Ograniczenia zagospodarowania :

- zabudowa o funkcji kolidującej z funkcją i charakterem zabudowy dominującej, uzupełniającej i dopuszczalnym zagospodarowaniem w tym rzemiosło uciążliwe, bazy transportowe, stacje paliw.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- nową zabudowę należy kształtować w nawiązaniu do istniejącej zabudowy w zakresie układu i wysokości zabudowy,
- wysokość zabudowy - do 4 kondygnacji

MNU - Strefy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami

Przeznaczenie terenów dominujące:

- zabudowa jednorodzinna,
- usługi.

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- małe budynki mieszkalne wielorodzinne,
- tereny rekreacji przydomowej i osiedlowej,
- handel i gastronomia, usługi bytowe,

- =====
- budynki gospodarcze ,garaże,

Ograniczenia zagospodarowania :

- zabudowa o funkcji kolidującej z funkcją i charakterem zabudowy dominującej , uzupełniającej i dopuszczalnym zagospodarowaniem w tym rzemiosło uciążliwe, bazy transportowe, stacje paliw.
- dopuszcza się jeden budynek gospodarczy, gospodarczo garażowy lub garażowy;
- kolidujące pod względem funkcji i charakteru zabudowy z użytkowaniem dominującym bądź uzupełniającym, w tym zwłaszcza uciążliwe dla otoczenia: przemysł, składy, hurtownie, bazy transportowe, rzemiosło, obiekty inwentarskie, stacje obsługi samochodów i stacje paliw, itp.
- zakaz lokalizacji usług wymagających obsługi transportem ciężkim ;

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

Zagospodarowanie terenów i nowa zabudowę należy kształtować w sposób harmonijny z zabudową istniejącą w zakresie układu, architektury i gabarytów, na zasadzie kontynuacji i w nawiązaniu do cech regionalnych zabudowy.

- powierzchnia biologicznie czynna na działce – min.60%;
- powierzchnia zabudowy – do 30%; z usługami – do 55%;
- powierzchnia działek budowlanych :
 - a) działki zabudowy wolnostojącej – 700 – 1200m²;
 - b) działki zabudowy jednorodzinnej bliźniaczej – 350 - 600m²;
 - c) działki zabudowy jednorodzinnej z usługami – 800-1500m²;
 - d) działki szeregowej – 300m²;
- wysokość zabudowy mieszkaniowej jedna lub dwie kondygnacje nadziemne plus poddasze użytkowe, przy czym wydzielony nowy zespół zabudowy należy realizować o jednakowej wysokości;
- wysokość budynków gospodarczych i garaży – jedna kondygnacja nadziemna z możliwością poddasza użytkowego, nie więcej niż 6,0m do kalenicy ;
- minimalna odległość obiektów budowlanych od dróg publicznych – zgodnie z przepisami odrębnymi.

PU- Strefy działalności gospodarczej - produkcji, składów, magazynów , usług :

Przeznaczenie terenów dominujące:

- zakłady produkcyjne, budownictwa, obiekty składowania, magazynowania, usługowe, usługowo – produkcyjne, biogazownie, bazy transportowe;
- rzemiosło różnych branż,
- obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej, maszty telefonii komórkowej;
- bazy postojowe dla samochodów transportowych, stacje obsługi samochodów i stacje paliw;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- mieszkania dla nadzoru właścicieli zakładów, parkingi,
- maszty i stacje przekaźnikowe telefonii komórkowej;

Ograniczenia zagospodarowania:

- kolidujące pod względem funkcji z użytkowaniem dominującym, w tym zwłaszcza tereny zabudowy mieszkaniowej, zabudowa zagrodowa, obiekty użyteczności publicznej dla których obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu, itp.
- zakaz składowania odpadów z działalności produkcyjnej i usługowej;
- lokalizację zakładów o działalności mogącej powodować przekroczenia standardów jakości środowiska poza terenem, do którego prowadzący działalność ma tytuł prawny.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- powierzchnia zabudowy – do 85%;
- powierzchnia biologicznie czynna – min.10%;

- =====
- wysokość obiektów produkcyjnych – dostosowana do wymogów technologicznych lecz nie więcej niż 15m;
 - miejsca postojowe w ilości 1 miejsce na 10 zatrudnionych;
 - minimalna odległość obiektów budowlanych od dróg publicznych – zgodnie z przepisami odrębnymi.

UP - Strefy usług publicznych

Przeznaczenie terenów:

- usługi pełniące funkcję publicznych;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- mieszkanie dla obsługującego obiekt;
- zieleń towarzysząca, mała architektura;
- urządzenia towarzyszące działalności usługowej, w tym miejsca postojowe dla samochodów;
- sieci i urządzenia infrastruktury technicznej;

Wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- powierzchnia zabudowana terenu – do 65%;
- powierzchnia biologicznie czynna – min.25%.

U - Strefy usług

Przeznaczenie terenów:

- usługi publiczne, komercyjne;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- budynki magazynowe i place składowe z wyłączeniem składowania odpadów;
- zieleń towarzysząca, mała architektura;
- urządzenia towarzyszące działalności usługowej, w tym miejsca postojowe dla samochodów;
- sieci i urządzenia infrastruktury technicznej;
- stacje paliw jako obiekt towarzyszący działalności usługowej

Wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- powierzchnia zabudowana terenu – do 75%;
- powierzchnia biologicznie czynna – min.15%.

WZ, NO, EE, EG - Strefy usług technicznych:

Przeznaczenie terenów dominujące:

- tereny obiektów i urządzeń zaopatrzenia w wodę - **WZ**;
- tereny obiektów i urządzeń odprowadzania ścieków - **NO**;
- tereny obiektów i urządzeń elektroenergetyki i telekomunikacji oznaczone na rysunku studium symbolem: **EE**;
- tereny obiektów i urządzeń gazowniczych - **EE**;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- zakłady związane z użytkowaniem dominującym,
- budynki administracyjno – socjalne ,
- magazyny, składy, bazy transportowe,
- zieleń towarzysząca.

Ograniczenia zagospodarowania:

- zgodnie z przepisami odrębnymi;
- kolidujące pod względem funkcji i charakteru zabudowy z użytkowaniem dominującym, w tym zabudową mieszkaniową i zagrodową

Wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- zgodnie z przepisami szczególnymi w tym zakresie;

- powierzchnia biologiczna czynna nie mniej niż 10%.
- tereny izolować od innych stref pasami zieleni.

US - Strefy sportowo – rekreacyjne

Przeznaczenie terenów dominujące:

- ogólnie dostępne urządzenia rekreacji i wypoczynku takie jak: stadiony, boiska sportowe, korty tenisowe, hale sportowe, baseny otwarte i kryte, kąpieliska, miejsca do plażowania, stanowiska do łowienia ryb, urządzenia sportu i zabaw, miejsca do pikników, parki i zieleń urządzona;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie :

- obiekty i urządzenia towarzyszące, w tym parkingi i sanitarno – higieniczne;
- pola biwakowe, zieleń towarzysząca, mała architektura;
- obiekty usługowe w zakresie handlu i gastronomii;
- obiekty i urządzenia infrastruktury technicznej;
- mieszkania dla nadzoru

Ograniczenia zagospodarowania:

- zakaz lokalizacji obiektów nie związanych z przeznaczeniem podstawowym i dopuszczalnym zagospodarowaniem w tym zwłaszcza tereny zabudowy mieszkaniowej, zabudowa zagrodowa, obiekty użyteczności publicznej dla których obowiązują dopuszczalne poziomy hałasu, obiekty przemysłowe, uciążliwe obiekty produkcyjne, składowe, rzemieślnicze, itp.;

Wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- powierzchnia zabudowy terenu – do 10%,
- powierzchnia biologicznie czynna – min.80%,
- wysokość zabudowy – 1 kondygnacja nadziemna,
- minimalna odległość obiektów budowlanych od dróg publicznych – zgodnie z przepisami odrębnymi.

Ws - Strefy wód otwartych

Przeznaczenie terenów dominujące:

- tereny wód stojących, rzek i cieków;
- tereny zbiorników wodnych;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- obiekty i urządzenia związane z obsługą terenów wód;
- ciągi piesze i ścieżki rowerowe, urządzenia rekreacyjne, mała architektura;

Ograniczenia zagospodarowania :

- zachowanie pasa terenu wzdłuż zbiornika i cieku wodnego o szerokości min.5,0m dla potrzeb konserwacji, modernizacji,
- zakaz budowy obiektów nie związanych z funkcją dominującą oraz uzupełniającym i dopuszczalnym zagospodarowaniem.

ZP, ZC -Strefy zieleni, cmentarze

Przeznaczenie terenów dominujące:

- w strefach **ZP**- zieleń urządzona, zieleńce, parki i skwery,
- w strefach **ZC** - cmentarze;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- w strefach **ZP** - obiekty i urządzenia sportowo – rekreacyjne, place zabaw dla dzieci, mała architektura, ścieżki piesze i pieszo – rowerowe;
- w strefach **ZC** – budynki uzupełniające użytkowanie dominujące, takie jak kaplice cmentarne, domy pogrzebowe itp.;

- miejsca postojowe dla samochodów i rowerów;
- sieci i urządzenia infrastruktury technicznej;

Ograniczenia zagospodarowania :

- zabudowa nie związana z przeznaczeniem dominującym;
- użytkowanie kolidujące z użytkowaniem dominującym i uzupełniającym;
- na terenach parków i cmentarzach objętych ochroną dziedzictwa kulturowego i zabytków wszelkie działania inwestycyjne i zmiany w zagospodarowaniu muszą być prowadzone zgodnie z wymogami konserwatorskimi;
- na pozostałych terenach zagospodarowanie należy kształtować z zachowaniem istniejącego starodrzewia, wyznaczając ciągi piesze w powiązaniu z ciągami komunikacji pieszej na terenach sąsiednich;
- zagospodarowanie w obrębie strefy ochrony sanitarnej cmentarza – 50m – zgodnie z przepisami szczególnymi.

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- powierzchnia trwałego nowego zainwestowania związanego z przeznaczeniem dopuszczalnym nie może przekroczyć 20% powierzchni terenu.

RL - Strefy leśne

Przeznaczenie terenów dominujące:

- tereny lasów,

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie;

- ścieżki piesze i rowerowe;

Ograniczenia zagospodarowania;

- wprowadzania zabudowy nie związanej z obsługą lasów;

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- kształtowanie nowych nasadzeń zgodnie z warunkami siedliskowymi, w kierunku powiększania różnorodności biologicznej i zwiększania odporności lasu
- przebudowa drzewostanów zniekształconych.

R, RZ - Strefy rolne

Przeznaczenie terenów dominujące:

- niezabudowane użytki rolne :grunty orne (uprawy polowe) łąki i pastwiska;

Uzupełniające i dopuszczalne zagospodarowanie:

- uprawy ogrodnicze i sadownicze;
- stawy rybne;
- zalesianie gruntów niskich klas bonitacji gleb i zdegradowanych;
- drogi transportu rolnego;

Ograniczenia zagospodarowania :

- zakaz zabudowy obiektami nie wymienionymi w uzupełniającym i dopuszczalnym zagospodarowaniu;
- lokalizacja dużych obiektów budowlanych zwłaszcza inwentarskich , które stanowią dysonans w krajobrazie ;
- zakaz wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem prac związanych z zabezpieczeniem przeciwpowodziowym oraz utrzymaniem, budową, odbudowa urządzeń melioracji wodnych;

Kierunki zagospodarowania terenów, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- ochrona zmeliorowanych i drenowanych użytków rolnych;
- utrzymanie i konserwacja urządzeń melioracji szczegółowych;
- odtworzenie dawnych miedz śródpolnych;

4.2. Wytyczne stosowania ustaleń określających kierunki zmian w przeznaczaniu terenów oraz kierunków dotyczących zagospodarowania terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

1. Ustalenia dotyczące użytkowania oraz zagospodarowania terenów stosuje się do planowanych zmian istniejącego użytkowania oraz zagospodarowania i zabudowy terenów.
2. Istniejąca zabudowę o funkcji niezgodnej z planowanymi kierunkami zmian można w miejscowych planach uwzględnić zgodnie ze stanem faktycznym. Można także dopuścić jej rozwój w granicach nieruchomości, na której się znajduje, jeśli nie koliduje to z planowanym użytkowaniem dominującym i zasadami ochrony środowiska.
3. Ustalenia dotyczące użytkowania są obowiązujące ogólnie dla stref, w granicach których w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy wydzielać tereny o różnym przeznaczeniu zgodnie z tymi ustaleniami, przy czym:
 - podstawowe ustalenia dotyczące użytkowania dominującego i ograniczenia zagospodarowania są wiążące,
 - wskazane użytkowanie w ustaleniach dotyczących użytkowania dominującego oraz ustalenia dotyczące użytkowania uzupełniającego i dopuszczalnego są otwarte i mogą być uzupełniane jeśli warunki tego wymagają z uwzględnieniem ustaleń dotyczących ograniczenia zagospodarowania.
4. We wszystkich wyznaczonych strefach możliwa jest lokalizacja infrastruktury technicznej nie kolidującej z istniejącym i planowanym zagospodarowaniem, a także lokalizacja infrastruktury drogowej służącej obsłudze planowanej zabudowy, w tym placów, ścieżek rowerowych i pieszych.

Dla obszarów zurbanizowanych ustala się następujące wskaźniki zagospodarowania działek/terenów inwestycji

	<u>max.% pow. zabudowy</u>	<u>min.% pow. biologicznie czynnej</u>
- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna	40	45
- zabudowa w strefie centrum	80	15
- zabudowa jednorodzinna	30	65
- zabudowa mieszkaniowa z usługami	55	40
- zabudowa usługowa	65	10
- zabudowa zagrodowa	70	25
- tereny urządzeń sportowych	10	80
- tereny obiektów produkcji, składów magazynów	85	10
- tereny produkcji i obsługi rolniczej	80	15
- zalecana powierzchnia wydzielania nowych działek budowlanych:		
a) działki zagrodowej – 1200 – 2500m ² ;		
b) działki zabudowy jednorodzinnej:		
na wsi - 700 - 1200m ²		
w mieście - 600 - 1000m ²		
c) działki zabudowy jednorodzinnej z usługami – 800-1500m ² ;		

Podane wskaźniki należy traktować jako nieprzekraczalne i stosować dla zabudowy nowej i przekształcanej. Oznacza to, że w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego można:

- =====
- ustalać dla nowej i przekształcanej zabudowy mniejsze powierzchnie zabudowy i większe powierzchnie biologicznie czynne odpowiednio do miejscowych warunków rodzaju zabudowy,
 - dla zabudowy istniejącej stosować inne wskaźniki, dostosowane do stanu faktycznego.
- W przypadku zabudowy zagrodowej wskaźniki dotyczą działek wchodzących w skład gospodarstwa rolnego, położonego w granicach obszarów zurbanizowanych (działki siedliskowej).

4.3. Warunki dla lokalizacji odnawialnych źródeł energii

4.3.1. Elektrownie wiatrowe

1. Obszary potencjalnych lokalizacji farm wiatrowych oznaczone zostały na rysunku studium symbolem: EW (1EW – 11EW);

2. Warunki lokalizacji farm wiatrowych, wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów:

- = realizacja farm wiatrowych w oparciu o plan miejscowy który może obejmować jeden lub kilka wyznaczonych obszarów bezpośrednio ze sobą położonych;
- = lokalizacja elektrowni wiatrowych na wyznaczonych obszarach będzie możliwa jeżeli analizy i studia , monitoring przeprowadzony zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie wytycznymi oraz przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko w raporcie wykaże brak znaczącego negatywnego oddziaływania na środowisko kulturowe, krajobraz a także awifaunę i chiropterofaunę .
- = przed przystąpieniem do sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego inwestor winien wykonać następujące opracowania:
 - koncepcję rozmieszczenia turbin wiatrowych na poszczególnych obszarach wskazanych w studium popartą badaniami i analizami specjalistycznymi obejmującymi:
 - studium krajobrazowe identyfikującym miejsca widokowe oraz wskazujące koncentrację kilku wiatraków na osi widokowej, stopień ingerencji w krajobraz planowanych farm wiatrowych z tych miejsc wraz z identyfikacją stref o najmniejszej konfliktowości;
 - przed uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, na obszarach przeznaczonych pod lokalizację farm wiatrowych należy przeprowadzić monitoring orbity i chiropterofauny zgodnie z obowiązującymi wytycznymi, aby uzyskać pełne i reprezentatywne dane dotyczące wykorzystania przestrzeni powietrznej planowanej farmy wiatrowej przez ptaki i nietoperze,; lokalizacja elektrowni wiatrowych na przedmiotowym terenie będzie możliwa, jeżeli monitoring przeprowadzony zgodnie z aktualnymi wytycznymi wykaże brak znaczącego negatywnego oddziaływania na awifaunę i chiropterofaunę;
 - analizę uwarunkowań geologicznych, stosunków wodnych i klimatu;
 - analizę emisji hałasu, wibracji i drgań;
 - analizę skumulowanego oddziaływania farm wiatrowych planowanych na obszarze gminy i realizowanych na terenach gmin sąsiednich na środowisko przyrodnicze ;

3. Wskaźniki zagospodarowania i użytkowania terenów ,ograniczenia zagospodarowania:

- zgodnie z przepisami odrębnymi i wynikającymi z wstępnie przeprowadzonych badań specjalistycznych i analiz ;
- instalowanie urządzeń o najnowszych rozwiązaniach technologicznych dla ograniczenia uciążliwości oddziaływania na środowisko i zdrowie ludzi;
- ilość turbin farmy wiatrowej na poszczególnych wyznaczonych obszarach musi zapewniać wymaganą odległości między turbinami zgodnie z instrukcją producenta , lecz nie mniejszą niż -400m;
- od istniejącej i planowanej zabudowy mieszkaniowej zachować odległość 700m;
- dla terenów EW należy zachować strefę ochronną 600m;

- =====
- na wyznaczonym obszarze EW zaleca się jeden typ turbin lub różne typy pod warunkiem zbliżonych parametrów konstrukcyjnych;
 - moc pojedynczych turbin elektrowni wiatrowych – do 5MW;
 - wysokość konstrukcji wraz ze skrzydłem do 190m, mierząc od naturalnego poziomu terenu;
 - przy każdym zespole elektrowni należy wykonać plac manewrowy i dojazd o szer. min.4m.
 - posadowienie turbin wymaga uprzednio wykonania badań geotechnicznych podłoża gruntowego i ustalenia wymaganych warunków ich posadowienia;
 - zakaz wprowadzania lokalizacji turbin wiatrowych na terenach położonych w strefie przepływu wód powodziowych o p=1%.
 - wymagane zgłaszanie obiektów budowlanych o wysokości równej i większej od 50m n.p.t. z Szefostwem Służby Ruchu Lotniczego Sił Zbrojnych RP.

4.3.2 Energia słoneczna - solary słoneczne

Na obszarze gminy Byczyny z uwagi na korzystne warunki (dobre i długie nasłonecznienie) dla pozyskiwania tego typu energii (omówione w dziale I Uwarunkowania rozdz.2.2.7) zostały wyznaczone obszary dla lokalizacji kolektorów - solarów słonecznych pozyskujących energię ciepłą powstałą z emitowanego promieniowania słonecznego.

Z uwagi na dopiero rozwijający się ten sposób pozyskiwania odnawialnych źródeł energii cieplnej , brak ustaw i przepisów wykonawczych dopuszcza się dodatkowe przeznaczenie terenów na lokalizację kolektorów pod warunkiem, że nie będą kolidowały z planowanym użytkowaniem i zagospodarowaniem terenów wyznaczonych w studium oraz będą uwzględniały obowiązujące w trakcie ich realizacji przepisy.

Z uwagi na to, iż obiekty te wyłączają na czas ich funkcjonowania gruntu rolne z użytkowania rolniczego lokalizacja ich winna przebiegać w oparciu o sporządzony plan miejscowy.

Tereny wyznaczone w studium pod lokalizację kolektorów słonecznych oznaczone są symbolem: **ES**.

4.3.3. Energia wodna

Istniejące uwarunkowania gminy nie predystynują ją do rozwoju lokalizacji elektrowni wodnych (brak odpowiedniej sieci rzecznej, mała ilość zbiorników wodnych) . Biorąc pod uwagę planowane do budowy zbiorniki wodne małej retencji „Brzózki” na rzece Pratwie oraz „ Posada – Gola” i „ Piaski – Gola” na rzece Prosna w studium dopuszcza się możliwość budowy małej elektrowni wodnej przy jednym z planowanych zbiorników. Budowa elektrowni warunkowana jest zachowaniem wymogów wynikających z przepisów prawa wodnego i ochrony środowiska.

4.3.4 Biogazownie

Rozwój tego typu obiektów przetwarzających biomasę i biogaz przewiduje się na terenach oznaczonych na rysunku studium symbolem PU w szczególności stanowiące tereny byłych pegeerów i rolniczych spółdzielni produkcyjnych. Dla terenów obowiązują warunki i wskaźniki zagospodarowania jak określone dla strefy PU.

4.4. Obszary zabudowane ze wskazaniem terenów wymagających przekształceń i rehabilitacji

Opracowana w ramach Studium... koncepcja kierunków rozwoju i zagospodarowania przestrzennego gminy oparta jest o naturalny przyrost ludności oraz zachowany charakter przekształceń przestrzennych i ochrony w zakresie środowiska przyrodniczego na wszystkich jego elementach.

Gmina zaliczona jest do obszarów o średnim tempie rozwoju. Rozwój gminy polegać będzie głównie na uzupełnieniu, intensyfikacji i rewaloryzacji istniejącej zabudowy, zmierzający do podniesienia standardów, a przez to jakości życia mieszkańców oraz do wprowadzenia i umocnienia ładu przestrzennego.

Modernizacja istniejącego zainwestowania zarówno obszarów zabudowy mieszkaniowej jak i produkcyjno – usługowej jest warunkiem uzyskania dobrego wizerunku gminy, a równocześnie warunkiem poprawy jakości życia jej mieszkańców.

Pozytywny wizerunek gminy będzie również ważnym elementem dla inwestorów z zewnątrz do inwestowania na terenie gminy.

Miasto Byczyna – układ urbanistyczny o wysokich walorach kulturowych , wymaga rewaloryzacji poprzez uzupełnianie niezabudowanych lub wymianę źle zabudowanych pierzei dokonywanie remontów, jej modernizacji do obecnych standardów i wymogów funkcjonowania .

Układ przestrzenny poszczególnych wsi nie wymaga przekształceń i rehabilitacji do stanu pierwotnego. We wsiach, które wykształciły układy urbanistyczne i zabudowę o specyficznej formie architektonicznej należy objąć ochroną.

Generalnie wsie gminy zachowały historyczny układ przestrzenny w zakresie rozplanowania dróg, ulic, placów, linii zabudowy. Nowa zabudowa nie w pełni została dostosowana do historycznej kompozycji przestrzennej głównie pod względem wyglądu architektonicznego. Wskazano jest, aby dalsza rewaloryzacja i modernizacja obiektów w szczególności istniejących zespołów dworskich i pałacowych wraz z parkami przebiegała ściśle wg wytycznych i zaleceń Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

W dalszych działaniach przy realizacji

◆ **zabudowy,**

- należy chronić historyczne układy urbanistyczne, a przede wszystkim ściśle respektować zalecenia konserwatorskie, odnoszące się do ochrony obiektów zabytkowych i osi widokowych oraz prowadzenia działalności w obrębie stref ochrony konserwatorskiej i archeologicznej,
- rewaloryzować obiekty zabytkowe oraz stymulować bieżące prace remontowe i właściwe utrzymanie istniejącej zabudowy, szczególnie tej o walorach kulturowych,
- zabezpieczać opuszczone siedliska przekazując je nowym użytkownikom,
- ograniczyć nową zabudowę do obszarów obecnego zainwestowania i wyznaczonych nowych terenów rozwojowych w obrębie określonych obowiązujących linii zabudowy,
- nawiązywać do regionalnych wzorów architektury, w tym między innymi poprzez stosowanie istniejącego układu kalenicowego i stromych dachów o pochyłości jak w tradycyjnej zabudowie,
- wykluczyć możliwość wznoszenia zabudowy mieszkaniowej i zagrodowej wyższej niż 2 kondygnacje plus poddasze,
- chronić układy zieleni wysokiej, a w szczególności dawne parki dworskie, pielęgnować je i uzupełniać zielenią zgodnie z zaleceniami konserwatora zabytków,
- nową zabudowę projektować indywidualnie o podwyższonych kryteriach dostosowania, mając na uwadze:
 - dostosowanie do otoczenia,
 - zachowanie równowagi elementów krajobrazu historycznego regionu.

4.5. Wytyczne do określenia ustaleń i wymagań w planach miejscowych zagospodarowania przestrzennego

1. We wszystkich strefach jeśli nie ma wskazań szczególnych możliwa jest lokalizacja infrastruktury technicznej nie kolidującej z istniejącym i planowanym użytkowaniem oraz zagospodarowaniem i zabudową terenów, a także lokalizacja infrastruktury drogowej służącej obsłudze planowanej zabudowy, w tym placów, ścieżek rowerowych i pieszych.

2. Ustalenia dotyczące użytkowania są obowiązujące ogólnie dla wydzielonych stref, w granicach których w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego należy wydelać tereny o różnym przeznaczeniu, zgodnie z tymi ustaleniami, biorąc pod uwagę następujące zasady:

- podstawowe ustalenia dotyczące przeznaczenia dominującego (funkcji podstawowej) i ograniczenia są wiążące
- ustalenia dotyczące zagospodarowania uzupełniającego i dopuszczalnego stanowią katalog otwarty, który można w uzasadnionych przypadkach rozszerzać lub uzupełniać za wyjątkiem ograniczeń w użytkowaniu i zagospodarowaniu.

3. Ustalenia dotyczące przeznaczenia terenów ich użytkowania i zagospodarowania stosuje się do planowanych zmian istniejącego użytkowania oraz zabudowy i zagospodarowania.

Zabudowę istniejącą, która jest niezgodna z planowanymi kierunkami zmian można w planach miejscowych uwzględnić zgodnie ze stanem faktycznym, a także dopuścić jej rozwój w granicach terenu, jeśli nie koliduje to z planowanym użytkowaniem dominującym z zasadami ochrony środowiska.

*** zabudowa zagrodowa:**

- remonty przebudowa i rozbudowa istniejącej zabudowy;
- dopuszczalna zmiana sposobu użytkowania istniejących budynków mieszkalnych i niemieskalnych;
- budynki mieszkalne – jedno lub dwukondygnacyjne, poddasza użytkowe;
- budynki gospodarcze jednokondygnacyjne;
- obsada zwierząt gospodarskich – na terenach ścisłego zainwestowania wsi (w zabudowie przemieszanej zagrodowej i jednorodzinnej) obsada DJP do wysokości nie wymagającej sporządzania raportu do 60DJP , zalecana obsada do 25DJP;
- wskaźnik intensywności zabudowy – do 0.70;
- powierzchnia biologicznie czynna – min. 0.25;

*** zabudowa jednorodzinna:**

- wolnostojąca, bliźniacza, szeregową;
- I , II – kondygnacyjna, poddasza użytkowe;
- dachy strome, preferowane dwuspadowe;
- wskaźnik intensywności zabudowy do 0.30;

*** zabudowa mieszkaniowa z usługami:**

- budynki mieszkalne I – II kondygnacyjne, poddasza użytkowe;
- usługi: wbudowane w parterze budynku lub przybudowane do budynku mieszkalnego;
- miejsca postojowe dla samochodów w granicach działki;
- wskaźnik intensywności zabudowy – do 0.55;

*** zabudowa usługowa:**

- obiekty samodzielne na działkach, realizowane w lukach zabudowy, wolnostojące;
- obiekty wskazane jednokondygnacyjne, dopuszczalne dwukondygnacyjne;

- miejsca postojowe dla samochodów w granicach działki;
- wskaźnik intensywności zabudowy - do 0.65;

*** zabudowa produkcyjna:**

- zabudowa jednokondygnacyjna o wysokości dostosowanej do wymogów technologicznych, jednak nie więcej niż 15m, nie tworzącej dominanty w krajobrazie;
- obiekty i urządzenia towarzyszące;
- miejsca postojowe dla pojazdów transportowych w granicy działki;
- wskaźnik intensywności zabudowy – do 0.85;
- powierzchnia biologicznie czynna – nie mniej niż 10% powierzchni terenu.

◆ krajobrazu,

- objąć ochroną prawną najcenniejsze walory krajobrazowe gminy wraz ze wszystkimi zasobami jego ochrony;
- minimalizować negatywną antropopresję na krajobraz pozostałych obszarów;
- chronić zadrzewienia śródpolne i sukcesywnie uzupełniać ubytki;
- prowadzić pożądane dolesienia w sposób uatrakcyjniający krajobraz;
- prowadzić w miarę możliwości sieci infrastrukturalne w już istniejących korytarzach infrastruktury i przez odpowiednie rozwiązania ograniczać ich krajobrazową agresywność;
- chronić stanowiska archeologiczne, stanowiska roślin chronionych, ostoje zwierząt oraz inne cenne walory krajobrazowe.

5. Kierunki polityki przestrzennej gminy w sferze ekologii – obszary szczególnej ochrony środowiska

Ochrona środowiska przyrodniczego, to przede wszystkim pozostawienie w dotychczasowym użytkowaniu takich jego elementów jak: lasy, ciągi dolin rzecznych z zielenią łąkową, wód stojących – stawów z otaczającą je roślinnością drzewiastą i krzewiastą, zadrzewień śródpolnych, parków z wieloletnim drzewostanem, kompleksy gruntów rolnych w szczególności pochodzenia organicznego i o wysokich klasach bonitacji gleb oraz na ograniczeniu negatywnych wpływów czynników zewnętrznych.

W koncepcji rozwoju gminy Byczyna proponuje się prowadzenie działań w kierunku ochrony i dynamizowania czynników biotycznie aktywnych w kierunku tworzenia Ekologicznego Systemu Obszarów Chronionych .

Główne cele tego systemu to:

- tworzenie warunków równowagi ekologicznej,
- ochrona i regulacja zasobów wodnych,
- regulacja klimatu,
- regeneracja zanieczyszczonej atmosfery,
- ochrona najcenniejszych elementów przyrody,
- utrzymanie wartościowych krajobrazowo obszarów dla organizacji wypoczynku.

5.1. Kierunki działań ochronnych

Polityka ochronna w sferze ekologii winna obejmować następujące kierunki działań:

- =====
- 1) kontynuację dotychczasowych działań mających na celu spełnianie wymagań ochrony środowiska przez wszystkie występujące na terenie gminy źródła powodujące zanieczyszczenie środowiska;
 - 2) lokalizowanie inwestycji wyłącznie na terenach do tego wskazanych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub posiadających określone warunki zabudowy;
 - 3) eliminację lokalizacji przedsięwzięć szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi określonych w przepisach szczególnych w sprawie rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko ;
 - 4) objęcie ochroną prawną najcenniejsze obiekty przyrodnicze jako pomniki przyrody;
 - 5) realizować program zalesienia słabych bonitacyjnie gruntów zgodny z opracowaną granicą polno - leśną i wyznaczonymi terenami do zalesienia. Zalesienia prowadzić zgodnie z siedliskiem lasów i gatunkami drzew rodzimych, z zachowaniem tzw. korytarzy ekologicznych czyli pasm naturalnego krajobrazu łączących między sobą poszczególne obszary wartościowe przyrodniczo;
 - 6) chronić przed zabudową obudowę biologiczną cieków i zbiorników wodnych tzn. zachować istniejące korytarze ekologiczne;
 - 7) tereny pokryte drzewostanem o charakterze parkowym objąć na mocy ustawy *O ochronie przyrody* ochroną prawną jako parki wiejskie oraz wprowadzić obowiązujące zasady, przywrócić pierwotny charakter zagospodarowania;
 - 8) wzbogacać tereny osadnicze zielenią między innymi przez zagospodarowanie i udostępnienie parków zabytkowych dla celów rekreacji i wypoczynku mieszkańcom;
 - 9) dla poprawy i ochrony wód regulować gospodarkę ściekami, sukcesywną budową sieci kanalizacyjnej ;
 - 10) w zakresie ograniczenia zanieczyszczeń powietrza podjąć działania zmierzające do stosowania paliw niskoemisyjnych, w szczególności w nowo realizowanej zabudowie mieszkaniowej jak i usługowej i produkcyjnej;
 - 11) na terenach rolnych:
 - w związku z systematycznym pogarszaniem się odczynu gleb opracować projekt ich obowiązkowego wapnowania,
 - zrekultywować tereny zdegradowane i zdewastowane,
 - chronić zadrzewienia śródpolne,
 - chronić gleby wysokiej klasy bonitacyjnej i gleby pochodzenia organicznego.

Na obszarze gminy Byczyna ekologiczny system obszarów chronionych tworzą takie tereny jak:

- ❖ **lasy** , które stanowią fragmenty małych zwartych kompleksów leśnych o znaczeniu lokalnym.

- =====
- ❖ **ciągi łąk i zieleni położone w dolinach rzek** Proсны i Pratwy , Wołczyńskiej Strugi - ekologiczne połączenie elementów systemu przyrodniczego, które należy pozostawić jako tereny otwarte (maksymalnie niezabudowane) głównie dla celów przewietrzania obszaru dolinnego. **Doliny rzek Proсны i Pratwy, Wołczyńskiej Strugi wchodzą w skład systemu ekologicznego o znaczeniu regionalnym.** Doliny rzek biegną korytem przez kompleks terenów łąkowych z licznymi wodami stojącymi i zadrzewieniami. Na ich obszarze występują cenne twory przyrody, które ze względu na wartości przyrodnicze i nieliczne występowanie są proponowane do objęcia ochroną jako obszary chronionego krajobrazu tzw. „**Obszar Chronionego krajobrazu Doliny Pratwy ” Obszar Chronionego krajobrazu „ Dolina Proсны ” Obszar Chronionego krajobrazu, „ Dolina Wołczyńskiej Strugi”;**
 - ❖ **użytek ekologiczny** – Starorzecze Proсны – bagno, torfowisko w dolinie rzeki Proсны, utworzony rozporządzeniem Wojewody Opolskiego 0151/P/9/2003 z dnia 8 grudnia 2003r. w sprawie uznania za użytki ekologiczne [Dz. Urz. Woj. Op. nr 109, poz.2304];
 - ❖ **pomniki przyrody-** obejmują aleje drzew i pojedyncze drzewa objęte ochroną i wpisane do wojewódzkiego rejestru na podstawie przepisów ustawy o ochronie przyrody Rozporządzeniem Wojewody Opolskiego nr 0151/P/38/2005 z dnia 26.10.2005r. [Dz. Urz. Woj. Op. nr 2, poz.6]; wyszczególnienie pomników przyrody w dziale Uwarunkowania rozwoju.
 - ❖ **tereny zielone uzupełniające system przyrodniczy obszarów oraz obiekty o walorach krajobrazowych jak:** parki i cmentarze, wartościowe zespoły zadrzewień, wartościowe ciągi drzew przydrożnych;
 - ❖ **wieloprzestrzenne kompleksy użytków rolnych,** w tym wysokich klas bonitacji gleb

Lasy

– chronione są przepisami ustawy *o ochronie gruntów rolnych i leśnych* oraz *o lasach* .

Cel ochrony – zachowanie lasów ze względu na ich stosunkowo małą powierzchnię na obszarze gminy i korzystny wpływ na klimat, powietrze, glebę, stosunki wodne, walory krajobrazowe i wypoczynkowe oraz zachowanie różnorodności przyrodniczej i leśnych zasobów genetycznych

Zasady ochrony- obowiązują zasady określone w ustawie o lasach oraz w ustawie o ochronie gruntów rolnych i leśnych, w tym, m.in. nakazy:

- = ograniczenia przeznaczania gruntów leśnych na cele nieleśne,
- prowadzenie gospodarki leśnej wg planu urządzania lasu lub uproszczonego planu urządzania lasu,
- = przywracania wartości użytkowej gruntom, które utraciły charakter gruntów leśnych wskutek działalności nie związanej z gospodarką leśną,
- = ograniczania zmian naturalnego ukształtowania powierzchni ziemi , pozostawienie polan leśnych.

Ciągi łąk i zieleni położone w dolinach rzek

- wymagają ochrony przed zabudową ustaleniemi w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Cel ochrony – powiązanie głównych elementów lokalnego systemu przyrodniczego obszaru dla zapewnienia wymiany genów pomiędzy obszarami bogatymi w gatunki roślin i zwierząt dziko żyjących; ochrona wód powierzchniowych i ich źródeł oraz głównych obszarów zasilania wód

podziemnych; ochrona terenów o wyróżniających się walorach przyrodniczych i krajobrazowych

Zasady ochrony:

- = dopuszczenie do zalesienia tylko w formie nawiązującej do naturalnych lasów nadrzecznych, wykluczyć zalesienia zwarte,
- = zakaz likwidacji istniejących zadrzewień i zakrzewień, poza wynikającymi z potrzeby ochrony przeciwpowodziowej,
- = zakaz przekształceń użytków zielonych na grunty orne,
- = zakaz przekształcania rzeźby ziemi i niszczenia gleby, z wyjątkiem gdy potrzeby wynikają z konieczności wykonania prac związanych z ochroną przeciwpowodziową oraz zabezpieczeniem, utrzymaniem, budową i odbudową i remontem urządzeń wodnych,
- = zakaz lokalizacji obiektów zagrażających zanieczyszczeniem wód, w szczególności składowisk odpadów i wylewisk,
- = zakaz użytkowania mogącego spowodować znaczące zmiany stosunków wodnych lub przerwać ciągłość przyrodnicza dolin, w szczególności zabudowy.

Użytek ekologiczny

–w dolinie rzeki Proсны

Cel ochrony – zachowanie cennych przyrodniczo ekosystemów mających znaczenie dla zachowania różnorodności biologicznej a także dla celów dydaktycznych i naukowych naturalnej ostoja flory

Zasady ochrony : obowiązują zakazy określone w ustawie o ochronie przyrody, w tym m.in.

- = zakaz pozyskiwania, niszczenia roślin poprzez deptanie i zrywanie,
 - = wprowadzania zanieczyszczeń w postaci odpadów stałych i płynnych ,
 - = zakaz wznoszenia budowli,
 - = należy umieścić tablice informacyjną o stanowisku , celach i zasadach jego ochrony
- Plan miejscowy winien ustalić ochronę polegającą na określeniu miejsca występowania siedliska i stanowisk roślin i ustaleniu zakazu wszelkich działań, w szczególności prac ziemnych i budowlanych, mogących szkodliwie wpłynąć na warunki siedliskowe.

Pomniki przyrody :

Cel ochrony – zachowanie drzew ze względu na szczególne walory krajobrazowe

Zasady ochrony – obowiązują zakazy określone w ustawie o ochronie przyrody.

Tereny zielone uzupełniające system przyrodniczy obszarów oraz obiekty o walorach krajobrazowych jak: parki i cmentarze, wartościowe zespoły zadrzewień, wartościowe ciągi drzew przydrożnych- nie objęte ochroną prawną, wymagające ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

Cel ochrony- zapewnienie właściwych warunków zdrowotnych, klimatycznych i wypoczynkowych oraz ochrona walorów estetycznych obszarów zabudowanych i walorów krajobrazowych.

Zasady ochrony - ustanowione w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego polegające na pokazaniu obiektów oraz ustaleniu zasad ich ochrony, w tym m.in. nakazu konserwacji istniejącego drzewostanu i jego uzupełnienia z zachowaniem układu i tożsamości, oraz zakazów:

- = usuwania drzew w celach nie związanych z pracami pielęgnacyjnymi i racjonalna gospodarka zadrzewień, z wyjątkiem drzew owocowych,
- = użytkowania i zagospodarowania ww terenów zielonych i terenów z nimi sąsiadujących w sposób niekorzystnie wpływający na istniejący drzewostan

Wieloprzestrzenne kompleksy użytków rolnych

- w tym wysokich klas bonitacji gleb- których obowiązek ochrony wynika z przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Cel ochrony – zachowanie gruntów dla celów produkcji rolnej i żywności

Zasady ochrony – ograniczanie zabudowy do przypadków uzasadnionych szczególnymi względami ekonomicznymi i gospodarczymi gospodarstwa rolnego

5.2. Obszary i obiekty planowane do ochrony prawnej

W Studium wskazuje się do objęcia ochroną prawną następujące obszary:

2 Zespoły przyrodniczo – krajobrazowe – do ochrony w formie dwóch odrębnych zespołów przyrodniczo – krajobrazowych zakwalifikowane zostały rejon północny i zachodni. Za objęciem tych obszarów ochroną przemawiają walory krajobrazowe oraz przydatność do rozwijania w przyszłości turystyki kwalifikowanej, czynnej rekreacji i wędkarstwa, a także walory przyrodnicze.

Pierwszy zespół przyrodniczo – krajobrazowy postuluje się utworzyć w dolinie Prosny na odcinku od szosy Byczyna – Łubnice, łącznie ze stawami hodowlanymi w Kostowie. Ochrona prawną proponuje się objąć: łąki w starorzeczach, stawy i agrocenozy w dolinie rzeki Prosny, która sama w sobie jest szczególnie malownicza meandrując wśród łąk tworząc liczne zakola. Stawy w Kostowie oprócz korzyści materialnych stanowią także ostoję dla ptactwa wodnego. W pasie szuwarów i oczeretów gniazduje wiele gatunków prawnie chronionych ptaków. W planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego powyższy zespół planowany jest do objęcia ochroną jako „**Obszar chronionego Krajobrazu Doliny Pratwy**”.

Drugi zespół przyrodniczo – krajobrazowy położony jest na zachód i północ od miejscowości Miechowa. Północną jego granicę wyznacza szosa relacji Janówka – Kostów zaś południową – droga polna prowadząca do Miechowy w kierunku lasu doświadczalnego Akademii Rolniczej w Poznaniu. Obszar ten stanowi piękny punkt widokowy na okoliczne tereny. Proponowany obszar prawdopodobnie będzie włączony do projektu pn. „RETROVENCE” realizowanego przez „Lasy Rychalskie” we współpracy z Akademią Rolniczą w Poznaniu.

Rezerwat przyrody - Proponowany rezerwat o powierzchni ok. 43 ha położony jest nad rzeką Prosną. Według podziału lasów należy on do Nadleśnictwa Kluczbork, obręb Gorzów Śl. Zespołem roślinnym mającym podlegać ochronie jest ols porzeczkowy (*Ribo nigri – Alnetum*).

Ols porzeczkowy *Ribeso nigri-Alnetum*, który należy do rzadkich zbiorowisk leśnych wykształcających się w miejscach zabagnionych, ze stagnacją wody, charakteryzujących się dominacją olsy czarnej *Alnus glutinosa* w drzewostanie i kępkową strukturą runa. Zbiorowiska te charakteryzują się wysoką różnorodnością gatunkową. Jest to zbiorowisko podlegające ochronie prawnej zgodnie z prawodawstwem europejskim i polskim (siedlisko Natury 2000). W runie z rzadszych roślin występuje czermień błotna *Calla palustris*, chroniona kruszyna pospolita *Frangula alnus*, bobrek trójlistkowy *Menyanthes trifoliata*, chroniona porzeczka czarna *Ribes nigrum* i wiele innych. Obszar proponowany do ochrony w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Opolskiego [1999]

Według inwentaryzacji przyrodniczej miasta i gminy Byczyna [Dubel i in., 1995r.] proponowany rezerwat przyrody obejmuje większy obszar niż wyróżniony powyżej – lasy i łąki od drogi na Łubnice do granicy z gminą Gorzów Śląski. Decyzja w sprawie ostatecznych granic rezerwatu powinna być podjęta po wykonaniu szczegółowych badań przyrodniczych tego terenu.

Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Wołczyńskiego Strumienia”

Proponowany obszar przebiega głównie wzdłuż doliny rzeki Wołczyńska Strugi łącząc się w północnej części z proponowanym OCHK „Dolina Pratwy”. Według podziału administracyjnego teren ten należy do gminy Byczyna i Wołczyn. Ideą jego wyznaczenia jest przede wszystkim ochrona korytarza ekologicznego rzeki Wołczyńskiej Strugi oraz powiązanie go z korytarzem rzeki Pratwy. W granicach proponowanego obszaru znalazła się dolina Wołczyńskiego Strumienia na całej długości, aż do połączenia z istniejącym OCHK „Lasy Stobrawsko-Turawskie”.

Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy „Wzniesienie Miechowa”

Proponowany do ochrony zespół przyrodniczo-krajobrazowy położony jest w gminie Byczyna - ciągnie się na północny-zachód od miejscowości Miechowa. Obszar ten stanowi piękny punkt widokowy na okoliczne tereny. Jest on użytkowany głównie rolniczo, ale obejmuje też fragmenty lasów. Obszar proponowany do ochrony w inwentaryzacji przyrodniczej miasta i gminy Byczyna [Powszechna..., 1995r.], znajduje się także w obrębie proponowanego Obszaru Chronionego Krajobrazu „Dolina Pratwy”, jednakże ze względu na swoją specyfikę (wyniesienie) wyróżniono go dodatkowo w celu skuteczniejszej ochrony i kształtowania krajobrazu.

Zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Łęgi k/Sierosławic”

Proponowany do ochrony zespół przyrodniczo-krajobrazowy położony jest w gminie Byczyna - na północ od drogi między Roszkowicami, a Wojsławicami, obejmując swoim zasięgiem miejscowość Sierosławice. Teren ten stanowi jedyny poza dolinami rzek (Proсны i Pratwy), obszar o tak dużej bioróżnorodności w gminie Byczyna. Składa się na to mozaika naturalnych i półnaturalnych zbiorowisk, w tym łąk oraz wilgotnych łąk i niewielkich zbiorników wodnych. Stwierdzono tu występowanie kukulki szerokolistnej na podmokłych łąkach na północny-wschód od Sierosławic. Zagrożeniem dla rodzimej flory jest występujący na terenie proponowanego zespołu bardzo ekspansywny gatunek obcego pochodzenia – barszcz Mantegazziego *Heracleum mantegazzianum*, który występuje coraz liczniej na skraju lasu, przy drodze, na południe od Sierosławic. Populacja tego gatunku powinna jak najszybciej ulec zniszczeniu, najlepiej poprzez wykopanie osobników we wczesnym stadium rozwoju.

Użytek ekologiczny „Biskupice”

Proponowany do ochrony użytek ekologiczny położony jest w gminie Byczyna. Do objęcia ochroną proponuje się niewielki zalew na rzece Pratwie wraz z otaczającymi go szuwarami i zadrzewieniami, sąsiadujący z dużym zbiornikiem retencyjnym „Biskupice”. Występują tu niewielkie fragmenty chronionego zbiorowiska łągu jesionowo-olszowego *Fraxino-Alnetum* oraz ciekawe zbiorowiska wodne i szuwarowe.

Na obszarze gminy Byczyna zaproponowano [Powszechna ..., 1995] także trzy użytki ekologiczne: w Jakubowicach, w Ciecierzynie oraz w Kostowie. Do niniejszego opracowania zaproponowano do ochrony w formie użytku ekologicznego jedynie **zbiorniki poeksploatacyjne między Ciecierzynem, a Gołkowicami**. Pozostałe z powodu ich stosunkowo niewielkiej wartości przyrodniczej, powinny być ponownie zweryfikowane w ramach aktualizacji opracowania Powszechnej inwentaryzacji przyrodniczej miasta i gminy Byczyna [1995].

5.3. Zasoby przyrody nieożywionej wymagającej ochrony

- ❖ **wieloprzestrzenne kompleksy użytków rolnych**, w tym wysokich klas bonitacji gleb
- ❖ **udokumentowane złoża surowców naturalnych (kruszyw naturalnych i iłów)**
- ❖ **ujęcia wody**
- ❖ **wody powierzchniowe – ciek wodne, zbiorniki**

Wieloprzestrzenne kompleksy użytków rolnych

w tym wysokich klas bonitacji gleb - których obowiązek ochrony wynika z przepisów ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych;

Cel ochrony – zachowanie gruntów dla celów produkcji rolnej i żywności

Zasady ochrony – ograniczanie zabudowy do przypadków uzasadnionych szczególnymi względami ekonomicznymi i gospodarczymi gospodarstwa rolnego.

Udokumentowane złoża surowców naturalnych

– wymagające ochrony na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001r. *o ochronie środowiska* oraz ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. *Prawo geologiczne i górnicze* (Dz. U. Nr 163, poz. 981)

Cel ochrony – zachowanie warunków umożliwiających wydobywanie kopalin;

Zasady ochrony – obowiązuje zakaz zmiany sposobu przeznaczenia i użytkowania terenów w granicach udokumentowanych złóż, mogących uniemożliwić lub utrudnić wydobywanie kopalin do czasu wyeksploatowania lub wyłączenia z eksploatacji złoża.

Ujęcia wody

- chronione przepisami ustawy z dnia 18 lipca 2001r. *Prawo wodne*, tekst jednolity ogłoszony w Dz. U. z dnia 10 stycznia 2012r., poz.145.

Cel ochrony – zachowanie jakości ujmowanych wód dla celów zaopatrzenia ludności w wodę przeznaczoną do spożycia.

Zasady ochrony : obowiązują zasady określone w przepisach ustawy *Prawo wodne* na terenach bezpośredniej ochrony ujęć oraz na wewnętrznych i zewnętrznych terenach ochrony pośredniej ustanowionych dla ujęcia,

- zgodnie z art.21 ust.1 ustawy z dnia 5 stycznia 2011r. o zmianie ustawy – *Prawo wodne* oraz niektórych innych ustaw strefy ochronne ujęć wody ustanowione przed dniem 1 stycznia 2002r. wygasają z dniem 31 grudnia 2012r.

Wody powierzchniowe – ciek wodne, zbiorniki

- ochronie podlegają na podstawie przepisów ustawy *Prawo wodne*

Cel ochrony – poprawa jakości wód, biologicznych stosunków w środowisku wodnym i na obszarach zalewowych, tak aby wody osiągnęły co najmniej dobry stan ekologiczny i w zależności od potrzeb nadawały się do bytowania ryb w warunkach naturalnych i umożliwiały ich migracje oraz do rekreacji.

Zasady ochrony :

- obowiązują zasady ochrony wód określone w ustawie *Prawo wodne*, polegające w szczególności na: unikaniu, eliminacji i ograniczaniu zanieczyszczenia wód; zapobieganiu niekorzystnym zmianom naturalnych przepływów wody albo naturalnych poziomów zwierciadła wody.

5.4. Przyrodnicze powiązania zewnętrzne gminy

Dla zachowania ciągłości struktur i procesów biocenotycznych oraz ochrony bioróżnorodności obszary chronione województwa i kraju powinny tworzyć jeden spójny, funkcjonalny system ekologiczny /sieć ekologiczną/.

Obszar gminy Byczyna leży w obrębie regionalnego, przestrzennego systemu przyrodniczego. Dolina Prosnys została wyróżniona jako korytarz ekologiczny o randze krajowej powiązany z systemem regionalnym i międzynarodowym (konceptcja krajowej sieci ekologicznej ECONET-PL) [Liro (red), 1995]. Korytarz ekologiczny doliny Prosnys łącząc się z korytarzem doliny Warty o randze krajowej, umożliwia rozprzestrzenianie się gatunków i zapewnia łączność pomiędzy stosunkowo dobrze zachowanymi ostojami przyrody (tzw. obszarami węzłowymi).

Korytarz ekologiczny doliny Prosnys łączy lokalne obszary węzłowe z ostojami o randze regionalnej i krajowej, przede wszystkim z „Lasami Stobrawsko Turawskimi” i „Wyżyną Wieluńską”, której część wyróżniono do ochrony w ramach ostoi Natura 2000 jako „Załęczański łuk Warty”.

Korytarze ekologiczne, sprzyjające utrzymaniu się równowagi w przyrodzie, powinny być chronione przed nadmierną urbanizacją i gospodarczym wykorzystaniem, a już przekształconym powinno się stopniowo przywracać naturalny charakter.

5.5. Higiena środowiska i zagrożenia

- ❖ obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią/zalewowe –obejmujące dolinę rzeki Prosnys . Obszary te zostały wskazane na rysunku studium jako obszary bezpośredniego zagrożenia powodzią w strefie przepływu wód powodziowych o p=1%, zgodnie z przepisami ustawy *Prawo wodne*; na tych obszarach obowiązują ograniczenia na podstawie ustawy; wymagają wprowadzenia ograniczeń w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenów położonych na tym obszarze w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Cel ochrony – ochrona walorów krajobrazowych , ochrona przed wprowadzaniem nowej zabudowy, ograniczenie skutków powodzi.

Zasady ochrony:

- ograniczenie lokalizacji obiektów użyteczności publicznej,
- zakaz lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej , produkcyjnej, składów i magazynów,
- zakaz składowania materiałów i surowców toksycznych, substancji ropopochodnych itp.,
- zakaz wydobywania żwiru i piasków,
- dla istniejącej zabudowy wprowadzić w planach miejscowych ustalenia w zakresie dopuszczalnej niezbędnej rozbudowy, remontów i modernizacji.

- ❖ Obszary narażone na występowanie lokalnych zalewów powodziowych i podtopień obejmujące dolinę Pratwy i Wołczyńskiego Strumienia. Na obszarach wprowadza następujące ustalenia:

Cel ochrony – ochrona walorów krajobrazowych, ochrona przed wprowadzaniem nowej zabudowy na terenach narażonych na podtopienia i o złych warunkach ekofizjograficznych.

Zasady ochrony:

- zakaz lokalizacji nowej zabudowy mieszkaniowej, usługowej , produkcyjnej, składów i magazynów,

- =====
- zakaz składowania materiałów i surowców toksycznych, substancji ropopochodnych itp.,
 - dla istniejącej zabudowy w tym dla obiektów produkcji rolnej wprowadzić w planach miejscowych ustalenia w zakresie dopuszczalnej niezbędnej rozbudowy, remontów i modernizacji.

Tereny pozostające w zasięgu uciążliwości:

- ❖ hałasu komunikacyjnego wzdłuż drogi krajowej nr 11 i linii kolejowej nr 272
- ❖ szkodliwego oddziaływania pól elektromagnetycznych wzdłuż linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110KV,
- wymagają wprowadzenia ograniczeń w użytkowaniu i zagospodarowaniu terenów w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego – do czasu ustanowienia obszarów ograniczonego użytkowania

Cel ochrony- ochrona przed uciążliwościami zagrażającymi zdrowiu ludzi

Zasady ochrony:

- nie należy dopuszczać do lokalizacji nowych budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi,
- wyjątkowo można dopuścić lokalizacje budynków z pomieszczeniami przeznaczonymi na pobyt ludzi, pod warunkiem zastosowania środków technicznych zmniejszających uciążliwości poniżej poziomu ustalonego w przepisach odrębnych, zgodnie z przepisami budowlanymi.
- nie należy wyznaczać nowych terenów mieszkaniowych; w strefach osadniczych obszary te powinny być przeznaczone przede wszystkim pod zieleń (zadrzewienia leśne lub nieleśne, ogrody, sady),
- można dopuścić wyznaczenie nowych terenów działalności gospodarczej , garaże, budynki gospodarcze.

❖ **Strefy sanitarne cmentarzy**

- ustawa z dnia 31 stycznia 1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych
- wymagane uwzględnienie ograniczeń w użytkowaniu terenów zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze

Cel ochrony – ochrona przed zagrożeniami sanitarnymi;

Zasady ochrony –

- w strefach sanitarnych cmentarzy należy stosować się do przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki Komunalnej w sprawie określenia, jakie tereny pod względem sanitarnym są odpowiednie na cmentarze, w szczególności nie powinno się lokalizować w odległości mniejszej niż 50m od cmentarza zabudowań mieszkalnych oraz zakładów produkujących i przechowujących artykuły żywnościowe, zakładów żywienia zbiorowego, zakładów przechowujących artykuły żywności; 150 m od cmentarza – studzien służących do czerpania wody do picia i potrzeb gospodarczych.

❖ **Tereny zdegradowane wymagające rekultywacji :**

- wymóg rekultywacji gruntów zdegradowanych wynika z ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych

Cel ochrony – poprawa stanu powierzchni ziemi i przywrócenia jej funkcji użytkowych

Zasady ochrony:

- rekultywacja terenu winna przebiegać zgodnie polityką przestrzenną oraz strukturą przestrzenną – funkcjonalną z uwzględnieniem wymogów ochrony środowiska.

6. Obszary i zasady ochrony krajobrazu kulturowego oraz środowiska kulturowego i zabytków

Zasadnicze cele ochrony wartości kulturowych określone w Programie Opieki nad Zabytkami Województwa Opolskiego dla gminy Byczyna obejmują:

- 1) ochronę terenów osadniczych przed niekontrolowaną pod względem estetyki architektonicznej, zabudową niedostosowaną do środowiska kulturowego;
- 2) eliminację czynników degradujących układy historyczne jednostek osadniczych;
- 3) eksponowanie regionalnej odrębności terenu;
- 4) bezwzględną ochronę historycznego układu przestrzennego jednostek osadniczych;
- 5) projektowanie nowej zabudowy indywidualnie, w dostosowaniu do otoczenia oraz zachowania równowagi elementów krajobrazu historycznego regionu.

Zgodnie z przyjętymi celami rozwoju przestrzennego województwa w jego ukierunkowaniu rozwoju poszczególnych gmin w tym gminy Byczyna ważną rolę pełnić będzie ochrona jej wartości kulturowych, które odgrywają w strukturze przestrzennej gminy ważną rolę.

Celami ochrony tych wartości są:

- 1) ochrona dziedzictwa kulturowego i historycznego gminy,
- 2) utrzymanie i wyeksponowanie zabytków i struktury krajobrazu kulturowego,
- 3) zachowanie i kształtowanie wartości środowiska antropogenicznego i zapewnienie jego trwałego użytkowania.

Generalne zasady ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków

W obrębie obiektów wpisanych do rejestru zabytków dla ochrony ich form architektonicznych (wysokości, formy dachu, kompozycji elewacji wraz z detalem architektonicznym i stolarką, materiału budowlanego) oraz ich funkcji, studium zakłada następujące zasady ochrony:

- 1) nakaz trwałego zachowania formy architektonicznej i substancji budowlanej obiektu,
- 2) nakaz utrzymania otoczenia obiektu zabytkowego zgodnie z historycznym zagospodarowaniem,
- 3) nakaz uzyskania zezwolenia Opolskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków dla dokonywania wszelkich zmian w obiekcie zabytkowym.

Generalne zasady ochrony obiektów ujętych w gminnej ewidencji zabytków

Obiekty w gminnej ewidencji zabytków podlegają wymogom ochronnym dla zachowania ich form architektonicznych (bryły, wysokości, formy dachu, kompozycji elewacji wraz z detalem architektonicznym i stolarką, materiału budowlanego).

W obrębie tych obiektów obowiązuje:

- 1) nakaz zachowania w niezmienionej formie bryły budynku, ilości kondygnacji i ich wysokości, historycznego układu i geometrii połączeń dachowych,
- 2) nakaz stosowania materiałów budowlanych użytych do budowy w jego pierwotnej formie lub wizualnie i technologicznie do nich zbliżonych,

- 3) dopuszczenie prac mających na celu przywrócenie pierwotnej formy budynków,
 - 4) zakaz stosowania zewnętrznego docieplania budynków na elewacjach,
 - 6) zakaz stosowania pokryć elewacji z tworzyw sztucznych i metalu,
 - 7) zakaz przebudowy polegającej na zmianie geometrii elewacji i rozmieszczenia otworów okiennych i drzwiowych z wyłączeniem prac służących adaptacji budynków dla potrzeb osób niepełnosprawnych,
 - 8) nakaz stosowania kolorystyki elewacji harmonizującej z otoczeniem i historycznym charakterem budynku, zbliżonej do stosowania tradycyjnych materiałów budowlanych, takich jak: drewno, kamień, cegła oraz kolorów uzyskiwanych z naturalnych pigmentów,
 - 9) zakaz stosowania pokryć dachowych wykonanych z blachodachówki, blachy, papy, gontu papowego z wyjątkiem uzupełnień istniejących typów pokrycia,
 - 10) dopuszczenie stosowania jako pokryć łupka (lub jego syntetycznych odpowiedników) , pokryć ceramicznych oraz innych historycznie wykorzystywanych w regionie,
 - 11) nakaz zachowania w obrębie budynku jednolitej kolorystyki stolarki okiennej i drzwiowej, jej formy i podziałów,
 - 12) dopuszczenie rozbiórki budynku zabytkowego po uprzednim wykonaniu prac dokumentacyjnych (kart ewidencyjnych zabytku architektury i budownictwa).
- WW zasady należy uwzględniać przy formułowaniu ustaleń w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Na zasoby kulturowe i krajobrazowe gminy Byczyna składają się:

❖ **Zabytki nieruchome**, w tym:

- układy urbanistyczne i ruralistyczne
- założenia dworsko i pałacowo – parkowe, parki, cmentarze
- zespoły zabudowy dworsko – folwarcznej
- dzieła architektury i budownictwa
- zabytki archeologiczne

❖ **Obszary o walorach kulturowych**

- **park kulturowy** - teren prawdopodobnej Bitwy pod Buczyną – rejon wzgórza w pobliżu wsi Roszkowice zwany popularnie przez okolicznych mieszkańców „ wzgórzem śmierci” lub „ piekłem”

❖ **Obszary o walorach krajobrazowych zdegradowane wymagające rekultywacji**

Cel ochrony zabytków:

- zachowanie i należyte utrzymanie budynków i budowli mających znaczenie dla dziedzictwa i rozwoju kulturowego ze względu na ich wartość historyczną, naukową lub artystyczną.

Zasady ochrony:

Obowiązuje ochrona zabytków polegająca m.in. na:

- = ochronie prawnej zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego zgodnie z przepisami ustawy z dnia 23 lipca 2003r. *o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, w szczególności wszelkie roboty budowlane przy zabytkach wymagają pozwolenia właściwego organu do spraw ochrony zabytków,
- = ustaleniu zasad ochrony zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

6.1. Zabytki nieruchome:

6.1.1. Obiekty i obszary zabytkowe wpisane do rejestru zabytków województwa opolskiego

Cel ochrony – zachowanie ponadlokalnych wartości kulturowych, historycznych i estetycznych układów urbanistycznych

Zasady ochrony:

- ochrona układów i zespołów wpisanych do rejestru zabytków;
- ochrona obiektów wpisanych do rejestru zabytków;

Układ urbanistyczny Starego Miasta w Byczynie- wpisany do rejestru zabytków pod nr 176/49 z 10.06.1949 i nr 800/64 z 14.04.1964r.

- uwzględnienie ochrony poprzez wskazanie granic historycznego staromiejskiego układu urbanistycznego obszaru miasta zgodnie z rejestrem zabytków – jako strefy ochrony konserwatorskiej obszaru miasta lokacyjnego wraz z terenem dawnych obwarowań.
- objęcie ochroną prawną historycznych założeń urbanistycznych w granicach murów obronnych Byczyny i podjęcie działań do utworzenia jako **Pomnika Historii** (działania procesu zatwierdzania w toku).

Obowiązuje zasada utrzymania historycznej kompozycji układu ruralistycznego posiadającego czytelnie zachowany układ, w tym odpowiednio do cech zagospodarowania obszaru:

- = utrzymania rozplanowania istniejących ciągów ulicznych z ich przekrojami, szerokościami ulic i chodników, liniami zabudowy frontowej oraz z historycznymi nawierzchniami ciągów komunikacyjnych,
- = zasad historycznej parcelacji,
- = kompozycji zabudowy obrzeżnej w granicach historycznych parceli, z przewagą zabudowy w formie zwartych pierzei,
- = linii zabudowy wyznaczonej przez zachowaną zabudowę historyczną
- = zabudowy wewnątrz kwartałów,
- = utrzymanie zachowanych fragmentów murów obronnych, podkreślenie linii obwarowań na całym obwodzie,
- = gabarytów wysokościowych zabudowy wytyczonych wysokością zachowanej zabudowy historycznej,
- = historycznych dominant i ich ekspozycji
- = osi widokowych oraz ekspozycji i otoczenia obiektów zabytkowych,
- = utrzymanie mieszkalno – usługowego charakteru centrum miasta,
- = utrzymanie historycznego charakteru zabudowy

Ponieważ obszar objęty strefą jest wpisany do wojewódzkiego rejestru zabytków, podlega on w całości ochronie prawnej z mocy *ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami*, w konsekwencji której *prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych w strefie wymaga pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków*

Cel ochrony – zachowanie kompozycji zaprojektowanych form zieleni oraz obiektów architektury ze względu na ponadlokalne wartości kulturowe, historyczne, estetyczne i krajobrazowe.

Zasady ochrony: uwzględnienie ochrony poprzez wskazanie granic terenów zabytkowych zgodnie z rejestrem zabytków.

- = zachowanie układów kompozycyjnych założeń parkowych i cmentarnych,
- = utrzymanie zachowanych oraz odtwarzanie zniekształconych historycznych układów, rodzajów i gatunków zieleni oraz pozostałych elementów zagospodarowania – alei, ścieżek, cieków i zbiorników wodnych, obiektów małej architektury, rodzajów i gatunków zieleni, itp.

6.1.2. Historyczne układy przestrzenne wymagające ochrony konserwatorskiej

Układy ruralistyczne wsi: Biskupice, Dobiercice, Kostów, Proślice, Polanowice, Roszkowice,
- wymagana ochrona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego[zespoły ujęte są w gminnej ewidencji zabytków]

Cel ochrony- zachowanie walorów historycznych układów wiejskich oraz walorów krajobrazu kulturowego wsi.

Zasady ochrony :

- Ustalenie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego strefy ochrony konserwatorskiej układów genetycznych wsi
- Biskupice, Dobiercice, Kostów, Proślice, Polanowice, Roszkowice

Zasady ochrony w strefie :

- = utrzymanie istniejącej zabudowy oraz zachowanych elementów zagospodarowania terenu o wartościach historycznych lub kulturowych,
- = utrzymanie układu ulic i placów wiejskich z zachowaniem ich przebiegu, pierwotnych linii rozgraniczających i linii zabudowy,
- = utrzymanie regionalnej kompozycji obiektów budowlanych z ograniczeniem zakresu dopuszczalnych przekształceń oraz dostosowaniem elementów nowych do form istniejącej zabudowy historycznej,
- = nawiązanie w nowej zabudowie do lokalnych form i kompozycji z dostosowaniem do fizjonomii układu i zabudowy sąsiadującej,
- = zachowanie kompozycji układów zieleni

6.1.3. Tereny zabytkowe wymagające ochrony konserwatorskiej

= zespoły rezydencjonalno – folwarczne i folwarczne:

- w Borku, Biskupice, Ciecierzynie, Dobiercicach, Gołkowicach, Kochłowicach, Kostowie, Miechowej, Nasalach, Paruszowicach, Proślicach, Pszczonkach, Roszkowicach, Sarnowie i Sierosławicach

zespoły pałacowo – parkowe:

- w Kochłowicach, Kostowie, Proślicach

= parki podworskie:

- w Biskupicach, Ciecierzynie, Dobiercicach, Gołkowicach, Gosławiu, Jakubowicach, Kochłowicach, Kostowie, Miechowej, Nasalach, Paruszowicach, Polanowicach, Proślicach, Pszczonkach, Roszkowicach i Sarnowie
- wymagana ochrona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Cel ochrony – zachowanie założeń i zespołów ze względu na ich wartość historyczną, kulturową i krajobrazową

Zasady ochrony:

- = ustalenie w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ww terenów zabytkowych oraz zasad ochrony, które powinny obejmować w szczególności:
- = utrzymanie istniejącej zabudowy oraz zachowanych elementów zagospodarowania terenu o wartościach historycznych lub kulturowych,
- = zachowanie i odtwarzanie organizacji zagospodarowania terenów , w tym przede wszystkim historycznie ukształtowanej zieleni oraz ciągów komunikacyjnych, placów, obiektów małej architektury.

= tereny ochrony ekspozycji i/lub otoczenia zabytków:

Biskupice – obszar w otoczeniu kościoła p.w. św. Jana Chrzciciela
Ciecierzyc - obszar w otoczeniu kościoła p.w. św. Stanisława Kostki
Dobiercice - obszar w otoczeniu kościoła Filialnego p.w. św. Jana Dukli
Gołkowice - obszar w otoczeniu kościoła p.w. św. Jana Chrzciciela
Jakubowice - obszar w otoczeniu kościoła p.w. św. NMP Królowej Polski
Kostów - obszar w otoczeniu kościoła p.w. św. Augustyna
Miechowa - obszar w otoczeniu kościoła p.w. św. Jacka
Nasale - obszar w otoczeniu kościoła p.w. św. Wawrzyńca
Polanowice - obszar w otoczeniu kościoła p.w. św. NMP
Proślice - obszar w otoczeniu kościoła filialnego Najśw. Serca Jezusowego
Roszkowice - obszar w otoczeniu kościoła p.w. św. A. Padevskiego
- wymagana ochrona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Zasady ochrony:

- = ustalenie w planie miejscowym strefy ochrony konserwatorskiej ekspozycji lub otoczenia zabytków na podstawie opracowania analiz widokowych.
- = strefy powinny obejmować co najmniej otoczenie kościoła (teren przykościelny), a w przypadkach uzasadnionych ww analizą, również tereny sąsiednie,

Zasady ochrony w strefie :

- = określenie zasad zagospodarowania sąsiedztwa zabytku, w tym dopuszczalnych form i gabarytów zabudowy,
- = zachowanie lub przywracanie w miarę możliwości historycznych panoram
- = dopuszczenie zagospodarowania nie powodującego zagrożeń dla zachowania lub poprawy stanu przestrzeni w granicach strefy,

6.1.4. Obiekty zabytkowe

Zabytki architektury, budownictwa i techniki - wpisane do rejestru zabytków województwa opolskiego oraz ujęte w gminnej ewidencji zabytków – wg wykazu w części II Uwarunkowania

Obiekty proponowane do wpisania do rejestru zabytków:

- kościół pw. św. Stanisława Kostki w Ciecierzynie
- kościół parafialny pw. Najświętszej Marii Panny w Polanowicach
- kościół parafialny pw. św. Augustyna w Kortowie
- kościół katolicki pw. św. Wawrzyńca w Nasalach
- kościół parafialny pw. św. Antoniego Padewskiego w Roszkowicach
- kościół pw. św. Józefa w Wojśławicach
- dwór i park w Gostawiu
- pałac w Proślicach
- pałac i park w Kochłowicach
- dwór w Paruszowicach
- dwór w Dobiercicach
- dwór i park dworski w Pszczonkach
- dwór i park w Sarnowie
- Szkoła w Janówce
- kaplica cmentarna w Kortowie
- gorzelnia w Paruszowicach

Cel ochrony- zachowanie wartości historycznych i artystycznych zespołów i obiektów.

Zasady ochrony:

W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego ochrona powinna polegać na:

- = pokazaniu ich lokalizacji na rysunku planu,
- = określeniu obowiązujących ograniczeń, zakazów i nakazów, mających na celu ich ochronę, na podstawie:
- = w przypadku zabytków wpisanych do rejestru zabytków województwa opolskiego – przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ewentualnie wytycznych konserwatorskich Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków zgłoszonych w formie wniosków do planu;
- = w przypadku zabytków ujętych w gminnej ewidencji zabytków – Gminny program ochrony zabytków, ewentualnie studium ochrony zabytków sporządzone jako materiał planistyczny; w ramach sporządzania tego dokumentu wskazana jest weryfikacja ewidencji pod kątem aktualnego stanu zabytków, nie wyklucza się możliwości – w uzasadnionych przypadkach – korekty ewidencji.

6.1.5. Stanowiska archeologiczne

– wpisane do rejestru zabytków województwa opolskiego oraz ujęte w ewidencji zabytków ujęte są w części II Uwarunkowania – rozdz.9 tabela 3z

Zasady ochrony :

- zachowanie rozpoznanych udokumentowanych stanowisk archeologicznych
- dokumentowanie nowoodkrytych stanowisk w toku badań i nadzoru archeologicznego,
- ochrona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Ochrona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego powinna polegać na:

Ustaleniu stref ochrony konserwatorskiej stanowisk archeologicznych na podstawie Karty Ewidencji Stanowiska Archeologicznego,

= ustaleniu obowiązujących ograniczeń, zakazów i nakazów, mających na celu ochronę stanowisk- na podstawie przepisów ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, w szczególności nakazu zgłaszania i uzgadniania z wojewódzkim konserwatorem zabytków wszelkich robót ziemnych lub zmiany charakteru dotychczasowej działalności w miejscach, gdzie znajdują się zabytki archeologiczne, oraz wykonywanie ich zgodnie z zasadami ochrony zabytków określonymi w ww ustawie.

Według informacji Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Opolu należy przyjąć, że dane dotyczące zabytkowej i kulturowej zawartości stanowisk, a także ich zasięg oraz ich ilość może ulec zmianie po przeprowadzeniu badań weryfikacyjnych na terenach badanych, bądź po objęciu nimi terenów dotąd nie przebadanych.

6.2. Krajobraz

ciąg widokowy na panoramę miasta Byczynę z drogi krajowej nr 11

- zalecana ochrona w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Cel ochrony- zachowanie możliwości niezakłóconej obserwacji dalekiego widoku na panoramę krajobrazu kulturowo – przyrodniczego miasta ze względu na walory estetyczne.

Zasady ochrony:

= ochrona ciągu widokowego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego powinna polegać na pokazaniu miejsc widokowych na rysunku planu oraz:

- =====
- ustaleniu obowiązkowych ograniczeń mających na celu ochronę walorów krajobrazowych obszaru, przede wszystkim zakazu lokalizacji obiektów dysharmonizujących w tym turbin wiatrowych i innych wymagających znacznej wysokości,
- = kształtowaniu układu i formy nowej zabudowy nie przesłaniającej panoramy miasta

Parki zabytkowe : w Ciecierzynie, Dobiercicach, Gosławiu, Jakubowicach, Kochłowicach, Kortowie, Paruszowicach, Pszczonkach i Roszkowicach wskazane do uporządkowania , zagospodarowania i wykorzystania:

- parki w Ciecierzynie, Jakubowicach, Kochłowicach, Kośtowie, Paruszowicach i Roszkowicach jako miejsca czynnego wypoczynku i rekreacji,
- park w Dobiercicach wymaga gruntownej rewitalizacji,
- wyselekcjonowanie najcenniejszych egzemplarzy drzew kwalifikujących się do objęcia ochroną pomnikową w Dobiercicach, Jakubowicach i Paruszowicach,
- połączenie wszystkich 16 parków w gminie specjalnymi ścieżkami rowerowymi,
- zaopatrzenie parków w specjalne tablice z informacjami o ich historii, kompozycji założenia oraz najcenniejszych okazów dendrologicznych,
- właściciele parków i ich potencjalni nabywcy powinni być uświadamiani w zakresie ochrony przyrody, zasad rewitalizacji i wartości historycznej posiadanych obiektów.

7. Kierunki i zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

W polityce rolnej gminy należy prowadzić działania w kierunku:

- utrzymania historycznie powstałych struktur wiejskich, kultury chłopskiej,
- utrzymania, a nawet wzrostu miejsc pracy na obszarach wiejskich,
- wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich,
- poprawę struktury obszarowej gospodarstw rodzinnych,
- promowania gospodarstw specjalistycznych,
- dostosowywania kierunków produkcji rolnej do potrzeb rynku lokalnego i krajowego, a także wymogów Unii Europejskiej,
- pełnego wyposażenia w elementy infrastruktury technicznej niezbędnej dla prawidłowego funkcjonowania zarówno gospodarstwa rolnego jak i całej społeczności wiejskiej,
- podniesienia kwalifikacji rolniczych,
- ochrony i troski o środowisko przyrodnicze, a także popierania metod produkcji rolnej utrzymującej podstawę życia – glebę, powietrze i wodę, czyli rozwój rolnictwa ekologicznego.

Rolnictwo ekologiczne nastawione na produkcję zdrowej żywności powinno być wiodącym kierunkiem rozwoju rolnictwa w gminie.

Główne idee rolnictwa ekologicznego, to:

- utrzymanie, a nawet powiększenie żyzności gleby, produkcja zdrowej żywności nie zawierającej pozostałości chemicznych środków ochrony roślin, dodatków do pasz oraz środków leczniczych,

- zgodne z wymaganiami przyrodniczymi użytkowanie powierzchni rolniczych oraz likwidacja i unikanie wszelkiego rodzaju obciążeń ekologicznych,
- przeprowadzanie regularne wapnowania gleb w celu zmniejszenia ich kwasowości,
- możliwe oszczędne korzystanie z nieodnawialnych źródeł energii i surowców,
- zapewnienie odpowiednich dochodów i zadowalających warunków społeczno-ekonomicznych rolników.

Gmina Byczyna posiada predyspozycje i warunki do rozwoju agroturystyki tj. formy rekreacji i wypoczynku związanego z gospodarstwem rolnym. Obejmuje ona wynajmowanie pokoi przez indywidualnych rolników, a także rozwój małych stadnin koni, wypożyczalni sprzętu do jazdy rowerowej, gry w tenisa itp. To wszystko powinno łączyć się z uczestnictwem w życiu codziennym rodziny wiejskiej i udziału w różnych pracach. Oprócz gospodarstw rolnych na cele agroturystyczne mogą być wykorzystane istniejące obiekty dworskie i pałacowe z otaczającymi je parkami. Predyspozycje dla rozwoju agroturystyki mają wsie charakteryzujące się dużymi walorami krajobrazowymi jak: Biskupice, Gołkowice, Kostów Miechowa, Proślice, Sierosławice, Nasale.

8. Obszary narażone na niebezpieczeństwo powodzi i osuwania się mas ziemnych

Obszar gminy Byczyna pod względem fizjograficznym dzieli się na dwie jednostki:

- obszar wysoczyzny obejmujący centralną część gminy,
- obszar doliny rzeki obejmujący północną i zachodnią część gminy.

a) zagrożenie powodziowe

W gminie Byczyna obszarem bezpośrednio narażonym na niebezpieczeństwo powodzi są doliny rzeki Prosnys i Pratwy. Ze względu na ukształtowanie doliny (płytkie i rozległe) i jej stosunkowo małe zainwestowanie zagrożenie powodzią ogranicza się głównie do podtopień gruntów rolnych w mniejszym stopniu zabudowy wsi położonych w jej dolinie.

W okresie wielkiej powodzi w lipcu 1997 roku na obszarze gminy miały miejsca podtopienia gruntów rolnych położonych w dolinie rzeki Prosnys i Pratwy. Zabudowa mieszkaniowa podtopiona była w niewielkim stopniu. Zasięg bezpośredniego zagrożenia powodziowego został udokumentowany , zostało opracowane Studium bezpośredniego zagrożenia powodziowego dorzecza rzeki Prosnys przez Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Poznaniu uwzględniający obszar po stronie województwa wielkopolskiego oraz opolskiego w gminie Byczyna. Wyznaczony obszar bezpośredniego zagrożenia powodziowego powinien być uwzględniany przy sporządzaniu planów miejscowych.

W dalszych działaniach planistycznych przy sporządzaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów położonych w obszarze doliny rzeki Prosnys i Pratwy należy:

- prowadzić do ograniczania lokalizacji nowej zabudowy na obszarze dolin . Dotyczy to zarówno lokalizacji inwestycji zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko jak i budynków mieszkalnych przeznaczonych na całoroczny pobyt.

Ukształtowanie doliny, małe zainwestowanie obszarów dolin istniejące zbiorniki wodne także stawy, stosunkowo małe zagrożenie powodziowe w okresie wielkiej powodzi wskazuje, że może nie być wymagana budowa urządzeń w zakresie ochrony przeciwpowodziowej poza melioracjami utrzymującymi drożność cieków, kanałów i rowów na obszarze dolin.

b) zagrożenie osuwaniem się mas ziemnych

Ze względu na nizinny charakter ukształtowania powierzchni ziemi i jej strukturę geologiczną na obszarze gminy nie ma zagrożenia osuwania się mas ziemnych. Tereny prowadzonej eksploatacji złóż kruszywa naturalnego w Jakubowicach i Byczynie posiadają ustalone decyzją obszary i tereny górnicze i eksploatacja odbywa się zgodnie z warunkami określonymi w koncesji.

9. Kierunki rozwoju infrastruktury społecznej

Infrastruktura społeczna obejmuje placówki realizujące działalność z zakresu szeroko rozumianej oświaty i wychowania, ochrony zdrowia, opieki społecznej, handlu, kultury fizycznej i wypoczynku – czyli usługi społeczne - publiczne.

W systemie nakazowo-rozdzielczym znaczną część infrastruktury społecznej była własnością państwa. Nie uwzględniano w pełni uwarunkowań społecznych i ekonomicznych co spowodowało między innymi duże dysproporcje w ich rozmieszczeniu. W okresie kryzysu wstrzymywano wiele inwestycji oraz zmniejszono remonty urządzeń, co spowodowało duży regres w ich działalności.

Dokonujące się zmiany społeczno-polityczne i gospodarcze zmuszają do **zmiany zasad funkcjonowania i finansowania infrastruktury społecznej.**

Ulega **zmniejszeniu udział placówek infrastruktury społecznej będącej własnością samorządu terytorialnego** czyli gminy na rzecz osób fizycznych.

Infrastruktura społeczna finansowana z budżetu państwa i samorządu terytorialnego jest dziedziną użyteczności publicznej o wzrastającym znaczeniu dla społeczności lokalnej.

W gospodarce rynkowej charakteryzującej się znacznym odsetkiem bezrobotnych zwiększenie zakresu działań infrastruktury społecznej, polepszenie jakości jej usług przyczyniać się będzie do wzrostu zatrudnienia czyli wchłonięcia wolnych zasobów siły roboczej.

Kierunki polityki samorządu lokalnego gminy w zakresie infrastruktury społecznej winny obejmować przede wszystkim:

- utrzymanie istniejącego stanu urządzeń w zakresie ilościowym,
- modernizację i unowocześnienie w zakresie jakościowym,
- realizację nowych obiektów w dostosowaniu do potrzeb i oczekiwań społeczności lokalnej i aktualnych trendów.

10. Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej

10.1. Komunikacja

Gmina Byczyna w zakresie komunikacji obsługiwana będzie przez układ drogowy i kolejowy którego sieć tworzyć będą:

- ♦ **linia kolejowa magistralna nr 272 relacji Kluczbork – Kostów**
- ♦ **drogi krajowe:**
nr 11 relacji Kołobrzeg - Bytom
- ♦ **droga wojewódzka :**
nr 487 relacji Byczyna - Olesno
- ♦ **drogi powiatowe:**
16 ciągów- wymienione w części II Uwarunkowania
- ♦ **drogi gminne**
9 ciągów na terenach wiejskich i 26 na terenach miasta
- wymienione w części II Uwarunkowania

10.1.1. Komunikacja drogowa

Kierunki rozwoju systemu dróg ponadlokalnych (krajowych, wojewódzkich i powiatowych) wyznacza polityka przestrzenna na szczeblach ponadlokalnych.

Na podstawie planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego, uwzględnia się następujące kierunki rozwoju systemu dróg krajowych:

- = modernizacja drogi krajowej nr 11 relacji Kołobrzeg – Bytom do pełnych parametrów drogi klasy S z budową drogi dwujezdniowej po nowym śladzie, wraz z budową obwodnic miejscowości : Kostów - Gołkowice – Byczyna – Biskupice – Sarnów;
- = modernizacja drogi wojewódzkiej nr 487 Relacji Byczyna – Olesno do pełnych parametrów drogi klasy Z wraz z budowa obwodnicy miejscowości Byczyna.

Dla drogi krajowej z uwagi na ponadnormatywny hałas komunikacyjny na terenach zabudowanych powinny zostać podjęte działania ograniczające , obejmujące budowę urządzeń ochrony akustycznej lub tworzenie obszarów ograniczonego użytkowania.

Dla dróg powiatowych plan zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego nie ustala kierunków rozwoju. W związku z tym drogi powiatowe nie są objęte systemem planowania przestrzennego.

Drogi powiatowe należy uwzględniać w planach miejscowych, pod warunkiem akceptacji ustaleń przez zarządcę dróg w trybie procedury ich sporządzania:

- = modernizacja dróg do dróg klasy zbiorczej (Z),
- = przebudowa dróg na ulice w granicach terenów zabudowanych, budowa chodników, kanalizacji burzowej, ulepszenie nawierzchni,
- = budowa ścieżek rowerowych przy drogach przebiegających przez obszary zabudowane wsi
- = modernizacji układu dróg powiatowych, szczególnie tych, które bezpośrednio łączą teren gminy z układem drogowym wyższego rzędu.

Drogi gminne – rozwój dróg gminnych leży w kompetencji gminy.

Aktualnie na obszarze gminy istnieje 35 ciągów dróg gminnych, w tym 9 na obszarze wiejskim i 26 dróg – ulic w mieście Byczyna – wykazanych w części Dz.II Uwarunkowania

Dla dróg ulic - gminnych na obszarze miejskim ustala się następujące kierunki rozwoju:

- = remonty i modernizacja do potrzeb,
- = remonty i przebudowa dróg – ulic w strefie konserwatorskiej w uzgodnieniu i na warunkach konserwatora zabytków.

Dla dróg gminnych pozamiejskich ustala się następujące kierunki rozwoju:

- = modernizacja dróg publicznych do następujących klas technicznych:
 - L- (lokalnej) w przypadku powiązań między miejscowościami
 - D (dojazdowej) w przypadku pozostałych powiązań
- = sukcesywna przebudowa dróg na ulice w granicach terenów zabudowanych
- = modernizacja i budowa dróg transportu rolnego – w miarę potrzeb
- = poprawy warunków ruchu na obszarach zabudowanych

Obsługa komunikacji:

Uwzględniając potrzeby w zakresie obsługi komunikacji wynikające z uwarunkowań ustala się następujące kierunki rozwoju usług obsługi komunikacji:

- = rozwój usług samochodowych i obsługi podróżnych,
- = zachowanie dotychczasowego przeznaczenia terenów obsługujących komunikację,
- = możliwość lokalizacji parkingów oraz stacji obsługi i paliw w strefach funkcjonalnych zgodnie z ustalonymi kierunkami zmian w użytkowaniu terenów,
- = lokalizacja przystanków autobusowych w miarę potrzeb.
- = sprawne powiązanie gminy z zewnętrznym układem dróg wojewódzkich i krajowych,

10.1.2. Komunikacja kolejowa

Kierunki rozwoju systemu komunikacji kolejowej wyznacza polityka przestrzenna na szczeblach ponadlokalnych.

Na podstawie planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego uwzględnia się następujące kierunki rozwoju systemu komunikacji kolejowej w granicach gminy:

- = utrzymanie i modernizacja pierwszorzędnej linii kolejowej nr 272 relacji Kluczbork – Kostów
- Jak wynika z uwarunkowań, w ramach modernizacji linii kolejowych wskazane jest budowa zabezpieczeń akustycznych na terenach zabudowanych oraz wiaduktów.

Ponadto planuje się:

- = utrzymanie dworców kolejowych z dopuszczeniem ich remontów i przebudowy.

Tereny kolejowe na terenie gminy, to tereny zamknięte w rozumieniu ustawy z dnia 17 maja 1989r. *Prawo geodezyjne i kartograficzne* (Dz. U. z 2000r. , Nr 100, poz.1086 z późn. zm.) .

Ze względu na skalę opracowania rysunku studium tereny te pokazane są orientacyjnie. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego granice tych terenów należy uwzględniać na podstawie wykazu zamieszczonego w Decyzji nr 62 Ministra Infrastruktury z dnia 26 września 2005r. w sprawie ustalenia terenów, przez które przebiegają linie kolejowe, jako terenów zamkniętych (Dz. Urz. MI z dnia 14 października 2005r. z późn. zm.).

10.2. Infrastruktura techniczna

Generalne kierunki rozwoju infrastruktury technicznej w gminie Byczyna

W odniesieniu do istniejących uwarunkowań i przyjętych do zainwestowania nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową, zorganizowaną i przemysłową należy zapewnić obsługę w zakresie zaopatrzenia w media energetyczne.

Dla ochrony powietrza atmosferycznego należy:

- modernizować istniejące kotłownie lokalne i przemysłowe celem zwiększenia ich sprawności i obniżenia uciążliwości ekologicznej poprzez zmianę rodzaju stosowanego paliwa przede wszystkim węgla kamiennego na bardziej ekologiczne, jak: gaz ziemny, olej opałowy lub gaz płynny;
- dążyć do sukcesywnej likwidacji występujących na terenie miasta węglowych kotłowni lokalnych i przemysłowych oraz palenisk domowych opalanych węglem kamiennym, podłączając je do sieci gazowej lub poprzez wykorzystanie do ww celów energii elektrycznej;
- obniżyć „ niską emisję” szczególnie w rejonie centrum miasta Byczyna przez systematyczne podłączenia istniejącej i planowanej zabudowy do sieci gazowniczej ;
- rozwój gazowych źródeł ciepła objąć w pierwszym rzędzie budynki w centrum miasta (mieszkalne i usługowe);
- promowanie alternatywnych (odnawialnych) źródeł ciepła;
- modernizację istniejących sieci napowietrznych SN i nn, oraz stacji transformatorowych SN/nn, w szczególności na obszarach wiejskich.

Dla ochrony wód podziemnych i powierzchniowych:

- sukcesywne wyposażenie zabudowy na obszarze wiejskim w zorganizowany system odprowadzania ścieków komunalnych.

10.2.1. Zaopatrzenie w wodę

Gmina posiada zorganizowany system zaopatrzenia mieszkańców w wodę. Miasto Byczyna i wszystkie wsie gminy korzystają z sieci wodociągowej ujmujących wodę z ujęć wody w Polanowicach , Byczynie, Dobiercicach, Kostowie, Wojstawicach – Kastel
Informacja o ujęciach wody jest zawarta w części: II Uwarunkowania pkt.6.3.4.

Istniejące ujęcia wody zapewniają wystarczającą ilość wody do celów zaopatrzenia ludności, potrzeb gospodarczych gminy oraz zabezpieczenia przeciwpożarowego.

W zakresie zaopatrzenia w wodę ustala się następujące kierunki rozwoju:

optymalizacja gminnego systemu zaopatrzenia w wodę poprzez :

= modernizację ujęć wody do potrzeb,

= sukcesywną rozbudowę sieci wodociągowej na nowych terenach planowanej zabudowy.

Modernizacja systemu zaopatrzenia w wodę musi uwzględniać rygory wynikające z wymogów p. poż. oraz zakres modernizacji istniejących stacji wodociągowych, wynikający ze wzrostu wydajności wskutek przyłączenia nowych odbiorców i ewentualnego wzrostu konsumpcji wody w przyszłości.

10.2.2. Odprowadzanie ścieków

Gmina jest w trakcie działań w celu wyposażenia gminy w zorganizowany system gromadzenia i odprowadzania ścieków.

Zorganizowany system odbioru i oczyszczania ścieków przyjmuje się jako zadanie priorytetowe, ze względu na konieczność ochrony cennych użytkowych wód podziemnych. W zakresie zaopatrzenia gospodarki ściekowej ustala się następujące kierunki rozwoju:

- = utrzymanie istniejącej oczyszczalni ścieków w Byczynie z możliwością jej rozbudowy,
- = utrzymanie istniejących zakładowych oczyszczalni ścieków z możliwością ich rozbudowy,
- = dalsza rozbudowa sieci kanalizacyjnej z uwzględnieniem następujących zaleceń:
- = ścieki z terenu gminy powinny być kierowane na istniejącą oczyszczalnię ścieków w Byczynie
- = budowa kanalizacji na terenach planowanej nowej zabudowy.

10.2.3. Elektroenergetyka i ciepłownictwo

Kierunki rozwoju przesyłowych systemów elektroenergetycznych i gazowych wyznacza polityka przestrzenna na szczeblach ponadlokalnych.

Kierunki rozwoju systemów zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe na potrzeby gminy określają w obligatoryjnym dokumencie „Projekt założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe” (zgodnie z przepisami ustawy Prawo energetyczne).

Gmina Byczyna posiada opracowany taki dokument .

W zakresie rozwoju sieci energetycznych wysokich napięć uwzględnia się:

- = przebieg linii energetycznej wysokiego napięcia 110KV relacji Kluczbork - GPZ Kostów i GPZ Kostów - Kępno z możliwością jej remontów i przebudowy;
- = utrzymanie stacji GPZ Kostów.

W zakresie rozwoju sieci energetycznych średnich napięć planuje się modernizację i rozbudowę sieci rozdzielczej 15KV w zakresie niezbędnym do poprawy warunków napięciowych wśród istniejących odbiorców oraz zaopatrzenie w energię elektryczną odbiorców na terenach rozwojowych, sukcesywnie, w miarę ich zabudowy.

10.2.4. Odnawialne źródła energii

W celu umożliwienia na obszarze gminy rozwoju energii pozyskiwanej ze źródeł odnawialnych wskazuje się tereny :

- możliwej lokalizacji farm wiatrowych ,
- lokalizacji kolektorów słonecznych – solarów słonecznych,
- małych elektrowni wodnych,
- biogazowni.

Wyznaczone w studium obszary lokalizacji farm wiatrowych i solarów słonecznych zostały wskazane przez potencjalnych inwestorów, po ich wstępnym rozpoznaniu, w zakresie spełnienia wymogów lokalizacyjnych oraz środowiskowych.

Warunki lokalizacji odnawialnych źródeł energii zostały ustalone w przeznaczaniu terenów.

10.2.5. Gazownictwo

W zakresie rozwoju gazociągów wysokiego ciśnienia uwzględnia się:

- modernizację gazociągu wysokiego ciśnienia relacji Odolanów – Tworóg DN 500 (dwie nitki)

W zakresie rozwoju rozdzielczej sieci gazowej ustala się:

- utrzymanie istniejących sieci ze stacjami redukcyjno – pomiarowymi doprowadzających gaz do sieci na terenie miasta Byczyna
- rozbudowę systemu sieci rozdzielczych dla zaopatrzenia w gaz sieciowy pozostałych miejscowości w gminie.

10.2.6. Telekomunikacja

W obecnym stanie prawnym gmina nie ma kompetencji w zakresie ustalania kierunków rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej. Kierunki te wyznacza ustawa z dnia 7 maja 2010r. o wspieraniu rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych (Dz. U. Nr 106, poz.675) oraz Urząd Komunikacji Elektronicznej. Zgodnie z przepisem art.46 ust.1 wyżej wymienionej ustawy gmina w planach miejscowych nie może ustanawiać zakazów lokalizowania inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej oraz przyjmować rozwiązań uniemożliwiających lokalizowanie takich inwestycji, jeżeli są one zgodne z przepisami odrębnymi.

Kierunki rozwoju usług i sieci telekomunikacyjnych

Zgodnie z wytycznymi prezesa Urzędu Komunikacji Elektronicznej, złożonymi w formie wniosków do zmiany studium, w zakresie rozwoju infrastruktury telekomunikacyjnej przewiduje się możliwości:

- = lokalizacji sieci telekomunikacyjnych, zarówno tradycyjnych jak i nowych technologiach, w tym budowy, rozbudowy i modernizacji infrastruktury światłowodowej,
- = objęcia terenu gminy zintegrowanym systemem telekomunikacyjnym, połączonym z systemami sieci internetowych; wojewódzkiej i krajowej
- = rozwoju systemów telekomunikacyjnych i teleinformatycznych (przewodowych i bezprzewodowych) stosownie do wzrostu zapotrzebowania na usługi telekomunikacyjne i teleinformatyczne w gminie i regionie.

10.3. Gospodarka odpadami

Zgodnie z aktualizacją planu gospodarki odpadami dla województwa opolskiego sporządzonego przez Zarząd Województwa opolskiego gmina Byczyna będzie przynależna do północnego Regionu Gospodarki Odpadami Komunalnymi z ośrodkiem centralnym Kluczbork. Składowanie odpadów odbywać się będzie na składowisko komunalne w Gotartowie k/Kluczborka.

11. Obiekty i obszary, dla których wyznacza się w złożu kopaliny filar ochronny

Na obszarze gminy eksploatowane są złoża kruszywa naturalnego w Byczynie i Jakubowicach i posiadające wyznaczone obszary i tereny górnicze – uwarunkowania rozdz.

Obszary udokumentowanych złóż nie są objęte planami miejscowymi lub planami terenów górniczych w oparciu o które nastąpiłoby wyznaczenie w złożu kopaliny filaru ochronnego.

11. Obszary, na których rozmieszczone będą inwestycje celu publicznego

11.1. Obszary lokalizacji inwestycji o znaczeniu lokalnym

Zgodnie ze strategią rozwoju gminy i potrzebami wynikającymi z analizy uwarunkowań planowane inwestycje celu publicznego o znaczeniu lokalnym obejmują obiekty infrastrukturalne wymienione w kierunkach rozwoju infrastruktury komunikacyjnej i technicznej. Dla umożliwienia realizacji tych obiektów na rysunku studium wskazuje się obszary ich lokalizacji, tj.:

- trasy dróg gminnych
- trasy dróg powiatowych

=====

Do obszarów wymagających szczególnych działań publicznych ukierunkowanych na poprawę jakości i kształtowania przestrzeni miasta i wsi należą:

- = obszar przestrzeni publicznej w Byczynie wymagający szczególnie starannego zagospodarowania jako najważniejszą przestrzeń publiczną kształtującą tożsamość kulturową miejsca,
- = obszary przestrzeni publicznych na terenie wsi obejmujących drogi i ulice,
- = obszar zbiornika wodnego „Biskupice” z przyległym grodem rycerskim
- = planowane zbiorniki małej retencji wody „Brzózki” na rzece Pratwie i „Posada – Gola” i „Piaski – Gola” na rzece Proсна z wykorzystaniem do celów ochrony przeciwpowodziowej, przeciwpożarowej, rekreacji.

11.2. Obszary lokalizacji inwestycji o znaczeniu ponadlokalnym

Zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego na obszarze gminy Byczyna znajdują się i planowane są następujące inwestycje o znaczeniu ponadlokalnym:

- = **droga krajowa nr 11 relacji Kołobrzeg – Bytom**, planowana do modernizacji do pełnych parametrów drogi klasy S z budową nowej trasy drogi dwujezdniowej wraz z budową obwodnic miejscowości: Sarnów, Biskupice, Byczyna, Gołkowice, Kostów.
- = **linia kolejowa nr 272** pierwszorzędna relacji Kluczbork - Kostów
- = **linia elektroenergetyczna**- wysokiego napięcia przesyłowa 110KV relacji Kluczbork - GPZ Kostów i GPZ Kostów – Kępno
- = **stacja GPZ Kostów**
- = **gazociąg wysokiego ciśnienia** relacji Odolanów – Tworóg

12. Obszary, dla których obowiązkowe jest sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na podstawie przepisów odrębnych, w tym obszary wymagające przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości , a także obszary rozmieszczenia obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400m² oraz obszary przestrzennej publicznej

Aktualnie na obszarze gminy obowiązuje 17 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

Obejmują one wyodrębnione obszary na terenie miasta Byczyny oraz wsi , przy czym tylko obszar strefy konserwatorskiej miasta posiada plan miejscowy sporządzony w oparciu o obowiązującą ustawę z 27 marca 2003r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

=====

Wykaz
miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (MPZP) obowiązujących na obszarze gminy
Byczyna, zatwierdzonych w latach 1995-2010

lp	Nazwa planu	Podstawowe przeznaczenie terenu w planie	Data i nr uchwały Rady Miejskiej zatwierdzającej MPZP	data i nr Dziennika Urzędowego Woj. Opolskiego	Obszar objęty MPZP [w ha]
1.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 847 w Byczynie przy ul. Kluszkowskiej	249 PO Teren przetwórstwa rolno – spożywczego	Nr XIII/117/95 Rady Miejskiej w Byczynie z 20.12.1995r.	Dz.Urz.Woj.Op. Nr 4 x 01.03.1996r ppz.19	
2.	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 419/1 i 419/2 w Byczynie przy ul. Zamysłowskiej	159UH Teren usług handlu	Nr XXIV/200/97 z 17.02.1997r.	Dz.U.W.Op.nr 8 z 15.04.1997r. poz.51	
3	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 55/1 w Byczynie przy ul. Dąbrowskiej	7aPB Teren urządzeń obsługi komunikacji	Nr II/15/98 z 26.11.1998r	Dz.U.Woj.Op.nr 34 z 30.12.1998 poz.317	
4	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 844 w Byczynie przy ul. Kluszkowskiej	KSp Teren urządzeń obsługi komunikacji	Nr XIV/136/99 Rady Miejskiej z 30.12.1999	Dz.U.woj.Op.nr 11 z 08.02.2000 poz.43	
5	miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr ul. Brzozowa	MN Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	Nr XIV/135/99 z 30.12.1999	Dz.U.woj.Op.nr 11 z 08.02.2000 poz.42	
6.	Miejscowy Plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 209 w Gołkowicach	UKs teren urządzeń obsługi komunikacji	Nr XIV/135/99 z 30.12.1999	Dz.U.Woj.Op.nr 11 z 08.02.2000 poz.42	
7	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 55 w Ciecierzynie	UKs teren urządzeń związanych z obsługą	Nr XIV/134/99 z 30.12.1999	Dz.U.Woj.Op.nr 11 z 08.02.2000	
8	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 335 w Nasalach	US Teren urządzeń sportowych	Nr XIV/134/99 z 30.12.1999	Dz.U.Woj.Op.nr 11 z 08.02.2000	
9.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 73/1 i 173 w Sierosławicach	MN,UR Teren zabudowy mieszkaniowej i rzemieślniczej	Nr XIV/134/99 z 30.12.1999	Dz.U.Woj.Op.nr 11 z 08.02.2000 Poz.41	
10.	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 359 w Polanowicach	MN,MR,UR Teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej	Nr XIV/134/99 z 30.12.1999	Dz.U.Woj.Op.nr 11 z 08.02.2000 Poz.41	
11	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zagospodarowania terenów wokół zbiornika Biskupice „”	W Teren zbiornika retencji wody dla rolnictwa	Nr XIV/134/99 z 30.12.1999	Dz.U.Woj.Op.nr 11 z 08.02.2000 Poz.41	
12	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działki nr 7/3 w Dobiercicach	ZC Teren cmentarza	Nr XLII/300/2002 z 28.05.2002	Dz.U.Woj.Op.nr 57 z 27.06.2002 poz.783	
13	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zagospodarowania terenów wokół zbiornika Biskupice - „Biskupie „”	UPR, P,LSp,DR Teren rekreacji nadwodnej, terenów miejsc	Nr XLII/300/2002 z 28.05.2002	Dz.U.Woj.Op.nr 57 z 27.06.2002 poz.783	
14	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla obszaru działek nr 497/3 przy ul. Paruszowickiej w Byczynie	PE Teren eksploatacji kruszywa	Nr XLVII/321/2002 z 10.10.2002	Dz.U.Woj.Op.nr 122 z 29.11.2002 poz.1582	
15	Miejscowy Plan zagospodarowania przestrzennego strefy rozwoju gospodarczego w Byczynie - Biskupicach	Byczyna - Biskupice	Nr XXII/145/2008 z 28.03.2008	Dz.U.Woj.Op.nr 38 z 04.06.2008 poz.1332	
16	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego granicy polno- leśnej	Obszar gminy	XIV/134/99 z 30.12.1999	Dz.U.Woj.Op.nr 11 z 08.02.2000 poz.41	

17	Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla części obszaru miasta Byczyny	Obszar strefy „A” ochrony konserwatorskie	Nr LVIII/428/2010 z 30.09.2010	Dz.U.Woj.Op.nr 141 z 07.12.2010 poz.1655	
----	--	---	--------------------------------	--	--

Źródło: opracowanie własne

Zgodnie z art.10 ust.2 pkt.8 ustawy z dnia 27 marca 2003 roku o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (tekst jedn. Dz. U. RP z 12 czerwca 2012r, poz.647.) obowiązującej w okresie sporządzania zmiany (aktualizacji studium) obowiązek określenia obszarów, dla których sporządzenie miejscowego planu zagospodarowania występuje w następujących przypadkach:

1. na podstawie przepisów odrębnych,
2. dla obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości,
3. dla obszaru, na którym przewiduje się rozmieszczenie obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m²,
4. dla obszarów przestrzeni publicznej,
5. dla obszarów, na których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Obszary, dla których obowiązek sporządzania planu wynika :

= na podstawie przepisów odrębnych:

- Zgodnie z **rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 19 października 2004r. zmieniające rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków i trybu udzielania pomocy finansowej na zalesienie gruntów rolnych objętej planem rozwoju obszarów wiejskich** (Dz. U. Nr 236 z 2004r., poz. 2362) ustalenie granicy polno – leśnej i przeznaczenie terenów pod zalesienie winno nastąpić w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego lub studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy. Niniejsze **studium uwzględnia tereny przeznaczone pod zalesienia wskazane w opracowanej granicy polno – leśnej i sporządzonym planie miejscowym. Przeznaczenie dodatkowych terenów pod zalesienie wymaga dokonania zmiany w planie miejscowym.**

- Zgodnie z **ustawą z dnia 3 lutego 1995 roku o ochronie gruntów rolnych i leśnych** /Dz. U. Nr 16,poz.78 z późn. zmianami / - dla obszarów stanowiących użytki rolne o których mowa w art. 7 wymienionej ustawy a przeznaczone pod rozwój zabudowy na obszarze wsi należy sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego.

- Zgodnie z wymogami **ustawy z dnia 15 lutego 1962 roku z późniejszymi zmianami o ochronie dóbr kultury i o muzeach** /Dz. U. Nr 10, poz.98/ - ochronie podlegają obszary i obiekty kultury materialnej o dużej wartości historycznej. Ich odnowa i rewitalizacja winna przebiegać w oparciu o miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego . W gminie Byczyna występują takie obszary , które ze względu na uwarunkowania wymagają sporządzenia odrębnych planów miejscowych rewitalizacji zabudowy w większości wsi.

- Zgodnie z **ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. Prawo geologiczne i górnicze** / Dz. U. z 2011r. Nr 163 poz.981/ - art.95 pkt.1 ustawy w celu ochrony udokumentowanych złóż kopalin ujawnia się w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego g oraz w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego

= dla obszarów wymagających przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości

=====

Na obszarze gminy Byczyna nie występują obszary, które wymagają przeprowadzenia scaleń i podziału nieruchomości w trybie przepisów ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 roku o gospodarce nieruchomościami ((t.j. – Dz. U. z 2000, nr 46, poz.543 wraz z późn. zm.).

= dla obszaru, na którym przewiduje się rozmieszczenie obiektów handlowych powierzchni sprzedaży powyżej 400 m².

Na obszarze gminy nie planuje się realizację obiektów handlowych o powierzchni sprzedaży powyżej 400 m².

= dla obszarów przestrzeni publicznej.

Na obszarze gminy nie jest wymagane sporządzenie miejscowego planu dla obszarów przestrzeni publicznej. Przestrzeń publiczna miasta Byczyny jest objęta planem miejscowym.

= dla obszarów planowanej lokalizacji farm wiatrowych oraz solarów słonecznych

Na obszarze gminy zostały wyznaczone obszary na których dopuszcza się lokalizację farm wiatrowych (11 obszarów) i solarów słonecznych (5 obszarów).

Wyznaczone obszary lokalizacji farm wiatrowych jak i solarów słonecznych winny zostać objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego. Planem miejscowym można objąć jeden obszar lub kilka ze sobą bezpośrednio położonych.

13. Obszary, dla których gmina zamierza sporządzić plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne
--

= dla obszarów, na których gmina zamierza sporządzić miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego, w tym obszary wymagające zmiany przeznaczenia gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne.

Gmina zamierza sporządzić plan miejscowy w pierwszym rzędzie dla obszarów miasta Byczyny nie objętych dotychczasowym i obowiązującym planem miejscowym oraz wsi o największym potencjale rozwoju tj.

- dla obszarów miasta nie objętych dotychczas planami miejscowymi,
- dla wsi Biskupice - Kochłowice, Dobiercice, Kostów, Polanowice, Paruszowice, Roszkowice; w następnej kolejności w miarę potrzeb i posiadanych środków finansowych
- dla wsi Jakubowice, Sarnów, Ciecierzyn i pozostałych.

Biorąc po uwagę dotychczasowe unormowania prawne pozwalające na lokalizowanie zabudowy na obszarach nie objętych planem miejscowym i braku zgodności z ustaleniami studium co prowadzi do rozproszenia zabudowy i dezorganizacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej gmina powinna sporządzać będzie plany wg kolejności potrzeb w granicach administracyjnych poszczególnych jednostek wiejskich.

Tereny planowanego zainwestowania o zwartych dużych obszarach będą wymagały uzyskania zgody na przeznaczenie gruntów rolnych III i IV klasy na cele nierolnicze w trybie wymogów ustawy z 3 lutego 1995r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych, w szczególności dla:

- = planowanej działalności gospodarczej i zabudowy mieszkaniowej
- = dla planowanych zespołów farm elektrowni wiatrowych i kolektorów słonecznych.

=====

W studium nie wyznaczono pod zainwestowanie obszarów gruntów leśnych, które w przyszłości wymagałyby uzyskania zgody w tym zakresie.

Obowiązujące plany na obszarze gminy powinny być poddawane okresowej ocenie aktualności (zgodnie z wymogiem art.32 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym) i – razie wykazania takiej potrzeby aktualizowane.

W pozostałych wsiach nie posiadających miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i w których nie planuje się nowych terenów budowlanych, wystarczającym instrumentem realizacji polityki przestrzennej w aktualnym stanie prawnym może odbywać się w trybie wydania decyzji o warunkach zabudowy z uwzględnieniem ustaleń studium.

14. Obszary pomników zagłady i ich stref ochronnych oraz obowiązujące na nich ograniczenia prowadzenia działalności gospodarczej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 maja 1999r. o ochronie terenów byłych hitlerowskich obozów zagłady 9 Dz.U. nr 41, poz.412 oraz z 2002 r. nr 113, poz.984 i nr 153, poz.1271)

Na obszarze gminy nie występują obszary pomników zagłady.

15. UZASADNIENIE PRZYJĘTYCH W ZMIANIE STUDIUM ROZWIĄZAŃ

Zmianę studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Rada Miejska w Byczynie podjęła na podstawie uchwały Nr XIV/83/07 z dnia 31 sierpnia 2007 roku w sprawie przystąpienia do zmiany *Studium*.

Podstawą przyjętych w studium rozwiązań są wnioski wynikające z analizy zaktualizowanych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy Byczyna, planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego strategii rozwoju gminy a także programów ochrony środowiska, gospodarki odpadami i ochrony zabytków.

Uwzględniając obligatoryjny zakres ustaleń studium wymagany przepisami obowiązującej ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym rozwiązania te można generalnie podzielić na następujące grupy zagadnień:

= **kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy oraz w przeznaczeniu terenów**

= **zasady ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego**

= **kierunki rozwoju infrastruktury społecznej**

= **kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.**

Obszar gminy poddany został weryfikacji pod kątem istniejących i zachodzących uwarunkowań, które uwzględnione zostały w sposób następujący:

= uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów oraz warunków i jakości życia mieszkańców, w tym ich zdrowia,

= uwarunkowania wynikające ze stanu i funkcjonowania środowiska przyrodniczego oraz wskazania potencjalnych zagrożeń,

- =====
- = uwarunkowania dla wyznaczenia obszarów możliwej lokalizacji turbin wiatrowych uwzględniające:
- istniejące walory środowiskowe gminy wyznaczając obszary lokalizacji farm wiatrowych poza obszarami cennymi przyrodniczo do których w gminie należą: doliny rzeki Prosnys i Pratwy a także Wołczyńskiej Strugi predestynowanych do objęcia ochroną prawną jako Obszary Chronionego Krajobrazu;
 - istniejące walory kulturowe gminy wyznaczając tereny możliwej lokalizacji farm wiatrowych poza strefami ochrony punktów widokowych obiektów zabytkowych zwłaszcza miasta Byczyny,
 - zachowanie odległości nie mniejszej niż 700m od istniejących i planowanych terenów zabudowy mieszkaniowej, w celu ochrony tych terenów przed uciążliwością farm wiatrowych.

Dotychczasowy rozwój gminy i istniejące uwarunkowania wskazują, że nie zachodzi potrzeba zmiany zasadniczych kierunków polityki przestrzennej przyjętych w dotychczasowej edycji studium. Złożone wnioski przez zainteresowanych w większości były zgodne z przyjętymi dotychczas kierunkami rozwoju miasta Byczyny i poszczególnych jednostek osadniczych, natomiast niezgodności dotyczyły jedynie pojemności i wielkości terenów wnioskowanych do lokalizacji nowej zabudowy.

W związku z tym przyjęte w niniejszej aktualizacji rozwiązania są zgodne z dotychczasowymi kierunkami rozwoju gminy i poszczególnych jednostek osadniczych.

Generalne kierunki zmian w strukturze przestrzennej w stosunku do dokumentu pierwotnego obejmują:

- = wielofunkcyjną urbanizację obszaru miejskiego, obejmującą zrównoważony rozwój zabudowy produkcyjnej, usługowej i mieszkaniowej, wraz z niezbędną infrastrukturą społeczną, drogową i techniczną,
- = wyznaczenie dodatkowych terenów budowlanych dla zabudowy mieszkaniowej, usług dla ludności, oraz działalności gospodarczej, wynikających z pozytywnego rozpatrzenia wniosków złożonych do zmiany studium,
- = intensyfikację zabudowy na terenach uzbrojonych miasta i wsi poprzez wskazanie do zabudowy w pierwszej kolejności wolne tereny oraz zdegradowane tereny zainwestowane,
- = ukształtowanie przyrodniczego Systemu Obszaru poprzez wydzielenie w strukturze przestrzennej gminy obszarów cennych przyrodniczo, a także predestynowanych do pełnienia funkcji przyrodniczych ze względu na swoje położenie i wprowadzenie ograniczeń w ich zagospodarowaniu,
- = wydzielenie terenów rolnych na których możliwa będzie lokalizacja elektrowni wiatrowych oraz solarów słonecznych uwzględniając wstępne rozpoznanie inwestorów w tym zakresie,

Na obszarze gminy Byczyna zostało wyznaczonych 11 obszarów możliwej lokalizacji farm elektrowni wiatrowych i 5 obszarów dla lokalizacji kolektorów – solarów słonecznych.

Warunkiem lokalizacji ferm wiatrowych na wskazanych obszarach jest przeprowadzenie badań i analiz specjalistycznych oraz monitoringów wskazanych w studium z których wynikać będzie, że inwestycja nie będzie powodować negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze i zdrowie ludzi oraz awifaunę i chiropterofaunę.

- = wprowadzenie zmian wynikających ze złożonych wniosków przez jednostki uprawnione do współpracy w zakresie ich właściwości,
- = dostosowanie edycji studium do aktualnych wymagań w zakresie elementów uwarunkowań, które studium winno uwzględniać i elementów które powinno określać,
- = określono w formie wytycznych kierunki , parametry , wskaźniki kształtowania zabudowy i zagospodarowania oraz użytkowania terenów do miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- = uwzględnienie ustaleń sporządzonych na obszarze gminy planów miejscowych.

Aktualizacja i uzupełnienie dotychczasowych ustaleń studium ma na celu dostosowanie ich do obecnie obowiązujących przepisów oraz aktualnego stanu faktycznego. W ramach tych zmian m.in.

= skorygowano zapisy dotyczące rozwoju komunikacji i systemów infrastruktury technicznej, ochrony zabytków kultury i ochrony obszarów bezpośredniego zagrożenia powodziowego, obszarów rozmieszczenia inwestycji celu publicznego oraz obszarów wymagających sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Zmiany te nie zmieniają w sposób zasadniczy dotychczasowych kierunków zagospodarowania przestrzennego przyjętych w podstawowej wersji studium uchwalonej w 1997 roku.

= **zasady ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego**- zostały ustalone dla wszystkich wyróżnionych na podstawie opracowania ekofizjograficznego i analizy uwarunkowań – obszarów szczególnej ochrony środowiska.

Obejmują one obszary i obiekty o szczególnych walorach przyrodniczych , krajobrazowych i kulturowych oraz obszary występowania uciążliwości i zagrożeń, z uwzględnieniem obszarów objętych ochroną prawną oraz wymagających ochrony.

W przypadku obszarów i obiektów objętych ochroną prawną ustalenia studium uwzględniają obowiązujące na podstawie przepisów odrębnych ograniczenia w zabudowie, zagospodarowaniu i użytkowaniu terenów, natomiast w przypadku pozostałych obszarów ustalenia studium określają zasady ochrony i sposób ich uwzględniania w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Ustalenia te realizują przyjęte w strategii ekologiczne cele rozwoju gminy, zapewnienie środowiska bezpiecznego dla zdrowia ludzi, ochronę walorów przyrodniczych oraz kształtowanie Przyrodniczego Systemu Obszaru, racjonalne wykorzystanie zasobów środowiska, zachowanie równowagi ekologicznej pomiędzy potrzebami rozwojowymi a potrzebami ochrony środowiska.

Ustalenia studium uwzględniają i obejmują ochroną najcenniejsze dla dziedzictwa kulturowego obszary i zabytki budownictwa i architektury. Ustalenia studium wskazują do ustanowienia miasta Byczyny z jej zachowanym układem urbanistycznym jako Pomnika historii (prace są w toku).

Kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej :

Inwestycje komunikacyjne i infrastrukturalne o znaczeniu ponadlokalnym (regionalnym) uwzględnione zostały w studium zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego.

=====

Spośród tych inwestycji kluczowe znaczenie dla rozwoju gminy ma planowana budowa nowej trasy drogi krajowej nr 11 relacji Kołobrzeg – Bytom z dostosowaniem do parametrów drogi klasy S.

Droga wojewódzka nr 487 relacji Byczyna – Olesno planowana jest do modernizacji i parametrów drogi klasy Z wraz z budową obwodnicy miasta Byczyny.

Planowane inwestycje o znaczeniu powiatowym to rozbudowa dróg powiatowych. Kierunki rozwoju układu dróg powiatowych określone zostały na podstawie analizy uwarunkowań i mają na celu poprawę komunikacji między miejscowościami.

Rozwój dróg gminnych oraz inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej ukierunkowany jest na poprawę istniejących systemów i ich rozbudowę na potrzeby planowanej zabudowy – zgodnie ze strategicznymi celami rozwoju; podniesienie atrakcyjności lokalizacyjnej miasta i gminy, tworzenie dogodnych warunków życia mieszkańcom.

Synteza ustaleń studium

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego sporządza się w celu określenia polityki przestrzennej gminy z uwzględnieniem ogółu uwarunkowań mających wpływ na zagospodarowanie przestrzenne w gminie oraz strategii rozwoju gminy i ustaleń planu zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego.

W studium zagospodarowania przestrzennego gminy Byczyna , na podstawie wniosków wynikających z uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego ustalone zostały następujące kierunki rozwoju przestrzennego miasta i gminy:

- = wzmocnienie funkcji miasta jako lokalnego ośrodka usługowego poprzez rewitalizację centrum miasta i parku miejskiego oraz rozwój terenów sportowych ,
- = wskazanie roli miasta do pełnienia funkcji Pomnika historii,
- = wielofunkcyjna urbanizacja obszaru miejskiego obejmująca zrównoważony rozwój zabudowy produkcyjnej, usługowej i mieszkaniowej wraz z niezbędną infrastrukturą drogową i techniczną,
- = rozwój zabudowy rekreacyjnej przy zbiorniku wodnym „ Biskupice ”,
- = intensyfikacja zabudowy na terenach uzbrojonych miasta i wsi poprzez wskazanie do zabudowy w pierwszej kolejności wolne tereny , wyposażone w podstawową infrastrukturę techniczną oraz zdegradowane tereny zainwestowane,
- = ukształtowanie przyrodniczego Systemu Obszaru poprzez wydzielenie w strukturze przestrzennej gminy obszarów cennych przyrodniczo, a także predestynowanych do pełnienia funkcji przyrodniczych ze względu na swoje położenie i wprowadzenie ograniczeń w ich zagospodarowaniu,
- = wydzielenie obszarów (rolnych, niezabudowanych) na których możliwa będzie lokalizacja elektrowni wiatrowych oraz kolektorów słonecznych uwzględniając wstępne rozpoznanie inwestorów w tym zakresie.

Struktura funkcjonalno – przestrzenna

Podstawowymi jednostkami struktury przestrzennej gminy są dwa obszary : miejski i wiejski.

Obszar miejski obejmuje miasto Byczynę oraz bezpośrednio z nim związany terenami planowanymi do zabudowy obszar wsi Jaśkowice.

Obszar wiejski obejmuje pozostałe tereny gminy.

Obszary dzielą się na strefy funkcjonalnie wydzielone z uwzględnieniem podobieństwa w sposobie użytkowania zabudowy i zagospodarowania terenu.

Zostały wyodrębnione następujące strefy funkcjonalne:

na obszarze wiejskim

- Strefy zabudowy mieszkaniowej i usług – obejmujące zabudowę rolniczą (zagrodową) zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, usługi dla ludności i obsługi rolnictwa – czyli obszary istniejące ściśle uwarunkowanego historycznie zainwestowania poszczególnych wsi w gminie - **MU**;
- Strefy zabudowy mieszkaniowej - **M**
- Strefy działalności gospodarczej - produkcji, składów, magazynów, usług - **PU** ;
- Strefy usług; publicznych - **UP**
- Strefy usług **publicznych, komercyjnych** - **U**;
- Strefy usług technicznych - **WZ** (ujęcia wody), **NO** (oczyszczalnie ścieków), **EE** (urządzeń elektroenergetyki), **EG** (urządzeń gazownictwa), **EW** (elektrownie wiatrowe), **ES** (solary słoneczne);
- Strefy sportowo – usługowe - **URP**;
- Strefy zabudowy lotniskowej –**UTL**;
- Strefy sportowo – rekreacyjne – **US**;
- Strefy produkcji i obsługi rolniczej- **RPO**;
- Strefy wód otwartych – **Ws**;
- Strefy zieleni, cmentarze – **ZP, ZC**;
- Strefy Leśne – **RL**;
- Strefy ogrodniczo – sadownicza - **RO**;
- Strefy rolne produkcyjne – **R; RZ**
- Strefy występowania udokumentowanych złóż – **PE**;

na obszarze miejskim

- Strefa centrum śródmiejskiego obejmująca zabudowę położoną w obrębie murów miejskich- **AUC**;
- Strefy zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej-**MW**;
- Strefy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami – **MNU**;
- Strefy działalności gospodarczej - produkcji, składów, magazynów, usług - **PU** ;
- Strefy usług **UP**- publicznych;
- Strefy usług **U** – publicznych, komercyjnych) ;
- Strefy usług technicznych - **WZ** (ujęcia wody), **NO** (oczyszczalnie ścieków), **EE** (urządzeń elektroenergetyki), **EG** (urządzeń gazownictwa) ;
- Strefy sportowo – rekreacyjne - **US**;
- Strefy wód otwartych – **Ws**;
- Strefy zieleni, cmentarze – **ZP, ZC**;
- Strefy leśne – **RL**;
- Strefy rolne – **R, RZ**;

Dla wyznaczonych stref ustalono kierunki zmian w przeznaczaniu terenów oraz kierunki dotyczące zagospodarowania i użytkowania terenów. Dla terenów zabudowy ustalono też podstawowe wskaźniki zagospodarowania działek budowlanych.

W wydzielonych strefach z dominującą zabudową mieszkaniową użytkowaniem dominującym ma być zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna, wielorodzinna z usługami podstawowymi dla ludności, a w strefach zabudowy wiejskiej również zabudowa zagrodowa.

We wszystkich tych strefach dopuszcza się odpowiednio do funkcji strefy nie kolidującą z zabudową mieszkaniową różnego rodzaju działalność gospodarczą (miejsca pracy).

Strefy z dominującą zabudową usługową oraz sportowo – rekreacyjno – wypoczynkową obejmują tereny istniejącej i planowanej koncentracji usług publicznych i komercyjnych, których rozwój przyczynić się winien do poprawy jakości życia mieszkańców oraz aktywizacji gospodarczej gminy.

Strefy produkcyjno – techniczne obejmują tereny istniejących i planowanych zakładów produkcyjnych, magazynów, składów oraz obiektów infrastruktury technicznej (- oczyszczalnia ścieków, - stacja GPZ, ujęcia wody,) Uciążliwość obiektów lokalizowanych w tych strefach nie może wykraczać poza granice stref.

Wyznaczone tereny rozwojowe w tych strefach jak również w strefach usługowych powinny przyczynić się do aktywizacji gospodarczej gminy.

Strefy otwarte pełnią funkcje ekologiczne oraz funkcje gospodarcze związane z produkcją rolną i leśną.

Funkcje ekologiczne pełnią strefy zieleni, strefy rolne chronione oraz strefy leśne i położonymi na obszarach objętych ochroną na podstawie przepisów o ochronie przyrody.

Wszelkie zmiany w użytkowaniu tych stref podporządkowane zostały ochronie środowiska.

Funkcje produkcyjne pełnią strefy rolne produkcyjne oraz strefy leśne.

W strefach rolnych dopuszczona jest zabudowa zagrodowa na terenach rodzinnych gospodarstw rolnych o powierzchni nie mniejszej niż średnia powierzchnia gospodarstwa rolnego w gminie z wyłączeniem terenów : siedlisk chronionych, ostoi fauny i flory, cennych łąk pod względem przyrodniczym, terenów podmokłych i bagiennych z charakterystyczną roślinnością oraz terenów, na których dopuszcza się lokalizację elektrowni wiatrowych i kolektorów solarów słonecznych .

System obszarów szczególnej ochrony

- obejmuje obszary i obiekty objęte różnymi formami ochrony i ograniczeń w użytkowaniu oraz wymagających ochrony i ograniczeń w użytkowaniu, ze względu na wymogi ochrony przyrody, ochrony zasobów naturalnych, ochrony przed powodzią , higienę środowiska oraz ochronę dóbr kultury, w tym zabytków i krajobrazu kulturowego:

W zakresie ochrony przyrody system ten obejmuje:

- ciągi ekologiczne w dolinach rzeki Prosnys, Pratwy i Wołczyńskiego Strugi,
 - lasy,
 - użytek ekologiczny,
 - 5 pomników przyrody – aleje drzew i pojedyncze drzewa pomnikowe,
 - siedliska chronione i stanowiska roślin chronionych – planowany rezerwat „Kania”,
- a także zespoły zieleni na terenach zabudowanych miasta i wsi, w tym parki i cmentarze oraz wartościowe zespoły zadrzewień towarzyszących zabudowie a także śródpolne i przydrożne.

W zakresie ochrony zasobów naturalnych system obejmuje:

- wartościowe kompleksy gleb dla rozwoju rolnictwa;
- udokumentowane 4 złoża surowców naturalnych kruszywa naturalnego i 1 złoża surowca ilastego ;
- tereny ochrony ujęć wód podziemnych;
- wody powierzchniowe – cieki i zbiorniki wodne;

W zakresie ochrony przed zagrożeniami i uciążliwościami w środowisku system obejmuje:

- tereny w zasięgu uciążliwego hałasu komunikacyjnego wzdłuż dróg krajowych i linii kolejowej,
- obszary narażone na bezpośrednie zalewy powodziowe,
- tereny w zasięgu szkodliwego oddziaływania pól elektromagnetycznych wzdłuż linii elektroenergetycznej wysokiego napięcia 110kV,
- strefy sanitarne cmentarzy,
- tereny zdegradowane wymagające rekultywacji (składowisko komunalne w Gołkowicach).

W zakresie ochrony dóbr kultury, w tym zabytków i krajobrazu kulturowego system obejmuje:

- historyczne układy urbanistyczne: Stare miasto w Byczynie (obszar miasta lokacyjnego wraz z terenem dawnych obwarowań),
- zabytkowe założenia pałacowo – parkowe ,
- zespoły dworsko folwarczne ,
- zabytkowe założenia parkowe ,
- zabytkowe cmentarze,
- tereny ekspozycji kościołów ,
- zabytki architektury i budownictwa,
- zabytki archeologiczne.

Ustalenia studium określające kierunki rozwoju systemów komunikacji i infrastruktury technicznej uwzględniają inwestycje celu publicznego o znaczeniu ponadlokalnym, zgodnie z ustaleniami planu zagospodarowania przestrzennego województwa oraz drogi powiatowe i gminną infrastrukturę drogową i techniczną.

Uwzględniona w studium infrastruktura o znaczeniu ponadlokalnym obejmuje:

- = drogę krajową nr 11 relacji Kołobrzeg - Bytom wraz z planowanym nowym jej przebiegiem;
- = linie kolejowa nr 272 relacji Kluczbork – Kostów;
- = linie napowietrzną wysokiego napięcia 110KV relacji Kluczbork – Kostów;
- = gazociąg wysokiego ciśnienia Odolanów – Tworóg DN500;
- = drogę wojewódzką nr 487 relacji Byczyna – Olesno;

W zakresie dróg powiatowych planuje się ich modernizację do klasy zbiorczej i poprawienia komunikacji między poszczególnymi jednostkami wiejskimi.

Planowany rozwój dróg gminnych obejmuje:

- na terenie miasta – inwestycje związane z poprawą warunków komunikacji w mieście, w tym modernizację w dostosowaniu do historycznych tras i przebiegów ulic w zabytkowej części starego miasta,
- na terenach wiejskich- modernizację dróg do klasy lokalnej lub dojazdowej, w zależności od zakresu obsługi oraz przebudowę dróg na ulice w granicach terenów zabudowanych.

W zakresie infrastruktury technicznej planuje się:

- adaptację oczyszczalni ścieków w Byczynie,
- rozbudowę do potrzeb sieci zaopatrzenia w wodę,
- rozbudowę istniejącej sieci kanalizacji w mieście i sukcesywna jej budowa na terenach wiejskich,
- modernizację i rozbudowę do potrzeb sieci rozdzielczej 15KV w zakresie niezbędnym do poprawy warunków napięciowych,

- utrzymanie , modernizacja istniejącej sieci rozdzielczej gazu w mieście i jej dalsza rozbudowa oraz sukcesywna gazyfikacja obszarów wiejskich gminy,
- rozwój telekomunikacji z wykorzystaniem najnowszych technologii.

Zakres zmian ustaleń studium w stosunku do edycji uchwalonej w 1997r.

Obecna wersja studium obejmuje:

- doprowadzenie ustaleń *Studium* do zgodności z obowiązującymi planami zagospodarowania przestrzennego;
- uwzględnienie wniosków o zmianę przeznaczenia i zagospodarowania terenów, zgodnie z wynikami analizy wniosków;
- uzupełnienie zakresu *Studium*, zgodnie z §4 rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 28 kwietnia 2004r. w sprawie zakresu projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy ;
- aktualizacje i uzupełnienie ustaleń *Studium*, zgodnie z wymogami wynikającymi z przepisów art. 10 ust.1 i 2 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ;
- uzupełnienie o nieuwzględnione zadania realizujące ponadlokalne cele publiczne, ujęte w aktualnie obowiązującym planie zagospodarowania przestrzennego województwa opolskiego;
- dostosowanie zapisów *Studium* do nowych regulacji prawnych.

Zmiana studium została sporządzona w formie nowej edycji tekstu i rysunku studium określającego uwarunkowania i kierunki zagospodarowania przestrzennego.

Cześć tekstowa uwarunkowań została zaktualizowana i uzupełniona do zakresu określonego w art. 10 ust.1 ustawy opizp. Zaktualizowane zostały uwarunkowania społeczno-gospodarcze (prognoza demograficzna, sytuacja na rynku pracy, sytuacja mieszkaniowa, rozmieszczenie urządzeń obsługi ludności, działalność gospodarcza, struktura gospodarstw rolnych), oraz uwarunkowania wynikające z obecnego stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz obecnego stanu systemów komunikacji i infrastruktury technicznej.

Cześć ta ponadto została uzupełniona o uwarunkowania wynikające z dotychczasowego przeznaczenia i zagospodarowania terenów oraz stanu ładu przestrzennego i jego wymogów - stosownie do wymogów ustawy opizp.

Analiza zaktualizowanych uwarunkowań zagospodarowania przestrzennego gminy Byczyna nie wykazała potrzeby zmian zasadniczych kierunków polityki przestrzennej przyjętych w dotychczasowej wersji studium, dlatego w kierunkach zagospodarowania przestrzennego gminy zachowane zostały dotychczasowe cele i podstawowe kierunki rozwoju przestrzennego gminy.

Wprowadzono szereg zmian dostosowujących ustalenia studium do obecnych wymogów prawnych oraz aktualnego stanu faktycznego. Zmiany te polegają na aktualizacji i uzupełnieniu dotychczasowych zapisów i dotyczą:

- ochrony środowiska,
- ochrony zabytków,
- rozwoju komunikacji ,
- rozwoju systemów infrastruktury technicznej,
- wskazanie obszarów dla lokalizacji odnawialnych źródeł energii (farm wiatrowych, kolektorów słonecznych – solarów, biogazowni i małej elektrowni wodnej)
- obszarów rozmieszczenia inwestycji celu publicznego oraz wskazania obszarów wymagających sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego.

W zakresie inwestycyjnym zmiany dotyczą:

- = uwzględnienia nowej trasy drogi krajowej nr 11,
- = wyznaczenie nowych terenów pod zabudowę zgodnie z analizą złożonych wniosków oraz zamierzeń samorządu lokalnego,
- = uwzględnienie lokalizacji elektrowni wiatrowych ustalonych w drodze decyzji o warunkach zabudowy,
- = wskazanie obszarów, terenów rolnych, na których możliwa jest lokalizacja farm wiatrowych oraz kolektorów solarów słonecznych.

Sporządzona zmiana studium gminy nie zmienia zasadniczych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy i poszczególnych jednostek osadniczych przyjętych w wersji podstawowej studium w zakresie rozwoju zabudowy mieszkaniowej i usług dla ludności. Rozwój przestrzenny gminy następować będzie jako dalsza kontynuacja dotychczasowych kierunków zabudowy zarówno mieszkaniowej, usługowej jak i szeroko pojętej działalności inwestycyjnej. Do nowych elementów wprowadzonych do zagospodarowania przestrzennego gminy zaliczyć należy farmy wiatrowe i solary słoneczne.